

Met een kwartje de wereld rond

Paul d' Ivoi en Henri Chabrillat

Vertaald door: Louise Victorine Nagel

bron

Paul d' Ivoi en Henri Chabrillat, *Met een kwartje de wereld rond* (vert. Louise Victorine Nagel). Met illustraties van Lucien Métivet. Uitgevers-Maatschappy "Elsevier", Amsterdam 1919 (4de druk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbl.org/tekst/ivoi001mete04_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

‘De Heer Murlyton’, las de notaris verder ‘is een man, die op zijn recht staat’, (blz. 3)

I.**Het testament van Neef Richard.**

‘Dus uw antwoord is....?’

‘Ik heb het u al gezegd, Mijnheer Bouvreuil, nooit.’

‘Denk er nog eens over, Mijnheer Lavarède.’

‘Ik heb er voldoende over nagedacht. Nooit, zeg ik u, nooit.’

‘Maar begrijpt u dan niet, dat ik u in mijne macht heb? dat ik alles, wat u bezit, kan laten verkoopen? en dat u dan geen dak boven uw hoofd zult hebben, geen bed -’

‘U kunt er zelfs bijvoegen: geen geld.’

‘En als u mijn voorstel aanneemt, dan doet u een mooi huwelijk, wordt rijk, onafhankelijk...’

‘En denkt u dan, dat ik mij zelf zou kunnen achten, als ik de schoonzoon werd van den heer Bouvreuil, vroeger agent van kwade zaken, verklikker bij de politie....’

‘Voor een arm dagbladschrijver is het een heele eer, de schoonzoon te worden van een rijken grondeigenaar, van een groot bankier.... Nog daargelaten, dat mijne dochter Penelope zooveel van u houdt, dat ik haar een ton als bruidsschat geef en dat u zulke prachtige vooruitzichten....’

‘Van uwe dochter zeg ik niets, mijnheer, tegen een rijk huwelijk zou ik geen bezwaar hebben, maar wel tegen den schoonvader, dien u mij wilt geven.’

‘U is niet beleefd. Mijnheer Lavarède.’

Lavarède haalde zijne schouders op.

Mijnheer Bouvreuil had nog een laatste argument, waarmede hij zijne zaak hoopte te winnen. Hij haalde langzaam een aantal gezegelde papieren voor den dag.

‘Kijk eens hier, Mijnheer. Dit zijn schuldvorderingen, die ik opgekocht heb. Uwe achterstallige huur en al uwe schulden zijn betaald.’

‘U is wel vriendelijk!’ zei de jonge man spottend.

‘Ja, maar nu ben ik uw enige schuldeischer; als u toestemt in het huwelijk met mijne dochter, dan geef ik u deze portefeuille, maar blijft gij weigeren, dan laat ik u tot het uiterste vervolgen.’

‘Ga gerust uw gang.’

‘Het is geen kleinigheid. Met de kosten, waarop ik u zal jagen, zal het een sommetje worden van twintig duizend gulden.’

‘U schijnt goed te weten, wat zoo'n rechtzaakje kost.’

‘Lang bedenklijd kan ik u niet geven, want ik moet zoo gauw mogelijk naar Panama. Ik ben belast met een persoonlijk onderzoek aldaar.’

‘Een vreemde keus, dat men u belast met een post van vertrouwen! Maar wat mijne beslissing aangaat, ik heb u die duidelijk genoeg gezegd. Het blijft er bij, ga maar naar den deur waarder. Dag mijnheer.’

Mijnheer Bouvreuil nam zijne papieren op en sloeg de deur hand achter zich dicht. Hij was erg uit zijn humeur.

Uit bovenstaand gesprek is reeds gebleken, wat voor een mensch de heer Bouvreuil was, nl. een van die gewetenloze geldmannen, die, als ze op oneerlijke wijze rijk geworden zijn, ook nog op aanzien en achtig aanspraak maken.

Maar van Armand Lavarède, onzen held, moeten we iets meer vertellen.

Hij was in Parijs geboren en opgevoed. Dat is te zeggen, hij had lessen en meesters gehad, maar overigens had niemand zich om hem bekomerd, want zijn oom Richard, die na den dood zijner ouders voor hem zorgde, had te veel te stellen gehad met zijn eigen zoon, dan dat hij zich ook nog met het karakter van zijn neef had kunnen bezighouden.

De beide neven waren groote contrasten. Armand was een gezonde vroolijke jongen, luchthartig en erg verkwistend, Jean daarentegen was ziekelijk, zeurig en zuinig.

Jean was vijf jaar ouder dan Armand. Hij had, toen hij volwassen was, zijns vaders handelszaak overgenomen en was er spoedig rijk in geworden. Met zijne zwakte gezondheid en zijn lastig humeur was hij niet geschikt voor het leven in Parijs, waar hij zich in 't geheel niet thuis voelde. Toen zijn vader gestorven was, ging hij dan ook buiten wonen, en wel in Engeland, in Devonshire, waar niemand hem kende, wat juist naar zijn zin was.

Intusschen had Lavarède, die veel van verandering hield, van alles en nog wat beleefd.

In 1870, toen hij nog geen vijftien jaar oud was, had hij als vrijwilliger dienst gedaan in het Loire-leger onder generaal Chanzy. Daarna had hij zijne studies weer opgevat, maar van zijn plan om dokter te worden, was niets gekomen, toen hij de akeligheden aan dat beroep verbonden, wat meer van nabij had leeren kennen. De marine trok hem aan en voor werktuigkunde interesseerde hij zich een tijd lang, maar toen hij een poosje gevaren had en van de studie voor het ingenieursvak het nieuwte af was, ontdekte hij, dat hij noch voor het een noch voor het ander de echte roeping had.

Maar de tijd leerde, waarvoor hij wèl geschikt was. In den Turksch-Russischen oorlog was hij correspondent voor een veel gelezen Parijsch blad en toen bleek het, dat hij als verslaggever een buitengewoon talent bezat. Hij reisde toen door

Tunis, Egypte, Servië, Rusland, enz. overal heen, waar de Fransche pers vertegenwoordigers noodig had, en kwam eindelijk in Parijs terug als journalist.

Het is wel te begrijpen, dat Lavarède, die zijn geld uitgaf zonder ooit te rekenen, en nooit aan den dag van morgen dacht, niet rijk was. Hij verdiende wel veel geld, maar hij bewaarde het nooit lang en leefde zorgeloos royaal van den eenen dag op den anderen.

Het gesprek met den heer Bouvreuil noopte hem echter tot nadenken.

‘Die kerel zal beslag leggen op mijn inkomen,’ peinsde hij niet zonder enige ongerustheid. ‘Hij zal mijn boeltje laten verkoopen, daar kan ik zeker van zijn. Erg vervelend! Eer het twee dagen verder is, ziet het er gek voor mij uit. Van daag heeft het echter nog geen nood, dus behoef ik mij ook niet te verontrusten. Dat is tenminste zooveel gewonnen.’

Hij ging dien avond dan ook kalm slapen en werd niet wakker, voordat zijne huisjuffrouw hem kwam roepen.

‘Mijnheer Armand, er is een brief voor u. Die is hier gebracht door een klerk van den notaris. Hij wist uw adres niet goed en heeft u gisteren nageloopen van uw bureau naar het restaurant en heeft u overal gezocht. Ik moest u den brief dadelijk geven.’

‘Leg hem daar maar neer, Juffrouw, dank u voor de moeite. Maar weet u zeker, dat hij van een notaris komt?’

‘Wel natuurlijk, want het werd er bij gezegd, Mijnheer.’

‘Hm! ik zou eerder gedacht hebben, dat een klerk van den deurwaarder me zoo iets zou brengen. Bouvreuil kan daar wel achter zitten.’

Lavarède bekeek den brief, maar hij was zoo weinig nieuwsgierig naar den inhoud en zoo onverschillig omtrent Bouvreuil, dat hij zich op zijn gemak kleedde, zijne couranten las en uitging, voor hij den brief openmaakte.

Het was werkelijk een brief van een notaris, nl. een verzoek van Mr. Panabert, om zoo spoedig mogelijk voor eene zaak, die hem zelf betrof, ten zjnent te komen, Rue de Châteaudun; de gewone formule van eene oproeping, die niets zegt.

Daar hij dien middag niet veel anders te doen had, besloot Lavarède na zijn tweede ontbijt er heen te gaan. De notaris wachtte hem tegen twee uur.

Onderweg trok eene Engelsche familie zijne aandacht, die altijd denzelfden kant uitging als hij.

Men behoeft niet te vragen, of het Engelschen waren. Een heer van een jaar of vijftig, de gewone lange stijve type met de bekende bakkebaarden, het geruite pak en de reisjas met den grooten kraag; eene oude dame, de mama of de gouvernante, met een leelijk hoedje met een groene voile en een langen regenmantel van allergekst fatsoen; als derde van het gezelschap een jong meisje. Maar die was niet stijf of houterig of leelijk, het was een frissche, lieve verschijning.

Honderd passen verder, bij het kruispunt van Châteaudun en den Faubourg Mont-Martre, kwamen er drie rijtuigen van verschillende kanten aanrijden. De jonge dame ging voor twee uit den weg, maar zag het derde niet en hoogstwaarschijnlijk was zij overreden, als Lavarède niet met sterke hand het paard gegrepen en tot staan gebracht had.

De koetsier vloekte, het paard hinnikte, de voorbijgangers gilden, maar het Engelsche meisje kwam er met den schrik af.

Zij zag wel wat bleek, maar bleef heel bedaard, en bedankte Lavarède met een stevigen handdruk. De papa en de gouvernante schoten dadelijk toe en Lavarède's hand werd nog tweemaal hartelijk geschud.

'Het lijkt wel,' zeide hij met ongeveinsde bescheidenheid, 'alsof ik uw leven gered heb, maar u zou nog wel tijd gehad hebben om over te steken, onze huurkoetsiers hebben zulke makke paarden.'

'Maar met dat al heeft u mij toch een grooten dienst bewezen, niet waar, Papa? Vindt u ook niet. Mevrouw Griff?'

'O zeker,' zeide deze.

'Dus mag ik u ook wel dankbaar zijn. Ik ben niet gewoon in zulke drukke straten te loopen en ben altijd een beetje bang, als ik niet goed den weg weet.'

'Kan ik u misschien terecht helpen?' vroeg Lavarède beleefd.

Nu nam de oude heer het woord en haalde een brief uit zijne portefeuille.

'Wij gaan naar een notaris.'

'Ik ook.'

'Een notaris, dien wij niet kennen, in Rue Châteaudun.'

'Toch niet Mr. Panabert?'

'Ja, dat is zijn naam. Gaat u daar ook heen? Hoe toevallig!'

'Een gelukkig toeval; mag ik er u heen brengen?'

Bij den notaris worden zij op vertoon van hunne kaartjes dadelijk toegelaten in het kantoor, behalve de gouvernante, die verzocht wordt in de aangrenzende kamer te wachten.

'Wij komen dus voor dezelfde zaak,' denkt Lavarède. Mr. Panabert is een notaris, die geen tijd te veel heeft. Hij groet even en begint dan dadelijk: 'Mijnheer Lavarède, Mijnheer Murlyton, Mejuffrouw Aurett, ik moet den treurigen plicht vervullen, u het overlijden mee te delen van een mijner beste cliënten, eigenaar van het kasteel Marsaunay in Côte d'Or, van twee huizen in Parijs, Rue Auber en Boulevard Malesherbes, en van de bezitting Baslett-Castle in Devonshire. De naam van den overledene is Jean Richard.'

'Mijn neef!' riep Lavarède.

'Mijn buurman!' zeide de Engelschman.

De beide heeren zagen elkander met stomme verbazing aan.

Onverstoorbaar kalm ging de notaris voort: 'Volgens het verlangen van den overledene heb ik u verzocht hier te komen om het testament te hooren voorlezen, dat eigenhandig door hem geschreven en wettig geregistreerd is.'

Hij las vlug heen over het vormelijk begin en

toen iets langzamer met nadruk: ‘Met de huizen en bezittingen, de waardepapieren en het kontante geld, dat bij mijn notaris berust, bedraagt mijn vermogen ongeveer vier miljoen. Daar ik geene andere bloedverwanten heb, is mijn eenige erfgenaam mijn neef Armand Lavarède....’

‘Wat zegt u daar?’ riep Armand.

‘Wacht even,’ zeide de notaris en las verder: ‘maar op eene uitdrukkelijke voorwaarde. Die jonge man kent de waarde van het geld niet, hij zou mijn vermogen verkwisten, het geld verspillen, zooals op een plezierreisje, dat wij eens samen deden naar Boulogne-sur-Mer; hem kostte die reis duizend gulden, mij twee en negentig gulden vijf en tachtig cents.

Daarom moet Lavarède met een kwartje op zak zonder eenige andere som te zijner beschikking van Parijs uit eene reis om de wereld doen. Dan zal hij wel zuinig moeten wezen. Ik geef hem precies een jaar tijd er voor.

Natuurlijk moet er toezicht zijn, als hij die reis doet. Ik wijs daartoe iemand aan, die er persoonlijk groot belang bij zal hebben, zich van zijne taak behoorlijk te kwijten. Ik bedoel mijn buurman, den heer Murlyton, dien ik in plaats van Armand Lavarède tot mijn universeelen erfgenaam benoem, indien deze de gestelde voorwaarde niet stipt nakomt.’

‘Mij?’ vroeg de Engelschman. ‘Maar ik kende den zonderling op zijn best, en wij voerden bijna altijd een proces!’

‘De heer Murlyton,’ las de notaris verder, ‘is een man, die op zijn recht staat. Als ik mij verveelde, procedeerde ik met hem over een muurtje of een slootje tusschen onze landgoederen of over de vruchten, die over de heining van den tuin neerhingen. Dat wekte mij wat op en maakte mij het vervelende leven weer voor een poos dragelijk.

Van den heer Murlyton weet ik dus zeker, dat hij zijne rechten zal doen gelden. Het spreekt van zelf, dat hij alle aanspraak op mijn fortuin verliest, als hij verraad pleegt jegens mijn armen neef. Hij moet eenvoudig toezicht houden, maar strikt eerlijk daarbij te werk gaan.

Ik moet bekennen, dat ik met eenig genoegen vooruitzie, hoe mijn verkwistende neef Armand onterfd zal worden.’

De notaris kwam zelfs bij dien ondeugenden slotzin niet uit zijn deftige plooij. Maar de uitwerking van zijne mededeeling op zijne drie hoorders was geheel verschillend.

Lavarède glimlachte, misschien niet zonder eenige bitterheid, maar dat was er niet aan te zien. De heer Murlyton bleef even kalm, alsof hij een biefstuk ging eten. Maar Juffrouw Aurett was blijkbaar geagiteerd. Eerst kreeg zij een kleur en toen werd zij heel bleek, terwijl zij de beide heeren anzag, die jacht moesten maken op dat mooie wild van vier miljoen. Zij sprak het eerst.

‘Papa,’ zeide zij, ‘u kunt onmogelijk den heer Lavarède in de wielen rijden, die mijn leven gered heeft.’

‘Zaken zijn zaken, lieve,’ was het antwoord, ‘het zou erg onpractisch zijn, zoo'n groot fortuin goedwillig te verliezen. Want het is immers onmogelijk, met nog geen halven shilling eene reis om de wereld te doen, men zou er niet van Parijs tot Londen mee komen. Het is good business!’

‘Wil u er dus niet van afzien, Papa?’

Nu mengde zich de notaris in het gesprek.

‘Dat zou den heer Lavarède niets helpen, Juffrouw. Hij heeft alleen onder voorwaarde recht op de erfenis. Als hij dus niet vrijwillig afstand er van doet....’

‘Maar dat meent u niet, Mijnheer!’ riep Armand uit. ‘Denkt u, dat, als er vier miljoen te krijgen is, ik er niets voor zou doen? En wat mijn neef verlangt, is zoo moeielijk niet. Als je in Parijs van de Bastille naar de Madeleine kunt komen zonder een cent op zak, dan kan je ook wel met een kwartje naar Amerika en China gaan.’

‘Wilt u het probeeren, mij goed,’ zei de Engelschman. ‘Ik ben rijk, overal kan ik mijne wissels trekken, ik zal u geen oogenblik uit het oog verliezen en het zou mij niet verwonderen, als ik reeds na twee dagen den inzet van ons spel gewonnen had.’

‘Goed, ik waag het er op,’ gaf Lavarède koeltjes ten antwoord, en wendde zich daarop tot den notaris: ‘Mijnheer, hebt u misschien een spoorboekje bij de hand?’

De notaris gaf hem er een. Lavarède zocht even en zei toen: ‘Morgen, 26 Maart 1891, is er om negen uur een trein naar Bordeaux, die correspondeert met eene Amerikaansche stoomboot te Pauillac. Mijnheer Murlyton, morgen ochtend zal ik u wachten aan het station,’ vervolgde hij met een verpletterend aplomb.

De twee mededingers groetten elkander beleefd, terwijl de notaris zijne papieren rangschikte en Miss Aurett gerustgesteld scheen door de zekerheid van Lavarède's optreden.

Armand keerde zich nog even om en vroeg aan den notaris:

‘Moet ik den 25sten Maart 1892 hier terug zijn. vóór uw kantoor gesloten wordt?’

‘Ja, op zijn laatst. Mijnheer.’

‘Goed, ik zal er zijn.’

En daarop ging hij bedaard heen.

II. Verstoppertje.

Lavarède had een sigaar opgestoken en liep een half uurtje rond om te denken over zijne reis. Hij hield van avonturen en evenals Jason lokte hem het Gouden Vlies. Hij was ook volstrekt niet bang, dat hij het zou veroveren, maar hij kon zich niet ontveinzen, dat hij talloos vele moeielijkheden zou moeten overwinnen.

Bij die gedachte gleed een schaduw over zijn gezicht, doch eensklaps werd dit verhelderd. Hij had een idee. Hij sloeg den weg in naar het bureau van zijn courant ‘les Echos parisiens’; en daar schreef hij voor het eerstvolgende nommer eene kroniek, waarin hij zonder namen te noe

men, maar voor de betrokken personen toch duidelijk genoeg, de geheele geschiedenis van het testament vertelde.

Aan de kas viel het hem tegen, dat hij geen geld kon krijgen: een deurwaarder had op last van den heer Bouvreuil beslag op zijn inkomen gelegd.

‘Daar heb je ‘t al,’ dacht hij.

Thuis hoorde hij van zijne hospita, dat er ook een deurwaarder geweest was, om zijne meubelen in beslag te nemen.

‘Het komt er niet op aan,’ zei hij vrolijk, ‘morgen ga ik toch naar de andere wereld.’

‘God, Mijnheer!’ riep de goede juffrouw, ‘u zal u toch niet doodschieten? zoo’n geldzaakje komt wel terecht.’

‘Nee, wees maar gerust,’ riep hij lachend, ‘de andere wereld, waar ik heen moet, is Amerika, ik ga er eene erfenis halen van vier miljoen.’

Lavarède wist nu, hoe de zaken stonden. Hij nam een rijtuig en liet zich naar het station van het Orleansche spoor brengen. Daar ging hij naar het goederenkantoor en had een kort onderhoud met den chef eener afdeeling, een kennis van hem, wien hij wel eens eene vrijkaart voor de comedie bezorgde. Onderzoekend baande hij zich een weg tusschen allerlei kisten en balen en manden en scheen weldra gevonden te hebben, wat hij zocht. Op het bureau vulde hij toen een vrachtbrief in.

‘Voor Panama?’ vroeg de beambte eenigszins verwonderd.

‘Ja, bestelgoed voor den sneltrein van negen uur, die correspondeert met de pakketboot van de Cargadoorsvereeniging te Panillac.’

Voor alle zekerheid merkte hij zelf een enorm grote stevige kist met P a n a m a in dikke zwarte letters. De kist had den vorm van eene vleugelpiano. Er waren al heel wat adressen op, maar Lavarède verwijderde die of schrapte ze uit. Met een fooitje voor den man, die hem daarbij had geholpen, nam hij met een stevig handdruk afscheid van zijn vriend, den chef, die de zaak heel aardig scheen te vinden, want hij lachte, dat hij schudde.

‘Een kapitale grap!’ zei hij, ‘alleraardigst bedacht. Maar ik kan er immers gerust op zijn, Mijnheer Lavarède, dat de Maatschappij er niet door wordt benadeeld?’

‘Daar sta ik voor in. Als ik mijne weddenschap gewonnen heb, dan inviteer ik u voor een fijn diner en voor de opera.’

Hij reed naar den boulevard terug, tevreden over den middag, dien hij zoo goed had gebruikt. Een blik in zijne portemonnaie overtuigde hem, dat hij nog een paar goudstukken bezat. Die moest hij dienzelfden avond opmaken. Nu, dat was niet moeilijk. Lavarède verstandt de kunst van geld uitgeven zoo goed, dat hij den volgenden morgen niet meer dan een gulden over had.

‘Juist zooveel, als ik noodig heb,’ zei hij, ‘vijf en zeventig cents voor het rijtuig.... en een kwartje voor mijne reis om de wereld.’

Toen Lavarède om acht uur het station binnenstapte, had hij geen ander reisgeld op zak dan de vijf stuivers, die hem in het testament waren toegestaan.

Hij verdween onmiddellijk in de richting van het goederenkantoor.

Onder de reizigers, die zoo langzamerhand tegen het vertrek van den sneltrein aan het station kwamen, bevond zich ook de heer Bouvreuil. Hij werd door zijne dochter naar den trein gebracht.

Wij kunnen dus nu ook kennis maken met Mlle Penelope. Zij was lang niet mooi, zoo groot en hoekig, met zoo’n geel teint en een onverdragelijk hoogmoedig air.

Niemand, behalve zij zelve, kon het den heer Lavarède kwalijk nemen, dat hij geen zin had om met haar te trouwen.

Bouvreuil zag in de wachtkamer even de ‘Echos parisiens’ in, en zijn oog viel op het verhaal van Lavarède. Tusschen de regels door las hij, dat met den heer ‘Chardonneret, behoorende tot het nog niet tamgemaakte gierengeslacht’ hij zelf bedoeld werd. Hij liet het artikel aan Penelope lezen en deelde haar zijn vermoeden mede, dat Lavarède de betrokken persoon was.

‘Wat?’ zei ze, ‘die mijnheer, die mij niet hebben wil, zou vier miljoen krijgen, als hij die reis doet zonder geld?’

‘Je ziet wel, hoe dwaas hij is, om zoo iets te ondernemen.’

‘Ik hoop, dat hij niet zal slagen.’

‘O, wees maar niet bang. Binnenkort komt hij berooid en verlegen in Parijs terug en dan is hij, wed ik, onder een hoedje te vangen. Hij zal dan blij zijn, als hij zich van mij los kan koopen door het huwelijk, dat ik hem tot voorwaarde heb gesteld.’

Penelope zuchtte. Als haar gezicht in rust was, was ze al niet mooi, maar als ze zuchtte, was ze heel leelijk. En nu rolde zij ook nog met hare oogen en leek veel op een schelvisch, die in de zon heeft gelegen.

Op dat oogenblik werd er in den goederenwagen eene buitengewoon groote kist geladen, die algemeen de aandacht trok.

‘Die gaat naar Panama,’ zei Bouvreuil, ‘het staat er met groote letters op.’

‘Er zit zeker een piano in,’ meende Penelope.

‘Misschien voor een ingenieur, die daar ginds met zijn leegen tijd geen raad weet.’

‘Papa, zult u oppassen voor de gele koorts?’

‘O, wie geld heeft, kan overal volmaakt gezond blijven. En ik behoeft er niet lang te zijn. Even de werven inspecteeren, zien of het geld nuttig besteed wordt en hoe ver het werk is. Ik zal daar ter plaatse enkel enige aanteekeningen maken en mijn rapport op de terugreis aan boord uitwerken. Veertien dagen hoogstens zal ik er te doen hebben.’

‘Met de reis heen en terug zult u dan toch zes weken uit zijn.’

‘Zes weken op zijn hoogst. Ik zal je bij aankomst dadelijk telegraferen en ook, als ik me weer inscheep.’

Met deze woorden stapte Bouvreuil in een waggon eerste klasse, waarin weldra nog twee ons bekende reizigers plaats namen.

Sir Murlyton was met Miss Aurett en Mrs.

Griff stipt op tijd, zoals Engelschen dat gewoon zijn, aan het station. Maar hoe zij ook keken en zochten, Lavarède zagen zij niet.

‘Zou hij al afgezien hebben van zijn avontuur?’ vroeg de oude heer.

‘Nee, dat is niet waarschijnlijk,’ antwoordde zijne dochter.

De trein zou weldra vertrekken, maar Lavarède kwam niet.

‘Aoh!’ bromde Sir Murlyton.

‘U moet mee, Papa.’

‘Ja, maar dan moet hij er toch eerst zijn!’

‘Hij is misschien vooruitgereisd naar Bordeaux.’

‘Opdat ik niet zou zien, dat hij voor zijn plaatskaartje wel iets meer betaalde dan vijf stuivers?’ lachte haar vader.

Zij liepen even langs den trein, die al vol mensen zat. Maar geen Lavarède.

Miss Aurett kwam op eens op een inval.

‘Papa!’, zei ze, ‘in Parijs kan u hem in het gedrang gemakkelijk uit het oog verliezen, maar als u naar Bordeaux gaat, kan het niet missen, of u moet hem zien. Om op de boot te komen, is er maar één weg, nl. over de plank. Bij het inschepen ontdekt u hem stellig.’

Een reis van Parijs naar Bordeaux is voor een Engelschman eene kleinigheid. Sir Murlyton keurde het plan van zijne dochter goed.

‘En dan moest u mij meenemen om u uitgeleide te doen tot Bordeaux.’

‘Maar als Mijnheer Lavarède nu nog mocht komen, te laat voor doen afgesproken trein? Wie zal het mij dan laten weten?’

‘O, Mevrouw Griff zal wel zoo vriendelijk zijn te telegraferen naar het station Bordeaux - Pauillac of naar het kantoor van de “Messageries maritimes”.’

‘Goed.’

Mevrouw Griff werd goed ingelicht omtrent wat zij te doen had, als Lavarède nog komen mocht. De heer Murlyton nam toen twee plaatsen. Zijne dochter was blij als een schoolmeisje over dit onverwachte uitstapje.

Mevrouw Griff omhelsde haar met deftige bezorgdheid.

‘Tot overmorgen, niet waar?’

‘Tot morgen, denk ik. De boot vertrekt van avond, ik zal dus den nachttrein kunnen nemen. Ik telegrafer u vooruit.’

‘Dan kom ik u hier aan ’t station halen.’

De heer Murlyton verzocht Mevrouw Griff nog, dadelijk na de terugkomst van zijne dochter met haar naar Engeland terug te gaan. Hij wist niet, hoe lang zijne afwezigheid kon duren en vond het geruster, dat zij dan thuis waren. Mevrouw Griff beloofde het.

Nog een kort afscheid en toen stapte Miss Aurett, gevolgd door haar papa, in den eenigen waggon, waar nog plaats was. Zij kwamen tegenover Bouvreuil te zitten, die eene groote portefeuille uit zijn zak had gehaald en als man van zaken enige aanteekeningen maakte. Mlle Penelope liep te zoeken naar haar dienstmeisje, dat haar naar huis zou begeleiden.

Bouvreuil schreef o.a.: 1o. altijd in Engelsche hotels gaan, die zijn het best ingericht. 2o. in moeilijkheden den consul raadplegen. 3o. nooit met iemand over politiek praten.

‘Papa, Papa,’ hoorde hij zijne dochter roepen. ‘Papa, een nieuweltje! Mijnheer Lavarède is op den trein.’

‘Op den trein? Ik heb hem in ‘t geheel niet gezien.’

‘Niemand heeft hem gezien, hij zit in de kist.’

‘In welke kist?’

‘Ach, u weet wel, die groote kist voor Panama.’

De heer Murlyton wisselde met zijne dochter een veelbeteekenenden blik.

‘Ach! Mijnheer Lavarède!’ riep hij.

‘Wat heb ik gezegd. Papa?’ vroeg Miss Aurett.

Bouvreuil zag verbaasd op, toen hij die vreemdelingen den naam Lavarède hoorde noemen. Maar hij had geen tijd eene vraag tot hen te richten, want hij moest haastig afscheid nemen van Mlle Penelope, daar de portieren werden dichtgeslagen. Hij boog zich uit het raampje en vroeg:

‘Maar hoe weet je dat?’

‘Ons dienstmeisje heeft van een landsman van haar gehoord, dat er iemand in de kist is gekropen; volgens de beschrijving kan het niemand anders zijn dan Lavarède. Een chef is de kist komen sluiten en heeft hem verzocht, het geheim te bewaren.’

‘En toch heeft hij het verklapt?’

‘Ja, aan eene goede kennis van hem uit zijne geboorteplaats. Maar niemand anders weet het.’

‘Ik weet het nu en ik zal hem te Bordeaux wel krijgen. Zijne vier miljoen zijn verloren.’

‘Doe dat Papa, en zeg dan maar, dat hij mij zijn hof mag komen maken en dat wij dan binnen vijf weken zullen trouwen.’

‘Afgesproken.’

Miss Aurett en haar vader hadden geen woord gemist van dit gesprek, dat trouwens hardop gevoerd werd.

Daar klonk het fluitje. De bel werd geluid en de trein zette zich in beweging. Bouvreuil wuifde uit het raampje zijne dochter een laatst vaarwel toe en - weg waren ze op reis naar Amerika, Lavarède in zijne kist, Sir Murlyton. Miss Aurett en de heer Bouvreuil in de coupé 1ste klasse.

Engelschen spreken nooit het eerst tegen menschen, die zij niet kennen, maar Bouvreuil begon een gesprek.

‘Mag ik vragen,’ begon hij, ‘of u dien Lavarède kent, over wien mijne dochter sprak?’

‘O zeker, wij kennen Lavarède,’ zeide Sir Murlyton. ‘Maar met wien heb ik de eer?....’

‘Bouvreuil, grondeigenaar, bankier, voorzitter van het Syndicaat van aandeelhouders in de Panama-maatschappij,’ antwoordde hij, terwijl hij zijn kaartje gaf.

Sir Murlyton stelde zich zelf en zijne dochter voor.

‘Sir Murlyton!.... Is u dan de Engelschman, die in het artikel van de “Echos parisiens” voorkomt onder den naam van Mirliton Esquire?’

‘Dat artikel ken ik niet.’

'Hier kunt u het lezen.'

De Engelschman las het vluchig door.

'Ja, dat ben ik zeker en is u "de vogel van het gierengeslacht?" Dan behoort u zeker niet tot zijne vrienden?'

'O, neen.'

'Maar,' zei Miss Aurett met haar beminnelijk lachje, 'hoorde ik niet, dat er sprake was van een huwelijc tusschen hem en uwe dochter?'

'Ja, mijne dochter wenscht dit, maar hij wil er niet van hooren.'

'O, neem u mij niet kwalijk.'

Het vriendelijk beleefde lachje maakte plaats voor eene raadselachtige, peinzende uitdrukking. Miss Aurett had het onaangename gezicht van Mlle Penelope gezien, en gehoord, hoe weinig lief zij was. En in haar binnenste gaf zij Lavarède gelijk. Zij vond, dat die aardige jonge man, die haar leven gered had, wel beter vrouw verdiende.

De beide heeren zetten intusschen het gesprek voort.

'Ja,' zei Bouvreuil, 'ik zal maken, dat hij zijne erfenis verliest, van avond laat ik hem aanhouden; dat is in uw voordeel en u zult mij zeker wel willen helpen?'

Ik? neen, dat kan ik als man van eer niet doen. Ik moet toezien op zijne handelingen, maar ik mag hem geenerlei moeielikheden in den weg leggen.'

'Nu, dan zal ik het alleen doen, hij zal niet verder komen dan Bordeaux.'

Na veertien uur sporens verlaten de reizigers den trein en worden de goederen uitgeladen. Bouvreuil heeft de kist, waarin zijn vijand zit, niet uit het oog verloren. In zijne handen wrijvend van innerlijk genoegen, gaat hij naar het douanen-kantoor.

Onderwijl klopt er iemand aan de kist en roept met een zacht stemmetje: 'Mijnheer Lavarède!.. Mijnheer Lavarède!'

Miss Aurett had zonder zich rekenschap te geven van de belangen van haar vader, dadelijk partij gekozen voor Lavarède tegen Bouvreuil. Zij was veel te eerlijk om zwijgend te willen toezien en de zaken haren gang te laten gaan, zonder te waarschuwen voor het gevaar. En zoo klopte zij dan, alsof het zoo haar plicht was, met haar fijngevormd handje tegen de kist en riep nog eens: 'Mijnheer Lavarède!'

Geen antwoord, geen enkel geluid. Zachtjes herhaalde zij: 'Mijnheer Lavarède, u wordt door een gevaar bedreigd, waarvoor ik u kom waarschuwen.'

Toen klonk er uit de kist op gedempten toon: 'Is u dat, Juffrouw Aurett? ik meen uwe stem te herkennen.'

'Ja,' riep zij verheugd. 'U moet er gauw uitkomen.'

'Als de kist ingescheept is en ik aan de beweging voel, dat wij onderweg zijn, eerder niet.'

'Maar de kist komt niet op de boot; die mijnheer, - ik weet niet hoe hij heet, maar die vogel van het gierengeslacht....'

'Mijnheer Bouvreuil?'....

'Ja, dat is zijn naam. Hij is de douanen en spoorbeamten gaan halen om u in de doos te laten stoppen.'

'In de doos te laten stoppen? Drommels, dat is leelijk!'

En met deze woorden maakte Lavarède de kist op een kier open. Miss Aurett had een erge kleur.

"t Is zeker eene gekke uitdrukking," zei ze een weinig verlegen, 'maar hij heeft het zoo gezegd, toen hij Papa van zijn voornemen kennis heeft gegeven.'

'Maar wat heeft hij hier te maken?'

‘Wie? Papa? die gaat met u mee, omdat het testament het nu eenmaal zoo wil.

‘Uw vader meen ik niet, Juffrouw Aurett, ik bedoel Bouvreuil, wat doet die hier in Bordeaux?’

‘Hij heeft ons verteld, dat hij naar Panama ging?’

‘Zoo? En weet uw papa van zijne plannen? Helpt hem misschien wel?’

‘O neen, Papa is strikt eerlijk. Hij heeft zijn woord gegeven, niets tegen u te zullen doen, Papa is dus dadelijk weggegaan.’

‘Zoodat de ander vrij spel heeft.’

‘Beletten kon hij den toeleg niet, maar ik wel.... Maar gauw, gauw Mijnheer, verstop u ergens, daar komen ze al aan.’

Armand was in een oogenblik achter een stapel kisten en koffers verdwenen. Miss Aurett, die zoo voorzichtig geweest was, de deur van de kist dicht te doen, zag, inwendig wel eenigszins angstig, maar voor het uiterlijk heel kalm, Bouvreuil nader komen met een commies van de douanen en een beambte van het station.

‘Daar zit hij in,’ zei Bouvreuil.

‘In die kist, Mijnheer? U zegt, dat daar een mensch in zit?’ vroeg de beambte verbaasd.

‘Misschien wel een misdadiger, die reden heeft om zich te verbergen,’ zei Bouvreuil.

‘In ieder geval levende waar, waarvan geene aangifte is gedaan,’ zei de man van de belasting.

Geen van drieën konden ze echter de kist openkrijgen, tot groot vermaak van Miss Aurett, die zich bijna niet goed kon houden. Maar de pogingen, die zij aanwendden, hadden dit gevolg, dat zij merkten hoe licht de kist was en dat er onmogelijk iemand in kon zitten.

‘U vergist u zeker, Mijnheer, die kist is klaarblijkelijk leeg. Ik kan haar met ééne hand omkeeren.’

‘Maar ik verzekер u, dat in Parijs....’

‘O, dan heeft men u in Parijs wat wijs gemaakt.’

‘U behoeft de kist maar te openen, dan zult u het zien.’

‘Ja, maar wij hebben geen breekijzer bij de hand. En ik mag haar ook niet opensteken, als er geen chef bij is. Wij moeten eerst de politie halen.’

‘Wel zeker, eerst de politie halen, zoodat hij onderwijl ontsnappen kan!’ riep Bouvreuil op wanhopigen toon.

‘Blijf u dan maar hier de wacht houden,’ was het antwoord. En met deze woorden gingen beiden heen, terwijl Bouvreuil in de kleine ruimte tusschen allerlei vooruitstekende goederen en koopwaren ongeduldig op en neer bleef loopen.

Lavarède had uit zijn schuilhoek aan Miss Aurett een teeken gegeven, dat zij daar liever

niet moest blijven, niemand mocht getuige zijn van de poets, die hij Bouvreuil wilde spelen.

Miss Aurett zocht haar vader op en vertelde hem, dat zij den heer Lavarède gezien had en dat hij van plan was op de boot te gaan.

‘Nu, dan zal ik ook een kaart nemen naar Amerika.’

‘Twee kaarten, Papa.’

‘Wil je met mij mee?’ vroeg Sir Murlyton zonder de minste verbazing.

En even kalm antwoordde zijne dochter: ‘Ja Papa, in Middel-Amerika ben ik nog nooit geweest.’

‘Goed,’ zei haar vader, ‘reizen is ontwikkelend voor jonge mensen, maar heb je genoeg bagage bij je?’

‘Nee Papa, ik heb alleen mijne reistasch met mijne toilet-nécessaire, maar hier kan ik wel gauw de noodige inkoopen doen.’

‘All right! Maar heb je aan Mevrouw Griff gedacht?’

‘Ik zal haar telegraferen, dat ik met u meega en dat zij alleen naar Devonshire moet terugkeeren.’

‘In orde, ik zal voor de passage zorgen.’

Terwijl Miss Aurett en haar vader met groote bedaardheid deze afspraak maakten, had er een grappig toneel plaats bij de verdachte kist. Lavarède verliet zijne schuilplaats en liep glimlachend den heer Bouvreuil in den weg, die woedend in de nauwe ruimte op de politie stond te wachten.

‘O!’ riep hij, toen hij Lavarède zag, ‘dacht ik het niet?’

‘Wat dacht u?’ vroeg Lavarède beleefd.

‘Wel, dat je daar in zat!’ en hij wees op de kist.

‘Een vergissing, Mijnheer, u ziet wel dat ik er niet in zat.’

‘Maar ik weet toch, wat ik zeg.’

‘Blijkbaar niet zoo goed, als ik, Mijnheer, ik doe een reisje naar Amerika, uwe deurwaarders hebben mij op de vlucht gejaagd.’

Bouvreuil keek spottend mee warig.

‘En dat reisje doet u op slinksche wijze, op eene duistere manier.’

‘Ja,’ hield Lavarède hem voor den gek, ‘dat zegt u goed, achter die planken kan ik niet al te best zien.’

‘Ik, Mijnheer,’ zei Bouvreuil met geen kleine aanmatiging in zijn toon, ‘ik reis op klaarlichten dag, dat ieder het zien kan, ik betaal mijn plaatskaartje, ik heb aan boord de mooiste hut Nr. 10, ik behoeft mij niet te verbergen in eene kist, die niet op het kantoor gedeclareerd is.’

En dat: ‘ik Mijnheer!’ sprak hij telkens met eene verheffing van stem en met de deftigheid van een toneelspeler van den tienden rang.

‘Ieder doet, wat hij kan, Mijnheer!’ zei Lavarède en terwijl hij dit zei, maakte hij vlug de deur van de kist open, schoof er heel handig zijn tegenstander in en liet de deur in het slot vallen, zoodat de ongelukkige Bouvreuil, die het geheim van de sluiting niet kende, er niet meer uit kon komen. Hij begon te roepen en te schreeuwen, maar weldra werd het stil. Of hij van woede gestikt was? of geen adem meer had uit gebrek aan lucht?

Lavarède stond daar niet bij stil. Hij haastte zich om aan boord te komen. Het was hoog tijd.

Twee minuten later kwam de spoorbeambte terug met vier man, die de kist oppakten. De beambte keek vreemd op, toen hij Bouvreuil daar niet zag.

‘Dat oppassen heeft hem zeker verveeld,’ dacht hij.

‘Wat is die kist zwaar,’ zei een van de dragers.

‘Zou er dan toch iemand in zitten?’

‘Ja er beweegt wat, luister maar, men hoort wat rollen.’

‘t Is, of er iemand zucht.’

‘Gauw dan maar, brengt de kist naar het kantoor van de douanen. Er zit verboden waar in en ik zal haar laten verzegelen, totdat ze in het bijzijn van de politie kan opengestoken worden.’

De arme Bouvreuil, die waarschijnlijk bewusteloos was geworden, had dus allen tijd om weer bij te komen.

Aan boord van de ‘Lorraine’ heerscht groote drukte: de laatste goederen worden ingeladen en de passagiers nemen afscheid van hunne vrienden en bloedverwanten. De boot heeft al stoom op en de plank zal zoo dadelijk ingehaald worden. De nommers der hutten worden afgeroepen, om te zien, of de reizigers allen aanwezig zijn.

‘No. 8 en No. 9?’

‘Voor mij en mijne dochter,’ antwoordt Sir Murlyton.

‘No. 10? Wie heeft No. 10?’

‘No. 10 heb ik,’ roept een jonge man, die haastig de plank komt oplopen, nog juist bij tijds, want een matroos wilde haar al gaan optrekken.

‘Uw naam, Mijnheer?’ vroeg de officier van dienst.

‘Bouvreuil van Parijs.’

‘In orde. Alles klaar. Haal de plank maar op.’

De stoomfluit liet haar sissend geluid hooren en de ‘Lorraine’ zette zich statig in beweging.

Alle passagiers waren nog aan dek. Toen Lavarède de campagne wilde opgaan, stond Sir Murlyton vlak voor hem.

‘Aangenaam u te zien. Mijnheer,’ begon Lavarède; ‘is Juffrouw Aurett naar Parijs teruggekeerd?’

‘Neen, ze is ook aan boord.’

‘Wat een prettige verrassing, zulk lief reisgezelschap te vinden.’

‘Mag ik vragen, Mijnheer,’ zei de Engelschman, ‘hoe u hier aan boord komt? Ik heb zooeven de passage voor mij en mijne dochter betaald en weet dus, dat de kosten van den overtocht wel iets meer bedragen, dan wat u op zak moet hebben volgens de bepalingen van het testament.’

‘Uwe opmerking is volkommen juist,’ antwoordde Lavarède op beleefd toon. ‘Ik heb mijn kwartje nog ongebruikt in mijn zak, u kunt er u van overtuigen, als u wilt.’

‘Dat is de vraag niet. Hoe komt u hier aan boord als passagier 1ste klasse, zonder betaald te hebben?’

‘O heel eenvoudig. Ik heb de hut van den heer Bouvreuil.’

'Heeft die voor u betaald?'

'Neen, voor zich zelf.'

'Dat begrijp ik niet.'

'Het is toch heel duidelijk, ik ben hier in zijne plaats en hij zit in de kist, die aan land is blijven staan.'

Sir Murlyton lachte tegen zijne dochter, die zich bij hen had gevoegd.

'Niet precies in den haak,' zei hij, 'maar leuk bedacht.'

En met deze woorden ging hij over de verschansing staan kijken.

'Het eerste gevaar ben ik te boven gekomen,' zei Lavarède tot Mis Aurett, 'en dat heb ik aan u te danken.'

'Maar mijne schuld is daarmee nog niet vereffend, u hebt mijn leven gered en ik wil uwe belangen niet in den weg staan.'

'En als u w e belangen daar nu moe gemoeid zijn?'

Miss Aurett deed, alsof ze die vraag niet gehoord had. Zij ging bij haar vader staan en vroeg toen: 'Toen ik straks toevallig' - zij kleurde even bij dat 'toevallig' - 'de deur van uwe kist zag openstaan, heb ik toen goed gezien, dat die gevoerd en gecapitonnerd was?'

'Dat is zoo. Die kist is gemaakt voor een zonderling, over wien ik eens iets geschreven heb in onze courant. Heel Parijs heeft over die kist gesproken en ik wist toevallig, dat ze nog aan het station stond. Ik heb haar gebruikt, dat is de heele geschiedenis.'

'Ik heb dadelijk gedacht,' zei Sir Murlyton, 'dat gjij u zoudt weten te reden. Vindingrijk zijt ge in hooge mate.'

Miss Aurett bevestigde deze meening met een vriendelijk lachje.

Sir Murlyton zag door zijn kijker; zijne aandacht scheen geboeid door wat hij zag.

'Zie eens, Mijnheer Lavarède,' zei hij, terwijl hij dezen zijn kijker gaf, 'ziet u op het havenhoofd niet iets bewegen?'

'Ja, een kort dik man, die de wanhopigste gebaren maakt. Hij wordt achtervolgd, lijkt het wel. Vier politieagenten zijn hem op de hielen. Al zijn leven! ik geloof dat het Bouvreuil is. Hij heeft dus geen beroerte gehad en is niet gestikt in de kist. Zooveel te beter voor mij.'

Onze reizigers verwachtten, dat er een sein zou gegeven worden, maar de 'Lorraine' werd niet teruggeroepen. De boot was spoedig in volle zee en Lavarède dacht, dat hij veilig was voor de heele zeereis.

III.

Nieuwe moeilijkheden.

De beide eerste dagen gingen voor Lavarède alleraangenaamst voorbij. 's Morgens kwam hij dadelijk aan dek en zocht er het gezelschap van Sir Murlyton en Miss Aurett. Zij hadden alle drie zooveel gereisd en vonden altijd nieuwe stof tot gesprek. Maar één onderwerp werd nooit aangeroerd. Nooit werd de naam van Mlle Penelope genoemd. Miss Aurett veroorloofde zich geenerlei toespeling op het huwelijksplan, waarover de heer Bouvreuil gesproken had en Lavarède sprak er van zelf niet over, om de eenvoudige reden, dat hij nooit aan Mlle Penelope dacht.

In een van hunne gesprekken vroeg Lavarède eens: ‘Hoe komt het toch, dat u als vreemdelinge zoo goed onze taal spreekt?’

‘Voor mijne opvoeding heeft Papa mij in Frankrijk op school gedaan bij madame Laville in Choisly-le-Roy. Ik ben ook dikwijls in Parijs geweest, Papa heeft er lang gewoond, toen hij er aan het hoofd stond van een succursale van ons Londensch handelshuis.’

‘Dan kan ik u bijna als eene landgenote beschouwen, dat verhoogt nog mijne sympathie voor u.’

Miss Aurett scheen verlegen te worden onder dit compliment en het was maar goed, dat Sir Murlyton hen kwam roepen om aan tafel te gaan. Aan boord van de Fransche stoomschepen is alles even weelderig ingericht en men eet er zoo goed, als in de fijnste restaurants van Parijs.

Lavarède werd door iedereen met den naam ‘Bouvreuil’ aangesproken en algemeen aardig gevonden. Hij was zoo geestig en gevat en kon zulke grappige anekdotes vertellen, dat men zijn amusant gezelschap zeer waardeerde.

‘Hoe goed, dat wij u aan boord hebben gekregen!’ zei een van de officieren eens tegen hem.

‘Het scheelde maar weinig, of ik was te laat gekomen. Maar wie kon ook vooruit weten, dat ik zoo zou opgehouden worden.’

‘Hoe dat? als het ten minste niet onbescheiden is zoo te vragen?’

‘Volstrekt niet, ik kan het u best vertellen Eerst in Parijs en toen te Bordeaux werd ik achtereenvolgd door iemand, die stijf en sterk beweert, dat hij Bouvreuil is en dit zelf zoo vast gelooft, dat hij geen idee heeft, dat hij gek is. Voor mij is dit lastig genoeg, maar overigens doet hij niemand kwaad. Hij heet, geloof ik, Lavarède, want zoodra hij mij ziet, wordt hij woedend en zegt, dat ik Lavarède ben. Bij zoo'n aanval van woede is een douche voldoende om hem te kalmeren, en gelukkig ben ik zelf nog altijd bedaard gebleven.’

‘Dat is altijd de wijste partij, als men met iemand te doen heeft, die op één punt gek is.’

‘Niet waar? Zoo iemand is al ongelukkig genoeg. Maar ik heb er eene portefeuille bij ingeschoten en in Bordeaux heeft het mij veel moeite gekost van hem af te komen, bijna had ik de boot er door gemist. Zijn wij nu op weg naar Lissabon?’

‘Neen, onze eerste aanlegplaats is Santander’

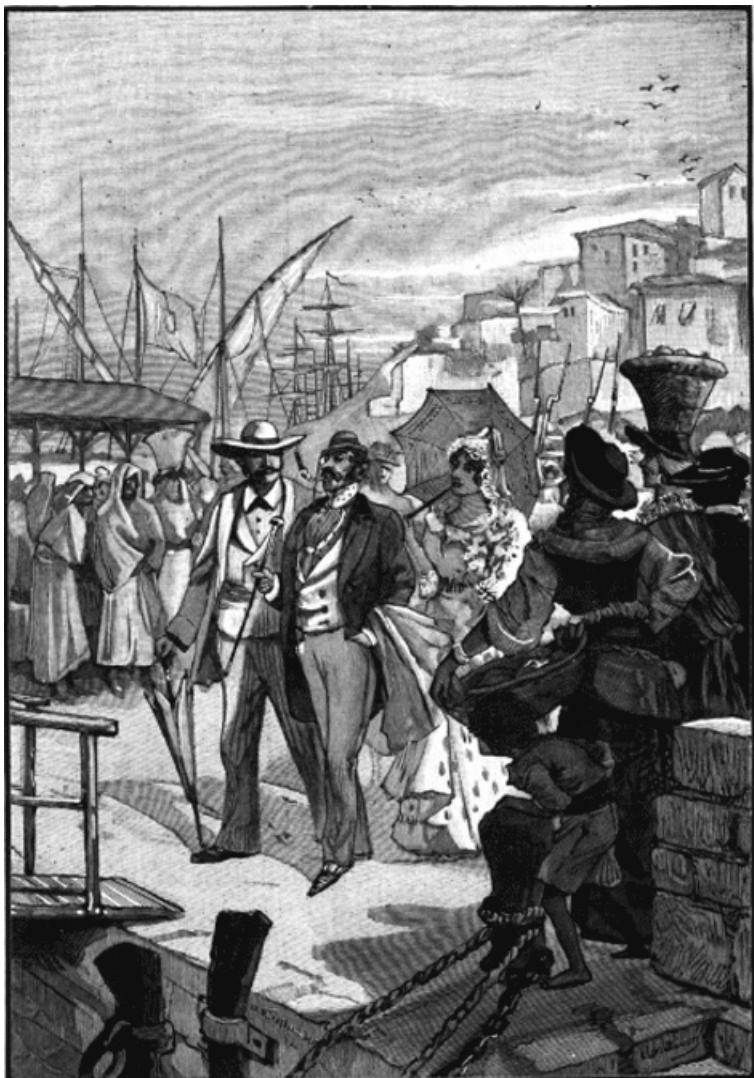
‘Komen er daar nog passagiers aan boord?’

‘Wij kunnen er geen meer plaatsen, alle hutten zijn in gebruik behalve een, maar die is per telegraaf besteld door een reiziger, die op de Azorische eilanden aan boord zal komen.’

‘Een Franschman?’

‘Dat denk ik niet, naar zijn naam te oordeelen, “namen” kon ik wel zeggen, want hij heet: Don José de Courramazas y Miraflor.’

Na twee dagen kwam de Spaansche kust in het

‘Een eerewacht deed hem uitgeleide’ (blz. 11)

gezicht en weldra lag de boot in de haven van Santander.

De reizigers hadden tijd om aan wal te gaan en te genieten van de schoonheid van het landschap en den helder blauwen hemel. Sir Murlyton ging met zijne dochter en Lavarède ook de hoofdkerk bezichtigen. De nieuwe indrukken hielden hunne gedachten nog bezig, toen er iets gebeurde, dat Lavarède uit zijn rust deed opschrikken.

Een laag rijtuigje op hooge wielen kwam in vliegende vaart aanrijden. Er zat een heer in, die er erg verwilderd uitzag, zijn haar zat verward, zijn baard was in drie dagen niet geschoren en zijne blikken staarden zoo wezenloos, dat men hem voor een krankzinnige of voor een boosdoener moest honden.

Het was Bouvreuil.

Hij sprong uit het rijtuig, rende de plank op en schreeuwde, op het dek gekomen:

‘De kapitein? Waar is de kapitein?’

‘De kapitein is nog aan den wal,’ zei een der matrozen, ‘hij laat zijne papieren afteeken, zoodra hij aan boord is, worden de touwen losgegooid.’

‘Maar wie vervangt hem dan hier aan boord?’

De officier van dienst schoot toe. Hij had juist met Lavarède staan praten en deze had nog even tijd om hem in te fluisteren: ‘Dat is die gekke man, van wien ik u verteld heb.’

In zijne agitatie zag Bouvreul Lavarède niet dadelijk. Hij ging op den officier af en zeide: ‘Mijnheer, ik ben Bouvreuil, voor hut No. 10.’

De ander lachte, maar zei zoo beleefd mogelijk: ‘Mijnheer Bouvreuil is te Bordeaux al aan boord gekomen.’

‘Maar ik ben Bouvreuil,’ schreeuwde de ongelukkige bankier, ‘Bouvreuil van Parijs.’

‘En onze passagier dan? houdt u dien misschien voor Mijnheer Lavarède?’ vroeg de officier met een veelbeteekenend, ondeugend lachje.

‘Lavarède!’ riep de ander woedend, ‘is die hier? die dief, die schurk!’ En als twee matrozen hem niet stevig vastgegrepen hadden, dan zou hij Lavarède misschien te lijf zijn gegaan.

‘Hij wordt wild,’ zei de officier tot Lavarède, ‘zal ik hem een stortbad laten geven?’

‘Neen, laat mij maar eens met hem praten,’ was het antwoord.

‘Zooals u wilt. Maar een douche helpt misschien beter.’

Bouvreuil had intusschen Sir Murlyton ontdekt.

‘Deze Engelsche heer kent mij, hij zal u kunnen zeggen, of ik een indringer en een leugenaar ben of niet.’

‘Papa,’ zei Miss Aurett zachtjes tegen haar vader, ‘Papa, denk er aan, u moogt geen partij kiezen tegen Mijnheer Lavarède, het is een zaak van eer.’

‘Ja, maar....’

‘Als u hem eene moeilijkheid in den weg legt, dan verliest u alle aanspraak op de vier miljoen.’

‘Ja, dat is waar.’

Bouvreuil richtte het woord tot Sir Murlyton: ‘Vertel u hun eens, wie ik ben.’

‘Ik mag het niet zeggen,’ antwoordde de Engelschman met de grootste kalmte.

Bouvreuil uitte een kreet van woede. ‘Het is om gek te worden!’ schreeuwde hij.

‘O, dat ben je al lang,’ riep een van de omstanders.

Op dat oogenblik kwam Miss Aurett op eene goede gedachte. Lavarède noemde haar in stilte zijn reddenden engel.

‘Mijnheer Bouvreuil,’ zeide zij tot den jongen man, ‘vraag hem eens, hoe hij hier in Santander komt? het is misschien interessant dat te hooren,’ voegde zij er niet zonder bedoeling bij.

Deze tusschenkomst van Miss Aurett verschafte Lavarède een dubbel voordeel. De officieren werden in de meening bevestigd, dat de jonge man de echte Bouvreuil was en hij zelf zou zich gemakkelijker kunnen verdedigen, als het bleek, dat zijn tegenstander in Bordeaux met de politie had te doen gehad. Hij voelde opnieuw, hoe gevaarlijk zijne positie was, als hij de rol, die hij nu eenmaal speelde, niet kon volhouden. Zijne gewaande veiligheid had niet lang geduurd. Intusschen was Kapitein Kassler aan boord gekomen en had order gegeven tot vertrek. De beide Bouvreuils werden meegenomen naar Amerika.

De echte Bouvreuil had in Bordeaux allerlei ongelukken gehad. Ten eerste had hij de vracht van de kist moeten betalen heen en terug van Parijs tot Bordeaux, en daarbij nog de reis voor zijn persoon, want in zijn drukte om Lavarède te vervolgen had hij zijn kaartje 1ste klasse verloren en niemand had hem willen gelooven, dat hij het in Parijs wel gehad had. Bommende had hij aan alle eischen voldaan, Lavarède uit den grond van zijn hart verwenschende.

Hij meende nu van alles af te zijn en hoopte nog op de boot te kunnen komen. Maar de douanen en de commissaris van politie hadden nog wat te reclameeren. Er moest proces-verbaal van opgemaakt worden. Bouvreuil gaf er den brui van, nam zijne beenen op en liep zoo hard hij kon naar de aanlegplaats van de boot.

Maar de politie-a-genten zetten hem achterna en haalden hem in. Bouvreuil duwde een der agenten krachtig op zij, liep een beambte van de douanen omver, maar werd ten laatste toch gegrepen en achter slot en grendel gebracht om zijn verzet tegen de openbare macht. Zoo ging de dag voorbij. Geen wonder, dat hij woedend was, als hij aan Lavarède dacht, die hem nu toch ontsnapte.

Eindelijk kwam er een commissaris om hem te ondervragen. Op aanwijzing van Bouvreuil telegrafeerde hij naar Parijs en vroeg om inlichtingen bij de politie aldaar.

‘Een rijke grondeigenaar en bankier,’ luidde het antwoord.

Op verzoek van de aandeelhouders in de Panama-maatschappij werd Bouvreuil eindelijk vrijgelaten om zijne reis te kunnen voortzetten. Toch moest hij nog eene hooge boete betalen en de noodige fooien geven. De ‘Lorraine’ was weg en dus moest hij per spoor naar Santander reizen. Met alles en alles kwam het oponthoud hem op meer dan duizend gulden te staan.

Dat was bitter.

En hoe meer Lavarède lachte bij het verhaal van al die ongelukken, zooveel te driftiger werd

Bouvreuil. En hoe driftiger hij werd, hoe meer hij de toehoorders bevestigde in het idee, dat hij niet goed bij het hoofd was. Hij liet zich in zijn drift zulke lelijke scheldwoorden ontvallen, dat Sir Murlyton het noodig vond hem een vuistslag te geven, en men weet, wat dat bij een Engelschman betekent.

‘Ik duld zoo iets niet in het bijzijn van mijne dochter.’

Maar Bouvreuil, die door den schok gevallen was, kreunde: ‘Is die ook al tegen mij? ik dacht, dat hij mijn bondgenoot was. Die Lavarède is de duivel in persoon.’

‘Als u den heer Bouvreuil bedoelt,’ zei Miss Aurett, ‘dan past die benaming toch niet goed, want hij spreekt juist in uw belang met den kapitein.’

‘Met den kapitein? in mijn belang? wat zal hij mij nu weer leveren?’

En met één sprong was hij overeind.

Lavarède stond werkelijk met den kapitein over zijn tegenstander te praten. De ‘Lorraine’ was onderweg, men kon dien ongelukkigen dwaas toch niet in zee gooien. Voorzichtigheidshalve zou men hem op de ziekenzaal laten overnachten, hij mocht eens wild worden; op den dag wilde men hem bezigheid verschaffen, hij kon de stokers helpen en kolen dragen.

Toen Lavarède hem spotachting den uitslag van dit onderhoud meedeelde, volgde er weer een aanval van heftigen toorn.

‘Ik wil niet als een arme passagier behandeld worden. Ik ben de rijke Bouvreuil, ik heb geld,’ en terwijl hij dit zeide, zwaaidde hij met eene portefeuille.

‘Is dat uwe portefeuille?’ vroeg de officier aan Lavarède, ‘die zullen we hem afnemen.’

Maar Armand hield hem daarvan terug.

‘Doe dat niet Mijnheer. Laat u hem die portefeuille voorloopig maar houden. Als u maar even zien wilt, of mijn passage-bewijs er nog in is.’

Miss Aurett en Sir Murlyton zagen elkander goedkeurend aan. Lavarède hield zijn tegenstander wel voor den gek, maar een dief was hij niet.

Van Santander naar de Azoren had de ‘Lorraine’ zeven dagen reis. De arme Bouvreuil kon het werk als stoker geen week lang uithouden. Hij had er zich eerst met alle macht tegen verzet, dat hij kolen zou scheppen, maar dat hielp hem niets, hij moest zijn leed geduldig dragen. Na drie dagen echter was hij zoo afgemat, dat hij zelfs geen kracht meer had om zich te beklagen, als er een officier in het vooronder kwam. De hitte van de machinekamer was nadeelig voor zijne longen, die aan zulk eene hooge atmosfeer niet gewend waren. Lavarède die toch medelijden met hem had, wist gedaan te krijgen, dat hij van dienst wedr vrijgesteld, en in de ziekenzaal verpleegd zou worden, ook vroeg hij voor hem verlof, nu en dan aan dek te mogen komen, om wat frissche lucht in te ademen.

‘Aan dek wel,’ zei de officier, ‘maar vooruit, nooit op het achterdek bij de passagiers; vooruit kunnen de matrozen hem in het oog houden, men kan niet te voorzichtig zijn.’

‘Daarom moet hij ook maar niet meer in de machinekamer komen, hij zou, als hij misschien iets verkeerds deed, de veiligheid van de passagiers in gevaar brengen,’ meende Lavarède.

Door dit argument zocht hij zijn slachtoffer te bewaren voor het gevaar van geroosterd te worden bij de heete stoomketels. De officier begreep de juistheid van Lavarède’s redeneering, maar in het gevoel van zijn verantwoordelijkheid, bedacht hij nog iets anders.

‘Ik zal hem laten opsluiten tot aan de eerstvolgende landing. Op de Azoren zullen wij hem door de Portugeesche politie naar den Franschen consul laten brengen, die in Ponte Delgado woont op het eiland San Miguel. Die zal dan wel zorgen, dat hij weer naar Frankrijk wordt teruggebracht.’

Dit laatste plan was natuurlijk zeer naar den zin van Lavarède, maar hij drong er op aan, dat men hem de vrijheid zou laten en hem verlof zou geven aan dek te komen. Hij wilde niet op zijn geweten hebben, dat hij Bouvreuil aan zijne gezondheid schaadde.

‘Nu goed,’ zei de officier, ‘in de boeien zal ik hem niet laten slaan, zoolang hij niet wild is, ik zal hem ook niet laten opsluiten, maar hem voortdurend laten bewaken.’

Bouvreuil moest zich buigen voor het recht van den sterkste, maar het laat zich denken, hoe verbitterd hij was tegen Lavarède, toen hij dezen in een schommelstoel op het achterdek een sigaar zag zitten rooken en hem met onderscheiding zag behandelen, terwijl hij zelf gelijk gesteld werd met de equipage en den scheepskost voor lief moest nemen.

Lavarède genoot zonder gewetenswroeging van dit gemakkelijke, weelderige leven. Zijne reis begon goed, hij had nog niet gehandeld tegen de bepalingen van het testament en was alle moeielijkheden tot nog toe gelukkig te boven gekomen.

Sir Murlyton moest dit toegeven. Maar volhardend als een echte Engelschman, wachtte hij geduldig. Hij kende de macht van het geld en ook de zwakheid van mensen, die geen geld hebben, en het zou hem dus niet verwonderen, als het testament geschonden werd en dan zou hij dadelijk zijn rechten op de vier miljoen geldig maken.

Den 4den April was de ‘Lorraine’ bij het eiland Flores. Gewoonlijk werd daar niet gestopt, maar nu moest er een hooggeplaatst ambtenaar uit een van de staten van Middel-Amerika aan boord komen. Lavarède was vroeger al eens op de Azorische eilanden geweest. Hij vertelde aan Miss Aurett, die heel gaarne naar hem lusterde, de legende, dat er op de Azorische eilanden geen vergiftige dieren gevonden worden en dat ze er niet kunnen aarden. ‘Maar het zou misschien onvoorzichtig zijn, daar de proef van te nemen,’ voegde hij er lachend bij.

Miss Aurett vroeg hem naar de bevolking dezer eilanden.

Er woont een mooi menschentype. Het zijn blanken met prachtig zwart haar. Zij stammen af van Mauren, Portugeezen en Vlamingers. Dit laatste is minder bekend. De moeder van Karel den Stoute, Isabella van Bourgondië, kreeg deze eilanden van haar oom, Alfons V van Portugal; zij zond er Vlaamsche volksplanters heen. Daar-

om heetten zij gedurende eenigen tijd Vlaamsche eilanden. Azoren worden zij genoemd naar de vele haviken, die de eerste Portugeesche kolonisten er vonden.'

Eene groote schare van nieuwsgierigen stond de aankomst van de 'Lorraine' af te wachten. De passagier, die aan boord moest komen, was een mager, olijfkleurig heer, van wien veel ophef gemaakt werd, omdat hij bij de vrouw van den gouverneur van San Miguel, dus ook bij den gouverneur zelf, in hooge gunst stond. Don José de Courramazas y Miraflor was van geboorte een Columbiaan, maar tengevolge van enige avontuurlijke reizen was hij burger geworden van Venezuela en van tijd tot tijd ook van Costa-Rica.

In zijn nieuw vaderland had hij de partij gekozen van een generaal tegen een dokter, het doet er niet toe, hoe zij heetten. Bij de jaarlijksshe omwenteling, die dank zij de pronunciamiento (uiting van den volkswil) van de twee keer altijd eenmaal gelukt, werden de vrienden van den generaal geslagen en had Don José zich naar Europa moeten inschepen.

En zooals de meeste avonturiers was hij dadelijk naar Parijs gegaan. Wat hij daar had uitgevoerd, hooren wij misschien later. Na een poos bedacht hij zich, dat de vrouw van den gouverneur op San Miguel familie van hem was. En toen ging hij daar wat uitrusten om betere tijden af te wachten.

Die tijden kwamen. De pronunciamiento had weer plaats en toen moesten de aanhangers van den dokter op hunne beurt de vijf nemen naar Europa of Noord-Amerika. En toen kregen de vrienden van den generaal de goed bezoldigde betrekkingen. Zoo gaat het in de republieken van Middel- en Zuid-Amerika, ieder op zijn beurt.

Don José de Courramazas y Miraflor werd daarop Gouverneur van Cambo en telegrafeerde aan den vertegenwoordiger van zijn land in Parijs, dat deze passage voor hem moest nemen op de eerst vertrekkende Fransche stoomboot.

Die vertegenwoordiger is altijd dezelfde persoon, hoe ook de uitslag van de omwentelingen de regeering moge veranderen. En dat is goed ook, want nu hij voortdurend gouverneurs en burgerlijke en militaire autoriteiten ziet gaan en komen, is deze Amerikaan goed op de hoogte van de reisgelegenheden en kan dus op een oogenblik gemakkelijke de noodige aanwijzingen geven. Als hij voor Don José niet onmiddellijk plaats had besteld op de 'Lorraine', dan had de toekomstige gouverneur van Cambo eerst van de Azoren naar Madera moeten reizen op eene kleine goederenboot. En dan zou hij de verdere reis per Amerikaansche stoomboot hebben moeten doen, waar men niet het minste respect heeft voor de regeeringsbeamten van de republieken in Spaansch-Amerika. Zij veranderen veel te dikwijls, dan dat zij aanzien zouden genieten.

Voor Don José's prestige bij de Azorische bevolking was de omstandigheid, dat de 'Lorraine' voor hem alleen aanlegde, heel voordeelig. Eene eerewacht deed hem uitgeleide en het was een heele drukte, eer hij aan boord was.

Het plan aangaande de terugzending van Bouvreuil werd toen ter sprake gebracht. Maar er was geen consul, hoorde men, daar de oude reeds vertrokken was en er nog geen ander in zijne plaats was benoemd. Gelukkig was er in het gevolg van den gouverneur een inlander, die tijdelijk belast was met de waarneming van alles, wat de Fransche belangen betrof.

'Wij hebben toevallig een Franschman aan boord gekregen, die aan aanvallen van waanzin lijdt, wilt u ons van hem afhelpen?' vroeg een der officieren.

De Azorische koopman had daar niet veel zin in.

‘Wat zou ik hier met hem moeten beginnen?’

‘Hem houden tot er eene gelegenheid is, om hem naar Frankrijk in te schepen.’

‘Maar Mijnheer, dat kan nog zoo lang duren, u weet wel, dat de Fransche booten niet geregeld de Azoren aandoen. In dien tussentijd moet men hem toch den kost geven, en wie zal dat betalen? Ook heb ik hier geen gelegenheid om hem op te sluiten, als hij een vlaag van woede mocht krijgen. Mij dunkt, het zou beter zijn, als u hem maar aan boord hieldt, u zult hem zelf veel eerder in Bordeaux kunnen terugbrengen, dan wanneer u mij de zorg daarvoor opdraagt.’

De officier begreep, dat de man gelijk had, maar hij wilde graag van de verantwoordelijkheid af zijn.

‘Ik zou hem nog liever aan de politie-agenten overgeven, die daar staan.’

Maar nu kwam Don José voornaam en edelmoedig tusschenbeide.

‘Nee Mijnheer,’ zei hij, ‘de Portugeesche politie behoeft zich hiermee niet te bemoeien.’ En tegelijk gaf hij hun een teeken zich te verwijderen.

‘Ik neem dien ongelukkige onder mijne bescherming,’ voegde hij er bij, ‘ik verbind hem aan mijn persoon voor de heele reis.’

‘Maar als hoedanig?’ vroeg de kapitein.

‘Als mijn bediende.’

‘Dus draagt u de kosten voor zijn onderhoud?’

‘Ja, kapitein.’

‘En is u niet bang voor een aanval van woede?’

‘Ik hoop, dat die zal uitblijven, en anders zal ik hem met zachtheid behandelen.’

‘Kent u hem?’

‘Ik heb hem te Parijs ontmoet. Toen heeft hij mij een dienst bewezen, nu kan ik hem dien vergelden.’

‘Mij goed, Mijnheer, maar u is verantwoordelijk voor wat hij doet. Ik hoop, dat uw edelmoedigheid u niet zal behoeven te berouwen.’

De plank werd ingehaald. Don José wisselde de laatste groeten met zijne bloedverwanten en weldra was de ‘Lorraine’ weer in volle zee.

Lavarède had stilzwijgend het heele tooneel bijgewoond, en nu liep hij peinzend op het dek, zich afvragende, waarom die vreemdeling zich het lot van Bouvreuil had aangetrokken.

Miss Aurett was ook hier weer de voorzienigheid, die op het rechte oogenblik hem met hare hulp ter zijde stond. Zij had opgemerkt, dat Don José zeer verbaasd had gekeken, toen bij Bouvreuil zag en dat deze toen zijn wijsvinger op de

lippen had gelegd. Dat had hare nieuwsgierigheid gaande gemaakt en toen zij ongemerkt de gelegenheid had gehad om te luisteren, had zij hare ooren wijd opengezet en het volgende gesprek mee aangehoord:

‘Ik kan mijne oogen niet gelooven, dat je zoo'n persoon van gewicht bent geworden!’

‘Dat begrijp ik, maar ik bid u, houd u stil, mijne positie, mijne toekomst hangt er van af.’

‘O, verraden zal ik je niet, je weet, dat ik daar mijne redenen voor heb. Maar je kunt mij een dienst bewijzen.’

‘Tot iederen dienst bereid.’

‘Ik heb er groot belang bij, hier aan boord te blijven, ze willen mij aan wal zetten, maak, dat dat niet gebeurt. Ik wil desnoods wel je bediende worden. Ze noemen me hier Lavarède....’

Verder had Miss Aurett het gesprek niet gehoord, maar Lavarède, aan wien zij dit alles vertelde, wist nu zooveel, dat er een geheim bestond tusschen Bouvreuil en den nieuw aangekomene en dat hij in plaats van een, twee vijanden had aan boord. Zijn toestand werd er te hachelijker om.

IV.

De doop onder de Linie.

Al had Lavarède de levensgeschiedenis van Don José geweten, dan zou hij toch niet gerust geweest zijn. Avonturiers, die nergens thuis hooren, nemen het zoo nauw niet met eerlijkheid en bescheidenheid.

In Parijs had Don José moeten leven. Toen het geld op was, dat hij uit Amerika had meegebracht en hij geen crediet meer kon krijgen, had hij zijne toevlucht genomen tot niet geheel onberispelijke middelen.

Eerst had hij beproefd het medelijden op te wekken van de vele Spaansche uitgeweken, die in Parijs wonen. Maar zij zijn niet rijk en die bron van inkomsten droogde dus spoedig op. Toen nam hij allerlei zaakjes bij de hand, waarvan het een al gevaarlijker en oneerlijker was dan het andere. Met een beetje valschedoen, veel bedelen en bedenkelijk dikwijls lenen, begeeft men zich op een hellend vlak. En wie dan, als Don José, geen greintje rechtschapenheid bezit, kan niet anders dan uitglijden. Het duurde niet lang, of hij maakte zich schuldig aan oplichterij.

Het slachtoffer van zijn schelmstuk was iemand, die kleine sommen tegen groote winsten uitleende. Maar achter dien kleinen woekeraar verschool zich een andere speculant, die het nooit ongewroken liet, als iemand er hem had laten inlopen. Die ander was Bouvreuil. Hij liet Don José, die toen eenvoudig Miraflor heette, in de gevangenis zetten.

Toen de gauwdief vrij kwam, had hij het geraden gevonden zijn naam te veranderen. Hij verbasterde de woorden, waarmee Bouvreuil had aangeduid, dat hij naar de gevangenis zou gaan en maakte er den schoonklinkenden titel van: Don José de Miraflor y Courramazas, en gaf zich uit voor een edelman uit eene der Zuid-Amerikaansche republieken.

Bouvreuil had hem kunnen ontmaskeren, maar aan boord van de ‘Lorraine’ had Bouvreuil Don José noodig en terwijl het schip van den Kreeftskeerkring naar de Linie stoomde, bracht zijn schuldeischer hem op de hoogte van de omstandigheden.

‘Hier aan boord,’ zei Don José, ‘kan ik weinig voor u doen en het zal wel het wijste zijn alles te laten zooals het is. Nu ik u als mijn bediende heb aangenomen, zal niemand het u lastig maken. Heb dus geduld, totdat wij in Amerika aan den vasten wal zijn, dan ben ik eene autoriteit en dan kunt gij op mij rekenen.’

‘Van mijn dank kan ik u de stellige verzekering geven.’

‘Daarvan ben ik overtuigd. Ik herinner mij, dat de officier van justitie bij het kleine verschil, dat wij indertijd in Parijs hadden, mij heeft doen opmerken, dat de rust van eenige maanden, waartoe men mij veroordeelde, niet wegnam, dat ik uw schuldenaar was en bleef.’

‘O, laten we daar niet meer over praten,’ zei Bouvreuil met gemaakte onverschilligheid.

‘Nee, laten we daar juist eens over praten.’ zei de ander, ‘u weet zoo goed, dat u nog eene schuldvordering aan mij hebt, dat u mij den deurwaarder hebt gezonden, om er mij aan te herinneren. Dat is een van de redenen, waarom ik uwe ongastvrije stad Parijs heb verlaten. Zoudt u het niet goed vinden, als we dat zaakje vereffenden?’

Nu was Bouvreuil gevangen.

‘Zeker, niets zal mij aangenaamer zijn,’ zeide hij, ‘maar ik heb de papieren hier niet bij de hand.’

‘O, geef mij maar eene quitantie,’ hernam Don José, ‘dat is voldoende.’

‘Als wij aan land zijn, de eene dienst is den anderen waard.’

‘Maar dan wordt het duurder; wie zich van zijn vijand wil ontdoen, moet voor de revolver betalen.’

Bouvreuil verbleekte.

‘Maar ik wil hem niet laten vermoorden.’

‘Tut, tut, halve maatregelen leiden niet tot het doel, die zuinigheid is verkeerd.’

Om de waarheid te zeggen werd Bouvreuil een beetje bang voor zijn nieuwe vriend, want bij al zijne niet strikt eerlijke handelingen, had hij toch altijd den schijn van recht weten te bewaren en de grenzen van de wet nog nooit overschreden. Nu ried José hem een moord aan, dat durfde hij toch niet goed wagen.

De ‘Lorraine’ naderde de linie.

Ieder, die ooit een groote zeereis gemaakt heeft, weet, dat het passeren van de line voor de matrozen een pretje is. Er werden dan ook geheimzinnige toebereidseLEN gemaakt tot den beruchten zeedoop.

‘Wat een vreemde gewoonte is dat toch!’ zei Miss Aurett.

‘Het is een zoo oud gebruik, dat er daarom alleen wat vóór te zeggen zou zijn,’ antwoordde een uit het gezelschap, men kan den oorsprong er

van niet goed meer verklaren, maar men denkt, dat het een overlijfsel is van eene godsdienstige gewoonte der oude zeevarende volken.'

'Ik heb eens gelezen,' merkte Miss Aurett op, 'dat aan boord van de schepen van Christoffel Columbus geen zeedoop heeft plaats gehad; dan kan het toch niet zoo'n heel oud gebruik zijn.'

'Dat geloof ik toch wel,' zei Lavarède, 'onze oudste zeelieden hebben er melding van gemaakt. Jean de Léry spreekt er in 1557 over als over eene oude gewoonte, die lang vóór zijn tijd al gevuld werd.'

'Mijnheer Armand heeft gelijk, mijn kind,' zei Sir Murlyton, 'en ik voor mij geloof, dat wij deze gewoonte van de Noormannen hebben overgenomen, want er bestaat eene overlevering uit de 12de eeuw, dat bij het omvaren van zekere kaap de Noordsche zeelieden zich een stortbad moesten laten welgevallen onder dezelfde vormen als nu onder de linie de zeedoop wordt toegediend.'

'Aandig, dat ik nu eens zal kunnen zien, hoe dat toegaat,' zei Miss Aurett, 'maar ik zou niet graag willen, dat men mij op die manier doopte.'

'O, daarvoor behoeft u niet bang te zijn, uw Papa zal morgen u en zich zelf wel vrijkoopen. Daarenboven is hier iemand aan boord, die nog nooit de linie gepasseerd is, en zoo iemand wordt bij voorkeur voor de plechtigheid uitgekozen. Het kost mij één woord aan den schipper en dan wordt Bouvreuil in de kuip gestopt voor het traditionele bad.'

Zoo gebeurde het ook. Den volgenden morgen kwamen vier mannen, als dienaren van God Neptunus allerzonderlingst toegetakeld, Bouvreuil halen. Het hielp hem niets, of hij al tegenstribbelde, hij moest mee. De officieren deden dien dag een oogje toe, dat hoorde er bij en Don José liet hen ook begaan, het speet hem volstrekt niet voor Bouvreuil.

De passagiers stonden allen op het achterdek, de muziek speelde een triomfmarsch en voor iodereen aan boord was het groot feest behalve voor het ongelukkige slachtoffer, dat gedoopt zou worden.

De plechtigheid begon met een geweldig musketvuur, en weldra verscheen de liniegod met zijne vrouw aan den arm - dat was een scheepsjongen, die eene van spaanders gemaakte krulpruik op had - gevolgd door vele hofbeamten. Zij hadden de gekste kostumes aan en de meeste volgelingen hadden een langen vlasbaard.

Terwijl de zeegod op den troon bij den groten mast plaats nam, strooiden de matrozen uit het want handenvol boonen op het dek. Toen werd er door den god een aanspraak gehouden tot de passagiers en zeelieden, die nog nooit onder de linie waren geweest, waarin hij hun mededeelde, dat hij uit vaderlijke voorzorg hun hoofd en hun ledematen eens onder handen wilde nemen, om hen voor migraine en rhumatiek te vrijwaren. Toen werden zij een voor een door twee gerechtsdienaren naar eene met eene plank overdekte en met draperiën versierde kuip gebracht. Men liet dan een geldstukje glijden in de hand van de mannen van het gerecht, werd even aangeraakt met de roe, kreeg een flesch eau de cologne in den hals of in de mouw en daarmee was men er af.

Dit eerste gedeelte van de grap werd haastig afgespeeld. Het scheepsvolk wachtte ongeduldig, tot Bouvreuil aan de beurt zou komen. Deze had geen erg en toen de gendarmes hem kwamen halen, ging hij goedschiks mee om zich voor den god van den drietand te laten voeren. Nu ging er van alle kanten een uitbundig hoera! op.

Bouvreuil keek verwonderd om zich heen. Hij zag niets dan vrolijke gezichten; de matrozen hadden vreeselijke pret en onder de passagiers merkte hij het stralende gezichtje van Miss Aurett op, die met Lavarède tranen lachte, terwijl Sir Murlyton moeite had om zijne deftigheid te bewaren.

Bouvreuil begon toen een onheil te vermoeden. Als iemand zijn tegenstander zoo vrolijk ziet kijken, dan is dat voor hem een slecht teeken. Hij beproefde dadelijk den dans te ontspringen, maar zijne bewakers hielden hem stevig vast en drukten hem wat onzacht op de plank, die over de kuip lag. Tegenspartelen hielp hem niet. De stevige vuisten van de twee gerechtsdienaraars hielden zijne armen vast en een ander greep hem om het middel en belette hem van de plank af te springen.

Toen hield er een een grooten spijker op en deed, alsof hij dien met hamerslagen in zijn hoofd wilde drijven. Onder andere omstandigheden zou Bouvreuil begrepen hebben, dat dit maar voor de leus, uit gekheid gebeurde, maar hij was op dat verwenschte schip al zoo voor den gek gehouden en als een verschoppeling behandeld, dat hij zijn hoofd kwijt raakte en begon te gillen en te trappen, alsof zijn leven werkelijk bedreigd werd. Toen schaterden allen het uit, de gewaande spijker was van brood gemaakt, dat men gekneed en toen geverfd had.

Bouvreuil had zich door zijn vrees belachelijk gemaakt, hij voelde dat en werd er nog woedender om. Als Lavarède den blik vol haat had opgevangen, dien Bouvreuil hem toewierp, dan zou hij reden gehad hebben om zich ongerust te maken, maar hij zag er niets van, want hij vertelde aan zijne Engelsche reisgenooten eene geschiedenis en had alleen oogen voor Miss Aurett, die glimlachend naar zijn verhaal luisterde.

Het arme slachtoffer was nog niet aan het eind van zijn lijden. Er kwam nu iemand met een groote nijptang, om zijne nagels uit te trekken, zoo als hij zeide. Maar hij trok er alleen Bouvreuils schoenen mee uit.

Een derde kwam met een zaag en deed, alsof hij Bouvreuil's hals wilde afsnijden. Een vierde verfde met een hard bezempje zijn gezicht wit en zwart. En toen lieten de gendarmes hem los.

Bouvreuil dacht, dat het nu uit was en deed eene poging om op te staan. Zijne pijnigers hadden die beweging afgewacht om de plank om te wippen, en daar tuimelde nu onze geldman in de kuip, waarin vet en zwartsel en peper en meer zulke heerlijkheden doorengemengd waren.

Bouvreuil deed nu eene wanhopige poging om er uit te komen. Hij greep zich met beide handen aan den rand van de kuip vast, maar op hetzelfde oogenblik werd de slang van eene perspomp op

hem gericht en werd hij gedoopt door een dikken gelen straal, terwijl de matrozen uit het want de emmers water op hem leeggooiden, die zij daartoe mee naar boven hadden genomen.

Bouvreuil proestte en snoof en brulde en verweerde zich als een wanhopige, maar alle aanwezigen schudden van het lachen. Zelfs de Engelschman deed er nu aan mee en de scheepsdokter moedigde de matrozen aan.

‘Toe maar jongens, dat is goed voor hem. Alleen een stortbad kan hem genezen van zijn kwaal.’

En dat werd natuurlijk niet tegen doove ooren gezegd. Maar de menschelijke krachten houden niet alles uit. Het volk lachte te zeer, om het werk goed te kunnen doen. De matrozen lieten de slang zakken en de twee gerechtsdienaren hielden hem niet meer tegen. Vlug als de wind profiteerde Bouvreuil van de gelegenheid om te ontkomen. Met één sprong, waartoe men hem bij zijne dikte nauwelijks in staat zou hebben geacht, was hij overeind en maakte, dat hij wegkwam.

Maar wat zag hij er uit!

Druipnat, bevend, doodelijk angstig, gezicht en handen onbeschrijfelijk vies, en al zijn kleederen kleverig en tegen zijn lichaam geplakt. En daarbij was hij zoo vreeselijk boos, dat hij al die mensen, die zoo'n pret om hem hadden, met zijn vuist dreigde. Hij nam de wijk tusschendeks, waar Lavarède hem droge kleeren liet brengen, Bouvreuil's eigen kleeren, die voor het vertrek van de boot in hut No. 10 bezorgd waren.

Maar die vriendelijkheid stemde hem geenszins zachter jegens Lavarède. Een uur later, toen hij schoon gewasschen en gekleed weer aan dek kwam, vroeg hij aan Don José: ‘Hebt u laatst niet gezegd, Mijnheer, dat men in Amerika zich heel gemakkelijk van zijne vijanden kan ontdoen?’

‘Dat hangt van den prijs af, dien men er voor over heeft,’ gaf de ander lachend ten antwoord. ‘Lui, die durven zijn er genoeg bij ons.’

‘Dan zullen we er later misschien nog eens over spreken.’

V.

In de Caribische zee.

De ‘Lorraine’ was nu niet ver meer van de Antillen. Zij had een kalmen overtocht. Maar dicht bij de Caribische Zee was zij getuige van een grootsch natuurverschijnsel, dat niet zoo heel dikwijls voorkomt, nl. van eene hoos, waarbij het water hoog opgeheven werd en scheen te raken aan een dikke zwarte wolk, die den horizon verdonkerde. Dienzelfden avond genoten onze reizigers het prachtige schouwspel van het lichten der zee. Lavarède en Sir Murlyton spraken over de vermoedelijke oorzaak van dit verschijnsel. De Engelschman hield vast aan de verklaring, dat die schittering wordt teweeggebracht door myriaden van onzichtbaar kleine microscopische diertjes; Lavarède was de nieuwere meening toegedaan, dat het lichten der zee eene werking is der electriciteit. Miss Aurett verdiepte zich niet in hunne geleerde beschouwingen, maar bewonderde met hart en ziel het heerlijk lichteffekt.

Twee andere, ons bekende reizigers werden niet door het natuurooneel geboeid. Bouvreuil en Don José hadden in dien nacht hunne aandacht bij heel andere dingen.

Bouvreuil peinsde onophoudelijk over zijne wraak op Lavarède en over den hartewensch van zijne dochter Penelope, aan wie hij zoo gaarne alles gaf, wat zij verlangde. En Don José was belust op den rijkdom van Lavarède's Engelsche reisgenooten; in zijne ijdelheid dacht hij aan niets meer of minder dan aan een huwelijk met Miss Aurett.

'Het zou erg jammer zijn,' zeide hij tot Bouvreuil, 'als uw vijand Lavarède niet alleen met de erfenis, maar ook met het geld van Sir Murlyton ging strijken. Miss Aurett krijgt later zeker een groot fortuin, haar vader is, naar het schijnt, heel rijk.'

En meer behoefde hij niet te zeggen, om Bouvreuil te doen begrijpen, dat zij beiden er belang bij hadden, Lavarède's stoute onderneming te doen mislukken. Zij waren van nu af bondgenooten, die elkaar steunden.

Don José zocht de vriendschap van Sir Murlyton te winnen. Die kon hem te pas komen, want zijne toekomst, hoe voornaam zijne betrekking voor het oogenblik ook zijn mocht, was toch heel onzeker. In de Spaansch-Amerikaansche republieken verandert het bestuur te dikwijls en met de bezoldiging van de ambtenaren gaat ook niet altijd alles, zooals het behoort. Daarbij had Don José eene geheime vrees, dat de halfjaarlijksche omwenteling wel eens eene driemaandelijksche kon worden. Hij drong zich dus met voordacht bij Sir Murlyton in. Ook Bouvreuil werd vriendelijker, zoo zelfs, dat Lavarède meende, dat zijn brandende wraaklust wat bekoeld was. Maar daarin vergiste zich onze jonge vriend. Bouvreuil was van plan hem eene leelijke poets te spelen.

'Hier aan boord,' zei hij tot Don José, 'wordt die schelm onder den naam van Bouvreuil hoog geëerd. En ik word beschouwd als een halve gek. Maar wacht maar, ik zal hem er in laten loopen. Ik heb al mijne papieren en in de eerste de beste stad, waar een Fransch consul is, laat ik, Bouvreuil, het bevel opmaken tot terugzending naar Frankrijk van dien armen sukkel van een Lavarède, die aan boord van de "Lorraine" zooveel onrust heeft veroorzaakt. De rollen worden dan omgekeerd en hij zal zelf ondervinden, wat hij op de Azoren mij had willen aandoen. Zijne reis om de wereld zal niet van langen duur zijn.'

Dit eenvoudige, maar goed overlegde plan van Bouvreuil had veel kans van slagen. Misschien zou Lavarède er werkelijk ingeloopen zijn, als hij een onnoozele hals geweest was. Maar dat was hij niet en hij begreep uit zich zelf, dat het luie gemakkelijke leventje nu weldra voor hem uit was. Toen Miss Aurett hem vroeg, hoe hij zich verder uit de moeilijkheid dacht te reden, antwoordde hij heel orecht:

'U begrijpt wel, dat ik mij niet langer uitgeef voor iemand, die ik niet ben. Dat zou mij in Co-

lon, waar een Fransch consul is, grooten last berokkenen.’

‘Wat denkt u dan te doen?’

‘Dat weet ik nog niet, maar ik ben vast besloten van het schip af te gaan, eer het zoo ver is.’

Toen de ‘Lorraine’ Guadeloupe aandeed, was er aan Lavarède niet de minste onrust te bespeuren. Hij vertelde eenige bijzonderheden van de koraalriffen, herinnerde zich eene anekdote, die hij eens op Marie Galante gehoord had, sprak over de Hollanders op St. Martin, wees op de rij van bergen, die de Franschen les Grands-Mornes noemen en ontdekte aan de rookwolk, die er uit opsteeg, eene zwavelmijn; kortom van ieder eiland wist hij iets mee te delen en aan niets was te merken, dat hij zich in gedachten met iets anders bezig hield. Hij ging niet eens aan land.

Maar op Martinique, waar de boot een heelen dag oponthoud had, ging hij evenals de meeste passagiers in Fort-de-France van boord.

‘Moet ik afscheid van u nemen?’ vroeg Miss Aurett.

‘Afscheid? hoe zoo? ik moet uw Papa toch in de gelegenheid stellen om te doen, wat het testament hem oplegt.’

‘Schrikken de moeielijkheden u niet af?’

‘Volstrekt niet, ’t is, of ik door de moeielijkheden nog meer lust krijg om de reis voort te zetten. Hier op Martinique ben ik op bekend terrein, ik heb er vroeger een tijd lang gewoond; misschien kan ik er een middel vinden om verder te kunnen reizen zonder de bepalingen van het testament te schenden.’

‘Dat is heel gemakkelijk gezegd, maar niet zoo gemakkelijk te doen.’

Maar Lavarède was een luchthart, hij maakte zich nooit onnoodig bezorgd. Op zijn gemak slenterde hij langs een hem bekenden wandelweg en overlegde intusschen bij zich zelven, wat het beste zou zijn.

‘Als ik verder met de “Lorraine” meega, dan moeten we eerst nog allerlei plaatsen in Venezuela en Columbia aandoen, eer we aan de landengte komen. Uit een van die plaatsen de reis verder te land te doen zou niet praktisch zijn, want er zijn geen goede wegen en het zou dus vreeselijk veel tijd kosten. En hoe zou ik aan den kost komen onderwijs? Als ik eens van hier naar St. Pierre ging, daar zou ik wel een vaartuig vinden met bestemming naar Noord-Amerika, op St. Thomas is er gelegenheid om over te steken naar Mexico, dan zou ik een heel eind verder zijn. Maar de reiskosten, hoe kom ik daaraan? ’t Is toch drommels lastig zoo zonder geld! En ik heb niet lang tijd om een plan te maken, want tegen den avond vertrekt de “Lorraine” en voor....’

‘Lavarède, ben jij dat?’ hoorde hij iemand zeggen.

Aan de andere zijde van het standbeeld van Keizerin Joséphine, waar hij juist langs ging, zag hij plotseling een kennis uit Parijs op hem af komen.

‘Lavarède, hoe kom je hier?’

‘Met evenveel recht kon ik dezelfde vraag doen,’ zei Lavarède.

‘Natuurlijk,’ was het antwoord, ‘ik ben hier attaché van den gouverneur.’

‘Dus ben je een creool geworden.’

‘Nee, eenvoudig een emigrant, want ik ben niet in de kolonie geboren. En vertel me nu eens, hoe jij hier komt?’

‘Met de “Lorraine”, ik wandel een uurtje, terwijl de boot hier stil ligt.’

‘Ga dan met mij mee, dan kunt ge wat gebruiken. Wat mag ik je aanbieden? We drinken hier cocosmelk met absint er door.’

De beide vrienden zaten spoedig gezellig te praten. Armand vroeg naar een paar jongelui, die hij vroeger op de Antillen gekend had.

‘Weet ge iets van Georget?’

‘Die is dood, tengevolge van den beet van een gele lansslang.’

‘En Dramane?’

‘Aangetast door de gele koorts.’

‘Subit, dien wij vroeger in Parijs gekend hebben, is die ook niet hierheen gegaan?’

‘Jawel, maar op het oogenblik woont hij buiten, hij moet het water drinken van de Absalon bron.’

‘Hoe is het toch met Jordan gegaan?’

‘Het laatste nieuws, dat ik van hem weet, is, dat hij naar Caracas is verhuisd, nadat hij alles wat hij nog bezat, te gelde had gemaakt. Hier vlak bij woont een ambtenaar, die hem kent. Laten we daar even heengaan. Je krijgt dan tevens een pedant type te zien.’

‘Ik hoor, dat u Jordan kent,’ zei Lavarède heel beleefd, ‘ik zou gaarne weten, hoe hij het maakt, vroeger heb ik hem hier op Martinique ontmoet.’

‘Op Madinine meent u.’

‘Is dat de naam, dien de Creolen aan het eiland geven?’

‘Pardon, mijnheer, dat is de ware naam, de oorspronkelijke. Zoo noemen de inlanders hun eiland.’

‘O, dank u voor de inlichting, maar u moet denken ik spreek geen Caraïbisch.’

‘Caribisch bedoelt u zeker, Caraïbisch hebben de Franschen er van gemaakt, maar het is Caribisch, de Engelschen zeggen het goed.’

Lavarède wilde met die levende bron van lokale kennis niet redetwisten. Hij bracht het gesprek weer op Jordan.

‘Mijnheer Jordan heeft zich te Caracas gevestigd, hij houdt er den Franschen bazaar.’

‘Waar alles een franc kost?’ vroeg Lavarède een beetje ondeugend.

De stijve commies bleef even deftig. ‘Ik merk, dat u uit Parijs komt,’ zei hij, ‘de bazaar, waarvan ik spreek, is in Venezuela hetzelfde als de “Louvre” of de “Bon Marché” in Parijs, nog vermeerderd met wat men in de Halles vindt. Men verkoopt er van alles....’

‘Ook piano's?’

‘O ja, en als u er aardappelen woudt koopen, zoudt u ze er ook kunnen krijgen. De suiker laten ze van hier komen.’

‘Suiker en koffie?’

‘Koffie levert het eiland helaas niet genoeg op en katoen wordt er ook te weinig verbouwd, maar voor suikerriet en tafia (rum) kunnen wij concurreeren met iedereen.’

'Dat doet mij plezier voor Martin.... pardon voor Madinine wilde ik zeggen. Onze vriend Jordan schijnt dus goed af te zijn?'

'Zeker is hij goed af! Zijn kapitaal is tienmaal zoo groot geworden. Alle twee jaren gaat hij naar Frankrijk om zijne bestellingen te doen en om geen bloedarmoede te krijgen, zooals de meeste Europeanen, die hier lang blijven. Zijne zaak gaat zoo goed, dat hij te Bolivar, te Sabanilla, te Bogota en hier en daar in Columbia succursales heeft. Maar het eigenlijke groote handelshuis, de moeder-zaak, zooals hij zegt, is te Caracas.'

'Spreekt u hem wel eens?'

'O ja, maar nooit in den wintertijd, dat is te zeggen van Juli tot October. In het kalme jaargetijde, als er geen storm te wachten is, komt hij hier soms zijne Fransche vrienden opzoeken.'

Na nog eenige beleefdheden gewisseld te hebben, namen Lavarède en zijn vriend, de secretaris, afscheid van den Creool. Het was laat geworden, de beide vrienden wandelden dus dadelijk van daar naar de boot.

Op de 'Lorraine' was een verbazende drukte, alles lag er overhoop. Er was een springvloed geweest.

Zulk een hooge vloed is in die streken een gewoon verschijnsel, maar daarom nog niet verklaard. Bij kalme zee verheffen zich plotseling groote lange golven, die hoe dichter zij bij de kust komen, altijd woester en onstuimiger worden.

Gelukkig heeft Fort-deFrance een veilige haven, zoodat de 'Lorraine' geen andere schade had gekregen dan dat alle losse voorwerpen door elkaar gerold waren.

'Een cycloon zou erger geweest zijn,' zei de stuurman, 'schepen noch huizen zijn daartegen bestand.'

'Is een cycloon zoo verschrikkelijk?' vroeg Miss Aurett aan haar vader.

'Vreeselijk zijn die wervelwinden,' zei Sir Murlyton, 'zij komen veel voor in de Caribische zee.'

Een der officieren herinnerde zich den storm, waarvan Martinique in 1883 te lijden had en waarbij de stad Saint Pierre half verwoest werd en twintig schepen in de haven vergingen. Iedereen werd stil onder dat verhaal. Natuurlijk: de herinnering aan zulke rampen is niet om te lachen.

Eenige oogenblikken later stond Lavarède peinzend aan dek. De kust was niet ver af.

'Is de eerste aanlegplaats niet La Guaira, de haven van Caracas?' vroeg hij den stuurman.

'Ja, eerst La Guaira, dan Porto-Cabello, ook nog in Venezuela, en dan Savanilla in Columbia, maar op de heenreis doen wij die plaatsen alleen aan voor de brieven. Op de thuisreis blijven wij er langer, wij nemen er dan lading in voor Europa.'

De 'Lorraine' zette haar reis voort, Lavarède was naar zijne hut gegaan. Hij verscheen niet aan tafel. Hij was niet heel wel, zei een der officieren.

Den volgenden morgen liet Sir Murlyton naar hem vragen. Bouvreuil en Don José doorzochten het geheele schip, maar vonden hem nergens. Lavarède was verdwenen. Iedereen maakte zich ongerust over hem, behalve Miss Aurett, die hare Engelsche kalmte ook nu bewaarde.

VI.

Op het vasteland van Amerika.

Het behoeft wel niet gezegd te worden, dat er aan boord van de ‘Lorraine’ veel gesproken werd over dit plotselinge verdwijnen van een passagier. Men vreesde, dat hij over boord was geslagen. Maar nadat de boot Sabanilla was gepasseerd, ging Sir Murlyton den kapitein spreken, om hem dienaangaande gerust te stellen. Hij had in zijne hut een briefje gevonden van den volgenden inhoud:

‘Verwacht mij binnen acht of tien dagen te Colon in het Isthmus-hotel, waar ik vast en zeker bij u kom. Ik zie er nu geen bezwaar in, dat de ongelukkige Bouvreuil zijn eigen naam en zijne hut weerom krijgt, nu ik niet meer met hem op de boot ben. Maar u zal mij zeer verplichten, indien u wacht met de ontdekking van de waarheid tot aan de eerstvolgende landingsplaats.

Mijne beleefde groeten aan uwe dochter.
Hoogachtend heb ik de eer te zijn
ARMAND LAVAREDE,
toekomstig millionair.’

De Engelschman had gedaan, wat Lavarède hem in dit briefje verzocht.

Hij deelde den kapitein mede, dat Bouvreuil recht had op den naam, dien zijne papieren aanduidden, en dit werd door Don José Miraflorès y Courramazas bevestigd. De kapitein en de officieren maakten duizend excuses, maar dat was maar voor den vorm, want iedereen aan boord was den vroolijken knappen jongen man, die zoo gezellig in den omgang was geweest, van harte genegen en niemand hield van Bouvreuil. Dat nam echter niet weg, dat hij nu toch behandeld werd als passagier der 1ste klasse. En de reis eindigde dus voor hem beter, dan hij in 't begin had gedacht.

Heel natuurlijk waren de vier personen, die hetzij uit haat, hetzij uit genegenheid, dikwijls aan Lavarède dachten, onwillekeurig meer met elkander in gesprek gekomen. Don José maakte van deze gunstige omstandigheden gebruik, om Miss Aurett complimentjes te maken. Langs dezen weg dacht hij hare miljoenen te veroveren.

Maar het was verloren moeite. De ‘parel van Groot-Brittannië’, zooals Don José haar genoemd had, bleek even onoverwinbaar te zijn als de Engelsche infanterie in den slag bij Waterloo geweest was.

Bouvreuil profiteerde ook van de gelegenheid in zijn eigen belang. Hij zocht Lavarède bij den heer Murlyton zwart te maken. Maar dit mislukte eveneens. De Engelschman had zijne eigen meening aangaande Lavarède en al de praatjes van Bouvreuil veranderden daar niets aan.

.... daar tuimelde onze geldman in de kuip. (blz. 13)

De ‘Lorraine’ kwam zonder ongelukken te Colon, het einddoel van de reis.

De passagiers gingen toen ieder huns weegs.

Sir Murlyton en Miss Aurett namen hun intrek in het Isthmus-hotel, waar alles weelderig en gemakkelijk was ingericht, maar waar het peperduur was. Bouvreuil liet zich daar ook eene kamer geven. Ten eerste was dit volgens zijn programma, want hij had zich voorgenomen, zoo mogelijk altijd in een Engelsch hotel te logeeren en ten tweede stond het voornaam, voor iemand, die als de vertegenwoordiger van rechthebbenden op de landengte gekomen was en wiens opdracht was, persoonlijk de werken in oogenschouw te nemen en zijn oordeel er over uit te spreken.

Hij moest rapport uitbrengen en om te beginnen ging hij per spoor van Colon naar Panama en van Panama terug naar Colon in de hoop, dat hij iets zien zou, dat hem daarvoor stof zou opleveren. Maar daartoe had hij met kennersoogen moeten zien en kundigheden moeten hebben, die hij volstrekt niet bezat. Hij probeerde toen listig enige Franschen uit te hooren, die, naar hij meende, in de vreugde van een landgenoot te ontmoeten, allicht spraakzaam zouden zijn, maar hoe slim hij het aanlegde, niemand was zoo dom, zich over de onderneming onvoorzichtig uit te laten. Bouvreuil werd dus voor zijn rapport niet veel wijzer. Een gelukkig toeval hielp hem later uit de verlegenheid.

Ondertusschen schreef hij aan zijne dochter Penelope, dat Lavarède weg was.

‘Hij moet in de eene of andere republiek van Zuid-Amerika van boord zijn gegaan. Het zal hem minstens een maand tijd kosten en bij de slechte wegen misschien nog wel veel langer, eer hij over de Cordilleras in een land komt, waar gemakkelijke verkeersmiddelen zijn. Wees dus gerust, hij slaagt niet in zijne dolle onderneming, daar ben ik zeker van. Ik hoop alleen maar voor je, dat hij niet omkomt in de moerassen van de Magdalena-rivier of van den 5400 Meter hoogen Folima valt, (deze aardrijkskundige bijzonderheden weet ik van een ingenieur hier). Hij moet noodzakelijk hier of in Panama komen om verder te reizen, want van hier vertrekken er schepen in alle richtingen. Hij is brutaal genoeg om door te zetten, maar ik zal hem hier moeielikheden in den weg leggen, die hem het ergste zullen aandoen, wat er in zijn geval denkbaar is nl. tijdverlies. Van weken zullen maanden wachtens worden en als dan de dag daar is, waarop de bepaling van het testament vervalt, dan zal Armand Lavarède blij zijn, als Bouvreuil hem zijne dochter geeft.’

Wat Don José betreft, die was, zoodra hij aan land kwam, geheel van gedrag veranderd. Zijne Castiliaansche deftigheid en bluf scheen hij aan boord te hebben gelaten, blijkbaar wenschte hij hier onopgemerkt te blijven. Hij was te Colon op grondgebied van Columbia en onze avonturier had niet den minsten lust door de autoriteiten herkend te worden.

Hij verdween zelfs gedurende twee dagen, zonder dat iemand wist, waarheen hij was gegaan. Wij kunnen dit nu wel zeggen, hij was zijne oude moeder gaan opzoeken, die in Miraflorès op eene koffieplantage werkte. Als een goed zoon had hij haar eenig geld gegeven en haar nog meer beloofd, als hij zijne betrekking zou aanvaard hebben.

Wij weten nu, dat Don José een Columbiër was en dat hij naar zijne geboorteplaats den naam Miraflorès had aangenomen, hij wilde echter niet, dat dit in Costa-Rica bekend zou worden. Toen hij in Colon terugkwam, nam hij onmiddellijk passage op een schip, dat bestemming had naar Limon, de haven van Costa-Rica aan den Atlantischen Oceaan, zoals Panta-Arene de havenplaats is aan de Stille Zuidzee. Sedert enige jaren zijn beide havenplaatsen door een spoorweg verbonden.

Voor zijn vertrek ging Don José, weer even statig en voornaam als vroeger, afscheid nemen van de familie Murlyton.

‘Geen afscheid, hoop ik,’ zei hij tot Miss Aurett, ik hoop u stellig weer te zien en als gouverneur u naar behooren te ontvangen. De warme zon dezer heete luchtstreek moet verbleeken voor de blanke schoonheid van de roos van Engeland.’

De ‘roos van Engeland’ bleef uiterst koel onder deze laffe vleierij, maar Bouvreuil vond het een prachtig compliment.

‘Ik zal Sir Murlyton wel weten te bewegen, dat hij over land gaat.’

‘Ge zoudt hem misschien kunnen wijsmaken, dat Lavarède in eene stad van Costa Rica, die ik u op zal geven, gezien is.’

‘Misschien is dat middel niet kwaad.’

‘Dan zal ik muilezels naar de grenzen zenden. Zijn die eens overschreden, laat de rest dan maar aan mij over.’

Bouvreuil, die er toch niet zoo geheel gerust op was, dat Lavarède zijne zaak niet zou winnen, vond het geraden zich de hulp en de vriendschap van Don José te verzekeren voor geval van nood. Lavarède laten dooden wilde hij niet, dan zou Penelope immers niet met haar uitverkorene kunnen trouwen, maar er voor zorgen, dat Lavarède de erfenis verloor en dat hij niet door een huwelijk met het aardige, rijke Engelsche meisje hem toch ontsnappen zou, ja dat wilde hij, daarvoor had hij alles over.

Acht dagen waren verlopen en nog had Sir Murlyton geen tijding van Lavarède. Bouvreuil was recht in zijn schik. Hij had kennis gemaakt met een opzichter van het werk, een zekeren Gérolans, die hem allerlei bijzonderheden aangaande het land en de onderneming meedeelde. Bouvreuil noemde hem voor en na ‘ingenieur’.

Onze Engelsche vrienden brachten hun tijd kalm door. Zij wandelden veel en zoover mogelijk van de moerassen, want het klimaat van Colon is ongezond door de vochtige warmte, die er heerscht. Van de stad hadden zij alles gezien, toen zij driemaal om het standbeeld van Columbus heen geweest waren. Een brandstichter vernielde het stadje in 1885 voor het grootste gedeelte. Het bestond eerst sedert 1849, toen men den spoorweg over de landengte ging aanleggen. De Noord-Amerikanen noemen Colon nog altijd bij voorkeur Aspinwall, zoals het oorspronkelijk genoemd werd naar een van de groote geldschieters in de Vereenigde Staten, die het kapitaal voor dien spoorweg bijeen brachten.

Lavarède verscheen nog vóór den tienden dag in het Isthmus-hotel, tot groote ergernis van Bouvreuil en tot groote vreugde van Miss Aurett, eene blijdschap, die, hoewel in geringere mate, door Sir Murlyton gedeeld werd.

‘Wel, hoe hebt ge het gehad en hoe hebt ge al die dagen kunnen leven?’ vroeg de Engelschman.

‘Als u zoo vriendelijk wilt zijn met mij mee naar de haven te gaan aan boord van de “Maria-de-la-Sierra-Blanca” zal ik u in het bijzijn van getuigen het verhaal doen van mijne lotgevallen. Mijn zwerftocht was niet zoo interessant als die van Odysseus.’

Aan boord van de ‘Maria’ vertelde Lavarède aan zijne vrienden het volgende:

‘Toen de “Lorraine” La Guaire, de haven van Caracas, aandeed, was het al donker. Ongemerkt kon ik overstappen op de quarantaineboot, toen die langs zij kwam. Niemand vroeg, waarom ik deserteerde; Europeanen worden gewoonlijk in de Zuid-Amerikaansche republieken goed ontvangen. In La Guaire bewees men mij gastvrijheid, maar na een smakelijk maal vroeg ik naar den weg naar Caracas en dienzelfden nacht legde ik de twintig mijlen te voet af en was den volgenden morgen in de hoofdstad van Venezuela.’

‘Mag ik ook weten, waarom u daarheen ging?’

‘Ik had een plannetje. In Caracas vroeg ik waar de Fransche bazaar was, en maakte toen mijne opwachting bij mijn ouden vriend Jordan, die een van de grootste kooplieden aldaar geworden is. Ik vertelde hem van het testament van Neef Richard en van onzen overtocht met de “Lorraine”. Hij moest om mijne avonturen lachen en beloofde mij zijne hulp om verder te komen. Dat ging heel eenvoudig, zooals u hooren zult’.

‘De Fransche bazaar?’ vroeg Sir Murlyton, ‘een handelshuis dat alle Europeesche voortbrengselen, zoowel landbouwproducten als fabriekswaren, aan de markt brengt?’

‘Precies, een goed idee, niet waar?’

‘O ja, maar een Engelschman is het eerst op die goede gedachte gekomen. In Londen heeft men de “Whiteley” magazijnen.’

Lavarède wilde een redetwist over dat onderwerp vermijden. Hij vervolgde dus zijn verhaal.

‘Mijn vriend Jordan heeft al verscheidene succursales opgericht, maar hij wil altijd nog nieuwe vestigen. Mij droeg hij op eens een oog te laten gaan over zijne zaken in Sabanilla, en vervolgens langs de Amerikaansche kust tot Vera-Cruz te varen en te landen, waar het mij voor zijn doel het meest geschikt zou voorkomen. Hij stelde zijne stoomboot “Maria-de-la-Sierra-Blanca” tot mijne beschikking; den gezagvoerder, Kapitein Delgado, heb ik de eer u hier voor te stellen. De enige plaats, waar ik, volgens mijne orders, noodig vond mij op te houden, is Colon, omdat ik wist u hier te zullen vinden.’

‘Alles goed en wel; maar het geld?’

‘Geld, Mijnheer? maar dat had ik immers volstrekt niet noodig? Ik heb geleefd op kosten van den heer Jordan, hij heeft in mijn onderhoud voorzien, terwijl ik volgens zijn opdracht en in zijn belang werkzaam was. Daarmee waren wij beide geholpen, met gesloten beurzen hebben we elkaar betaald. Kapitein Delgado kan u de verzekering geven, dat ik sedert acht dagen een voorbeeldige zaakgelastigde ben geweest.’

De zeeman bracht de hand aan zijn pet.

‘Ik heb nooit een zoo belangeloos mensch ontmoet, als deze Franschman is, Mijnheer.’

‘Dank voor uw getuigenis,’ zei Lavarède lachend. ‘Dat is tegelijk mijn afscheidswoord, want ik vaar niet verder met u mee.’

‘Maar moeten we dan niet tot aan de golf van Mexico gaan? Wat zal Mijnheer Jordan zeggen?’

‘O, maak u daar maar niet bezorgd over. De heer Jordan weet er alles van, hij heeft mij willen helpen om eene moeielijkheid te boven te komen. Onze wegen gaan dus nu uiteen, God zegene u.’

‘Ik vraag u te dineeren,’ zei Sir Murlyton lachend. Ik denk, dat mij dit vrijstaat volgens het testament, maar behalve, dat het mijne dochter pleizier zal doen, is die uitnoodiging ook een weinig tot mijn eigen genoegen, want ik moet eerlijk bekennen, dat u mij kostelijk amuseert.’

‘Te veel eer, maar heel gaarne aangenomen,’ zei Lavarède en dit was meer dan eene beleefdheid, want hij verheugde er zich op met Miss Aurett in gezelschap te zullen zijn. Aan tafel vatte Sir Murlyton het gesprek weer op.

‘Nu moet ge eens zeggen, hoe en langs welken weg wij onze reis om de wereld moeten voortzetten, nu gjij niet langer het vaartuig van Kapitein Delgado ter uwer beschikking hebt.’

‘Welken kant wij uitgaan? Wel door Middel-Amerika.... dan door Mexico naar San Francisco, dan....

‘Ja wel, ja wel.... maar hoe?’

‘Ik ga te voet en dat zonder tijd te verliezen, ik heb voor de heele reis maar twaalf maanden. Als het u te vermoeiend is, moet u er maar iets anders op vinden, ik ga morgen den 14den Mei op weg.’

‘Nu goed, maar daar we toch van avond nog niet behoeven te gaan, waar denkt ge te overnachten?’

‘Ik heb, toen ik naar u opweg was, een opzichter ontmoet, iemand dien ik te Brest gekend heb, toen ik daar voor ingenieur van scheepsbouw studeerde, Gérolans heet hij, hij heeft mij logis aangeboden voor dezen nacht. Tot morgen dan Mijnheer Murlyton.... goede nacht, Miss Aurett.’

Toen hij weg was, zei Sir Murlyton: ‘Wat een energiek mensch! Hij doet voor een Engelschman niet onder.’

‘Maar hij heeft toch al de levendigheid van een Franschman,’ zei Miss Aurett, ‘wat is hij vrolijk!’

Den volgenden morgen ging Bouvreuil zoo vroeg mogelijk naar ‘zijn vriend’ Gérolans. Daar hoorde hij, dat Lavarède te land zijne reis wilde voortzetten, omdat hij geen kans zag, zonder geld het anders te doen. Hij haastte zich, dat alles aan Don José te schrijven.

Een weinig later kwamen Sir Murlyton en zijne dochter. Zij wilden met Lavarède de reis voortzetten.

‘Ik weet niet, of u met het land bekend zijt,’ zeide Gérolans tot Lavarède, ‘maar ik vrees, dat

u geen gebaande wegen vinden zult. Eene dagreis van hier vindt men ondoordringbare wouden, vol slangen en wilde dieren, er wonen alleen mestiezen, gelukzoekers van allerlei kleur en afkomst, die er caoutchouc inzamelen. Het beste, wat u kan overkomen, is, dat u er een Indiaanschen stam kunt aantreffen, die eenige beschaving heeft, er zijn er zoo. Maar er zijn ook wilde stammen, die dikwijls wreed zijn.'

'Het taferel, dat u ons ophangt, is niet aantrekkelijk of bemoedigend,' antwoordde Lavarède, 'maar ik kan mij niet van mijn plan laten afhouden door het vooruitzicht, dat het geen prettige tocht zal zijn. Als er door de mensen geen weg is aangelegd, dan heeft de natuur er toch een aangewezen. Langs het strand gaande, komen we stellig in de naburige republiek. En is de Cordillera zelf niet een weg? De bergketen loopt evenwijdig met de beide oceanen en de talrijke dorpen, of ze nu door Indianen of door landverhuizers bewoond zijn, hebben toch zeker verbindingswegen. En dan, als men in de bosschen dieren vindt, die de mensen verslinden, er zijn toch ook andere te vinden, die bestemd zijn om opgegeten te worden, zeevarkentjes, b.v.'

'Aan moed ontbreekt het u niet, dat zie ik wel, maar ik weet er toch gelukkig wat beters op. Wij opzichters over het kanaal hebben voor ons en de onzen doorloopend vrij gebruik van den trein. Ik wil u midden op de landengte brengen en dan zal ik aan een Indiaan, die goed den weg weet, vragen, of hij u tot gids wil dienen. Dat zal u van wezenlijk nut zijn. Hij verstaat Fransch en houdt veel van blanken, omdat een Fransche dokter eens zijne vrouw gered heeft uit doodsgevaar.'

'Mijn goed gesternte!' riep Armand vrolijk, 'ik ben zelf zoo half en half een dokter, hij zal wel met mij mee willen gaan.'

En zoo ging de kleine karavaan met den opzichter naar het werk. Bouvreuil was ook van de partij. Lavarède interesseerde zich zeer voor den aanleg van het kanaal en daar Bouvreuil er groot belang bij had, er alles van te weten, liep het gesprek, toen zij in den trein zaten, weldra over het schouwspel, dat zij voor oogen hadden.

'Het kanaal,' zeide Gérolans, 'doorsnijdt eerst van Colon tot Monkey-Hill en Lion-Hill eene laagvlakte, waar het werk gemakkelijk was. Tusschen Gatun en Tabernilla aan den voet van de bergmassa van Gamboa begon het moeilijker te worden.'

'Gatum ligt daar rechts? Dat is eene belangrijke plaats, niet waar?'

'Ja, het voornaamste entrepôt voor bananen in heel Middel--Amerika. De uitvoer naar New-York is zoo groot, dat men afzonderlijke vaartuigen heeft ingericht om enorme hoeveelheden van die vrucht in te schepen en goed te kunnen houden.'

'Waren we straks niet op den rechter oever van eene rivier? Was dat de beruchte Chagres, waarover de ingenieurs altijd spreken?'

'Ja, hier is de Chagres vrij onschuldig, maar verderop is het verschrikkelijk. U ziet al die moerassen wel, waar men over eene lengte van dertig Kilometer doorsnijdingen heeft moeten maken. De ondergrond is ondoordringbaar en wij hebben hier duizenden menschenlevens verloren.'

De vlakte is inderdaad zoover het oog reikt, met loodkleurige plassen overdekt. Boven die slijkerige poelen hangt een eeuwigdurende mist. Onze reizigers voelden al het drukkende van die zware atmosfeer, waardoor men een gevoel van ziekte krijgt.

'De lucht is hier slecht, niemand kan het lang hier uithouden,' hernam Gérolans. 'De mensen, die in deze moerassen werken, worden gekweld door een vreeselijken

dorst. En het water, dat hen van alle kanten omringt, kunnen ze niet drinken, dat zou hun dood zijn. En daarbij hebben ze erg te lijden van de muskieten.'

'Maar,' zei Bouvreuil, 'had men nu deze streek niet kunnen vermijden?'

'Het was de kortste weg naar den laagsten pas van de Cordillera.'

'In dat geval,' merkte Lavarède op, die heel ernstig was geworden, 'in dat geval had men met minder kosten en met een geringer verlies van tijd en menschenlevens het werk kunnen beginnen door eerst de moerassen droog te leggen.'

Toen zij den trein verlieten, bracht Gérolans hen aan de overzijde van Tabernilla. Van daar kon men de nieuwe doorgravingen zien, waar alles door de Chagres onderst boven was geworpen. De ontwerpers van het plan schijnen met die rivier geen rekening te hebben gehouden.

'Het is een heel merkwaardig stroompje,' zeide Gérolans, 'want al kan men op sommige tijden zoo goed als droogvoets er over heenkomen, het kan ook gebeuren, dat het na een regen binnen twee uur wast tot zes à zeven Meter hoogte. Dan sleept het water, waar het van de rotsen stroomt, groote steenblokken mede. Op zulke dagen werden de uitgravingen op nieuw gevuld en men moest van voren af aan beginnen. Maar dan begon de Chagres ook weer. 't Zou eigenlijk heel vermakelijk geweest zijn, als het niet zulke treurige gevolgen na zich had geslept.'

'Iemand met gezonde hersens zou geen werf maken naast zulk een lastigen woeligen burman.'

'Diezelfde opmerking maakte de Staatsraad, dien het Fransche gouvernement hierheen had gezonden.'

'Ik merk nu,' zei Lavarède, die met alle aandacht had staan kijken, 'dat ik straks niet oordeelkundig gesproken heb. Er was blijkbaar geen denken aan, dat men een moeras van die uitgestrektheid zou kunnen droogmaken, zoolang er zulke stroompjes in monden. Voor alle dingen had men de bedding van de Chagres moeten verleggen en dan zou de droogmaking kinderspel geweest zijn.'

Bouvreuil zette zijne ooren wijd open. Maar hij twijfelde toch aan de mogelijkheid van hetgeen Lavarède zeide.

'Kan de bedding van een rivier werkelijk verlegd worden?' vroeg hij aan Gérolans.

'Zelfs heel gemakkelijk,' was het antwoord, 'en hier zou het best gaan. Eene flinke versperring van voldoende zwaarte zou de rivier langs eene andere vertakking van den bergketen doen stroomen.'

'Dus dan zou Lavarède het geheim ontdekt hebben, om het werk te kunnen voortzetten?'

'Misschien wel.... want het laatste stuk van het kanaal zal met even weinig inspanning te maken zijn als het begin in de vlakte van Monkey Hill. Aan de andere zijde van de bergmassa gaat het door het dal van de Rio Grande, bijna volgens een rechte lijn, naar de wijde bocht van Panama.'

'In rechte lijn, dat is gevaarlijk,' zeide Bouvreuil, 'als de natuur het werk weer verstoren wil.'

'Aan gindsche zijde is daar geen gevaar voor,' hernam Lavarède, 'het is eene vruchtbare houtrijke streek, waar te midden van den weelderigsten plantengroei de schilderachtige plaatsjes liggen als Emperador, Paraiso, Miraflorès, Corosel, La Boca. Het kanaal moet uitkomen tegenover de eilandjes Perico en Flamenco.'

'Die Lavarède dicteert mij mijn rapport!' riep Bouvreuil bij zich zelven verheugd uit. 'Wat een man is dat toch! Was hij mijn schoonzoon maar, mijn vermogen zou zeker vertienvoudigd worden, als hij met zijne kennis mij raden kon.'

De egoïste natuur kwam weer boven. De kracht en het intellect, die hij in Lavarède ontdekte, had hij gaarne voor zijn eigen belangen willen gebruiken. Lavarède won er echter dit bij, dat de gedachte aan eene bloedige wraakneming, eene wraakneming zooals Don José bedoeld had, door zijn tegenstander geheel uit het hoofd werd gezet.

In dien tusschentijd had Gérolans den Inlander laten roepen, die te San Pablo woonde, ten zuiden van het kanaal.

Het was een Indiaan van zuiver ras, - wat tegenwoordig in den Staat Panama eene zeldzaamheid is. Zijne huid was koperkleurig en hij had eene zachte uitdrukking in zijne oogen. Het was een knap mensch, schoon van bouw en lenig van gestalte. Het was een van de weinige inboorlingen, die in dienst van de Maatschappij waren gebleven; de moeraskoortsen hadden velen doen sterven en anderen doen terugkeeren naar hunne woonplaatsen.

'Ramon,' zeide Gérolans, 'deze heer is een landsman van mij, een vriend. Hij is ingenieur en ook dokter en is op reis naar Costa-Rica.... Wilt gij hem tot gids dienen?'

De Indiaan nam Lavaredè ernstig op. Toen stak hij met deftig gebaar zijne hand uit.

Lavarède begreep de bedoeling van deze beweging eerst verkeerd.

'Vertel hem ook, Mijnheer Gérolans,' zeide hij tot dezen, 'dat ik reis zonder geld.'

Maar Ramons hand bleef uitgestoken. Als bij ingeving begreep Armand toen, wat hij meende. Hij nam de uitgestoken hand en drukte die. Een glans van trotsche vreugde gleed over het gezicht van den inlander. Hij was als gelijke behandeld, niet als een knecht.

'Uw vriend is mijn vriend,' was zijn antwoord op de vraag van Gérolans.

'Dus,' zei Lavarède, 'ge wilt met mij meegaan en het werk hier er aan geven?'

'Het werk!' zei Ramon somber, 'daar bleef ik alleen bij uit dankbaarheid aan den dokter, die mijne Iloë genezen heeft. Allen van mijn stam, die niet omgekomen zijn in dat helsche kanaal, zijn teruggekeerd om hun land te bebouwen. Ik keer ook gaarne terug, om nooit weerom te komen. De weg, dien gij moet volgen, voert naar de bergen, waar ik thuis hoor, wij zullen samen gaan, gij met uwe levensgezellin en ik met de mijne.' En dit zeggende, wees hij op Miss Aurett.

'Shock in g,' mompelde haar vader.

'Deze jonge dame is mijne vrouw niet,' verbeterde Armand.

‘Uwe zuster dan,’ hervatte Ramon, ‘Iloë zal haar welkom heeten in onze hut te San Pablo.’

Het scheen vergeefsche moeite Ramon te willen uitleggen, dat Miss Aurett geen nabestaande van Lavarède was. Gérolans gaf een teeken het maar zoo te laten.

‘Goed,’ zei Armand, ‘wij gaan samen, maar ik ben niet alleen, ik heb mijn stam,’ vervolgde hij vrolijk, terwijl hij op den Engelschman wees, die een weinig verlegen keek.

‘Wie bij u behoort, kan u volgen.... Gij zijt een Franschman en een dokter en daarom houd ik van u en heb ik ontzag voor u.... en omdat gij ingenieur zijt, moet ik u ook gehoorzamen. Maar kom eerst even mee, omdat gij een Franschman zijt, zal ik u op een punt brengen, waar een prachtig uitzicht is, dat u pleizier zal doen.’

Hij ging vooruit en al de anderen volgden. Gérolans begreep, waar het heenging. Men volgde een bergpad en moest lang stijgen. Op de Cerro-Grande wees Ramon naar een hoogen boom en beduidde Lavarède, dat hij er in moest klimmen. ‘Hier is het,’ zei hij.

‘O,’ riep Armand, ‘hoe heerlijk mooi!’

In een oogwenk waren de anderen ook op boomen geklommen, om te zien, wat zoo mooi was. De Indiaan alleen bleef kalm staan wachten.

Het schouwspel was inderdaad grootsch. Van dat punt overziet men de beide hellingen van de Cordillera en de beide onmetelijke zeeën, waarin aan den kant van den grooten Oceaan het dal van de Rio Grande en aan den kant van den Atlantischen Oceaan het dal van de Chagres uitkomt. De doorgraving voor het kanaal scheen oneindig klein menschenwerk bij den aanblik van de indrukwekkende natuur.

‘Een prachtig gezichtspunt!’

‘En eenig,’ voegde Gérolans er bij, ‘want bij den tropischen plantengroei op de landengte-kan men nergens anders zulk een overzicht van het geheel krijgen.’

‘Wel bedankt, dat ge me hierheen hebt gebracht,’ zei Lavarède tot Ramon, nadat hij weer beneden was gekomen.

‘Dat is de boom van den Franschman,’ verklaarde Ramon.

‘Wat wil dat zeggen?’

Gérolans moest er uitleg van geven, terwijl zij den terugweg aannamen naar San Pablo.

‘In 1880 gelukte het aan den luitenant ter zee Bonaparte Wijse met nog een zeeofficier Armand Reclus dit punt in de Sierra te ontdekken.’ Sir Murlyton hoorde dit bericht met evenveel trotsche voldoening als Armand.

‘Het doet u pleizier,’ zei hij tot Lavarède, ‘dat een Fransch zeeofficier dit punt gevonden

heeft, maar ik ben er trotsch op, dat een Engelsch zeeofficier heeft aangewezen, waar uw Franschman het vinden zou.'

En daarin had hij gelijk. In 1831 heeft Peacock, de commandant van een Engelsch oorlogsschip, met juistheid aangeduid, waar de verkeersweg zou moeten aangelegd worden.

Men sprak toen ook over den Schot Paterson, die de landengte van Panama 'den sleutel tot de wereld' noemde en haar daarom voor zijn vaderland wilde veroveren. Hij werd in 1700 geslagen door den Spaanschen generaal Thomas Herrera, voor wien in Panama een standbeeld is opgericht.

'Ja,' zeide Lavarède peinzend, 'er is al vroeg genoeg gedacht over de doorgraving. Karel V gaf aan Cortez een opdracht tot onderzoek en er schijnen zelfs drie verschillende plannen voor te zijn ontworpen.'

'Vreemd genoeg, dat het dan drie eeuwen heeft moeten duren, tot men op aanwijzing van Humboldt zich op nieuw met het vraagstuk inliet,' merkte Sir Murlyton op.

'Philips II wilde niets veranderen, aan wat God geschapen had,' zei Lavarède, 'en toen heeft de menschheid moeten wachten tot 1825. Sedert zijn er niet minder dan zestien ontwerpen door ingenieurs uit allerlei landen gemaakt.'

'Gij weet veel van vroeger,' zeide Ramon op eens tot Armand, 'maar ik heb gezien, waarom het werk zoo slecht ging.'

'Wat bedoelt ge?' vroeg Armand.

'Dat de arbeiders het zoo slecht en moeielijk hadden. Het moeraswater was doodelijk, de warmte vreeselijk drukkend. De mensen werden zwak en konden nergens weer bij krachten komen. Vooral de blanken. Die konden alleen wat krijgen in de cantines, waar geen toezicht was en waar veel meer gevraagd werd dan de vastgestelde prijs. Voor drinkbaar water moesten ze een halven piaster, bijna drie francs de flesch betalen. De werkliden moesten of van dorst omkomen, of als ze van het schadelijke moeraswater dronken, ziek worden.'

'Dat kan haast niet waar zijn!'

'Helaas ja,' bevestigde Gérolans, 'Ramon overdrijft volstrekt niet. Er is ook dikwijls oproer om geweest; maar al werden hunne winkels verbrand, het schijnt toch, dat de waterverkoopers goede zaken gemaakt hebben, na eenigen tijd vroegen ze weer dezelfde hooge prijzen.'

'Onverantwoordelijk, dat er geen controle was en dat men niet beter voor de mensen zorgde!'

'Het is ook best te begrijpen, dat de zwarte Zambos geweigerd hebben te werken,' zei Ramon.

Bouvreuil hield ijverig aantekening van alles, wat hij hoorde. Al deze bijzonderheden waren gegevens voor zijn rapport. Maar waar zou hij het uitwerken, wanneer zou hij het naar Parijs kunnen sturen? Hij wist niet, waar hij den eerstvolgenden tijd zijn zou, want hij wilde Lavarède niet uit het oog verliezen.

Maar hij kon moeielijk om eene plaats vragen in het karretje, waarin Ramon Lavarède en zijne Engelsche tochtgenooten naar zijne woning in San Pablo medenam. Bouvreuil keerde dus met Gérolans per spoor naar Colon terug. Daar wachtte hij antwoord van Don José en telegrafeerde aan Penelope: 'Ik kom nog niet terug, ik volg L. ik weet niet waarheen. Ga op ons buiten wonen en wacht daar tijding af. L. is bewonderenswaardig.'

Onderwijl was de kleine karavaan bij Ramon's hut aangekomen. Iloë toonde zich heel gastvrij, en voor Miss Aurett werd eene slaapplaats in gereedheid gebracht. De drie mannen overnachtten buiten en sliepen zoo goed en zoo kwaad als dit ging. Den volgenden morgen zou het gezelschap verder reizen.

Was het wonder, dat Lavarède op zijn goed gesternte vertrouwde? De kans was hem nog altijd gunstig geweest en hij had altijd onverwacht een uitweg en hulp gevonden.

Zoo dacht hij bij zich zelf, toen hij den volgenden morgen welgemoed zijne wandeling begon.

Ja, de kans was hem gunstig geweest, maar hij had door zijne vindingrijkheid en de vlugheid, waarmee hij wist te handelen, ook veel tot de goede uitkomst bijgedragen.

Vrolijk wandelde hij met Sir Murlyton langs den weg.

Van een 'weg' was eigenlijk geen sprake. In Middel-Amerika en in Mexico zijn geen goed onderhouden wegen. De voertuigen hotsen en hobbelen er nu eens over gebaande, dan weer over zoo goed als ongebaande paden. Voor muilezels alleen zijn die begaanbaar.

'Maar wat een prachtige plantengroei!' zeide Lavarède onwillekeurig hardop.

'Zoo weelderig,' bromde Ramon, 'dat ze weldra de werken aan het kanaal bedekken zal, wanneer men die lang laat liggen, zonder ze af te maken.'

In het karretje, getrokken door een schilderachtig opgetuigden muilezel, zaten Miss Aurett en Iloë bij de bagage. De muilezel behoefde niet bestuurd te worden, hij volgde vanzelf zijn' meester. Miss Aurett had schik in het gezelschap van de eenvoudige hartelijke Iloë, zij voerden zoo goed mogelijk een gesprek.

'Die jonge man,' zei Iloë, 'is uw man niet en ook niet uw broer, zoals wij eerst dachten, en toch gaat gij overal met hem heen.'

'Met Papa,' zei Miss Aurett, die een kleur kreeg.'

'Ja maar, je houdt toch zeker veel van hem, dat zie ik wel, als je van de gevaren vertelt en van de vijanden, die hij heeft.' 'Hij is mijn vriend,' was het antwoord.

Iloë zweeg toen, de Indianen zijn uit hun aard bescheiden; maar Miss Aurett vroeg zich af, of Iloë goed geraden had. Zij had zich zelf daar nooit rekenschap van gegeven.

Ramon plukte langs den weg een paar takjes af van zekere plant en gaf die aan zijne vrouw. Iloë scheen daar zeer blijde mee te zijn en borg ze zorgvuldig weg. Lavarède vroeg, wat voor plant dat was.

'Guaca,' antwoordde Ramon, 'dat geneest de beet van een slangetje, "coral" genaamd.'

'Is dat dat kleine, mooie, rode slangetje, dat veel heeft van een armband?'

'Mooi is het en klein ook, want het is niet langer dan twintig of vijf en twintig centimeter,

maar zijn beet is doodelijk. In deze plant heeft de Scheppende Geest het geneesmiddel voor dit kwaad gegeven.'

Sir Murlyton, die geluisterd had, zonder zich in het gesprek te mengen, liep heel voorzichtig op den grond te kijken, alsof hij iets zocht.

'Kijkt hij naar het slangetje?' vroeg Ramon, 'dan moet hij niet op den grond zoeken, maar boven zijn hoofd.'

'Hoe dat?'

'Wel, de coral hangt meestal aan de onderste takken der boomen. Men zou enkel kunnen denken, dat het eene roode bloesem was.'

Weldra hadden zij gelegenheid zelf te zien en te oordeelen. Op hun weg kwamen ze een 'madera-negra' voorbij, een minder goed soort van mahonieboom, die ook wel 'madre de cacao' genoemd wordt, omdat de cacaoboom, de mooiste boom uit die streek, onder zijn schaduw groeit. Aan de punt van een tak, waar het karretje juist onderdoor moest, begon iets roods zich te bewegen. Ramon sloeg met een buigzaam stokje het dier ineens dood.

De heer Murlyton wilde het opnemen van den heester, waarop het gevallen was, maar hij trok zijn hand terug met een kreet van pijn.

'Leeft het slangetje nog?' vroeg Lavarède.

'Nee,' zeide Ramon, 'maar die heester is een chichicaste en uw vriend heeft zich geprikt. Daar, geef het slangetje maar aan de jonge dame.'

'En heb je je nu niet geprikt?' vroeg Armand.

'Als men den adem maar inhoudt, dan kan men de plant gerust aanraken.'

Lavarède wist heel wat, maar dit wist hij toch niet.

'Men leert op reis,' zeide hij lachend tot Sir Murlyton, die met een blad, dat Ramon hem gegeven had, zijne hand verkoelde.

Het landschap kreeg nu een ander aanzien. Zij zagen geen tropische planten meer, geen schoongekleurde bloemen of vreemd gevormde vruchten, maar een soort van dik gras, para genoemd, dat een bijzonder en zeer voedzaam voeder oplevert. Die velden duidden de nabijheid aan van de zoogenaamde hacienda's of boerenhoeven. De eigenaars, uit welk land zij ook afkomstig zijn, heetten bij de inlanders altijd 'Spanjaarden' en worden door hen aangesproken met 'Uwe Genade'. Dat is nog eene gewoonte van voor twee eeuwen, toen de Spanjaarden in die streken heer en meester waren.

Lavarède verwonderde zich zeer, toen hij niet ver van den weg af een hert bemerkte. Het dier had de Savanna verlaten om hier para te grazen, maar dit bekwam hem slecht, want Ramon joeg hem een kogel door het lijf. Voor het middagmaal van de reizigers moest het arme hert het leven laten. Om den eersten honger te stillen gaf Iloë uit haren voorraad eenige koeken, die voortreffelijk smaakten.

Tegen den avond kwam men in de Savanna. Armand had niet willen stilhouden in Chorerra, noch in de dorpen der mestiezen. Zonder geld zou hij daar geen onderkomen gevonden hebben.

Ramon maakte van takken en reisdelen een beschut hoekje voor Miss Aurett. Iloë braadde boven het wachtvuur een stuk van het hert en Sir Murlyton haalde uit zijne reistasch een fleschje 'old brandy' en liet dat rond gaan. Na deze hartversterking beproefden onze vrienden te slapen. De nacht ging tamelijk rustig voorbij.

Tamelijk rustig, alleen niet voor Sir Murlyton, wien de musketten het geducht lastig maakten. Ook Miss Aurett had wel eens beter geslapen, maar ons dapper meisje

klaagde niet, want, om de waarheid te zeggen, vond ze al die avonturen en de vreemde levenswijze lang niet onaardig.

Lavarède had op raad van Ramon en diens voorbeeld volgend, een plaatsje gezocht tusschen de dikke takken van twee ineengegroeide boomen. Hij had spoedig een plekje gevonden, waar hij voor zijn rug en zijden een steunsel had en toen sliep hij in een dekkleed gehuld, overheerlijk. De msukieten vliegen laag bij den grond, hij had dus van die plaag geen last, en de vampyrs, die zijn slaap hadden kunnen storen, werden door Ramon met rooken verjaagd.

Toen de dag aanbrak en de vrienden elkaar goeden morgen zeiden, was Sir Murlyton bijna onkenbaar. Hij had een dikken neus, gezwollen oogleden en vreeselijke bulten op zijn gezicht. Hoeveel medelijden de anderen ook hadden, ze moesten toch lachen, zoo gek zag hij er uit. Gelukkig hij zijne reisapotheek bij zich, waarin hij een en ander vond, dat verlichting kon geven.

Miss Aurett was, dank zij de goede voorzorgen van Iloë, er beter afgekomen. Iloë had haar in eene dikke vilten deken gewikkeld, maar in haar slaap had zij zich een weinig daaruit losgewoeld en toen hadden die leelijke muskieten haar even te pakken gehad en haar een dikken arm bezorgd.

Dat overnachten onder den blooten hemel had in die streken nog een ander gevaar, nl. de koorts. Sir Murlyton wilde quinine als voorbehoedmiddel nemen, maar Ramon raadde een eenvoudiger middel aan.

‘Gij moet rumgrog drinken,’ zeide hij tot Lavarède; ‘ik heb rum van de Antillen in het karretje. En dan moet gij weinig eten en alle dagen een bad nemen.’

‘Weinig eten is gemakkelijk,’ antwoordde lachend Armand. ‘En koude baden - nu we komen nog al eens langs een riviertje, waar we die gezondheidskuur kunnen bewerkstelligen.’

VII.

In Costa-Rica.

Een heele week lang kon Lavarède ongestoord nadenken over de vraag of rijkdom werkelijk te verachten is, want hij moest de reis te voet afleggen, terwijl Sir Murlyton, wien het loopen spoedig was begonnen te vervelen, eenvoudig een muilezel gekocht had van een inlander, dien zij op hun weg waren tegengekomen.

Hoewel niet geheel van harte had Armand toch een vrolijk gezicht gezet onder dit geval.

En voor dat goede humeur werd hij beloond, want de negende dag bracht uitkomst.

Op een schaduwrijk plekje van de Savanna zag Lavarède twee mannen liggen, die er erg haveloos uitzagen. Dicht bij hen graasden twee fraai gezadelde muilezels, wier koperen tuig schitterde in de zon.

‘Zijn dat drijvers?’ vroeg Lavarède aan Ramon.

‘Zij zien er niet naar uit en dragen ook niet het kostuum. Een van de twee is een Zambo en de ander een Indiaan van een stam, die heel ver van hier woont, zuidelijk van het kanaal. Ik denk, dat ze die muilezels gestolen hebben. We zullen dat eens onderzoeken.’

En plotseling op hen af gaande, zeide hij:

‘Dank je wel vrienden, dat je ons onze muilezels gebracht hebt; wij wachten ze hier, maar onze mannen zie ik niet.’

En zonder er iets meer bij te voegen, nam hij een van de muilezels en sprong in den zadel en Lavarède nam den anderen.

De Zambo keek zijn metgezel verwonderd aan, Ramon hernam:

‘Zijne Genade zal u een paar piasters geven voor uwe moeite.’

De beide mannen waren onmiddellijk overeind en hielden hunne hand op.

Lavarède deed, alsof hij heel verontwaardigd was.

‘Jelui schelmen,’ riep hij in het Spaansch en hief zijn stok tegen hen op, ‘jelui woudt mijne muilezels stelen.’

‘Neen, neen, uwe Genade.... Hyeronimo, de ezeldrijver van Costa Rica heeft ze ons gezonden en ons een goeden prijs beloofd, als wij....’

‘Gaat dien dan maar halen bij den rechter van Galdera.’

En weg rende hij, gevuld door Ramon, die zijne gewone deftigheid vergat en uitgelaten vrolijk was, omdat zij de bedriegers hadden bedrogen.

Zij wisten nu, dat de muilezels van een drijver in Costa Rica waren, Hyeronimo genaamd, dien zouden ze wel kunnen opsporen. Hij moest in dienst zijn van een voornaam heer, als zij mochten afgaan op de pracht van zadels en tuig.

Eenige dagen later zei Ramon tot Lavarède, dat hij nu dicht bij zijne woonplaats was en hem gebracht had, waar hij wezen wilde, nl. op de grenzen van het Columbisch grondgebied. ‘Voor u ligt de weg naar Costa Rica, vandaag nog zult gij daar aankomen. De twee muilezels, die wij aan de dieven hebben afgenomen kunnen nu door u en de jonge dame bereden worden. Uw vriend heeft er ook een, dus zult gij de reis gemakkelijk en vlug doen. Iloë en ik keeren tot de onzen terug; ik ben blij, dat ik u als gids heb mogen dienen en u van dienst heb kunnen zijn, mag ik u een hand geven?’

De eenvoud van dien man en zijne belangeloze hulpvaardigheid hadden voor Armand iets aandoenlijks. Hij drukte hem hartelijk de hand.

‘Ramon,’ zeide hij, ‘gij hebt mij een grooten dienst bewezen en als wij u misschien nooit wederzien....’

‘Wie weet? misschien ontmoeten wij elkaar nog wel eens.’

‘Ik zal u nooit vergeten, Ramon, en als ik ooit iets voor je doen kan, denk er dan aan, dat ge mij ten allen tijde tot wederdienst bereid zult vinden, al was ik aan het andere eind van de wereld.’

Ramon gaf nog eens de verzekering van zijne trouw en genegenheid en toen scheidden zij.

Nu zij zulke flinke muilezels hadden, kwamen onze reizigers goed vooruit. Een oogenblik werden zij verschrikt, daar zij een dof onderaardsch gerommel meenden te hooren. Hunne verbeelding was daarbij misschien in het spel, maar het zou in eene streek, waar minstens zestig maal in een jaar aardschokken gevoeld worden, anders niet onmogelijk zijn geweest, als ze iets van de vulkanische werking van den bodem hadden bespeurd.

De a vond viel. Van alle kanten verhieven zich de rotsen. Een ellendig wachthuis, waar de soldaten nauwelijks een schuilplaats vonden, duidde de grensscheiding tusschen de republieken van Columbia en Costa Rica aan. De Columbische grenswacht bestond uit drie krijgslieden. Zij lietien de drie reizigers ongemoeid.

Honderd meter verder maakte de weg een hoek. Armand, die voorop reed, ontdekte, beschut door een rotswand een groep mensen, muilezeldrijvers en ook enige soldaten. Lavarède hield den teugel in en gaf aan Sir Murlyton een teeken voorzichtig nader te komen.

Op hetzelfde oogenblik klonk er een verward geschreeuw. Al de drijvers waren opgevlogen.

‘Daar zijn ze.’

‘Dat zijn onze muilezels, ik kan het zien aan het tuig.’

‘Waar is Hyeronimo? gaan hem roepen, laat hem dadelijk hier komen.’

‘Intusschen zullen we deze luitjes maar naar kapitein Moralès brengen.’

In een oogwenk waren Lavarède en zijne reisgenooten door de mannen omsingeld en twintig stevige armen hielpen hen van hunne muilezels af. Onder veel stompen en stooten werden ze toen voor den kapitein gebracht, die tegen een boomstam geleund, een cigarette rookte. Men had hun geen oogenblik tijd gegund om aan het woord te komen en de zaak op te helderen.

Naast den officier zat een man met een grooten mantel om. De kraag was zoo hoog en de rand van zijn hoed zoo breed, dat er van zijn gezicht zoo goed als niets te zien kwam. Hij fluisterde zijn' buurman iets in en deze stond toen onmiddellijk op.

‘Stilte,’ riep hij gebiedend. ‘Laat onmiddellijk die jonge dame en haren achtenswaardigen vader los en kijkt een andermaal beter, wie gjij gevangen neemt.’

De ezeldrijvers weken terug.

‘Señorita, Señor,’ vervolgde de kapitein tot den heer Murlyton en zijne dochter, ‘ik ben hier met mijne soldaten op bevel van den neuen gouverneur Don José Miraflor y Courramazas, om u tot geleide en eerewacht te dienen. Deze muilezels waren voor Uwe Genaden bestemd.... Maar wij wachtten slechts twee reizigers en vinden in uw gezelschap een derden..’

‘Wie zijt gjij?’ vroeg hij Armand.

‘Armand Lavarède, vrij burger van de Fransche Republiek, op reis - voor mijn pleizier.’

Hyeronimo kwam hard aanloopen.

‘Die Fransche heer,’ riep hij, ‘zat op een van mijne muilezels, die ik sedert eenige dagen mis. Ik beschuldig hem van diefstal.’

‘Gij vergist u, mijn vriend; voor eenige dagen was ik nog niet hier en wat uw’ muilezel aangaat, of liever uwe muilezels, want er zijn er twee, die hebben wij u volstrekt niet ontstolen, integendeel wij hebben ze aan de dieven afgenoem. Deze heer en de jonge dame kunnen getuigen, dat ik de waarheid zeg.’

Terwijl hij het geheele voorval vertelde, sprak de man met den grooten mantel weer zachtjes tot den officier.

‘Dat is goed en wel,’ besliste kapitein Moralès, ‘maar ik ben geen rechter en mag geen uitspraak doen. Ik ben de kommandant van het geleide, wij zullen de gasten van den gouverneur met al de onderscheiding behandelen, die wij hun verschuldigd zijn.... Maar den Franschman neem ik gevangen, omdat hij van diefstal beschuldigd is; te Cambo kan hij zich voor den rechter verantwoorden.’

Er was niets aan te doen. De schijn was tegen Armand. Hij begreep dit, schikte zich in zijn lot en ging goedwillig met de soldaten mee. Het viel hem tegen, dat hij te voet moest gaan, maar Miss Aurett bespaarde het hem.

‘Mijnheer,’ zeide zij tot den officier, ‘een van de muilezels is het eigendom van Papa, ik zie, dat niemand er gebruik van maakt, zoudt u zoo vriendelijk willen zijn uwen gevangene daarop te laten rijden? Wij kennen hem goed, hij is een eerlijk man en het is een misverstand, als hij voor een dief gehouden wordt.’

‘Aan dezen uwen wensch kan ik voldoen,’ zeide Kapitein Moralès beleefd. ‘Mijn order luidt, u in alles ter wille te zijn.’

En zoo had Lavarède ten minste den troost, dat hij niet behoefde te loopen.

‘Dezen avond reizen wij niet ver,’ vervolgde de officier. ‘Als wij de Rio Coto en de Rio Colorado over zijn, houden wij stil aan den voet van de Cordillera de las Cruses. Daar is eene boerenwoning, waar kamers en een souper voor u besteld zijn.’

Miss Aurett vond deze onverwachte beleefde ontvangst in verband met den naam van Don José een weinig verontrustend, maar daar haar vader en Lavarède bij haar waren, onderdrukte zij haren angst.

De man, die den grooten mantel om had, was onbemerkt, door zijn ezels wat in te toomen, zoover achter gebleven, dat hij eindelijk vlak naast den gevangene reed. Eerst sprak hij niet, maar lachte schamper, zoodat Armand op hem begon te letten. Het duurde niet lang, of uit de vermomming klonk in goed Fransch: ‘Wel, mijn waarde heer, nu geloof ik toch, dat ik mijne revanche heb voor het gebeurde op de ‘Lorraine.’

Armand kon een kreet van verbazing niet onderdrukken.

‘Bouvreuil!’

‘Juist Mijnheer, die ben ik.’

‘Wat een gelukkig toeval, dat ik u hier in deze afgelegen streek ontmoet, Mijnheer de grondeigenaar!’

‘Steek den gek maar...., wie het laatst lacht, lacht het best.... morgen zal het blijken, of het toeval voor u gelukkig mocht heeten.’

‘Hebt u samen met dien mooien vriend van u een nieuwe boevenstreek bedacht?’

‘Die vriend van mij is hier heer en gebieder, hij vertegenwoordigt het bestuur en daar hij mij niets weigeren kan, zijt gij in mijne macht.... Voor hem het rijke Engelsche meisje, voor mij de slanke Parijzenaar.’

‘Zoo!’ zei Armand schijnbaar kalm, maar niet precies verrukt over die mededeeling.

‘En nu wil ik u wel vooraf zeggen, wat uw lot zal zijn.’

‘Wel ja, voorspel de toekomst eens, Wijze uit het Oosten.’

‘Dat kan ik gemakkelijk. Morgen wordt gij veroordeeld wegens diefstal tot een jaar gevangenisstraf. Twaalf maandjes hier buiten te wonen is zoo erg niet en koud zult gij het niet hebben.... maar - uwe weddenschap is dan verloren en daarmee de miljoenen van het testament.... Na dat jaar rust trouwt gij met Penelope en wordt mijn schoonzoon.’

‘Brrr!....’ zei Lavarède. ‘Maar,’ - voegde hij er bij, ‘zulk eene verzwaring van straf staat niet in de wet van Costa-Rica. Ik zal doen als Latude, die zoo lang in de Bastille zat, maar telkens poogde te ontvluchten.’

‘Het zal u niet gelukken, al doet ge nog zoo uw best; wij hebben nog andere middelen! Het was dom van u, Mijnheer Lavarède, door het land te reizen, waar mijn vriend José prefect, gouverneur, dictator is!’

‘Zoals dat voor een regeeringsbeamte in een vrijen staat betaamt!’ antwoordde Lavarède met bittenden spot.

In stilte gaf hij Bouvreuil gelijk, dat het dom van hem was, dat hij zich zelf in de macht zijner vijanden had gegeven, maar wat was er aan te doen?.... Voor dien avond er zich maar bij neerleggen, slapen en den volgenden morgen wakker uitkijken naar eene gelegenheid om zich te redden. Daartoe was hij vast besloten, toen de stoet bij de rancho del Golfito was aangekomen.

Bouvreuil liet hem geen honger lijden. In de zekerheid, dat hij het spel gewonnen had, was de ‘Gier’ zelfs zoo tam, dat hij Lavarède niet alleen aan tafel noodigde, maar hem door Hyeronimo afzonderlijk liet bedienen, en hem den zeer zwaren Spaanschen wijn liet schenken, dien men in Middel-Amerika bij voorkeur drinkt.

De boer en de boerin hadden zich uitgesloofd om aan de hooge gasten een goed maal voor te zetten. Noch Armand, noch de Engelschen hadden ooit een dergelijk menu gezien. Miss Aurett schreef het in haar zakboekje:

Bruine boonensoep met gestampte scheepsbeschuit.

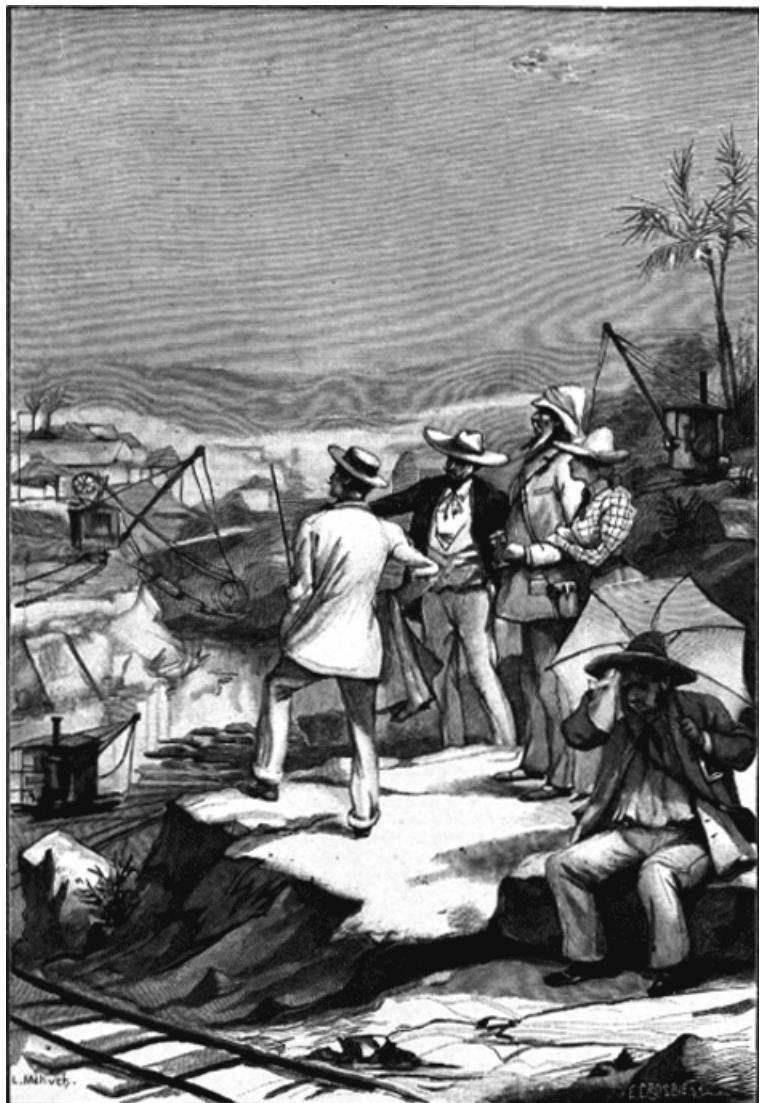
Leguanen- of hagedisseneieren.

Gebraden papegaaien.

Komkommers in 't zuur.

Ingelegde peren, ananas enz.

En dat alles besproeid door Alicante en andere Spaansche wijnen.

Gérolans bracht hen aan de overzijde van Tabanilla, van waar men de nieuwe doorgravingen kon zien. (blz. 19)

De heer Murlyton werd een weinig soezerig van den wijn en Lavarède, die het geheele gezelschap door zijne vrolijkheid vermaakt had, voelde zich plotseling zoo slaperig, dat hij niet wakker kon blijven. Dit was niet te verwonderen, want Bouvreuil had door Hyeronimo een slaapmiddel in Armands wijn laten doen.

Men bracht hem naar zijne kamer en ontkleedde hem, zonder dat hij er iets van merkte.

Midden in den nacht haalde Bouvreuil voorzichtig al zijne bovenkleederen weg. ‘Zie zoo,’ mompelde hij, ‘nu kan je de reis niet voortzetten, want zonder kleeren kan je niet ontvluchten en zonder geld koop je geen kleeren, man.’ Hij maakte van het gestolen goed een pakje en wierp dat buiten in den hollen weg. Nu had hij Lavarède toch leelijk beet gehad, hij had er schik van, dat zijn toeleg zoo goed gelukt was.

Den volgenden morgen, toen de Engelschen al in den zadel waren en het geleide was opgesteld, zag Kapitein Moralès, dat de Franschman nog niet present was.

‘Hij slaapt nog,’ zei Bouvreuil, ‘houd u niet voor hem op, als u Hyeronimo en een paar soldaten laat achterblijven, dan kunnen die hem voor den rechter te Cambo brengen.’

Een militair kent alleen zijn order. Hij moest den Engelschen heer en diens dochter zoo spoedig mogelijk naar het kasteel de la Cruz voeren; die Franschman en zijn diefstal gingen hem eigenlijk niets aan. Om Bouvreuil genoegen te doen, liet hij twee soldaten achter en begaf zich op weg.

Miss Aurett vertrouwde het spel niet, sedert zij Bouvreuil herkend had. Zij vroeg, waar Lavarède was.

‘Die slaapt zijn roes uit,’ was het antwoord van Bouvreuil, ‘hij is op de boerderij gebleven onder bewaking van Hyeronimo en twee soldaten.’

‘Maar wij mogen hem niet verlaten, Papa mag hem niet uit het oog verliezen.’

‘Neen, dat mag niet,’ zei Sir Murlyton, ‘we zouden beter doen, als we op hem wachten.’

‘Dat zou niet beleefd zijn tegenover den gouverneur, die u zoo vriendelijk ontvangt. Lavarède komt ook stellig heden nog in Cambo, zijne bewakers hebben daartoe bevel.’

Kapitein Moralès werd 's avonds door den gouverneur geprezen, omdat hij zich zoo goed van zijne opdracht gekweten had.

Wat Don José zoo deftig zijn kasteel noemde, was eene hacienda, d.w.z. eene hoeve te midden van koffieaanplantingen en omringd door lichte cactusheggen. Zij lag aan den weg, die naar de goud- en kwarts mijnen voerde en naar Cambo de havenplaats, waar hij volgens zijn ambt verblijf moest houden.

Hij ontving zijne gasten met de beleefde manieren van een edelman, maar weldra kwam de aap uit de mouw en vroeg hij brutal weg aan Sir Murlyton om de hand van zijne dochter.

‘De pastoor is in de kapel, die ik heb laten in orde maken, de huwelijksplechtigheid kan dadelijk plaats hebben.’

‘Mijne dochter is protestant,’ zei Sir Murlyton, die als het kon, bedaard wilde weigeren, ‘dat huwelijk zou niet geldig zijn.’

‘Door den Engelschen consul kan u de zaak verder in orde laten maken.’

‘Maar ik wil dat huwelijk niet,’ riep Miss Aurett. ‘De Engelsche wet....’

‘De Engelsche wet,’ lachte Don José, ‘die zal u hier weinig helpen.’

En hij gaf aan vier soldaten van de wacht een wenk, dat zij Sir Murlyton moesten binden.

‘Sluit hem op, tot hij zijne toestemming geeft.’

‘Nooit,’ riep Sir Murlyton.

‘Liever sterf ik dan met u te trouwen,’ zei Miss Aurett koel en trotsch, ofschoon zij innerlijk zeer bevreesd was.

‘Sterven zult u niet, maar uw vader, als u binnen een uur uw jawoord niet geeft.’

En met deze woorden ging hij met Bouvreuil heen.

‘Aan Lavarède gun ik haar niet,’ bromde Bouvreuil, ‘maar José maakt misbruik van zijne macht.’

VIII.

De lotgevallen van een President.

Hoe ging het Lavarède in dien tijd?

Later dan anders was hij wakker geworden met een zwaar gevoel in zijn hoofd. Hij had moeite om zich voor te stellen, waar hij was, hij droomde nog half. Maar een heldere zonnestraal, die in zijne kamer viel, bracht hem in de werkelijkheid terug. Hij herinnerde zich de bedreigingen van Bouvreuil en maakte zich bezorgd over het lot van Miss Aurett. Nu was hij in eens klaar wakker en wilde opstaan. Maar wat eene vervelende gekke ontdekking! Zijne bovenkleederen waren weg.

‘Die ezeldrijvers, die soldaten.’ peinsde hij, ‘misschien is het eene dievenbende;’ maar toen ging hem door het hoofd, dat Bouvreuil hem die poets kon gespeeld hebben. En dat maakte hem woedend.

Hij aan 't roepen. De vrouw van den boer kwam haastig aanlopen. Hij vroeg haar, hoe laat het was.

‘Acht uur, uwe Genade. Van morgen vroeg zijn de anderen vertrokken, uwe Genade is alleen in onze woning achtergebleven.’

‘Maar onder mijn venster hoor ik stemmen.’

‘Dat zijn de soldaten, die uwe Genade bewaken.’

‘Soldaten? Veel eer! - of - groote voorzorg!’

‘Hyeronimo, de Dappere, is er ook bij.’

‘De ezeldrijver?’

In de Nieuwe wereld houden de vrouwen evenveel van een praatje als in de Oude. Lavarède kreeg dus gemakkelijk alles te hooren, wat hij van Hyeronimo weten wilde.

‘De ezeldrijver Hyeronimo?’ herhaalde hij, ‘waarom wordt hij de Dappere genoemd?’

‘O, dat weet het hele land zoo goed als ik; een jaar geleden heeft hij het teken gegeven

tot de pronunciamento, dat wil zeggen, hij heeft zich tegen de regeering verklaard.'

'Och kom!' zei Lavarède.

'Ja,' vervolgde zij, 'en voor twee maanden, toen ze generaal Zelaya naar huis hebben gestuurd, om doktor Guzman te nemen, heeft hij ook het eerste schot gedaan.'

'Dus heeft hij een geweer met dubbelen loop?'

'Wat bedoelt u? ik begrijp u niet.'

'Het doet er niet toe. Hij maakt dus revolutie en tegenrevolutie.... een rare sinjeur, dat moet ik zeggen!'

'O, Señor, hij heeft zoo'n goed hart, hij zou geen beest kwaad doen.... hij schiet altijd in de lucht!.... Iedereen weet ook wel, dat wij hier in Costa-Rica veel vreedzamer zijn dan in de andere republieken, nog nooit is er hij onze omwentelingen een滴oppel bloed vergoten.'

Armand vond deze geschiedenisles erg vermakelijk.

Op de plaats werd een levendig gesprek gevoerd. De juffrouw keek uit het raam en zag een vierden persoon bij Lavarède's 'eerewacht'.

'Heer in den hemel!' gilde zij verschrikt, 'dat is generaal Zelaya!'

'De vroegere president?'

'Ja, Señor!'

'Dezelfde, die door Dr. Guzman werd verjaagd?'

'Natuurlijk, er zijn er geen twee.'

'Zou hij weer terug willen komen?'

'Ik weet het niet, maar ik ga hem gauw ontvangen, want hij was zeer bemind.'

'Maar waarom heeft men hem dan weggejaagd?'

'Wel, omdat hij de kolonels niet heeft willen bevorderen, hij vond, dat er generals genoeg waren.'

'Hoeveel zijn er wel?'

'Drie honderd.'

'En hoeveel soldaten is het leger sterk?'

'Misschien vijf honderd.'

Lavarède proestte het uit en het verbaasde gezicht van de juffrouw deed hem weer op nieuw uitbarsten. Hij wist nu alles van den politieken toestand in dat landje en dadelijk had hij een idee. Zoodra hij alleen was, stond hij op en luisterde met aandacht naar het onderhoud, dat de generaal met zijne bewakers had. Hij hoorde den ex-president zeggen:

'Hyeronimo, onze partij rekent op u. Die Guzman heeft geen enkele zijner beloften gehouden, hij moet geen President blijven. Maar het sein van den opstand moet Hyeronimo de Dappere geven. Wat is er? aarzelt ge?'

'Excellentie,' antwoordde de ezeldrijver, ik weiger niet bepaald.... maar ik wil eerst voldoende ingelicht worden.... is er gevraagd bij?'

'Niet het minste,... in Cambo, de residentie van den gouverneur en zijn kasteel, zoals die Europeaan zijne hoeve noemt, wonen vele vrienden van ons. Onze partij is voorbereid en van hier tot Cambo zijn allen gereed om tegen Guzman op te staan, als wij "vrijen" hen daartoe oproepen. Zij weten wel, dat wij zullen slagen.'

'Maar Excellentie,' hernam Hyeronimo, 'wat zou ik persoonlijk er bij winnen?'

'Ge kunt vragen, wat gj wilt, voor u zelf en voor deze twee mannen, je helpers zeker?'

‘Neen Excellentie, wij zijn toevallig bij elkaar gekomen, wij moeten een wakend oog houden op een Franschman, dien Don José van daag liever niet ontvangen wilde op het kasteel.’

‘Laat dien Franschman maar in den steek, voor Don José’s zaken behoeft ge niet hier te blijven. Ik reken stellig op u, Hyeronimo, en ga vooruit om de omwenteling nog verder voor te bereiden.’

En dit zeggende wierp hij den ezeldrijver eene beurs toe en reed weg. De drie mannen bleven besluiteloos staan.

Maar Lavarèdes besluit was genomen. Waarom wilde Don José hem van het kasteel verwijderd houden? dan had hij zeker niet veel goeds in den zin. Bouvreuil had zoo iets gezegd van een plan, dat Miss Aurett betrof. Armand moest, het kostte wat het wilde, naar het kasteel de la Cruz. Het gevaar, dat Miss Aurett misschien bedreigde, liet hem geen rust.

Hij bekommerte er zich weinig om, dat hij geen bovenkleederen aan had. Gewapend met een stevigen rieten stoel, ging hij naar de binnenplaats en zeide tot Hyeronimo:

‘Vriend, ik heb alles gehoord, en als ge wilt, ben ik van de partij.... kom, ik volg u tegen Don José.’

Maar tot zijne groote verbazing schudde Hyeronimo van ‘neen’. En de soldaten haalden hunne schouders op, als wilden zij zeggen, dat zij er niets aan konden doen.

‘Nee, Señor,’ zei de ezeldrijver, ‘ditmaal zal ik het teeken tot den opstand niet geven. Die Don José zal zich niet zoo gemakkelijk laten afzetten, want hij heeft nog geen geld gehad en met lege handen zal hij niet willen heengaen. En dan - wij hebben daar ook eens aan gedacht - omdat hij in Europa geweest is, zal hij niet zoo vreedzaam zijn als wij hier in Costa-Rica, hij zal op ons schieten en dan zal er bloed vloeien. Wij zijn vast besloten, dat het niet het onze zal zijn.’

‘Ik heb mijn leven voor de goede zaak veil,’ riep Lavarède, ‘als gij niet wilt, dan zal ik het teeken geven.’

De drie mannen zagen hem verbaasd aan. Zij vonden hem heldhaftig, ridderlijk, maar heel dwaas.

Lavarède maakte met zijn stoel eene dreigende beweging. Het was een stevig meubel van bamboes, dat een gevaarlijk wapen kon worden in de hand van een toornig man. De drie ‘vreedzamen’ waren het stilzwijgend eens, dat zij dien Europeaan niet boos moesten maken.

Toch wilden zij eenige wijze voorzorgen nemen.

‘Als de samenzwering van generaal Zelaya gelukt,’ zeide Hyeronimo, ‘dan is alles goed, maar als de zaak verkeerd uitkomt, dan vergeeft Don José mij niet, dat ik u heb laten ontsnappen, om te Cambo het teeken van den opstand te gaan geven.’

‘En ons ook niet,’ voegden de soldaten er bij.

Lavarède fronste zijn voorhoofd en stampete met den stoel op den grond. Een van de soldaten - hij was niet bijzonder krijgshaftig van natuur,

want zijn stam hield zich uitsluitend met landbouw bezig - bedacht er iets op.

‘Als Mijnheer ons wilde vastbinden, onze voeten wilde samenbinden, dan zal het voor iedereen duidelijk zijn, dat wij Mijnheer niet hebben kunnen volgen en dat wij dus zijne medeplichtigen niet zijn.’

‘Mij wel,’ zei Armand, ‘maar ik heb geen tijd, bindt elkaar maar vast, zoodra gij slechte tijding hoort.’

‘Uwe Genade is wel goed.’

‘Maar Hyeronimo, je moet mij een muilezel geven, den besten, dien ge hebt.’

‘O Señor, mijne broodwinning.’

Lavarède zwaaidde zijn' stoel.

‘Neem den besten maar,’ riep de ezeldrijver. ‘Matagna is de beste, die daar! 't is net een Engelsch paard.’

‘In orde, nu moet ik ook nog kleeren hebben, waarin ik mij aan de mensen vertoonen kan, want zelfs in dit warme klimaat kan ik toch in dit luchtige kostuum geen oproer gaan maken.’

‘Maar uwe Excellentie wil mij toch niet van mijne kleeren berooven?’

‘Van je bovenkleeren, zeker. Dat zal eene goede verontschuldiging voor je zijn, als je vervolgd mocht worden, omdat je mij hebt laten ontsnappen. Kom, goedschiks of kwaadschiks, trek ze uit.’ En de stoel kwam onrustbarend dicht bij den verbluftten Hyeronimo.

‘Je hebt nog een leeren kostuum onder je fluweelen pak, geef hem het fluweelen maar,’ zei de soldaat, die het denkbeeld van het vastbinden geopperd had.

Hyeronimo wierp hem een boozen blik toe, maar toen Lavarède met den stoel weer een dreigend gebaar maakte, begon hij toch het mooie bovenpak uit te trekken. Het was volstrekt niet vreemd, dat hij zoo warm gekleed was, want de muilezeldrijvers moeten verdacht zijn op de groote afwisseling van temperatuur, waaraan zij bij hunne tochten in het gebergte bloot staan.

Lavarède trok het fluweelen kostuum aan, leende van den boer een hoed en zag er weldra uit als een inwoner van Costa-Rica.

‘Zeg eens, Hyeronimo,’ vroeg hij, ‘wat is eigenlijk het teeken tot den opstand?’

‘Drie schoten.’

‘Leen mij dan je revolver.’

‘Ik heb er geen!.... en als ik er een had, zou ik haar toch niet aan uwe Genade geven.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat u, als Europeaan, misschien op de menschen zoudt vuren.’

‘Komaan,’ zei Armand lachend, ‘dan moet ik maar een geweer zien te vinden, dat van zelf afgaat.’

En met deze woorden sprong hij op den vluggen muilezel, die den weg van de hoeve naar de goud- en kwartsmijnen dwars door het gebergte, zonder de minste aanwijzing van den kant van zijn berijder in korten tijd aflegde.

Onderweg zag Lavarède telkens groepjes mensen, die hem schenen te verwachten. Zij herkenden den muilezel van Hyeronimo en riepen: ‘Leve de Bevrijder!’

‘Bevrijder!’ dacht Lavarède, ‘daarbij behoort een kleine aanspraak.’

En daar hij vlot Spaansch kon spreken en als journalist heel goed wist, welke soort van redevoeringen bij de mensen geestdrift opwekken, was hij dadelijk voor een speech klaar.

‘Hyeronimo de Dappere is op weg om de bevolking van Oostelijk Costa-Rica tot den opstand te bewegen, ik roep de volken van het Westen daartoe op. Volgt mij naar La Cruz, weg met de tirannen!’

‘Hoera voor de Vrijen!’ antwoordden de samenzweerders.

Dat gezegde aangaande Hyeronimo was wel uit de lucht gegrepen. Maar niets steunt de mensen zoo zeer in het voornemen om tegen ‘de tirannen’ op te staan, dan te weten, dat anderen daarmee reeds begonnen zijn.

Bij iedere hoeve, bij iedere boerenwoning voegden zich partijgangers bij hem. In alle plaatsjes, waar hij doortrok, werd de troep, die hem volgde, groter. Op een paar mijlen afstand van La Cruz gebood Lavarède over eene aanzienlijke schare, die hij door zijn warm woord wist te bezielen. Een bewijs, dat, als het gemakkelijk is Engelsch te kunnen spreken, als men reizen wil, het toch ook geen kwaad kan de taal van Oud-Castilië te kennen en te verstaan.

Zijn legertje noodzaakte hem stapvoets te rijden, maar tijd mocht hij nu niet verliezen, dus verzon hij eene krijgslist, om alleen gauwer vooruit te kunnen komen.

‘Vrienden,’ zeide hij ‘laten wij ons hier in groepjes verdeelen, dan kunt gij bij gedeelten het kasteel de la Cruz binnendringen. Geeft elkaar maar een wachtwoord. Ik ga vooruit, want het is niet meer dan plicht, dat de aanvoerder het eerst op de plaats des gevraars is. Volgt mij met voorzichtigheid en wacht het afgesproken signaal af.’

Door het hoofd eener anti-regeeringsgezinde partij was in Costa-Rica nog nooit op deze wijze gesproken, Lavarède of ‘La Bareda’, zooals hij daar genoemd werd, werd luide toegejuicht.

‘Leve de Bevrijder! Leve La Bareda!’

De echos van de Cordilleras weerkaatsten deze kreten, en terwijl de ‘Bevrijder’ op zijn muilezel zich haastig wegspoedde, kwamen nog eene menigte partijgenooten van de bergen, om de militaire wandeling mee te maken, die het begin was eener revolutie.

Lavarède had in zijn haast vergeten zich een revolver te verschaffen. Hij liet zijn ezel zoo hard mogelijk draven en stond weldra op het voorplein van het zoogenaamde ‘kasteel’. In eene benedenkamer stond Don José dreigend voor Miss Aurett.

‘Dus - wilt gij uw vader niet reden en mijne vrouw worden? Er blijft u niets anders over: of uw vader wordt ter dood gebracht of gij wordt mijne vrouw.’

Buiten op de plaats klonk een hoefslag. Miss Aurett liep naar het raam en herkende Lavarède. Dat was hulp in den nood. In hare blijschap riep zij: ‘Armand!’ en vergat, dat zij hem anders ‘Mijnheer Lavarède’ noemde.

Lavarède was met één sprong in de kamer

‘Mijnheer,’ zeide hij diep verontwaardigd, ‘u durft veel wagen, maar zoolang als ik leef, zult u deze jonge dame niet krenken.’

José zag geel van woede. Bij de eerste woorden van Lavarède had hij een revolver te voorschijn gehaald, die hij krampachtig vast hield, terwijl hij haastig eenig huisraad tusschen zich en Lavarède schoof. Het zien van dien revolver bracht Armand op een niet onaardigen inval.

‘Ik heb geen wapen,’ dacht hij, ‘maar ik laat hem met zijn revolver zelf het teeken tot den opstand geven.’

En toen begon hij met de grootste koelbloedigheid zijn gewapenden tegenstander te tergen en voor den gek te houden.

‘Voorzichtig, José! je wordt al bleek, je bent bang, treffen zal je me op die manier niet.’

José werd werkelijk bleek, niet van angst, maar van drift. Hij strekte zijn arm en trok de revolver af. Te gelijk met het schot klonk een angstkreel van Miss Aurett. Maar Lavarède had zich niet bewogen en was ongedeerd.

‘Ik had het u wel gezegd,’ smaalde hij.

Met de armen over elkaar bleef hij spottend Don José staan aankijken. Deze richtte nog eens, en nu beter.

‘Weer gemist!’ riep Armand, maar ditmaal maakte hij onwillekeurig eene beweging en op zijn linker schouder zag Miss Aurett bloed. In een oogwenk stond zij vóór hem, en nu aarzelde Don José toch.

Maar het derde schot moest nog vallen. Lavarède schoof dus zacht het moedige meisje op zijde en begon weer te schimpfen.

‘Lafaard!’ riep hij, ‘schiet nog eens, je durft niet.’

Als onder een zweepslag trilde Don José van toorn. Vaalbleek richt hij langzaam zijn revolver op nieuw, recht op het hart van zijn tegenstander. Met een boozen lach drukt hij op den haan, het schot gaat af. Maar de kogel heeft eene andere richting gekregen. Miss Aurett heeft met gevaar van haar leven Don José's arm omhoog geduwd en Lavarède daardoor gered. De derde kogel vloog in den muur.

Een glans van vreugde gleed over het gezicht van de beide jongelieden. Miss Aurett was voldaan over den goeden uitslag van haar waagstuk en Lavarède over iets anders nog.

Op het derde schot klonken onmiddellijk oproerige kreten buiten op het voorplein. De omwenteling, die slechts op dit teeken gewacht had, begon.

Don José was er zoo door verschrikt, dat het Lavarède gemakkelijk viel hem te ontwapenen. Eenige mannen drongen het vertrek binnen en van het voorplein en de binnenplaats klonk een geroep om La Bareda.

Maar Lavarède is gewond, zeer licht, wel is waar, zoodat een in der haast aangelegd verband voldoende is om het bloeden te doen ophouden, doch die wond maakt hem tot martelaar van de goede zaak. Hij heeft zijn bloed er voor gegoten en in de oogen van de partijgangers van Zelaya en Hyeronimo is hij een held. Zij noemen hem ‘generaal’ en vragen zijne bevelen.

Het eerste, waaraan Lavarède denkt, als hij een weinig tot zich zelf gekomen is na het bloedverlies, is de bevrijding van Sir Murlyton. Zijn bevel wordt dadelijk uitgevoerd. Don José, die door de mannen stevig wordt vastgehouden, moet het lijdelijk aanzien. ‘Bindt den gouverneur met dezelfde koorden, waarmee de Engelschman gebonden werd,’ beval Lavarède, en ook daartoe waren de mannen

gaarne bereid. Zoo gaat het bij iedere omwenteling, de paleizen en gevangenissen blijven hetzelfde, er komen alleen andere mensen in.

‘Wacht nog even,’ riep Sir Murlyton, toen men Don José wilde binden, ‘ik moet eerst met hem boksen.’

‘Daar is geen bezwaar tegen,’ zei Lavarède deftig. De wijze koning Salomo had niet met meer waardigheid recht kunnen spreken.

Don José werd nu naar de binnenplaats gebracht en daar sloten de mannen een dichten kring om hem en Sir Murlyton. En nu kreeg José een behoorlijk aantal stompen geheel naar de regelen van de kunst. Vol blauwe plekken, met dikke oogen en een gezwollen gezicht ontkwam hij eindelijk aan de woede van den Engelschman, die niettegenstaande zijn heftige toorn toch bedaard gebleven was.

‘Ik ben voldaan,’ zei hij kalm.... ik heb den smaad, dien hij mij heeft aangedaan, gewroken.’

‘En Mijnheer Lavarède is voor mij in de bres gesprongen, Papa,’ zeide Miss Aurett.

‘O!’ riep haar vader, ‘hij is op en top een gentleman.’

En hij schudde Lavarède hartelijk de hand.

Bij den ingang van het kasteel, of juister gezegd bij het hek van de hoeve was een tumult. Men had iemand voorzichtig het huis uit zien sluipen, die niet geantwoord had, toen de wacht hem had aangeroepen. Een paar vlugge bergbewoners hadden den vluchteling spoedig achterhaald. Zij brachten hem voor den ‘generaal’. Bevend en verlegen stond de gevangene voor den ‘Bevrijder’.

Deze begon hartelijk te lachen.

‘Ha, ha, ha! hoe vindt u dat, Mijnheer Bouvreuil? De rollen worden gauw en gemakkelijk omgekeerd in dit land, niet waar?’

‘Dat heb ik gemerkt, toen de menigte u daar straks toejuichte; daarom wilde ik maar van hier gaan.’

‘Uwe booze geweten ried u dat zeker. Maar zonder een woord Spaansch te kennen zoudt u de vlucht toch hebben moeten opgeven. Zeg eens, hooggeachte heer, gisteren liet u mij als dief gevangen nemen, als ik u nu van daag liet fusileeren?’

‘O neen, ik bid u, hier zijn uwe quitanties, het bewijs, dat ik afstand doe van alle schuldvorderingen, mijne banknoten.... en mijne dochter kunt gij bovendien krijgen.... Daar, neem alles wat gij wilt, uit mijne portefeuille.’

‘Ik heb uw geld niet noodig,’ zei Lavarède, ‘wat zou ik er mee doen? ik heb een kwartje op zak, dat is voldoende.’

De omstanders konden dit gesprek niet volgen, daar het in het Fransch werd gevoerd, maar zij begrepen aan de bewegingen en uiterlijke tee-

kenen, dat La Bareda geld weigerde en dat bewonderden zij. Toen Lavarède, ditmaal in het Spaansch, Bouvreuil nog toeriep: ‘Wij zijn hier geen afzetters, maar vrije burgers,’ steeg de bewondering tot geestdrift en aan het ‘hoera!’ kwam geen einde.

Als hij een teeken gegeven had, dan zouden Don José en Bouvreuil door de eigen soldaten, die hun den vorigen dag gehoorzaamden, met kapitein Moralès aan het hoofd, ter dood zijn gebracht, maar dat wilde de Bevrijder niet. Ter wille van het lieve Engelsche meisje had hij die rol gespeeld en eene omwenteling bewerkt, hij wist niet voor wien of wat. Bloed mocht er niet voor vloeien, geen misdaad zou haar bezoedelen.

‘Neen,’ zeide hij met plechtigen ernst tot Bouvreuil en Don José, ‘voor uw leven behoeft gij niet bevreesd te zijn. Ik zegen mijne lichte wonde, omdat zij mij het vertrouwen van al deze dappere lieden heeft doen verwerven, maar ik wil niet, dat er diepere geslagen worden. Intusschen begrijpt gij wel, dat ik u liever niet meer op mijn weg wil ontmoeten. Er is mij te veel aan de voortzetting mijner reis gelegen, dan dat ik mij niet van u beiden zou trachten te ontslaan. Kapitein Moralès, met sterk geleide brengt u deze beide heeren over het gebergte naar de kust van den Atlantischen oceaan. U moet bij hen blijven tot ze in Puerto-Limone ingescheept zijn, waarheen komt er niet op aan, als het maar op het eerst vertrekkende schip is, dat hen ver van Costa-Rica brengt. U zult er wel veertien dagen voor noodig hebben, vervoeug u dan in de hoofdstad San José, waar u eene beloonding wacht voor den gewichtigen dienst. Uwe order zal u schriftelijk uitgereikt worden. Het geld, dat de twee gevangenen mij aanboden, zal toereikend zijn om hunne reis te betalen en tevens in het onderhoud van uw manschappen te voorzien. Ik heb gezegd. Leve de republiek der Vrijen!’

‘Nu hij zoo dom is, ons niet ter dood te laten brengen,’ fluisterde José Bouvreuil in, ‘is or nieta verloren.... Ik ken het land goed en weet den weg, ik verzekер u, dat wij binnenkort met dien Franschman zullen kunnen afrekenen.’

Toen Sir Murlyton nog eens nadacht over al het voorgevallene, kwam hij tot de overtuiging, dat Lavarède hem en zijne dochter niet alleen een grooten dienst bewezen had, maar dat dit tevens eene zeer belanglooze daad was, daar zijne reis er door was vertraagd. Dankbaar als hij was, vond hij het zijn plicht Lavarède er aan te herinneren, dat hij met een ander doel op reis was gegaan, dan om Don José weg te jagen.

‘Ik ben bereid om van het jaar de dagen af te tellen, die u verliest door het voorstaan van de persoonlijke belangen van mijne dochter en van mij,’ zei hij eerlijk.

Maar Lavarède wilde daarvan natuurlijk niet hooren. ‘Dat zijn van die kleine tegenspoeden, die men moet verwachten, als men zonder geld reist.’

‘Nu goed dan, maar wat wilt ge nu verder doen?’

‘Natuurlijk voortzetten, wat ik hier begonnen ben.’

‘De revolutie!’

‘Zeker.... Op welke andere wijze zou ik in dit afgelegen gedeelte van de Cordilleras gemakkelijker en vlugger vooruit komen? Ik kan niet beter doen dan aan de omwenteling haren loop te laten. En al wilde ik niet, ik zou toch mee moeten naar de hoofdstad San José. Ik kan met Ledru-Rollin zeggen: “ik ben hun aanvoerder, dus moet ik hen volgen.” Gelukkig ligt San José in noordelijke richting, juist in mijn weg, want ik moet immers naar San Francisco. In San José vraag ik den nieuwe president als loon voor mijne moeite, dat hij mij op de eene af andere manier behulpzaam zij om daar te komen.’

‘Hebt ge overwogen welke moeielijkheden u wachten, eer ge in San Francisco aankomt?’

‘Nee, geen zorgen voor den tijd.’

‘Denk eens aan, eerst heel Middel-Amerika door, waar geen berijdbare wegen zijn en geen spoorbanen; door Nicaragua, San Salvador, Guatemala, en dan nog heel Mexico.... Ge komt er nooit.’

‘Vooral niet,’ riep Lavarède vrolijk, ‘als ik niet begin. Voorwaarts dus!’

Hij gaf aan zijne volgelingen een teeken, besteeg zijn muilezel en begaf zich op weg, gevuld door eene groote menigte partijgenooten. Eerlijk gezegd was het oproer heel onschuldig en de tocht volstrekt niet gevaarlijk. Veeleer was het een triomftocht. In alle plaatsen, waar La Bareda doortrok, knalden voetzoekers en betwistte men elkander de eer van hem te logeeren en te onthalen, hem en zijn staf. Wie het 't eerst verteld had, wist men niet, maar algemeen geloofde men, dat de Engelsche dame Lavarède's vrouw en de lange, stijve heer zijn schoonvader was. En als de mensen dat aan elkaar vertelden, dan keken ze elkaar goedkeurend aan en knikten en maakten allerlei teekens, die onze reisgenooten niet begrepen. Miss Aurett wilde er het hare van hebben en toen zij aan den voet van den berg Dota in eene hoeve nachtverblijf vonden, zocht zij, terwijl Lavarède door haar vader geholpen werd aan een nieuw verband, van hare gastvrouw te weten te komen, wat die vergenoegde blikken en gebaren betekenden.

‘Zij hebben misschien betrekking op de keuze van een president. Die wordt voor vier jaar gekozen en is niet herkiesbaar. Hij moet vijf en twintig duizend gulden kapitaal hebben, minstens dertig jaar oud zijn en getrouwd. Zoo is het vastgesteld bij constitutie van den 22sten Dec. 1871.’

‘Mooi,’ dacht onze guite Engelsche. ‘Mijnheer Armand heeft den gestelden leeftijd, hij is erfgenaam van vier miljoen en zijne vrienden meenen, dat hij getrouwd is. Ik moet ze maar in dien waan laten.... het zou heel grappig zijn, als ze hem kozen tot president.’

De reis werd onder dezelfde gunstige voortekenën voortgezet. Binnen twintig dagen deed de ‘Bevrijder’ zijn intocht in San José, waar de tijding van zijne komst reeds verbreed was. De klokken luidden, de twee kanonnen, die in de stad vorhanden waren, bulderden, het volk juichte en de burgers, klein en groot, wachtten gemoedelijk, wel wetende, dat er tegen den volkswil toch niets te doen was.

Ongeveer twee honderd man waren Lavarède gevolg'd, toen hij Cambo had verlaten; toen hij in San José aankwam, waren er zes duizend. Op het grootste stadsplein stonden aan de eene zijde het leger bestaande uit ongeveer vijf honderd man, aan den tweeden kant de afgevaardigden van Punt-Arena, Orosi, Angostura, voorop die van Cartago, de stad die met San José wedijverde om de eerste te zijn van het land. Allen waren gekomen om den 'Bevrijder' welkom te heeten en toe te juichen. Tegenover de troepen stonden de militaire autoriteiten, generals en kolonels in menigte. De vierde zijde van het carré werd ingenomen door de hoofden van de zegevierende staatkundige partij.

Het volk stond dicht opeengepakt bij alle uitgangen en riep luid: 'Hoera!' Eene gonzende menigte vulde de daken van het paleis van justitie, van het presidentshuis, van de kerken, van het weeshuis en het universiteitsgebouw. Overal, waar er maar een plaatsje was, zaten partijgenooten of nieuwsgierigen. Het getal der bevolking was dubbel zoo groot als anders en dertig duizend stemmen riepen: 'Leve generaal La Bareda! Leve de Bevrijder, onze President!'

'Wat roepen ze daar?' vroeg Armand ongerust.

De voorzitter van de twaalf afgevaardigden van de republiek trad naar voren.

'Zij zeggen, hooggeerde generaal, dat de volkswil u, die door uwe Fransche afkomst ons verwant zijt, tot president heeft gekozen. Leve de republiek! Leve de president La Bareda!'

Lavarède wist niet wat hij hoorde.

'Hoe jammer, dat ik niet op een zwart paard zit!' roep hij onwillekeurig, 'dan zou het spel volmaakt zijn.'

'Wat bedoelt u daarmee?' vroeg Miss Aurett.

'O niets,' was het antwoord, 'eene herinnering aan eene politieke gebeurtenis in mijn eigen land.'

De autoriteiten complimenteerden toen Miss Aurett, die zij voor de vrouw van den president hielden. Dit alles amuseerde haar kostelijk. Haar papa wilde daartegen protesteeren, wat trouwens onder al dat gejuich toch niet zou zijn gehoord, maar Miss Aurett zeide:

'Papa, u moogt Mijnheer Lavarède in niets tegenwerken, help de mensen dus niet uit den droom, dat zou niet fair zijn tegenover hem.'

De heer Murlyton bleef in groote verbazing het levendig, veelkleurig tooneel staan aanstaren, dat voor zijne Engelsche oogen en ooren al heel ongewoon was. Hij maakte echter geenerlei opmerking.

Armand werd eerbiedig verzocht de revue te houden over het leger. Het kleine aantal soldaten verwonderde hem eerst, maar hij herinnerde zich nog in tijds, wat de vrouw hem dien morgen dienaangaande verteld had.

'Als Costa-Rica in vredestijd,' zei hij tot den officier, die hem tot adjudant diende, 'vijf honderd man op de been brengt, waar zijn dan de andere manschappen?'

'Excellentie, dit zijn al de soldaten, de anderen staan aan de overzijde als kolonel of generaal, al naar dat het lot hun gunstig is geweest bij vroegere uitingen van den volkswil en eene nieuwe presidentskeuze.'

'Ik dank u,' zeide Lavarède, die zich onder die mededeeling gelukkig ernstig hield, 'ik zal doen, wat van mij verwacht wordt.'

En zich voor het front plaatsende, riep hij in zuiver en welluidend Castiliaansch:

‘Soldaten, gij hebt niet op het volk willen schieten, wij zijn allen broeders.... deze dag moet voor iedereen een gelukkige dag zijn.... Vraagt van mij, wat gij wilt.... Daar ik vooraf niets beloofd heb, zal het mij gemakkelijk vallen geen van mijne beloften te schenden.... Wat wenscht gij van mij?’....

‘Bevordering!’ riepen zij als uit eenen mond.

‘Ik geef ze u! gaat allen over tot de rechterzijde, ik benoem u tot generaal. Leve de vrijheid!’

‘Leve La Bareda!’

Die kreet werd niet alleen geuit door de soldaten, terwijl ze den looppas namen om aan de overzijde te komen, waar de hooggeplaatsten stonden, maar ook door het volk op de daken en balcons en terrassen; het had bij dit tooneel begrepen, dat gelijkheid nu geen ijdele klank was. Lavarède ging met zijne vrienden naar de presidentswoning, waar zijne vertrekken in gereedheid waren gebracht. Tegen den avond werd de geheele stad elektrisch verlicht. Lavarède hoorde, dat dit niet eene bijzondere illuminatie was, maar dat San José al sedert vijf jaar elektrisch licht had.

‘Ik zie,’ zeide hij tot den raadsheer Rabata, - zijn secretaris - ‘dat mijne hoofdstad volstrekt niet achterlijk is.’

‘Veel minder, dan u misschien denkt; want als uwe Excellentie even aan de telefoon wil luisteren, zal zij hooren, dat er al een komplot gesmeed wordt.’

‘Een komplot om mij te doden?’

‘Hier?.... neen dat nooit!.... maar om u te doen heengaan.’

‘Wel, dat treft goed, aan dat komplot doe ik mee, ik heb mijn dag goed besteed, want ik heb velen gelukkig gemaakt.... en daar ik, als president, alles doen mag, zal ik ook wel mogen heengaan.’

‘De president van onze republiek komt nooit buiten de grenzen.’

Dat viel Armand tegen. ‘Hoor eens, mijn waarde heer secretaris, ik ben niet van plan hier te beschimmelen. Laten wij nu maar eerst gaan slapen, dan zullen wij morgen ochtend nog eens over mijn vertrek praten.’

‘Maar de constitutie?’

‘t Zal de eerste constitutie niet zijn, die geschonden wordt!.... Ik ben bovendien een vreemdeling, niet genaturaliseerd...., ben niet getrouwdd.’

‘Maar de afgevaardigden hebben op u gestemd en het volk....’

‘Wat hamer!’ vloekte Lavarède, ‘als ik nu toch niet hier wil blijven?.... ik zou er te veel bij verliezen... vier miljoen!... Zooals ik gezegd heb, kom u morgen nog eens praten, tijd brengt raad.’

‘Ik eerbiedig uwe orders, Excellentie. Maar

eer ik u naar de eetzaal geleid, waar de hoge personages en uwe familie u wachten....'

'Mijne vrienden, meent u, familie heb ik hier niet.'

'....Wilt u niet, voor dat u gaat soupeeren, iets meer weten van het komplot? De directeur van uwe politie heeft de telegraaf- en telefoon-draden nog niet laten doorsnijden.'

'Dat is waar ook, ik moet even luisteren.' Het paleis was door eene elektrische geleiding verbonden met de woning van den ex-president Dr. Guzman. Drie mannen waren daar in levendig gesprek; Lavarède ving het volgende op: 'Het is uw eigen schuld Guzman,' zeide generaal Zelaya. 'Als gij niet toegegeven hadt aan de eischen van de partij der zwarten, zou men uwe regeering niet zoo spoedig omvergeworpen hebben.'

'Neen, uw schuld, generaal!' antwoordde Dr. Guzman op deze beschuldiging. 'Indien u de beweging niet hadt voorbereid in de meening, dat zij ten uwen gunste zou geschieden, dan zou die vreemde gelukzoeker geen succes gehad hebben.'

'En als ik,' jammerde Hyeronimo, 'zelf het teeken gegeven had, dan zou ik nu president zijn in zijne plaats!'

Zij zogen eensklaps. Driftig klonk de schel.

'De verbinding met het presidentshuis bestaat nog' klonk een stem door den telefoon.

De ontevredenen verbleekten. Zij dachten, dat hunne zaak verloren was.

Generaal Zelaya vroeg wat er was.

'Hulp voor u, om La Bareda af te zetten.'

'Zijt gij dan iemand uit de omgeving van den president?'

'Uit de naaste omgeving. La Bareda zelf.'

IX.

De Guatusos.

Den volgenden morgen werd de secretaris Rabata dadelijk tot zijne Excellentie toegelaten, die overheerlijk geslapen had. Men had hem zijne chocolade gebracht en hij had reeds laten vragen, hoe zijne gasten Sir Murlyton en Miss Aurett gerust hadden. Rabata kwam, volgens de gewoonte in Costa-Rica, den nieuwe president een maand van zijn inkomen uitbetalen.

Lavarède speelde meesterlijk den belangeloze. Een tooneelspeler zou hem de voorname onverschilligheid niet verbeterd hebben, waarmee hij het geld afwees.

'Dat geld heb ik niet noodig,' zeide hij, 'ik heb de zaak der vrijheid om haars zelfswil gedien en niet om een paar ellendige dollars; gebruik dit geld ten behoeve van het openbaar onderwijs.'

Dit grootsche antwoord van generaal La Bareda werd weldra in de stad bekend en verhoogde niet weinig zijne populariteit. De Kamer kwam bijeen. Met algemeene stemmen verleende men hem als een bewijs van de erkentelijkheid der natie een eeresabel en stelde een lijfsbediende te zijner beschikking. De inlandsche soldaat Agostin, dien wij reeds vroeger leerden kennen, kreeg dien post en men liet hem dadelijk in dienst treden. Aan den secretaris Rabata werd opgedragen aan La Bareda te vragen, of hij nog iets anders wenschte.

‘Een revolver,’ zeide hij na eenig nadenken, ‘een goede revolver met het noodige kruit. Als men er eene kist scheepsbeschuit bij wil voegen, doet men mij pleizier, omdat ik nu toch een muilezel heb, die haar kan dragen. Maar mijn grootste wensch is, zoo spoedig mogelijk van hier te gaan.’

Toen dat verlangen bekend werd, lachten de grooten, maar het volk was ontevreden.

Bij de weigering van zijn inkomen had men hem een edelmoedig bevrijder genoemd; nu hij den presidentszetel wilde prijsgeven, heette hij een slecht burger. De volgelingen van Dr. Guzman en van generaal Zelaya begonnen zelfs vreemde geruchten te verspreiden. De ‘held van Cambo’, zoals men Lavarède den 23sten Juni genoemd had, werd den 25sten van laagheid en hoogverraad verdacht. Men beschuldigde hem niet hardop, maar telkens weer, van samenzwering tegen de veiligheid van de burgers der Republiek.

Dit losse gerucht, onophoudelijk naverteld en, - zoals het gewoonlijk met dergelijke praatjes gaat, - telkens vermeerderd en verbeterd, groeide aan tot een zoo ernstig kwaad, dat de Kamer, toegevende aan den drang der omstandigheden, eene bijzondere wacht liet opstellen onder bevel van den ‘patriot’ Zelaya, om den President La Bareda streng en onophoudelijk te bewaken. Armand ondervond, hoe binnen enkele uren de volksgunst veranderen kan. Het ergste voor hem was, dat hij met zijne Engelsche dochtergenooten het presidentshuis niet mocht verlaten.

‘Wat nu te doen, nu zij u uw ontslag niet willen geven?’ vroeg Miss Aurett.

‘Hopen, dat de Voorzienigheid mij gunstig zal zijn en mij een middel zal doen vinden om weg te komen,’ antwoordde haar vriend, die onder alles in onverstoornbaar goed humeur bleef.

Hij wilde er nog iets bijvoegen, maar lag tot zijne verbazing plotseling lang uit op den grond en vóór hij nog op kon staan, zag hij Miss Aurett, hartelijk lachend, ook op den vloer zitten, terwijl Sir Murlyton, brommend, naar het andere einde van de kamer rolde.

‘*What is it?*’ vroeg de Engelschman.

‘Het moet eene aardbeving zijn, een van de zestig schokken, die hier jaarlijks gevoeld worden, naar men zegt.’

Het paleis schudde. Zij beproefden op te staan en op de been te blijven, maar het was onmogelijk. Zij gingen toen maar op zijn Turksch zitten, zoover mogelijk van alle meubelen, want niets bleef op zijn plaats, alles werd omvergeworpen. Een verward geraas van rinkelend glaswerk en vallende voorwerpen, vermengd met het angstig geschreeuw van eene verschrikte en vluchtende menigte, drong tot hen door. Niemand dacht aan de presidentsfamilie, alleen Agostin, de trouwe inlander.

‘Excellentie,’ zoo kwam hij waarschuwen en keek zeer verbaasd naar het gezelschap op den

grond, ‘Excellentie, geen minuut langer moogt gij in het paleis blijven, het kan ieder oogenblik instorten.’

‘Hier van daan gaan? Mijn goede vriend, dat wil ik o zoo gaarne, maar de wacht van generaal Zelaya belet het ons.’

‘De wacht is bij den eersten schok weggeloopen en generaal Zelaya is natuurlijk ook niet gebleven, wij weten hier te goed, als zulk een aardschok wordt waargenomen, dat er nog andere en hevigere volgen. Iedereen vlucht, en dat is goed ook, want de vulkanen rooken erger dan anders. Deze aardbeving is niet zoo onschuldig als de drie vorige.’

Het is te begrijpen, hoe vlug onze drie vrienden de hoofdstad San José uitreden. Agostin had hun ieder een gezadelden muilezel gewezen, en hen voorzien van wapenen. Zijn ezel droeg de kist met scheepsbeschuit, het nationaal geschenk, dat aan La Bareda was vereerd.

De muilezels schenen het gevaar eveneens te merken. Zij staken hunne ooren op en liepen zoo hard ze maar konden. Overal zag men vluchtelingen, maar niemand lette er op, dat La Bareda de stad verliet, ieder had genoeg te doen met zich zelf, om zich zoo mogelijk te vrijwaren tegen de vernielende werking van het onderaardsche vuur. De mensch is zoo klein, als de natuurmachten woeden.

Na twee uren rijdens, waarbij ze over allerlei scheuren en spleten hadden moeten springen, over rivieren getrokken waren, die in stoffige wegen en over wegen, die in stroomen waren veranderd, matigde Agostin, die aan het hoofd van de kleine karavaan reed, de snelheid, waarmee zijn angstig muildier was voortgehouden. Zij waren aan het gevaar ontkomen en konden zich nu een oogenblik rust gunnen. Armand wist natuurlijk volstrekt niet, waar ze waren.

‘Hoe is onze richting?’ vroeg hij aan Agostin.

‘Wij zijn Zuid-Oostelijk gereden, om de vulkanen achter ons te laten.’

‘Dus zijn wij weer op weg naar den Atlantischen oceaan?’

‘Ja, naar onzen oceaan, den Indischen, zooals wij hem noemen.’

‘Welke stad zien wij daar liggen?’

‘Cartago.’

‘Gaat daar een spoorweg langs?’

‘Ja, de ingenieursweg.’

‘Wat bedoel je?’

‘De lijn, die de Engelschen hebben aangelegd. Over Orosi en Angostura kunt gij van hier naar Limon komen, daar is gelegenheid genoeg om scheep te gaan.’

‘Ja maar dezen kant wilde ik niet uit.’ En tot zijne vrienden voegde hij er bij: ‘Wij zullen niet veel verder zijn, dan toen wij in Colon waren.’

‘Het voornaamste was. uit San José weg te komen,’ merkte de heer Murlyton praktisch op.

Te Cartago was de aardschok minder hevig gevoeld. Maar de bevolking was er toch niet weinig door verschrikt en in de verwarring, die er heerschte, werd het niet opgemerkt, dat Agostin de muilezels en de bagage in een leeren goederenwagen bracht, waar Lavarède en zijne vrienden ook een plaatsje vonden, en zoo gebeurde met onzen vluchteling niet, wat Lodewijk XVI te Varennes overkwam, nl. dat hij herkend en teruggebracht werd.

De trein zette zich in beweging. Aan den voet van den grooten vulkaan van Turrialba, dicht bij het station Tucurrique, verschoof Miss Aurett zich zoo ver mogelijk

achter in den waggon. Zij beefde en zag zeer bleek. ‘Don José!’ riep ze met een gesmoorde stem.

‘Wat, die schurk!’ riep Lavarède en deed een sprong naar voren.

Maar Miss Aurett hield hem zachtjes tegen.

‘Ik weet wel, dat u hem aandurft,’ zei ze, ‘maar als hij u hier ziet, zal hij zich op u wreken. Hij heeft natuurlijk gehoord, dat men u in het presidentshuis liet bewaken,... als hij nu merkt, dat wij hier zijn, zal hij er kennis van geven en dan nemen ze u misschien gevangen en brengen u naar San José terug.’

Daar had zij gelijk in en Lavarède hield zich schuil, zoals zij wenkte. Hij vond het nu echter geraden, onderweg uit den trein te gaan aan eene of andere halte. Agostin werd om raad gevraagd en deze meende, dat zij het best zouden doen, bij Calabozo uit te stappen en dan de reis per muilezel voort te zetten door het gebied van de Talamancas, het meest eenzame van de geheele streek.’

‘Dat zal dan weer een tocht zijn als met Ramon,’ zei Lavarède, ‘Sir Murlyton, u zal een tijdlang geen roastbeef kunnen krijgen, wij moeten nu weer leven als in het paradijs, dat wil zeggen ons maal doen met wat er groeit, maïs eten of in het beste geval maniokkoeken.’

Nadat zij den trein verlaten hadden, zonder dat iemand hen om geld of vrachtbrief had gevraagd, gingen zij Zuid-Oostelijk in de richting van het gebergte, links altijd de zee in 't oog houdende. Zij waanden zich nu veilig, maar wisten niet, dat Don José hen in Tucurrique gezien, denzelfden trein genomen en te Calabozo hen bespied had.

Toen Don José hen den weg zag inslaan naar die bijna onbewoonde streek langs de helling van het gebergte, wist hij, die het land zoo goed kende, precies, waar zij uit moesten komen en waar hij ze na zoo en zooveel dagen zou kunnen opwachten. Hij dacht er geen oogenblik aan de constitutie te handhaven en den ontvluchten president in de hoofdstad terug te brengen, zijn eigen wraakzucht en de belangen van Bouvreuil waren de enige drijfveeren voor het plan, dat hij nu ten uitvoer wilde brengen.

In Limon was hij door Kapitein Moralès op een ellendig Amerikaansch kustvaartuig gebracht, maar op de eerste de beste aanlegplaats weer aan wal gegaan even als Bouvreuil. Don José had Bouvreuil geraden naar Colon terug te keeren en daar tijding af te wachten. Hij zelf zou met eene welvoorziene, door Bouvreuil gevulde beurs naar het noorden van Costa-Rica reizen en daar met het opperhoofd van de Guatusos spreken, een stam, die op de grenzen van Costa-Rica en Nicaragua verblijf houdt. Wat hij met dat opperhoofd te bespreken had, zullen wij weldra vernemen.

'Leve de Bevrijder! Onze President!' (blz. 30)

Gedurende de eerste dagen van hunnen tocht door het gebergte ondervonden Lavarède en zijne vrienden niets verontrustends. De eenige moeielijkheid, die zij op hun weg ontmoetten, waren de snelstroomende rio's. Gelukkig wist Agostin hulp te verkrijgen van de inlanders, die deze riviertjes met hunne vlotten bevoeren.

Den 3den Juli zagen zij de voorbergen van de Montes-Negros en bevonden zich op den rechter oever van de Dorado rivier. Zij vermeden de grootere plaatsen, want Lavarède zeide, dat hij liever bij de wilden bleef, omdat die geen gevangenissen bouwden.

Tegen eene tamelijk steil afdalende hoogte hadden zij een soort ruïne ontdekt, vermoedelijk de overblijfselen van een vroeger bewoonde, maar lang verlaten hoeve. Daar hadden zij overnacht en wilden bij het opgaan der zon hunne reis voortzetten, toen hunne muilezels een vreemd gehinnik lieten hooren.

Agostin begreep hieruit, dat de omtrek niet langer veilig was. Hij doorzocht met zijn scherpen blik het landschap en wees weldra op een punt in de verte:

‘Heel in de verte, in noord-westelijke richting, ongeveer op de plaats, waar wij gisteren waren, zie ik eene andere karavaan.... geen kleine lijkt het wel, want er moeten minstens dertig paarden en muilezels bij zijn, naar ik gis.’

Lavarède werd ongerust voor zijne vrijheid.

‘Zijn het soldaten?’

‘Nee.... aan hunne uitrusting zou ik zeggen, dat het Indianen waren.’

‘Is er dan geen gevaar bij?’

‘Niet in het minst, als het herders zijn of een zwervende stam.... Ik zie ze nu al iets beter, zij zijn bijna allen met geweren gewapend. Dat verwondert mij, want de Talamancus zijn geen jagers, zij visschen liever.’

Eenige minuten verliepen, terwijl onze reizigers gespannen naar de verte tuurden, waar de naderende ruiters nu langzamerhand geheel zichtbaar werden. Eensklaps verbleekte Agostin, hij klappertande en keek doodelijc verschrokken.

‘Wat scheelt u? wat is er?’ klonken angstig de vragen van Lavarède en Miss Aurett.

‘Het zijn de Guatusos!’

‘Wie zijn dat?’

‘Die vreeselijke Guatusos, met hunne bleeke aangezichten, hunne blauwe oogen en hun rossig haar....’

‘Volgens die beschrijving zou men zeggen, dat het Engelschen waren,’ riep Sir Murlyton.

‘Dat zijn het eigenlijk ook, zij stammen af van Engelsche zeeroovers, die voor honderd jaar aan de oevers van de rio Trio eene schuilplaats hebben gezocht. Aan de inlanders, die hen in hunnen stam opnamen, hebben zij ruwe zeden geleerd. Het zijn nu de moordzuchtigste van alle Indianen.’

‘Wat zeg je daar Agostin?’

‘De waarheid, helaas! De Guatusos zijn tot de grootste wredeheden in staat.... Als deze het op ons voorzien hebben, dan komen wij er niet levend af.’

‘Maar als zij in het Noorden van Costa-Rica wonen, hoe komen ze dan nu hier in het zuidelijk gedeelte van het land?’ vroeg Lavarède.

‘Excellentie, dat volk doet voor geld alles, hun eigen vader zouden ze dooden uit winstbejag.’

‘Geld?’ vroeg de Engelschman. ‘Als wij ze afkochten?’

‘U vergeet,’ zeide Lavarède, ‘dat ik geen geld op zak heb en dat zij aan uwe wissels niets zouden hebben.’

‘Neeen, neen,’ zei Agostin, ‘wij moeten ons zoo stil mogelijk houden.... Als ze hier voorbijtrokken, zonder ons op te merken, zou ik dadelijk een dankoffer brengen aan den Grooten Geest.’

‘Ik dacht, dat je Katholiek was.’

‘Dat ben ik ook, uwe Genade, zooals alle arme inlanders.... maar als wij in gevaar zijn of onder ons, dan bidden wij tot den Grooten Geest Tule, den god van onze vaderen en van ons land.’ Hij verried in zijn' angst het geheim, waarover volgens de traditie anders altijd, uit vrees voor de Spaansche veroveraars, het diepste stilzwijgen wordt bewaard.

Onze reizigers deden nu eene verontrustende waarneming. De dertig ruiters hielden eerst stil, als om te beraadslagen, veranderden toen van richting en stormden tegen de hoogte op, waar Lavarède met de zijnen kampeerde. Miss Aurett, die door haar kijker al deze bewegingen zag, werd zeer ongerust, toen zij te midden van de woeste ruiters Don José herkende.

‘Wat zullen we doen?’ vroeg bedaard Sir Murlyton.

‘Het eenige wat we kunnen doen,’ antwoordde Lavarède beslist, ‘is weerstand te bieden. Wij hebben wapenen, die moeten wij gebruiken en den bandieten den lust doen vergaan al te dicht bij ons te komen.’

Spoedig was ieder op zijn post. De drie mannen stelden zich verdekt op achter stukken muur, Agostin met zijn geweer, de Engelschman en Lavarède met hunne vèrdragende revolvers. Zij wachtten tot de voorste ruiters niet meer dan twee honderd meter van hen af waren en gaven toen alle drie gelijk vuur. Twee Guatusos vielen en het paard van een derden steigerde, het gehoorzaamde zijn berijder niet langer.

Maar de bestorming werd niet dadelijk opgegeven. Eerst na twee nieuwe salvo's, waardoor vijf slachtoffers, zoo mannen als paarden, gemaakt werden, galoppeerden de aanvallers terug, tot ze buiten het bereik van de vuurwapenen waren. Maar zij bleven in het gezicht, achter eene glooiing van het terrein, gedeckt door een groepje heesters.

‘Hun overval is mislukt,’ zei Lavarède, ‘maar laten wij goed oppassen, ze zullen het niet daarbij laten.’

Door Sir Murlytons kijker konden zij duidelijk alles zien, wat er gebeurde. De gewonden werden bij een beekje onder een boom gelegd en een van den troep bleef bij hen, om hen op te passen. Agostin bemerkte twee schildwachten, die van links en rechts het oog moesten houden op hunne ruïne. De anderen waren van hunne paarden afgestegen en schenen met elkander te raadple-

gen. Misschien berieden zij een nieuen aanval, dien zij voorzichtiger wilden bewerkstelligen. Onze vrienden letten dubbel goed op. Maar tot hunne groote verbazing ging de dag zoo voorbij, zij hielden elkaar in het oog, maar er gebeurde niets.

Agostin vond, dat menschen en dieren wel eene versterking noodig hadden. Behalve de kist met scheepsbeschuit, die Lavarède gekregen had, bezaten ze nog confituren en maïs, daarmede konden zij hunne krachten wel bijeenhouden. Aan de muildieren gaven zij gestampte scheepsbeschuit, geweekt in water, waaraan zij geen gebrek hadden, want op tien meter afstand van hunne ruïne, stroomde een helder beekje de hoogte af.

Het ging tegen den nacht. Lavarède was bang, dat de vijand van de duisternis gebruik zou maken om hen te overvallen. Daarom besloten ze, twee aan twee te waken, Aurett met haar vader de eene helft en Lavarède met Agostin de andere helft van den nacht, telkens wisselend om de twee uur.

Maar in het dal bleef alles rustig, men hoorde alleen het geluid van den regelmatigen tred der wachten.

De Guatusos waagden geen aanval meer, zij hadden echter een ander middel, waardoor zij in het eind hoopten te winnen. Zij sloten de hoogte in.

Onze vrienden zagen duidelijk, hoe zij zich in zes groepen verdeelden en de wegen naar het Noorden, Zuiden en Oosten versperden. Bij iedere groep hield één man een wakend oog op de bewegingen van den ingesloten vijand.

Naar het Westen te ontkomen, daaraan was geen denken. Achter de hoogte, waarop hunne eenvoudige sterkte gelegen was, verhief zich de Cordillera hemelhoog en strekte zich bijna tot aan zee uit. De verdedigers overlegden ernstig, wat hun te doen stond. Zij zagen hunnen voorraad aan en vonden, dat er voor vier man en vier ezels juist genoeg was voor vijf dagen. Dat was niet veel, maar Lavarèdes goed humeur bleef onveranderlijk hetzelfde. Dank zij zijne opgewektheid ging de tweede dag van de belegering spoedig en bijna vroolijk voorbij.

‘U hadt toch zeker niet gedacht,’ zei Armand lachend tot den Engelschman, ‘dat de verplichting om mij overal te volgen en toezicht te houden op mijne handelingen, u zoo veel en velerlei zou doen beleven.’

‘Neen zeker niet,’ gaf Sir Murlyton toe.

‘Misschien zoudt u die verplichting niet op u hebben genomen, als u alles vooraf geweten hadt?’

‘Waarschijnlijk niet, maar nu ben ik aan u gewend. Uw ondernemingsgeest wekt mijne belangstelling en men is in de wereld om elkaar te helpen.’

‘O,’ viel Aurett haren vader in de rede. ‘Mijnheer Armand doet alles zonder berekening, hij heeft mij al uit zoovele gevaren gered, dat de schuld nog altijd aan onze zijde is.’

Lavarède glimlachte en terwijl hij naar den gezichtseinder wees, waartegen de schildwachten der Guatusos zich afteekenden, zeide hij: ‘En ik voorzie, dat wij weldra allen aan hetzelfde gevaar zullen blootstaan en dan zal het niet zoo gemakkelijk zijn u “te reden”, zooals u zegt. Om uwentwil’ voegde hij er ernstiger bij, ‘heb ik daar toch wel zorg over.’

‘Niet angstig zijn, Mijnheer Lavarède, noch om mijnen noch om uwentwil. Wie weet, of wij in den eerstvolgenden nacht niet kunnen ontsnappen.’

‘Dat staat te bezien. Wat zeg jij er van, Agostin?’

Agostin gaf geen antwoord. Hij tuurde strak in zuid-oostelijke richting, Armand klopte hem op den schouder.

‘Wat sta je daar te kijken, wat zoek je daar ginds?’

‘Onze redding.... een weg om te ontvluchten, om bij bevriende stammen te komen.’

‘Ligt die weg dezen kant uit?’

‘Ja de Bizeitas kan men vertrouwen, maar hoe aan de Guatusos voorbij te komen? ik ken lang niet alle paden.’

En terwijl hij dit zeide, verviel hij op nieuw in gepeins. Van tijd tot tijd kwam er van de Guatusos een verkennen, of de beleggerden nog in de ruïne waren. Een schot vertelde hem dan onmiddellijk, wat hij wilde weten.

Met dit spelletje verloren de aanvallers nog twee man.

Na een van die kleine schermutselingen deed Lavarède uitdeeling van zijn voorraad. Agostin wilde niet eten, hij was te zeer verdiept in zijne overpeinzing. Zijne oogen waren voortdurend gericht op de hellingen der bergen.

‘Papa,’ zei Miss Aurett, terwijl zij den heer Murlyton eene scheepsbeschuit aanbood, ‘met al uwe banknoten en wissels zouden we toch van honger omgekomen zijn zonder den bijstand van onzen vriend.’

‘Ge hebt gelijk, Mijnheer Lavarède heeft voor ons onderhoud gezorgd, niet alleen hier, maar ook, toen hij president was.’

‘Dat kunt u later afrekenen,’ zei Armand geekscherend.

Met het ernstigste gezicht van de wereld, deed de heer Murlyton zijn zakboekje open en liet zien, dat het al opgeteekend was.

‘U ziet wel, dat ik het reeds als “debit” genoteerd heb.’

‘Hoe angstig precies!’ lachte Lavarède.

‘Daar ben ik Engelschman voor,’ antwoordde Sir Murlyton eenvoudig.

Zonder iets te zeggen, sprong Agostin plotseling over het stuk muur en liet zich naar beneden glijden. Hij volgde de zuidelijke helling en trachtte, in gebogen houding, in de verte iets te ontdekken, hopende dat hij aan de aandacht der wacht houdende Guatusos ontsnappen zou. Maar dit mocht hem niet gelukken. Er klonken geweerschoten en een hagel van kogels viel dicht bij hem neer.

Verscholen achter rotsblokken hoorde hij de projectielen op den harden wand uiteenspatten, maar toch vervolgde hij zijnen weg. Tegen de helling van eene diepe kloof klauterde hij op en bleef daar lang uit liggen met het hoofd een weinig opgeheven, altijd turende naar het landschap vóór hem. Het was, alsof hij het terrein,

dat hij was komen verkennen, van buiten leerde. Toen hij eindelijk opstond, drukte zijn anders zoo onbewegelijk gezicht blijdschap uit.

Toen nam hij den terugtocht aan. De aanvallers hadden alleen zijne vlucht willen beletten, want nu schoten zij niet meer op hem.

‘Wel?’ vroeg Armand, ‘wat heb je gedaan en wat heb je gezien?’

‘Ik zocht een weg.... maar alle uitgangen naar de kust zijn bezet en alle wegen worden bewaakt.... Wij kunnen hier niet vandaan.’

‘Maar....’ zeide Lavarède niet zonder wantrouwen, ‘het scheen toch, dat het onderzoek je bevredigd had.’

‘Ik was zoo blij, dat de kogels van de Guatusos mij niet konden treffen.’

‘Zoo!’

Agostin ging bij de muilezels zitten slapen, hij deed althans, alsof hij sliep.

Maar zijne rust werd weldra verstoord. Van uit het dal klom een Guatuso regelrecht naar de ruïne, waar onze reizigers hunne schuilplaatsen hadden. Zoodra hij binnen het bereik van hunne schoten gekomen was, bleef hij staan en zwaaidt met een witten doek.

Lavarède, die met zijn revolver in de hand oplette, zeide tot zijne vrienden:

‘In alle landen beteekent de wittte vlag, dat men komt om te onderhandelen.’

‘Ja,’ zeide de Engelschman, ‘maar die wilden vertrouw ik niet.... Als het eens een valstrik was!’

Agostin zag oplettend naar den bode.

‘Neeen,’ zeide hij, ‘hij is alleen, hij komt blijkbaar vragen, of we niet op hem willen schieten.’

‘Laten wij hem antwoorden in dezelfde taal, waarvan hij zich bedient. Zwaai een witten zakdoek, dan zal hij naderbij komen.’

Niet zoodra was dit gedaan, of het werd begrepen. De Guatuso hield iets in zijne hand, dat hij van verre liet zien. Door den kijker zag Miss Aurett, dat het een brief was. Nog honderd Meter kwam hij dichterbij, toen stak hij den brief op een yuccablad, wees er naar met eene veelbeteekenende uitdrukking en liep toen als een haas naar het kamp van de zijnen terug, niet eerder gerust, dan toen hij door eene golving van het terrein buiten schoot was.

Agostin ging den brief halen. Het was een officieel schrijven in de Spaansche taal. Don José de Courramazas y Miraflor, gouverneur van Cambo, berichtte daarin aan den heer Murlyton, dat de vervolging niet hem en zijne dochter, maar alleen den Franschen avonturier, den zoogenaamden generaal La Bareda betrof, die van zijne waardigheid als President van de Republiek Costa-Rica vervallen was verklaard. Vrije aftocht werd aan de Engelschen, alsook aan den inboorling Agostin verzekerd, indien zij binnen vier en twintig uren van die vrijheid gebruik maakten, zoo niet, dan moesten zij het lot deelen van hun reisgenoot, dien men levend of dood wilde vangen.

De lezing van dit stuk, dat Armand voor zijne vrienden vertaalde, bracht hen in eene sombere stemming. Lavarède brak het stilzwijgen en zeide tot den inlander: ‘Je hebt vrijheid om heen te gaan, Agostin,... je ziet wel, dat je persoonlijk geen reden hadt, zoo bang te zijn voor de Guatusos.’

‘Uwe Genade late zich niets wijs maken,’ antwoordde Agostin, ‘de Guatusos zijn geen soldaten door de regeering afgezonden, de gouverneur heeft gelogen, toen hij dit schreef.’

‘Denk je dat?’

‘O, ik weet het zeker, ik begrijp alleen niet, waarom de jonge dame en haar vader vrijen aftocht krijgen, het is zeker eene list, ik kan alleen maar niet nagaan, welke.’

‘O, dat begrijp ik wel, hij neemt de politiek tot voorwendsel, maar heeft lage bedoelingen, ik maak geen gebruik van zijn aanbod, om vrijelijk van hier te gaan,’ zei Sir Murlyton.

‘Het is duidelijk, dat zij ons willen scheiden,’ merkte Lavarède op, ‘en dat ze ons uit onze vesting willen lokken. U zoudt dan waarschijnlijk door Don José gevangen worden genomen, om een hoogen losprijs van u te kunnen vragen en mij zou hij door die wreede Indianen om het leven laten brengen.’

Zich zoo lang mogelijk verdedigen was het beste, wat ze doen konden. Lavarède overtuigde zich, dat hunne revolvers nog in goeden staat waren; aan munitie ontbrak het nog niet.

De dag ging zonder ongeval voorbij, maar zij werden nog enger ingesloten.

Toen de avond viel en Lavarède en Agostin de wacht hielden, zeide de inlander, zacht sprekende om de slapende reisgenooten niet te wekken: ‘Morgen is het misschien een vermoeiende dag en dan mag het opperhoofd niet afgemat zijn van lichaam en dof van geest. Uwe Genade moet dus nu gaan slapen, ik zal wel voor twee mijne oogen openhouden.’

Lavarède, die moede was door het vele waken, deed wat Agostin verlangde en sliep weldra heel vast. Toen hij wakker werd, begon het reeds te dagen. Sir Murlyton en zijne dochter hielden de wacht, maar den inlander zag hij niet.

‘Waar is Agostin?’ vroeg hij.

‘Ik weet het niet,’ was het antwoord van Sir Murlyton, ‘wij hebben hem van morgen niet gezien.’

‘Ik had er op verdacht moeten zijn,’ bromde Lavarède. Hij veronderstelde, dat de man voor zijne veiligheid bezorgd was geworden en de vlucht had genomen. Hij mocht zich daarover niet verwonderen, al was het geene aangename ontdekking. Een verrader was Agostin zeker niet, hij had ook zijn geweer en zijn voorraad kruit achter gelaten.

‘Een man minder,’ zeide Lavarède, die onder tegenspoed altijd lichtpunten wist te ontdekken, ‘een man minder is een eter minder. Zijn ezel behoeven wij nu ook den kost niet meer te geven, we zullen onze verdediging dus nog iets langer kunnen volhouden.’

De muilezel werd in vrijheid gesteld, maar bleef in de nabijheid van de ruïne grazen. Tegen den avond werd hij door een Guatoso met een strik gevangen. De juichtkreten uit het kamp van den vijand drongen tot Lavarède en zijne vrienden door.

De nacht ging rustig voorbij, terwijl zij beurt om beurt een uur de wacht hielden. Zoolang de vier en twintig uren nog niet om waren, hadden zij ook niets te duchten, tegen den morgen echter kwamen de schildwachten al dichterbij. Lavarède kon er met het geweer van Agostin een neerschieten.

Ook de 7de Juli ging nog rustig voorbij, langzaam, een dag zonder einde. Maar dat wachten konden de wilde Guatusos niet uithouden. Den volgenden morgen begonnen zij te schieten, zoodra er in de vesting zich maar even iemand vertoonde, doch geen van hunne kogels trof doel.

Nog eens veranderden zij van taktiek. Nu begonnen zij openingen te graven aan den voet van de hoogte en verborgen zich onder den grond.

‘O wee,’ zei Lavarède, ‘ze maken hun Indischen doorgang, dan zijn ze onverwachts hier bij ons, zonder dat het hun een man heeft gekost. Wij moeten weten, waar zij zitten.’

De muilezels, die in eene ingesloten ruimte waren vastgemaakt, werden gehaald en zoo vastgebonden, dat zij juist tot aan de openingen in de muren konden komen. Nieuwsgierig als ze zijn, staken ze weldra hun kop door de openingen. De belegeraars liepen in de val, zij begonnen op de dieren te schieten. Een muilezel werd aan zijn kop en in den hals getroffen; maar om te kunnen schieten hadden de vijanden te voorschijn moeten komen en hunne loopgraven verraden. Armand en de Engelschman verdubbelden hunne schoten.

Miss Aurett zag, dat twee Guatusos den berg afrolden, de een verroerde zich niet meer, en de ander werd door zijne kameraden meegegenomen. Woedend stonden de vijanden aan den voet van de hoogte gereed om storm te loopen.

‘Mijnheer Lavarède,’ zeide Miss Aurett, ‘u ziet wel, dat ik kalm ben. Geef mij uw revolver, dan kunt u het geweer van Agostin nemen. Ik heb leeren schijfschieten en u zult zien, dat ik er eenige handigheid in heb gekregen.’

‘Wie in het wit geschoten heeft, kan ook een vijand treffen ter zelfverdediging,’ zei Sir Murlyton en gaf daarmede zijne toestemming tot het verlangen van zijne dochter.

Lavarède plaatste zijne moedige helpster zoo voordeelig mogelijk, achter Matagna, zijn muilezel, op de manier van de Kozakken, die zich in het gevecht dekken met hunne paarden.

Met luid krijgsgeschreeuw klommen nu de Guatusos tegen de hoogte op. In de achterhoede waren de lichtgewonden en in hun midden Don José, die wel niet gewond was, maar buiten het bereik van de kogels wilde blijven.

De drie verdedigers wachtten, tot de vijand tamelijk dichtbij was. Toen schoten zij. Daar de aanvallers in massa aanrukten, maakte ieder schot een doode. De Guatusos weken terug. Het stormen had niets gebaat. Maar zij gunden de verdedigers niet lang rust. Miss Aurett had juist tijd, haar zakdoek te binden om haars vaders hoofd, waarlangs een kogel was heengegaan.

Op nieuw stormden de aanvallers, nu niet in massa maar in eene cirkelvormige lijn, zoodat zij, boven gekomen, de ruïne tegelijk zouden kunnen binnendringen. Ieder van de verdedigers zou tegen zes à zeven man te worstelen hebben.

Onze vrienden vuurden onophoudelijk en wondden of doodden, wie zich het dichtst in hunne nabijheid waagden, maar - ‘Er zijn er te veel!’ riep Lavarède driftig, terwijl hij zijne oogen vol medelijden op Miss Aurett vestigde. Hij vreesde, dat hij haar niet zou kunnen beschermen. Er werd hem echter geen tijd gelaten om aan zijne

aandoening toe te geven. De Guatusos waren vlak bij de vesting. Haat en moordlust stonden op hunne gezichten te lezen, het was eene afschuwelijk ruwe bende. Zij hadden hunne geweren weggeworpen, om met de vreeselijke messen te vechten, die zij altijd bij zich dragen.

Geen Meter afstands is meer tusschen hen en onze vrienden. Zij dringen door de openingen der muren in de ruïne. Lavarède schiet den eersten neer en brengt den tweeden met de kolf van zijn geweer een doodelijken slag toe.

Sir Murlyton heeft zich ook den vijand van het lijf gehouden. Met zijn revolver heeft hij zijn aanvaller een slag op het hoofd gegeven en hem zijn mes ontrukt, een gevvaarlijk wapen in eene zoo geoefende en vaste hand. Het wordt een strijd van man tegen man.

Voor zulk een ruw gevecht is Miss Aurett niet sterk genoeg. Bij de nadering van een van die vreeselijke mensen bevangt haar de schrik zoodanig, dat zij bewusteloos neervalt. Lavarède had zich reeds op haar aanvaller geworpen, maar in zijne bezorgdheid voor haar lette hij niet genoeg op de beweging van zijn tegenstander, wiens wapen nu met kracht op hem neer kwam. Hij viel en uit zijne wonde stroomde bloed.

De wilden winnen.... reeds juichen zij, dat zij de blanke mannen zullen skalpeeren! Maar - een zwaar geweervuur stoort plotseling hunne vreugde. In de dichte lijn, die de Guatusos rondom de hoogte vormen, fluiten de kogels en velen worden er door getroffen.

Met de grootste verbazing blijven de aanvallers even staan, om om zich heen te zien. Weer knallen er schoten en weer storten er eenige dood of gekwetst neder.

Nu nemen zij de vlucht.

In de ruïne zijn een oogenblik later alleen de gewonde Armand en het bewusteloze meisje met haar verbijsterden vader, die maar niet kan begrijpen, vanwaar de onverwachte hulp kwam, waardoor zij gered werden van den dood.

X.

Van den Atlantischen naar den Stillen Oceaan.

De onverwachte uitkomst hadden onze vrienden te danken aan Agostin. Die listige Indiaan was niet gevvlucht; hij was hulp gaan halen bij bevriende stammen, wel wetende, dat het einde van den strijd niet twijfelachtig zou zijn, als zij in de ruïne zich alleen moesten verdedigen.

Zoo gehaat zijn de Guatusos bij de andere Indiaansche stammen, dat Agostins oproeping dadelijk gehoor vond en velen met hem gingen. Toch zou die bereidvaardigheid misschien weinig

gebaat hebben, daar deze vreedzame mensen niet geoefend waren in den krijg, indien zij niet door een gelukkig toeval een flinken aanvoerder hadden gekregen.

En dat was niemand anders dan Ramon, die Lavarède tot aan de grenzen van Costa-Rica gebracht had en toen tot de zijnen was teruggekeerd. Hij was met vele anderen van zijn stam op de schildpadvangst uitgegaan langs de kust van de Caribische zee.

Om de staatkundige grenzen, door de nakomelingen van de Spaansche veroveraars getrokken, bekomenrekenen zich de inlanders niet. Zij beschouwen de geheele kuststreek, die bespoeld wordt door de oneindige zee, als hun aller vaderland. En zoo leefden dan nu ook de inlandsche visschers uit Colombia in vrede met die van Costa-Rica en zoo kwam het, dat onder de lieden, die van het booze plan der Guatusos hoorden, ook Ramon uit Columbia was.

Onder het verhaal van Agostin werd het hem spoedig duidelijk, dat La Bareda zijn Fransche vriend Lavarède moest zijn, dien hij op zijne reis van Panama naar Costa-Rica had vergezeld. Onmiddellijk was hij bereid te helpen, en stilzwijgend beschouwden de anderen hem als hun chef en lieten zich door hem aanvoeren, toen zij zagen, hoe moedig en voortvarend hij was en met hoeveel beleid hij te werk ging. Wij weten al, dat zijne onderneming gelukte.

Hoe moordlustig de Guatusos ook zijn, nu kozen ze het hazenpad. Zij vochten alleen, omdat zij er voor betaald waren; zij meenden, dat zij dat geld al zuur genoeg verdien hadden en groetten Don José, om zoo spoedig mogelijk naar hun land terug te keeren.

Don José ontkwam naar eene kleine havenplaats, vanwaar hij zich op een kustvaartuig naar Colon inscheepte, om aan Bouvreuil te gaan vertellen, hoe de zaken stonden.

Ramon en Agostin waren, zoodra zij den weg vrij zagen, naar de ruïne gesneld. Daar wachtte hen een treurig schouwspel.

Armand lag badende in zijn bloed, met een doodsbleek gezicht, zonder eenig teeken van leven, Miss Aurett nog altijd buiten kennis; Sir Murlyton, die maar heel licht gewond was, trachtte zijne dochter bij te brengen. Hij herkende Ramon en liet toen gaarne toe, dat deze den dokter van zijn stam bij haar bracht.

Zoodra zij haar bewustzijn terug had, was haar eerste woord: 'Mijnheer Armand?'.... zij waagde de vraag niet uit te spreken, of hij gedood was; zij zag alleen in hare verbeelding, hoe hij dien vreeselijken man van haar had afgehouden.

Haar vader wees zwijgend naar den gewonde.

'Is u niet gewond, Papa?'

'O, dat wil niet zeggen, maar onze dappere vriend is helaas....'

'O Papa, hij is toch niet dood?' vroeg zij met angst in haar stem.

Nu herkende zij Ramon, die zachtjes Lavarèdes hoofd oplichtte, terwijl de inlandsche geneesheer zijne wonde onderzocht.

'Gevaarlijk,' luidde de uitspraak van den dokter, 'vooral als het wapen vergiftigd was.'

Miss Aurett uitte bij het hooren van die woorden een zoo smartelijken kreet, dat het haar vader door de ziel ging.

Ook de dokter was er door getroffen. Hij nam uit zijn lederen zak eenige gedroogde kruiden, die hij tot poeder wreef en toen in water oploste. Met dit vocht wiesch hij de randen van de wond. Onafgebroken hield hij zijne oogen op de bevochtigde

plaatsen gericht en onderwijl stond op zijn gelaat eerst angst, toen een rustig wachten en eindelijk tevredenheid te lezen.

‘Wees gerust,’ zei hij tot Ramon, ‘de jonge dame behoeft niet bevreesd te zijn, het wapen was niet vergiftig.’

Aurett slaakte een zucht van verlichting.

‘Maar diep is de wond,’ ging de dokter voort, ‘en het leven van dezen jongen man is in gevaar.’

‘Al dat bloedverlies is zeker een slecht teeken?’

‘Nee, het is zelfs heel gelukkig, anders zou hij stellig al dood zijn. Ik zie daar een stroomend water, daar wil ik de wond uitwassen. De beide inlanders namen den bewustelozen Lavarède op en plaatsten hem, zooals de dokter het aanwees, d.w.z. met den rechter schouder vlak in de strooming, zoodat door den natuurlijken val het frisse heldere bronwater de wond uitspoelde.

Toen maakte de geneesheer uit plantensappen een samentrekend, antiseptisch vocht gereed, een middel, dat de natuur de in het wild levende volken heeft doen vinden. De arme Lavarède bleef onder dit alles bewusteloos. De heer Murlyton goot hem van tijd tot tijd wat tafia in en bemerkte tot zijne groote vreugde eindelijk een flauwen hartslag.

Miss Aurett herhaalde halffluid, wat de dokter gezegd had: ‘zeer zwaar gewond!’ en zij voegde er aan toe: ‘voor mij, alweer voor mij.’

Zij konden daar echter niet blijven en moesten Lavarède zien te transporteren naar een geschikter verblijf, waar hij behoorlijk zou kunnen verpleegd worden.

Ramon en Agostin, Sir Murlyton en Aurett overlegden te zamen, wat ze zouden doen. Het verband, dat de geneesheer had aangelegd, was voorloopig voldoende en desnoods zouden zij het kunnen vernieuwen; maar zij moesten met Lavarède naar de naaste stad in Columbia trachten te komen. Dat was Colon, de havenplaats, aan den Atlantischen Oceaan. Daar zouden ze goede hulp kunnen krijgen en de voor den zieke zoo noodige rust. Een vervoermiddel, waarmee ze hem zonder schokken konden overbrengen, was nu het eene noodige, want als de wond weer openging, zou het zijn dood zijn. Lang wachten en bedenken mochten ze echter niet, want zij konden vermoeden, dat de zieke zou gaan ijlen, en misschien zou hij ook wondkoorts krijgen. Er was dus geen tijd te verliezen. Agostin maakte vlug een soort draagstoel van stevige takken en van een doek, dien hij anders om het lijf droeg, en die werd aan het zadel van den ezel Matagna vastgemaakt. De gewonde werd er voorzichtig opgelegd en zoo, gesteund door zijne vrienden, werd hij naar de kust vervoerd. De streek was

enzaam, en ongehinderd bereikten zij het strand.

In het platboomde schuitje, dat aan Ramons visscherboot was vastgehaakt, werd de zieke op de dekkleeden van de muilezels zoo gemakkelijk mogelijk neergevlijd. Hij lag gedurende de geheele reis bewusteloos, slechts flauw ademhalende. Ramon hield zoo dicht mogelijk langs de kust en trof in de baai van Admirante gelukkig een kalme zee, zoodat de reis, die zes dagen duurde, over het geheel voorspoedig was.

Even had Lavarède de oogen geopend, maar zooals de inlandsche geleerde voorspeld had, sloot hij ze onmiddellijk weder. Zijne vrienden wisten, dat hij leefde, durfden echter nauwelijks hopen op zijn behoud.

Zonder dat hij er iets van merkte, werd hij te Colon naar het Isthmushotel gedragen, waar twee maanden vroeger de familie Murlyton hare kamers had gehad.

‘Zoo veel vermoedenis en energie!’ dacht Miss Aurett, ‘zonder dat het hem iets verder heeft gebracht. Om mij uit de macht van Don José te redden, heeft hij zich opgeofferd en zijn tijd verloren. En nu ligt hij zoo zwaar ziek, omdat hij mij heeft willen beschermen. Arme Lavarède!’

De heer Murlyton had geen oogenblik gearzeld om alle kosten der verpleging voor zijne rekening te nemen. Het ontbrak den zieke aan niets, de knapste chirurgijn werd ontboden en niets gespaard, wat zijne genezing kon verhaasten. Ook voor de vernieuwing van zijne garderobe zorgde de in alles zoo stipt eerlijke Engelschman.

Maar in Miss Auretts hoofd ging nog heel wat anders om. Zij vond, dat zij en haar vader jegens Lavarède nog een anderen plicht hadden, nl. om hem den verloren tijd te doen inhalen. Op zekeren morgen zeide zij tot haar vader:

‘Papa, als wij het geluk hebben, dat Mijnheer Armand beter wordt, dan zijn zijne vooruitzichten toch weg.’

‘Hoezoo?’

‘Wel, omdat er nu al zooveel maanden om zijn van het jaar, dat het testament hem voor zijne reis heeft toegestaan, en daardoor verliest hij misschien zijne aanspraak op de erfenis.’

‘Ja meisje, dat zijn de kwade kansen van zijne wel wat dwaze onderneming.’

‘Maar, dat hij zoo edelmoedig zijn tijd voor onze hulp heeft over gahad en om mij te beschermen zijn leven in gevaar heeft gebracht, dat rekent u toch niet tot de kwade kansen, waarmee wij geen rekening hebben te houden?’

‘Maar mijn kind, toon ik dan geen waardeering voor de toewijding van dien jongen man? Wat kan ik nog meer voor hem doen? wordt hij niet verpleegd, zooals ik het u zou laten doen, als gj ziek waart?’

‘O ja, Papa, maar wij hebben toch nog eene andere verplichting.’

‘Wat wilt ge eigenlijk van mij? Zeg het maar ronduit, ge weet, dat ge veel van mij gedaan kunt krijgen, maar nu kan ik toch heusch niet raden, wat ge meent.’

‘Wel Papa, dat is toch nog al eenvoudig, om mijnenwil heeft hij zooveel tijd in Middel-Amerika zoek gebracht en het kan nog weken duren, eer hij weer op krachten is, nu moet u zorgen, dat hij zonder ongemak te San Francisco komt.’

‘Van hier naar San Francisco?’

‘Ja Papa, het kan heel gemakkelijk; niet over land natuurlijk, maar over zee. Dezer dagen vertrekt van Panama de stoomboot Alasko. De overtocht duurt veertien dagen ongeveer. Ik heb met den Engelschen dokter hier in het hotel gesproken en die ziet in eene zeereis geen bezwaar, hij denkt, dat die den zieke eer goed zal doen, als hij verder goed verpleegd wordt. En daar zal ik aan boord natuurlijk wel voor zorgen.

Nu is de heer Lavarède nog te zwak, om te weten, wat er met hem gebeurt; zonder er over te praten, kunt u hem nu laten overbrengen, later zou hij er zich misschien tegen verzetten. Doe het Papa, ik zal er u o zoo dankbaar voor zijn.'

't Is wel wat overdreven,' zei Sir Murlyton, 'maar ik beloof je, dat ik voor drie passage wil nemen op de boot. Maar hoe krijgen wij hem naar Panama? hij moet toch eerst vervoerd worden naar de andere zijde van de landengte, eer wij hem kunnen inschepen.'

'Hoe lief van u, Papa, dat u het goed vindt!' riep Aurett en kuste haar vader hartelijk. 'Het vervoer van hier zal zoo moeielijk niet zijn, ik heb met den heer Gérolans gesproken, u weet wel, die kennis van Lavarède, die ons de werken voor het kanaal heeft laten zien. Wij krijgen een waggon in den trein van Colon naar Panama. Lavarède wordt met matras en al er in gedragen en komt zoo ook gemakkelijk op de boot. De chirurgijn zegt, dat de zieke door het vervoer misschien wel wat koorts kan krijgen, maar dat de zeelucht zooveel goed zal doen. Hij denkt, dat, als de krachten bijkomen, Lavarède spoedig genezen zal. Het is een goed werk,- Papa, dat u aan hem doet.'

De heer Murlyton zag met genoegen, dat zijne dochter zoo behulpzaam en zoo praktisch was. Hij vond alles goed en den volgenden dag brachten Gérolans en Ramon met de noodige voorzorg den zieke naar den trein.

Bij het verlaten van het hotel werd Miss Aurett aangesproken door Bouvreuil.

'Hoe gaat het met uw vriend, Juffrouw Murlyton? Ik heb niet zelf durven komen om naar hem te informeeren, maar ik weet uit de tweede hand, hoe uw Papa hem laat verplegen.'

'Papa vindt dit niet meer dan zijn plicht, daar de heer Lavarède ons uit moeielijkheden heeft gered, waarin wij, misschien ook mee door uw toedoen waren gekomen, Mijnheer Bouvreuil.'

'Hoe kunt u zoo iets denken? ik ben sedert eene maand hier, nadat de President', dit zeide hij spotachtig, 'mij uit zijn land heeft gejaagd. Maar ik mag u feliciteeren met zijne beterschap, want ik hoor, dat hij het hotel heeft kunnen verlaten.'

Aurett begreep instinctmatig, dat zij Bouvreuil liever niet aangaande haar plan moest inlichten.

Zoo onbevangen mogelijk, antwoordde zij, waarheid met list vereenigende:
'Mijnheer La-

varède is volstrekt niet beter, integendeel; de moeraslucht hier heeft hem veel kwaad gedaan, wij brengen hem nu dieper landwaarts in naar een hoog gelegen dorp in de Cordillera, waar hij, naar wij hopen, spoediger gezond zal worden dan in dit warm vochtige klimaat.'

En met een korten groet nam zij afscheid en liep naar den trein, waar haar vader haar wachtte.

Bouvreuil was een weinig verbluft blijven staan. Nauwelijks had Miss Aurett hem den rug toegekeerd, of Don José voegde zich bij hem.

'Nu, heb ik niet goed voor uwe belangen gezorgd? Het zal nog lang duren, eer uw mooie Franschman weer vlug en vrolijk overal heen zal kunnen gaan. Ik ben er kaal afgekomen, maar uwe duizend piasters zijn niet te vergeefs uitgegeven.'

'Ja maar, ik vertrouw die Engelsche niet, ze is heusch in staat, om hem de reis om de wereld toch te laten doen, al is hij gewond.'

'Dat is niet te denken. Een half doodden man overal heen te sleepen! zij zou hem moeten vervoeren als een stuk vrachtgoed.'

'O, maar hij is taai, hij komt er wel van op. En, laat mij het maar ronduit zeggen, nu hij mij zooveel geld heeft gekost en ik er zoooveel moeite voor heb gehad, nu wil ik ook, dat hij mijn schoonzoon zal worden, zooals Penelope het wenscht. Het staat bij mij vast, dat dit z a l gebeuren, ik geef het niet op.'

De slimme Don José zag alweer eene kans om aan geld te komen en zulk eene gelegenheid liet hij nooit ongebruikt voorbijgaan.

'Maar niets is immers gemakkelijker dan dat wij in den eersten trein den besten gaan zitten en informeeren, waar zij uitgestapt zijn. Een zieke, die op een matras vervoerd wordt, is licht opgemerkt door den een of ander.'

Zij moesten nog een paar uur wachten, eer er een personentrein ging. Maar of ze onderweg al aan alle dicht bij het gebergte gelegen stations navraagden, niemand had den gewonde uit den trein zien dragen. Aan een van de halten zagen ze Gérolans en Ramon, die van Panama terugkeerden. Ook deze werden ondervraagd.

't Zijn vijanden van onzen vriend,' zeide Ramon zachtjes, 'laat mij maar begaan.'

En nu wees hij een verkeerden weg. Zij waren aan den kant van de Stille Zuidzee het gebergte ingegaan, zeide hij, maar hij kende den naam van het dorpje niet, waar zij den zieke naar toe hadden laten dragen.

Dat was genoeg om hen een dag te doen verliezen in vruchtelooze nasporingen, en meer was niet noodig, want toen zij den 18den Juli, twee dagen na hun vertrek van Colon te Panama kwamen, konden ze juist nog op de rede de Alaska het anker zien lichten en de blonde Engelsche op het dek zien staan. Geen mogelijkheid om de stoomboot nog in te halen; slechts driemaal per maand vertrekt er van Panama eene boot naar San Francisco.

Vloeken en schelden geen gebrek. Maar wat hielp dat? Ze waren bedrogen uitgekomen, daar was niets meer aan te doen.

Hun schreeuwen en tieren trok de aandacht van een Jood, die op de kade heen en weer liep. Als menschen zoo kwaad waren en het op een bepaalden persoon voorzien hadden, dan was er allicht wat te verdienen. Zoo dacht Levi, toen hij Bouvreuil en Don José zoo driftig hoorde spreken. Hij vroeg wat er was en of hij misschien van dienst kon zijn.

'Een prachtig zaakje mislukt doordat wij de boot gemist hebben!' zei José. 'Er is ons alles aangelegen om tegelijk met de "Alaska" in San Francisco te komen.'

‘Tegelijk,’ zei Levi, ‘dat is niet mogelijk, maar een of twee dagen later dat zou best gaan. Ik zal u zeggen, hoe gij er komen kunt, als - gij er geld voor over hebt, dat te weten.’

Voor een condor, dat is vijf en twintig gulden in goud geld, gaf de jood hun de inlichtingen, die zij voor niets in de reisgidsen hadden kunnen vinden. Zij moesten zoo spoedig mogelijk naar Colon terugkeeren en daar naar Jamaica scheep gaan. Op Jamaïca is een geregelde dienst naar Havana en te Havana is dagelijks gelegenheid om te Vera-Cruz te komen. Van Vera-Cruz naar Mexico konden zij gebruik maken van den merkwaardigen *Camino de hierro nacional mexicano*, die in twaalf uur de reizigers doet kennis maken met het klimaat en den plantengroei van de heete, de gematigde en de koude luchtstreek. Van Mexico uit konden ze langs directen weg een van de lijnen van de *South-Pacific* bereiken en daarmee verder naar San Francisco reizen.

Vijftien dagen minstens zouden ze voor hun tocht noodig hebben, als ze namelijk het geluk hadden, dat er tusschen de booten en treinen, waarvan zij gebruik wilden maken, aansluiting was.

Bouvreuil voorzag zich te Colon van banknoten en goudstukken, wat hem een aanzienlijken wissel op Frankrijk kostte, en begon daarmee op nieuw de jacht op zijn ‘schoonzoon’, zoals hij Lavarède in gedachten altijd noemde. Don José ging, natuurlijk op Bouvreuils kosten, mee op reis. Maar onderweg vond hij, dat het voordeeliger was Bouvreuil voor drie vierden van het te Colon ingewisselde geld op te lichten, en te Vera-Cruz was hij daarmee plotseling verdwenen. Bouvreuil was wel woedend en beklaagde zich bij het Consulaat, maar zijn geld was hij kwijt en de reis moest hij alleen doen.

‘Het zou zooveel eenvoudiger zijn,’ zuchtte hij, ‘en minder vermoeiend, als die Lavarède maar dadelijk mijn schoonzoon had willen worden!’

In dien tusschentijd stoomde de ‘Alaska’ over den Stillen Oceaan, die niet zonder reden dien naam draagt. Onze reizigers hadden een zeer aangenamen overtocht. Lavarède's toestand ging met den dag vooruit, de versterkende zeelucht en de goede zorgen deden wonderen.

Niet zoodra was hij geheel vrij van koorts en bij helder bewustzijn, of hij vroeg, hoe hij aan boord van een Amerikaansch stoomschip kwam, dat naar ‘Frisco’ (zoals de Amerikanen bij verkorting San Francisco noemen) op weg was. Miss Aurett moest nu alles bekennen; en toen Lavarède eenigszins verlegen protesteerde, zeide Sir Murlyton op zijn gewone bedaarde manier:

'Wij hadden verplichting aan u, u hebt ons in La Cruz gered, en dagen lang hebben wij op uwe kosten geleefd, nu leeft u op de onze, wij hebben dus elkaar niet te bedanken.'

Dat was kort en duidelijk; maar Armand wisselde met Aurett een blik, waarin te lezen stond: 'Ik zal toch nooit vergeten, hoe lief gij mij opgepast hebt.'

En het lieve blonde meisje beantwoordde dien stillen dank met een stevigen handdruk, dien hij aldus vertolken kon: 'En ik zal nooit vergeten dat ik mijn leven aan u te danken heb en nog iets heerlijks, dat ik nooit te voren had gekend.'

Weldra mocht Lavarède opstaan. De dokter vond dit zelfs noodig, als hij zich maar niet vermoeide. De lucht zou hem zooveel goed doen.

Op den arm van Sir Murlyton geleund, wandelde hij op het dek, of zat gemakkelijk op een beschaduwde plekje van de lucht te genieten. 's Avonds las of praatte hij met zijne vrienden.

Op zekeravond nam hij het Dagblad van den Staat Panama op, dat op den morgen van vertrek aan boord gebracht was. Daarin las hij iets zeer vermakelijks.

De correspondent uit San José gaf verslag van de 'socialistische beweging' in Costa-Rica, waarbij een Fransche avonturier door 'omkoopingen en kuiperijen' het zoover had weten te brengen, dat hij tot President van de Republiek verkozen was.

'Maar de indringer,' zoo luidde het hoogdravend verhaal verder, 'heeft zijne grootheid niet lang genoten. Zijne onwettige handeling is door God gestraft. Eene aardbeving heeft Costa-Rica op hare grondvesten doen wankelen, om den valschen bevrijder te verjagen, die ketenen wilde smeden voor onze oude rechten.'

'De volksvergadering heeft toen dien man, wiens waren naam men niet kent, dien misdaadiger, mogen wij wel zeggen, (want alleen als men schuldig is, durft men niet voor zijn naam en stand uitkomen) bij verstek verwezen tot eeuwige verbanning uit den Staat Costa-Rica, met verbod om ooit den naam te voeren van La Bareda.'

'Dat herinnert mij,' zeide Lavarède hartelijk lachend, 'aan een drama, dat ik in mijne jeugd heb zien opvoeren en waar een ongelukkige voor altijd uit Florence verjaagd wordt met verbod, ooit den naam van Piëtro te dragen.... Dat is ten minste eene amusante reisherinnering, ik zal kunnen zeggen: 'Ook ik ben President van eene Republiek geweest.'

Den 1sten Augustus kwam de Alaska tegen vier uur in den namiddag in de Gouden Poort, manoeuvreerde tusschen de vele vaartuigen van allerhande natieën op de rede van San Francisco en wierp het anker voor het noorder havenhoofd. Een kwartier later werden Lavarède en zijne Engelsche vrienden in een sloep van de Alaska naar den wal geroeid.

XI. San Francisco.

Frisco - de Amerikanen zijn zuinig op hun tijd en gebruiken nooit meer woorden dan noodig is - Frisco is de belangrijkste haven van West-Amerika. Van alle steden in dat land is zij het minst Amerikaansch d.w.z. vrolijker, bonter, niet zoo stijf als sommige plaatsen van Nieuw-Engeland b.v. Het is er verbazend druk. Op de kade, waar onze reizigers aan land gezet worden, bewoog zich eene woelige menigte:

kooplieden, matrozen, Chineesche koelies, Iersche pakjesdragers; allen schenen evenveel haast te hebben.

Voor onze vrienden was die overgang van het rustige leven aan boord tot het geraas van eene groote stad wel wat plotseling. Ze moesten er eerst weer aan wennen. Lavarède dacht met een gevoel van spijt, dat het gezellig samenzijn nu uit was en hij niet meer het voorwerp zou zijn van de lieve attenties van het mooie Engelsche meisje. Voor hem begon nu weer het zoeken naar middelen om te reizen zonder geld.

‘Waarheen?’ vroeg Miss Aurett.

Lavarède wist het niet. Om zijne verlegenheid te verbergen, richtte hij het woord tot Sir Murlyton. ‘Is u in San Francisco bekend? Weet u den weg?’

‘In het geheel niet.’

‘Als ik u dan een raad mag geven, volg dan deze breede met boomen beplante straat: Kearnystreet. Een paar honderd Meter van hier vindt u dicht bij de handelsbeurs het China-Pacific-Hotel; dat raad ik u aan.’

‘Vroeger al hier geweest?’ vroeg de verbaasde Engelschman.

Lavarède lachte. ‘Dat nu wel niet,’ zei hij, ‘maar ik heb zooveel gelezen.... En toen van toon veranderende, voegde hij er bij: ‘Nu wij weer aan den vasten wal zijn en mijne wond zoo goed als genezen is, moet ik trachten mijne reis verder op eigen kosten te maken.’

‘Nu al?’ zeide de heer Murlyton, die een blik van zijne dochter opgevangen en onmiddellijk begrepen had.

‘Het zou onbescheiden zijn, nog langer van uwe gastvrijheid gebruik te maken. Ik heb ook al een middel bedacht om aan den kost te komen. Ziet u daar op de kade dien man met al die arme drommels om zich heen? Hij huurt ze als lossers, mij zal hij ook wel nemen, want er zijn veel vreemdelingen bij. Dan heb ik voor twee dagen werk, verdien den kost en heb onderwijl tijd om na te denken en uit te zien.’

En hartelijk stak hij den Engelschman de hand toe.

‘Zoo iets leuks heb ik nog nooit bijgewoond,’ zeide Sir Murlyton half binnensmonds, ‘eerst President en nu zakkendrager, *very curious indeed!*’

Maar juffrouw Aurett sprak ook een woordje mee. ‘Papa, u vergeet toch niet, wat de dokter aan boord gezegd heeft? Bij te groote inspanning zou de wond licht weer open kunnen gaan. Het zou niet mooi van u zijn, als u toestond,

Ieder schot maakte een doode. (blz. 36)

dat Mijnheer Lavarède zulk zwaar werk ging doen.'

Haar vader vond, dat zij gelijk had. 'Zeker, het zou onmenschelijk zijn. Hoor eens, vriend Lavarède, wij beschouwen u nog altijd als een herstellende. Gij hebt nog acht dagen zorg en oppassing noodig. Ga met ons mee naar het hotel, dat ge ons hebt aangewezen. Ge zijt er onze gast.'

'Dat mag ik niet aannemen, Sir Murlyton, u is waarlijk al te goed.'

'Volstrekt niet, ik ben nog altijd bij u in de schuld en mijne dochter ook. Les bons comptes font les bons amis.'

De jonge man moest aan dien vriendelijken aandrang wel toegeven. Zoo gingen ze dan gezamenlijk Kearny-street in.

Kearny-street is de mooiste straat van San Francisco. Men vindt er monumentale gebouwen, o.a. behalve de City-Hall, de Post, de Munt, het Tolkantoor, de Beurs en de Handelsbibliotheek, vijftien kerken, twee theaters, vele groote kantoren en statige, hooge heerenhuizen, waarvan de balcons versierd zijn met tropische gewassen.

'Het is grootsch!' zei Sir Murlyton met oprechte bewondering.

'Vooral als men denkt,' voegde Lavarède er bij, 'dat deze stad nog maar vijf en veertig jaar bestaat.'

'Niet langer?' vroeg Aurett met de hoogste verbazing.

'In 1847 was het een onaanzienlijk plaatsje, Yerba-Buenna, met niet meer dan duizend inwoners. Franciskaner zendelingen uit Mexico hadden het in 1776 gesticht. Nu telt San Francisco 300 000 zielen, want toen de goudvelden ontdekt werden, stroomden de mensen er heen. Die goudkoorts is voorbij, maar in nijverheid en landbouw vinden velen er een goed bestaan.'

Zij waren nu bij het China-Pacific-hotel aangekomen. In het kantoor zat de eigenaar en directeur Tower, in levendig gesprek met een jongen man van een jaar of twintig.

Toen de vreemdelingen binnengewamen, stond de heer Tower op en boog even.

'Wenscht u kamers?' vroeg hij aan den Engelschman.

'Ja, drie kamers, voor acht dagen.'

'All right, heeren! Uw goed is zeker nog aan het station?'

'Wij hebben geen bagage.'

'All right!.... dus drie kamers voor drie personen, vijftien dollars per dag; voor acht dagen honderd twintig dollars vooruit te betalen.'

De heer Murlyton nam uit zijne portefeuille enige banknoten en gaf ze in betaling.

De onbekende, die, toen zij kwamen, zoo druk aan 't praten was, kwam naderbij. Hij scheen met genoegen te zien, dat de heer Murlyton zijne rekening zoo gemakkelijk vereffende. Terwijl Tower de bedienden belde, om de gasten naar hunne kamers te brengen, maakte de onbekende eene beleefd buiging en vroeg: 'Is u een vreemdeling?'

'Engelschman,' zei de heer Murlyton met stijve deftigheid.

De onbekende boog toen nog iets dieper, wat Sir Murlytons gevoel van eigenwaarde zeer streeelde.

'Mag ik u een goeden raad geven?.... *Beware of pick-pockets.*'

En terwijl hij met zijn vinger naar den zak wees, waarin de heer Murlyton zijne portefeuille had weggeborgen, vervolgde hij: 'U hebt daar iets, dat hunne begeerlijkheid zou kunnen gaande maken.'

'O, om dat te krijgen, dan zouden ze toch..'

‘Handig moeten zijn, ja, maar dat zijn ze ook. U moet niet vergeten, dat ze het zakkenrollen in Groot-Brittannië geleerd hebben.’

En met deze voor den Engelschman niet zeer vleiende opmerking ging de onbekende bedaard zijns weegs.

Op hetzelfde oogenblik verscheen er een kellner. Hij ontving zijne bevelen van den heer Tower en verzocht toen het gezelschap hem te volgen. Met de lift waren ze in drie seconden op de eerste verdieping.

‘Hier No. 13, 15 en 17. Vijftien en zeventien loopen in elkaar.’

Terwijl Miss Aurett en haar vader het zich in de beide laatstgenoemde kamers gemakkelijk zochten te maken, bekeek Armand zijn No. 13, een kamer als ieder andere in een groot hotel, maar goed ingericht. Hij maakte wat toilet en zag tot zijne voldoening in den spiegel, dat zijn uitzicht niet veel geleden had. Toen deed hij het raam open en genoot van het kijkje in de Kearny of Montgomery-street.

De prachtige huizen in die straten zijn van rood dennehout, maar met een bijzonder soort pleisterkalk aangestreken, maken ze den indruk van marmeren paleizen. Op den rijweg kruisten trams en omnibussen en rijtuigen en wagens van allerlei vorm, terwijl de voetgangers op de trottoirs zich soms met hunne ellebogen een doortocht door de volte moesten banen, en een gegons van allerlei stemmen en geluiden klonk in Armands ooren. Hij genoot van dit alles, want het herinnerde hem aan ‘zijn Parijs’. Hij zou geen echte Parijzenaar geweest zijn, als hij niet bij zichzelf had gezegd, dat het wel op Parijs leek, maar toch niet hetzelfde ‘cachet’ had.

De vergelijking met Parijs wekte ook eene herinnering. Hij zag in gedachten de rue Châteaudun, waar hij voor het eerst dat lieve blonde meisje ontmoet had, dat nu zijne reisgenoot was op zijn tocht rondom de wereld. Plotseling werd hij uit die liefelijke overpeinzingen wakker geschud.

In de kamer naast de zijne, Sir Murlytons kamer, hoorde hij driftig en aanhoudend de elektrische schel klinken en nu en dan drong een uitroep tot hem door. Er moest iets heel ergs gebeurd zijn, dat de anders zoo kalme Engelschman zoo veel drukte kon maken. Nieuwsgierig om te weten, wat er gaande was, en ook een weinig ongerust, liep Armand naar de deur van No. 15. Zij stond open.

In het midden van de kamer zwaaidde de heer Murlyton, met een hoog rood gezicht, een bundel papieren. Zijn dochter trachtte hem te kalmeren.

Tegelijk met Armand kwam er een kellner aanvliegen.

'Mr. Tower,' riep de Engelschman, zoodra hij den kellner gewaar werd, 'verzoek Mr. Tower onmiddellijk hier te willen komen, onmiddellijk....'

De kellner verdween met die opdracht.

'O!' steunde de Engelschman, terwijl hij Lavarède een teeken gaf om nader te komen, 'ik ben woedend,... mijne wissels.... mijne banknoten.... alles is weg, wit papier er voor in de plaats!....'

'Wat zegt u?"

'Papa is bestolen,' antwoordde Aurett voor haar vader. 'In plaats van zijn portefeuille heeft hij een pakje wit papier gevonden.'

'Yes, ja,' bevestigde Sir Murlyton, die nog woedender werd, 'bestolen! mijn geld weg, mijn horloge, mijn scheermes, alles weg!'

De heer Tower kwam boven. 'U heeft mij laten roepen?"

'Mijnheer,' zeide de Engelschman met eene krachtige poging om zijna bedaardheid te herkrijgen, 'ik ben bestolen. Toen ik hier kwam, had ik mijne portefeuille, dat hebt u zelf kunnen zien.'

'Zeker, u hebt de banknoten er uit genomen, waarmede u voor acht dagen vooruit hebt betaald.'

'Nu, daarna heb ik maar met drie personen gesproken, met u, met dien heer, die met u in gesprek was, toen wij kwamen, en met den kellner. Een van de drie moet de dief zijn.'

En daarop antwoordde de hotelhouder met de grootste kalmte: 'Dat is eene heel juiste gevolgtrekking.'

'Geen praatjes, als het u belieft. Op wien valt de verdenking?"

Mr. Tower glimlachte. 'Ik ben overtuigd, Mijnheer,' zeide hij, 'dat u is opgelicht door den jongen man in mijn kantoor.'

Onze drie vrienden zagen elkaar verwonderd aan.

'Hoe is het mogelijk,' zei Miss Aurett, 'dat u zoo kalm den man beschuldigt, met wien u op zulk een goeden voet scheent te zijn.'

De dikke hotelhouder stak zijn wijsvinger in de lucht en betoogde: 'Daar is eenige uitlegging bij noodig. U komt uit Europa, dame, en u weet niet, dat de politie in San Francisco machteloos is. Tien kilometers van de stad begint de prairie, waar iedereen, die wat tegen de wet misdaan heeft, eene schuilplaats vindt.'

'Dat is geen reden, om uw huis voor zulke lui open te zetten of hun de hand te schudden,' zei Lavarède.

'Wacht eens even. - De zakkenrollers van onze stad hebben eene assurantie-maatschappij. Daar kan men zich tegen hen zelf verzekeren.'

'Een assurantie-maatschappij!' riep Sir Murlyton.

'Zeker, Mijnheer, dat was een heel praktisch bedenksel. Wij Amerikanen begrijpen ons voordeel; bij eene dergelijke assurantie varen wij heel wel. Ik betaal eene premie van twee honderd dollars jaarlijks, maar nu ben ik ook zeker, dat er nooit een diefstal zal zijn ten mijnen nadeele.'

'Dat blijkt,' lachte Sir Murlyton bitter.

'Met uw verlof,... de vreemdelingen verzekerd ik niet, maar alleen mijn eigendom, en zooals ik u zeide, ik win daarbij, want onze dieven zijn zoo handig, dat ze mijn hele huis zouden meepakken met mij zelf er in, zonder dat ik het merkte.... Die jonge man was de kassier van de dievenvereeniging en hij kwam de premie ontvangen.'

En met deze laatste verklaring ging Mr. Tower heen, zonder dat iemand er aan dacht hem terug te houden.

Onze vrienden zagen elkander zwijgend aan. Lavarède, die het verlies gemakkelijk van den belachelijken kant kon bekijken, brak het stilzwijgen.

‘Een mooi land!’ bromde hij half luid, ‘waar de dieven eene vereeniging oprichten en de politie uitgelachen wordt.’

‘Ach,’ zuchtte Sir Murlyton met een somber gezicht, ‘ik wenschte, dat ik nooit hier gekomen was! nergens anders zou men zoo iets dulden.’

‘Dan vergist u u toch,’ zeide Lavarède. ‘Zoo iets bestaat o.a. ook onder de Touaregs in de Sahara. De eerste stam heft van de karavaan een zekere som, daarvoor krijgt zij het recht van doortocht en dan hebben verder de kooplieden noch voor zich, noch voor hunne goederen of lastdieren iets meer te vreezen. Eenige ruiters gaan met de karavaan mede of rijden voor haar uit, om aan de andere roofstammen in de woestijn mede te delen, dat de schatting al betaald is. In Voor-Azië gaat de Kurdische bevolking evenzoo te werk tot algemeene tevredenheid. En zelfs in Europa, bloeit daar niet de Maffia, de vereeniging van Italiaansche bandieten?’

Aurett luisterde met een glimlach om haar lieven mond.

‘Jawel,’ zei ze eindelijk, ‘Papa mag zich niet beklagen, dat hij in Amerika bestolen is, zooals het hem ook in Afrika of Azië of Europa had kunnen gebeuren, maar dat neemt niet weg, dat hij nu op het oogenblik geen cent geld heeft.’

‘Geen rooden duit,’ bevestigde de oude heer met een treurig gezicht.

‘Ik heb een kwartje,’ hernam Armand. ‘Het was al wat weinig voor een persoon, om eene reis mee om de wereld te maken, voor drie personen zal het stellig niet genoeg zijn. Het gekste is: als u mij niet kunt volgen, moet ik hier blijven zonder iets te doen, en daarmee kom ik niet vooruit.’

‘Daar hebt ge juist de moeielijkheid genoemd, wij verliezen zooveel tijd. Ik zal maar dadelijk aan mijn bankier telegraferen, “kabelen” zooals ze hier zeggen.’

Hij schreef een telegram en las het hardop over, om te hooren of het de goedkeuring van de anderen wegdroeg.

‘Harris, Goldener and Sons, Grace church-street London, Engeland. Folio 237. Zend per omgaande telegraphisch mandaat twee duizend pond. China and Pacific Kearny hotel. San Francisco.

Edward Murlyton.

Het telegraafbureau, in de Sacramento-street,

was niet ver af. Zij gingen er met hun drieën heen. Maar daar wachtte hen eene nieuwe teleurstelling. De beambte, die het telegram in ontvangst nam, zeide, dat het een dollar per woord, dus zes en twintig dollars kostte. Of de heer Murlyton hem al uitlegde, dat hij bestolen was, zijn adres opgaf, verzekerde, dat het huis Harris, Goldener and Sons zich haasten zou om op zijne ondertekening het verlangde te sturen, de beambte wilde van niets hooren.

‘Tegen zes en twintig dollars zal ik seinen - - crediet wordt hier niet gegeven.’

En met die woorden sloot hij het loket.

Het liep al tegen den avond, toen onze reizigers in het hotel terugkwamen. Aurett was bijna even neerslachtig als haar vader, die door de ongewone opwinding ook zeer vermoeid was. Miss Auretts treurig gezichtje deed Armand allen lust vergaan om over het geval gekheid te maken.

Aan tafel waren zij allen stil en dadelijk na afloop van het diner ging Aurett met haar vader naar hunne kamers. Lavarède verveelde zich een half uur in de conversatiezaal onder onbekenden uit alle landen en zocht toen ook zijn kamer op.

Den volgenden morgen om negen uur zat Aurett in No. 15 met den ouden heer een kop thee te drinken. Zij hadden beiden niet veel geslapen, zagen er vermoeid en bleek uit en konden die eene vervelende gedachte maar niet van zich afzetten: ‘Wij zijn vier duizend mijlen van huis af en hebben geen cent op zak.’

Zij spraken over Lavarède.

‘Als hij kans ziet om zijne reis voort te zetten, Papa,’ zei Miss Aurett, ‘dan mogen wij hem niet terughouden.’

‘Als men mij aan het telegraafkantoor maar crediet had willen geven,’ klaagde Sir Murlyton.

‘Ja, maar ze konden dat toch eigenlijk niet doen, de man was in zijn recht.’

‘Ik weet waarlijk niet, hoe ik nu aan geld kom, ik zie er geen licht in. Naar den Engelschen consul gaan? Maar mijne papieren ben ik kwijt. Dan moet hij natuurlijk onderzoeken en daarmee gaan op zijn minst veertien dagen heen.... Toch is dat nog het eenige, wat ik doen kan.’

Een zacht tikje aan de deur. Een bediende bracht een kaartje van Armand Lavarède, met verzoek of Mijnheer hem niettegenstaande het vroege uur even wilde ontvangen. Hij had den heer Murlyton iets gewichtigs mee te delen.

De heer Murlyton keek zijne dochter aan, hij las in hare oogen blijde hoop, het hooren van den naam van haar vriend had haar al gerustgesteld.

‘Laat Mijnheer maar komen,’ zei Sir Murlyton.

Een oogenblik later verscheen Armand. Hij zag er vergenoegd uit. Onze jonge dame dacht, dat Lavarède niet zoo vroolijk zou kijken, als hij niet iets bedacht had, om hen uit de verlegenheid te helpen.

‘Ik val maar met de deur in huis,’ begon Lavarède na even zijne vrienden de hand te hebben gedrukt. ‘Als beleefde tegenstanders doen wij samen de reis om de wereld, Sir Murlyton. Terwijl ik gewond was en buiten staat om mijne reis voort te zetten, ben ik, dank zij uwe vriendelijkheid, verpleegd, gekoesterd, en een heel eind verder gebracht. Dientengevolge ben ik uw schuldenaar.’

‘In het minst niet, ik was bij u in de schuld...., gij werdt gewond, toen gij u voor Aurett in de bres....’

Armand hief met een wanhopig gezicht zijne armen ten hemel.

‘Maar mijn beste Sir Murlyton, dat heeft er niets mee te maken. Ik mocht wel een beetje bloed verliezen onderweg; het testament van neef Richard legt mij geene andere verplichting op dan zuinig te zijn met het geld. Strikt genomen had ik dus eigenlijk geen gebruik mogen maken van uwe gastvrijheid. Daarom kom ik u nu vragen, of u mij toe wilt staan, u de zes en twintig dollars te verschaffen, die u noodig hebt om naar Londen te telegraferen.’

De oude heer stond op. Hij was aangedaan door Armands hartelijkheid.

Aurett verroerde zich niet. Zij had immers dadelijk geraden, dat hij daarvoor kwam; maar hare groote, mooie oogen zagen den jongen man met eene zeer zachte uitdrukking aan.

‘Ik kan u aan de som helpen.... ‘t is trouwens in mijn eigen belang, dat ik u die aanbied. Ik wil niet al te lang in deze stad blijven en mijn vertrek is van u afhankelijk.’

‘Maar hoe zult ge aan die dollars komen? e’

‘Op de eenvoudigste manier van de wereld. De nieuwerwetsche kunst om goud te maken zal mijn weinige geld omtooveren in blinkende dollars. Hoe goed, dat het mij niet ontstolen is! U weet misschien niet, wat men met zulk eene kleine som doen kan, maar ik weet het, u zult het zien.’

‘De nieuwerwetsche kunst om goud te maken?’ vroeg Sir Murlyton.

‘Praat u nu niet verder over mijn geheim. Dadelijk na het 2de ontbijt zal ik er werk van maken, U moogt mijne gangen gerust nagaan, maar - op een afstand, want misschien zou u een klein vooroordeel te overwinnen hebben, als u er vlak bij stond.

Ziezoo, als we het nu hierover eens zijn, weg dan met uwe zorgen en laten wij over wat anders praten. Tot drie uur hebben wij den tijd. Mag ik om de morgenuren zoek te brengen, u de stad laten zien?’

Wat konden zij zonder geld anders doen dan ronddrentelen? Zij bezichtigden den bouwtrant van verschillende villa's en bezochten eenige hooggelegen punten, van waar ze een heerlijk uitzicht hadden, hier over de stad met hare drie groote spoorlijnen, die haar verbinden met New-York, met Mexico en met de staten van Britsch-Amerika; daar de rede vol schepen, de mooie, kalme zee; en in de verte de Seal-Rock met de vele zeehonden, die de bescherming van het gouvernement genieten. Lavarède legde zijne reisgenooten alles uit.

‘Ziet u daar die groene plekjes tusschen de menigte huizen? Dat zijn de kerkhoven o.a. van de Vrijmetselaars. Op de zerken, die het verleden bedekken, zoeken jonge lieden de stilte en droomen er van de toekomst.’

'Hoe akelig!' zei Miss Aurett.

'Niet waar? alles is hier vreemd. Kijk eens naar dat plekje, waar de huizen zoo vreeselijk dicht op elkaar staan. Dat is de wijk van de Chinezen.'

'O, laten we daar eens gaan kijken!'

De straten zijn erg nauw en vuil. Er wonen in ieder huis tienmaal zooveel mensen als moest. Dat is de schuld van de groote Compagnieën voor landverhuizing, die aan de kust van China hare agenten hebben. Zij zenden koelies, bedienden, werklieden enz. in menigte hierheen, met de belofte, dat als ze sterven, hun lijk naar het vaderland zal worden teruggebracht. Ja die Chinezen-Compagnieën hebben wat in! Ze hebben hunne eigen wetten, hunne eigen rechtbanken, waar allen, die zich beklagen, zonder appèl gevonnist worden.'

Het was tijd, om naar het hotel terug te keeren.

Het 2de ontbijt werd door onze vrienden opzettelijk wat gerekt, toen een kort middagslaapje en weldra was het drie uur.

'Nu ga ik op de dollars uit,' lachte Lavarède, 'wilt u maar volgen?'

Hij sloeg Kearnystreet in en verkende eerst het terrein. Voor de Beurs, waar eene dichte menigte zich verdrong, scheen hij gevonden te hebben, wat hij zocht.

Sir Murlyton en zijne dochter werden toen getuigen van eene alleronderlingste handeling, waarvan ze niets begrepen. Lavarède haalde zijn zakdoek uit zijn zak, vouwde dien open, klopte hem uit en spreidde hem netjes over het trottoir met het gezicht van iemand, die iets heel gewichtigs doet. Daarna ging hij om het lapje heen, terwijl hij onverstaanbare woorden prevelde en met zijne armen zwaaidde. Toen haalde hij uit zijn vestzakje zijn geheele fortuin, ter waarde van een kwartje, zocht de koperstukken er uit en legde die langzaam op den zakdoek.

Een paar voorbijgangers waren blijven stilstaan en spoedig vormde zich om Lavarède een kring van nieuwsgierigen.

Met een vriendelijk lachje begon hij toen in vloeind Engelsch tegen de mensen het volgende praatje: 'Ik ben van Amerikaansche afkomst, maar in Frankrijk opgevoed. Daar heb ik de kunst geleerd, die ik nu aan mijn vaderland kom brengen. In de middeleeuwen hebben de geleerden te vergeefs naar den steen der wijzen gezocht, naar de kunst om goud te maken. Door toeval heb ik die kunst mogen ontdekken. Van koper kan ik zilver, van zilver goud maken. Van centen maak ik dollars. Kijkt maar eens naar de munt op den zakdoek, ge zult iets heel aardigs bijwonen. Maar eer ik u mijn geheim verraad, eene kleinigheid, als 't u belieft, voor de moeite. Laat de mooie gelegenheid niet voorbijgaan, tast in uwe beurs heeren!'

'Als dat kunstje onfeilbaar was, dat hij in Frankrijk zegt geleerd te hebben,' riep in het Fransch een van de toeschouwers, 'dan zou de uitvinder u hier niet om uw geld behoeven te vragen.'

Lavarède keek naar den spreker en was stom van verbazing. Het was Bouvreuil in eigen persoon. Miss Aurett had hem ook dadelijk herkend.

'Papa,' zeide zij en hare stem beefde een weinig, 'Papa, daar is die akelige man weer!'

Hoe kwam hij daar? Dat is gemakkelijk genoeg te verklaren, hij was dien eigen morgen met de South-Pacific aangekomen en had bij zich zelf gezegd: 'Lavarède was in Parijs altijd op de boulevards te vinden, ik zal dus hier de meeste kans hebben hem te ontmoeten, als ik hem in de drukste straten of op voorname wandelplaatsen zoek.' En de uitkomst bewees, dat hij dit heel goed had geraden.

Een goedkeurend gemompel werd gehoord, toen iemand uit den kring vertaalde, wat de vreemdeling gezegd had. Maar onze Parijzenaar had in dien tusschentijd zijne tegenwoordigheid van geest teruggekregen, hij was niet licht te overbluffen en hier hielp hem de omstandigheid, dat hij zich zoo gemakkelijk in het Engelsch kon uitdrukken.

‘Heeren!’ riep hij, ‘wie dat gezegd heeft, heeft niet het minste kiesch gevoel. Ik vraag u voor mijne vertooning om eene kleinigheid, om u niet te doen denken, dat ik u een aalmoes geef. Hij wil zeker geen cent geven, maar wel kijken. Er zijn van die mensen, die altijd willen profiteeren zonder te betalen.... misschien is hij zelf wel een afzetter, een woeckeraar.’

‘O stellig, het is er een’ ging hij met luide stem voort, ‘hij heeft er alle kenmerken van, kijkt maar naar zijn dikken neus, zijn schuwen blik, zijne dunne lippen en zijna jakhalstanden. O foei, wat eene leelijke, lage tronie!’

De omstanders lachten. Bouvreuil, die van het gehoorde genoeg begreep, om te weten, dat hij daar liever niet moest blijven staan, ging brommend heen.

‘Je kunt nu wel pret hebben, vriendje, maar wacht maar, ik heb je nu teruggevonden en ik zal wel maken, dat je nog spijt krijgt van al je grappen.’

Nu Lavarède de toeschouwers had laten lachen, gaven ze gemakkelijk hun geld. De centen regenden van alle kanten op zijn zakdoek. Lavarède raapte ze zorgvuldig bijeen, en moedigde de mensen, die nog aarzelden, of ze wat wilden geven, aan: ‘Kom heeren, nog tien centen! nog vijf, drie nog maar, nog twee!’

Twee koperstukken vielen op den zakdoek en nu was de som voltallig. Lavarède streek zijne ontvangst op en stak ook den zakdoek weer bij zich. Toen zeide hij plechtig: ‘De vertooning is afgeloopen; gjij hebt het gezien: ik heb van een stuiver een dollar weten te maken. De Parijsche jongens noemen de kunst, die ik u heb voorgedaan: *La Postiche.*’

Daar klonk een hartelijke lach. Het was Miss Aurett. Wie aan deze Engelsche jonge dame drie maanden vroeger had durven voorspellen, dat zij een Franschen journalist onder dergelijke omstandigheden zou toejuichen, zou geen geloof hebben gevonden. Maar nu was ze niet in Engeland, en Lavarède ‘kwakzalfde’ voor haar.

Een gulle lach, vooral als die klinkt uit den mond van een mooi jong meisje, werkt aanstekelijk.

De omstanders gingen met vrolijke gezichten uiteen. ‘Good humbug!’ zeiden zij.

Maar een man met een ongekamden rossigen baard en wiens kleederen vol moddervlekken zaten, een zoogenaamde ‘krabber’, van de goudvelden, dat is: een die te laat gekomen is voor de eerste vette winsten en nu jacht maakt op het beetje edele metaal, dat op de verlaten en uitgewasschen gronden nog is overgebleven, trok zijn revolver en riep met heesche stem:

‘Half part! koopman; ik heb u een “cent” toegeworpen, voor mij de helft van den dollar, dien ge hebt verdiend, voor den goudzoeker, als ’t u blieft.’

En terwijl hij dit zeide, legde hij op Armand aan. Aurett zag de beweging van zijn arm en gaf een gil, Sir Murlyton deed een stap vooruit, om tusschen beide te komen, maar Lavarède wenkte hem, dat dit onnoodig was. Hij had ook zijn revolver te voorschijn gehaald en ging tegenover zijn uitdager staan. Deze schoot; een kogel vloog langs de ooren van onzen journalist en sloeg een gat in de hoed van een voorbijganger, - een Amerikaan, die zich even omkeerde en brommend zei: ‘Lastige lui, die op straat duelleeren!’

En toen ging hij verder, terwijl hij zijn hoed gladstreek.

Armand schoot nu op zijn beurt en zoo handig, dat de greep van de revolver brak en de hand van zijn tegenstander tegelijk gekwetst werd.

‘Is het genoeg?’ vroeg hij.

‘Yes,’ gromde de man, ‘Yes, all right.’

Lavarède groette met een licht knikje en wilde zich verwijderen, want hij had haast om bij zijne vrienden te komen, die hij een pas of tien verder als aan den grond genageld zag staan, Sir Murlyton met een rood gezicht en Miss Aurett buitengewoon bleek. Maar weer werd hij opgehouden. Een Chinees, dien men aan zijn blauw pak en het bolletje amber op zijn hoofddeksel voor een geleerde van den tweeden rang herkende, trad hem in den weg. Die ‘Hemeling’ was een van de eersten geweest, die bij Lavarède was blijven staan. Hij had het geheele tooneel met zichtbare voldoening bijgewoond.

‘U bezit koelbloedigheid, Mijnheer,’ begon hij in het Engelsch, erg door den neus sprekende.

De Franschman zag hem lachend aan: ‘Nog een duel?’ vroeg hij.

‘Neen, alleen maar eene vraag! U hebt moed, dat heb ik gezien, heb ik ook goed geraden, dat het u ontbreekt aan geld?’

‘Dus een zaakje?’

‘Juist.’

‘Voor den dag er mee, zonder verdere inleiding als ’t u belieft, mijne vrienden wachten mij.’

‘Het is om moeilijk werk te doen, maar dat goed betaald wordt.’

Armand aarzelde.

Er was geen noodzaak zich in eene gevvaarlijke onderneming te steken; want nu hij een dollar had, wist hij zeker, dat hij de som, die hij voor den heer Murlyton wilde verdienen, gemakkelijk zou krijgen; maar het voorstel van den Chinees trok hem aan, hij hield wel van een avontuur, en wie weet waar het goed voor kon zijn. Hij kon allicht eens hooren.

‘Ben ik vrij om mij terug te trekken, als uwe voorwaarden mij niet aanstaan?’

‘O, ja.’

‘Wat moet ik doen?’

‘Kom van avond om tien uur aan den zuidelijken hoek van de Alta-Plaza.’

‘Daar waar de Chineesche stad begint?’

‘Precies. U zult daar iemand vinden, die u brengen zal, waar u kunt hooren, wat men van u verlangt.’

‘Om tien uur zal ik er zijn.’ En bij zich zelf dacht hij: ‘Jongens, dat is niet mis!’

De geletterde Chinees was met de belofte tevreden, en Lavarède kon nu eindelijk naar zijne vrienden terugkeeren.

‘Ik zou nooit gewild hebben, dat ge voor mij aan geld zocht te komen, als ik had kunnen denken, dat ge uw leven er voor wagen moest,’ riep Sir Murlyton.

‘Niet onaardig, hè? Zoo'n duel op straat! ik zal alweer wat grappigs te vertellen hebben in ons blad, als ik weer in Parijs terug ben. Laten wij nu naar het bureau van de *Californian-Times* gaan.’

Voor Lavarède's dollar kreeg de Engelschman de volgende advertentie geplaatst:

‘Onfeilbaar middel om bij de wedrennen te winnen. Brieven V.R. 271 aan het bureau van de courant, onder bijvoeging van 10 cents.’

‘Door deze advertentie zullen wij morgen de som krijgen, die wij voor het telegram noodig hebben en meer nog denk ik.’

‘Wel mogelijk,’ stemde Sir Murlyton toe, ‘de menschelijke domheid is onberekenbaar, maar welk onfeilbaar middel wilt ge aanwijzen?’

Lavarède haalde lachend zijn schouders op: ‘Nooit te wedden dan op de winnenden.’

‘Hè!’ riep Aurett, ‘dat is niet eerlijk!’

Lavarède voelde zich door dien uitroep beleedigd.

‘Mag ik u doen opmerken, dat niemand bedrogen wordt. Wij hebben eenige dollars noodig, ik leen ze op eene wijze, die niemand nadeel berokkent. Morgen zullen we naar het bureau van de “Californian” gaan en de brieven openmaken, totdat we de zes en twintig dollars hebben. Dan kan uw Papa naar Londen telegrafeeren en als dan 't antwoord van uw bankier hier is zullen we in iederen opengemaakten brief weer 10 cents doen en ze naar het bureau van de courant terug brengen. Dan zal uw Papa wel zoo goed zijn, nog eene advertentie te plaatsen: “Er is geen onfeilbaar middel om bij de wedrennen te winnen. Al wie brieven ingezonden hebben, kunnen aan het bureau van de “Californian” hun geld terugkrijgen.” Wat die advertentie aan uw vader kost, is de courtage voor mijne bemoeiingen.’

De jonge dame had een kleur gekregen, toen haar deze uitleg gegeven werd. Zij schaamde zich over het harde woord en hare wantrouwige gedachte en zij bekende dit eerlijk aan haar vriend.

‘Wil u het mij vergeven, Mijnheer Lavarède?’ vroeg zij, terwijl zij hem hare hand toestak.

‘Ik mocht het u eigenlijk niet kwalijk nemen,’ antwoordde Armand, die weer in goed

humeur was, u gaat recht door zee en dat doet uw karakter eer aan.'

Zij waren bij hun hotel gekomen en werden niet prettig verrast, toen zij Bouvreuil de vestibule zagen binnengaan. Hij was hen gevolgd en nu hij wist, dat ze in het China-Pacific-hotel logeerden, nam hij daar ook zijn intrek, om beter zijn 'schoonzoon', zoals hij Lavarède hardnekkig bleef noemen, in het oog te kunnen houden.

De journalist behandelde hem zeer uit de hoogte.

'U ook al weer hier, Mijnheer Bouvreuil?'

'Ja, ik laat u niet los, ik zal niet rusten, voor dat ge....'

'Toch niet: uw schoonzoon zal zijn geworden? Vergeefsche moeite Mijnheer.'

'O, als uwe dwaze onderneming mislukt is, zult ge anders praten. Ik volg u overal.'

'Maak dan maar, dat ge goede beenen hebt, Mijnheer Bouvreuil, want ik zal u veel laten loopen, reken daar op.'

'En laten loopen, om u kwijt te raken,' vervolgde hij. Er is mij minder aan gelegen van mijn neef te erven, dan u niet meer te zien.'

En met deze woorden sprong hij in de lift, waarin de heer Murlyton en zijne dochter reeds plaats hadden genomen. Bouvreuil was niet in zijn schik. Maar een uur later zag hij de zaken, naar het scheen, weer kalmer in, want na zijne kamer in het hotel besteld te hebben, ging hij naar het telegraafkantoor en zond de volgende depeche aan zijne dochter te Sens (Yonne).

'San Francisco. Vluchteling weergevonden. Alle hoop te zullen slagen.'

XII.

In de wijk der Chinezen.

Denzelfden avond, toen de ontelbare klokken van San Francisco tien uur sloegen, kwam Armand bij den zuidelijken hoek van de Alta-Plaza. Hij overtuigde zich, dat zijn revolver gemakkelijk uit en in de leeren scheede gleed, en zag toen om zich heen. Rechts stonden hooge, kale huizen in Amerikaanschen stijl, links begon de Chineesche stad met hare lage woningen en vreemdgevormde daken.

'Zou die mandarin me hier laten schilderen?' vroeg hij onwillekeurig half luid.

Als antwoord op zijne vraag kwam er een persoon, die tot nog toe onder de portiek van een huis had gestaan, onhoorbaar naderbij. Hij liep op vilten zolen en droeg de Chineesche kleeding.

'Gij hebt moed en het ontbreekt u aan geld,' sprak hij met het neusgeluid der 'Hemelingen'.

'Juist!' riep Lavarède, 'dat was het wachtwoord, ik ga met u mee.'

'Een oogenblik,' hernam de Chinees, 'wie heeft u hier besteld? en waar?'

'Een geleerde met het ambt-teeken, op straat bij de Handelsbeurs.'

'Dan zijt gij de verwachte. Wees zoo goed mij te volgen.'

Met haastigen tred sloeg hij een der nauwe donkere straten in. Er brandde slechts hier en daar een enkele papieren lantaarn; de petroleumlampen worden nooit aangestoken, en zoo ligt 'de gele stad' als een duistere plek te midden van het elektrisch verlichte Frisco. Toch was licht nergens zoo noodig als juist hier.

De ongeplaveide straten hebben in het midden een riool, waaruit alles behalve zoete geuren opstijgen en daar de bewoners alle vuil en afval op straat gooien zonder

te vragen, of ze den weg voor het verkeer ook versperren, heeft een voetganger er meer dan eene gelegenheid om den hals te breken. Lavarède hield zich daarom zoo dicht mogelijk bij zijn geleider. Twee of driemaal stompelde onze held, maar hij kwam toch zonder vallen in de Sacramento-straat, die dwars door deze vreemde wijk loopt. De rijke Chinezen wonen daar en men vindt er ook de kantoren van de agentschappen voor de landverhuizing.

Lavarèdes gids ging op een nabijstaand huisje af, nam den koperen klopper en bewoog die op eene bijzondere manier. De deur draaide dadelijk op haren hengsels. Zoodra zij binnen waren, viel zij ook weer dicht, zonder dat zich iemand vertoond had.

‘Heel vermakelijk!’ dacht Lavarède bij zich zelven, ‘al die geheimzinnigheid. Op het tooneel kon het niet beter.’

Hij keek eens rond en zag, dat zij op eene groote binnenplaats waren, waar aan alle zijden lage gebouwtjes zich verhieven. Maar zijn gids gunde hem geen tijd tot nader onderzoek.

‘Hierheen,’ zeide hij en bracht Lavarède voor eene poort, waar tusschen rood en zwart geschilderde zuilen eene nauwe trap te zien was. Zij gingen die op. Op de eerste verdieping ging de gids Lavarède voor door een lange rij van vertrekken, die door papieren lantaarns slechts spaarzaam verlicht waren. In het achterste vertrek, waar het lichter was, zaten drie mannen in Chineesche kleederdracht zachtjes met elkaar te praten.

Bij de komst van Armand stonden allen op, en een van hen, dien Armand herkende als zijn vriend van de Beurs, stelde hem aldus aan de anderen voor: ‘De dappere, van wien ik u gesproken heb.’

De journalist groette en scheen in het minst niet verlegen te worden onder de onderzoekende blikken, die nu uit drie paar schuine oogen op hem gevestigd werden.

Nu werd hem een zitplaats aangeboden.

‘Wat voor gewichtigs zal ik hooren?’ dacht Lavarède, ‘die safraangezichten zien er zoo ernstig uit.’

De gids was bescheiden en ging stil heen. Nu begon de ‘Hemeling,’ die reeds vroeger met Lavarède gesproken had: ‘Gij zijt geen Engelschman, niet waar?’

‘Is dat aan mij te zien?’

‘Ik hoorde u Engelsch spreken, wel heel vlug, maar met een bijzonder accent; dat doet mij denken, dat gij misschien uit Frankrijk komt.

'Goed geraden, ik ben een Franschman.'

'Daarom heb ik u verzocht hier te willen komen.'

Armand boog en wachtte tot de ander zich nader verklaarde. Deze ging na eenige oogenblikken voort: 'Vijf honderd dollars te verdienen is geen kleinigheid!'

'Vijf honderd dollars,' dacht Armand, alle Chinezen zijn gierig.... Ze willen zeker iets vreeselijks van mij.'

De uitdrukking van zijn gezicht werd door den Chinees verkeerd begrepen.

'Nu, laten we maar niet karig zijn, wij zijn gemachtigd om tot twee duizend te gaan. Dat is het hoogste, wat wij geven kunnen. Vindt gij die som aannemelijk?'

'Voor twee duizend dollars,' zei Lavarède bij zich zelven, 'vragen ze me misschien om de heele stad in de lucht te doen vliegen.'

'Nu?' vroeg de Chinees.

'Het is een aannemelijk aanbod. Wanneer kan ik het geld krijgen?'

'Na drie dagen, te middernacht?'

'O, dan eerst!'

Er sprak teleurstelling uit dien uitroep. Als hij een gedeelte van de beloofde som vooruit had mogen ontvangen, dan zou hij de advertentie hebben kunnen terugnemen, waarop Aurett aanmerking had gemaakt. Het was nu niet anders, Lavarède moest er in berusten. Hij vroeg den Chinees, wat hij doen moet.

'Een steen aan de voeten van een lijk vastbinden en dat in het water gooien.'

'Zoo!' zei Armand met een spottenden glimlach, 'iemand, die door u is dood gemaakt?'

De geleerde schudde van neen.

'Hij is ziek geweest en gestorven als ieder ander.'

'Waarlijk? Er is dus geen misdaad bij in het spel? Waarom biedt gij dan twee duizend dollars?'

'O wacht, ik weet het al,' vervolgde hij, terwijl hij de hand aan zijn voorhoofd bracht,...! 'precies als in de komedie.... 't is zeker om een erfenis te doen?'

'Neen.'

'Dan begrijp ik er niets van.'

'Is het zoo noodig, dat wij u inlichten?'

'Van kind af aan heb ik nooit kunnen handelen, als ik niet duidelijk zag hoe en waarom. Ik moet weten, of wat gij van mij vraagt, al of niet misdadig is.'

De drie zonen van het Hemelsche rijk zagen elkander aan en voerden fluisterend een naar het scheen gewichtig gesprek.

Toen hernam de geleerde: 'Wij zullen aan uw wensch voldoen en u geheel op de hoogte brengen, maar weet wel, dat niets u onttrekken kan aan onze wraak, als gij ons mocht verraden.'

'Die bedreiging is onnoodig,' zei Lavarède bedaard. 'Als ik bang was, zou ik niet hier gekomen zijn. Waarom zou ik u verraden, nu ik niet de minste vrees voor u koester?'

Die redeneering scheen den Chinees te bevallen en plechtig begon hij: 'Onze naam is: 'Witte Lotus', onze leuze: 'geen huichelarij'.

'O,' riep Lavarède, 'nu ben ik er. Het is eene politieke samenzwering.... Gij zijt de revolutionairen van het "Rijk van het Midden". Nu laat ik mij beter tot de daad vinden, die ge van mij verlangt.'

De geleerde wierp hem een goedkeurenden blik toe.

‘Ik zie, dat gjij er alles van weet, zooveel te beter. Er was maar één woord in uwe opmerking, dat minder nauwkeurig was. Revolutionair zijn wij niet meer dan de bewoners van dit land, die zeggen: “Amerika voor de Amerikanen”; wij zeggen: “China voor de Chineezen”. De Mandsjoe hebben het veroverd en hebben nu de macht in handen, wij willen ons vaderland van hunne heerschappij bevrijden en een nationaal Chineesch bestuur instellen.’

‘En daarom worden de Europeanen te Shanghai, Canton en Petchili alvast vermoord!’

‘Wij betreuren die moorden, die wij niet hebben kunnen verhinderen. Het volk heeft nog niet vergeten, dat in 1860 de Europeesche soldaten meegeholpen hebben om de Tai-Pings uit te roeien, die zich aan dezelfde zaak wijdden als wij nu. Alle Europeanen moeten het ontgelden. Maar,’ ging de geleerde lachend voort, ‘wij zijn hier niet bijeen om u eene les te geven in onze binnenlandsche politiek. *Revenons à nos moutons*, dat is, geloof ik, eene Fransche uitdrukking.’

‘Zeker,’ bevestigde onze journalist, dien deze wending van het gesprek amuseerde.

‘Dit is de zaak: In San Francisco woonde een zekere Kin-Tchang, een Mandsjoe. Vroeger had hij in China twee medeleden van de “Witte Lotus” aan de regeering uitgeleverd. Wel wetende, dat onze Vereeniging altijd hare leden wrekt, had hij hierheen de wijk genomen. Hier was hij veilig. Want het bestuur van de Vereenigde Staten is ons niet goed gezind en wij moeten dus voorzichtig zijn. Maar zijne straf mag hij daarom niet ontgaan. Alle volken van het Rijk van het Midden hebben den wensch te sterven in hun vaderland, of, als ze elders wonen, na hun dood naar China te worden gebracht. Dit is eene uitdrukkelijke voorwaarde, die ieder Chinees maakt, als hij zich in een ander land vestigt.’

‘Ja,’ zei Lavarède, ‘dat is bekend. Ik heb ook wel eens gelezen, dat de Chineezen hunne doodkisten bij hun leven laten maken, haar eene in het oog vallende plaats geven in hunne woningen en haar versieren met schilderwerk en verguldsel.’

Een goedkeurend knikken volgde op deze opmerking.

‘Zeer juist, zeer juist! Nu - wij hebben besloten, dat onze vijand niet naar het vaderland zal worden teruggebracht.’

Lavarède merkte wel, dat deze straf, die voor onze begrippen kleingeestig en kinderachtig, ja belachelijk schijnt, door de Chineezen in allen ernst vreeselijk werd gevonden. De spreker ging voort: ‘Hij moet de lucht gehad hebben van ons plan, want hij heeft voorzorgsmaatregelen genomen.... Hij is gisteren gestorven en toen is zijn lijk onmiddellijk overgebracht naar het dok van de “Box-Pacific”. Misschien weet gjij niet, wat dat voor eene Maatschappij is?’

Onze journalist kon de verzoeking niet weerstaan te laten merken, dat hij ook daarvan op de hoogte was.

‘Ik geloof wel, dat ik dit weet,’ zeide hij. ‘Er zijn vele landgenooten van u in Californië, volgens Marcel Monnier wel vijftig duizend. Vroeger werden de overledenen vervoerd door een Chineesche jonk, die tusschen de Aziatische en de Amerikaansche kust heen en weer voer. Iedere twee maanden was er gelegenheid tot inscheping. Dat was te weinig. Toen wisten de Yankees er raad op. Zij brachten vier stoombooten in de vaart en stelden die ter beschikking tot vervoer van de gestorven Zonen van Han. Zoo noemt gij immers u zelven?’

‘Volkomen juist!’ riep de geleerde opgetogen.

‘De booten van de Box-Pacific-Line-Company nemen ook koopwaren en nu en dan enkele passagiers mee, die niet bang zijn voor de stille gebalsemde reisgenooten in hunne goed gesloten kisten.’

‘Ik merk, dat ik heel gelukkig ben geweest in mijne keus,’ zei de Chinees, die Lavarède het eerst had aangesproken.

Armand boog voor dit compliment.

‘Wij wenschen, dat gij Kin-Tchang, - No. 49 is het - uit de bewaarplaats in het dok weghaalt, en hem met een flinken steen bezwaard, in zee werpt.’

‘En voor dat beetje werk biedt gij twee duizend dollars?’

‘t Is moeilijker dan gij denkt. Niemand van ons kan het doen, want ten eerste zou geen Chinees die heiligschennis begaan en dan is de Maatschappij op hare hoede, de bewaker van het dok zou dadelijk erg krijgen, als hij maar iets zag, dat op een Chinees geleek.’

‘Terwijl hij geen wantrouwen zal koesteren tegen een Franschman? Daar moet ik gebruik van maken, om een stuk van de lading te ontvreemden en verachtelijk weg te werpen. Bedoelt gij dat?’

‘Precies.’

‘En gij wilt liever, als de zaak mocht mislukken, niet met de justitie van de Vereenigde Staten te doen krijgen, want de Box-Pacific-Line-Company is eene Amerikaansche Vereeniging. Ik begin nu de moeilijkheden te begrijpen: inbraak, diefstal, lijkenschennis enz.’

De Chinezen beten zich op de lippen, maar de woordvoerder zeide: ‘Twee duizend dollars..

‘Zijn wel waard,’ viel Lavarède hem in de reden, dat men er eenige moeite voor doet. Zoo denk ik er ook over. Maar hoe zal mij de som ter hand gesteld worden?’

‘Het dok is 50 meter van de haven. Den derden nacht staat er een van de onzen op post. Als gij hem het lijk van Kin-Tchang brengt, zult gij het geld ontvangen.’

‘Gelijk oversteken, dat bevalt mij. Nu moet ik alleen nog maar een middel vinden om in het dok te komen.’

‘Dat is uwe zaak, maar ik wil u eene inlichting geven, die haar nut kan hebben.’

‘En die is?’

‘De beambte, die dien nacht de wacht heeft, heet Vincents, een Ier van geboorte; hij eet in Oxtail-Tavern, in Susgranestreet, vlak bij de gebouwen van de Vereeniging.’

‘Dat heb ik in mijn oor geknoopt.’

‘En dan moet ik u ook nog zeggen, dat het niet anders kan gebeuren dan in den u genoemden nacht, want den volgenden morgen zullen de kisten aan boord van de “Heavenway” gebracht worden, die denzelfden dag nog vertrekt.’

Lavarèdes gezicht nam bij het hooren van die woorden een vroolijke uitdrukking aan en ondanks zich zelf riep hij verheugd: ‘Eurêka!’

‘Wat hebt gij gevonden?’ vroeg de Chinees en bewees daarmee, dat hij wel verdienste had om de onderscheidingsteeken van een geleerde te dragen.

‘Wat ik wenschte. Gij kunt volkomen gerust zijn, uw Mandsjoe gaat in zee.’

En zachtjes voegde hij er bij:

‘Hij zou mij anders maar in den weg zitten.’

Toen alles afgesproken was, nam Lavarède afscheid en kwam neuriënd in het hotel terug. Den volgenden morgen verbaasden zijn Engelsche vrienden zich over zijn zonnig humeur.

‘t Is wel te begrijpen, dat ik in mijn schik ben. Vandaag hebben we den 3den Augustus, den 6den verlaat ik San Francisco.’

‘Zoo!’ hoorde hij eene stem achter hem zeggen.

Hij keek om en zag dat Bouvreuil vlak bij hem stond. Armand vond dit heel vervelend, maar hij liet daar niets van merken.

‘Wel Mijnheer Bouvreuil,’ zei hij glim lachend, ‘is u ook weer hier?’

‘Ik hoorde u zeggen, dat uw vertrek uit San Francisco bepaald is en daar ik er groot belang bij heb om u niet alleen te laten gaan....’

‘Het spreekwoord zegt, dat er van twee vrienden altijd een is, die zich geeft en een die zich laat liefhebben. Ik ben in ons geval niet degeen die geeft en ik zal mij wel aan uwe vriendschap weten te onttrekken.’

‘Niet zoo gemakkelijk, mijne dochter Pene lope....’

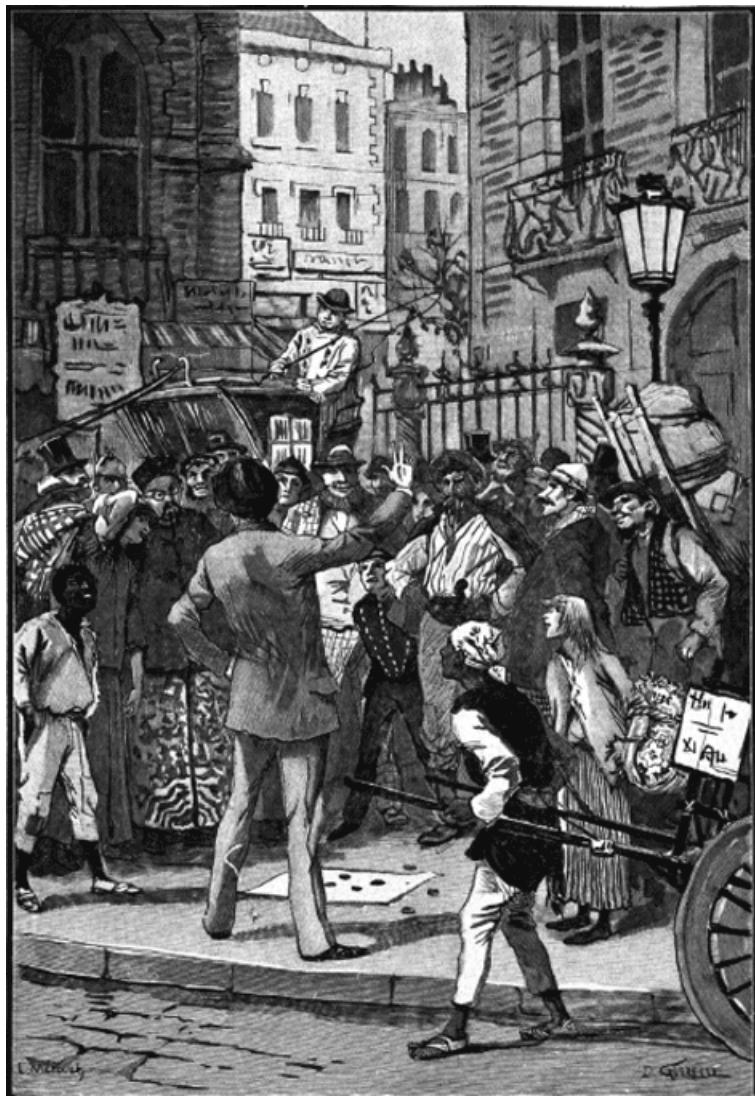
De naam Penelope maakte Lavarède altijd erg ongeduldig. Hij begon te trappelen, zoo verveelde het hem. Bouvreuil koos nu de wijste partij en ging heen, maar hij riep den jongen man eerst nog dit hartig woordje toe: ‘Ik laat nooit los, al ben je ook nog zoo vlug.’

Toen Lavarède van Bouvreuil af was, vertelde hij aan zijne reisgenooten zijne bevindingen en zijn geheimzinnigen tocht door de Chinezen-wijk. Hij deelde hun het plan mede, dat sedert den vorigen avond bij hem vaststond, nl. de plaats in te nemen van Kin-Tchang en naar China te reizen in de kist No. 49. Sir Murlyton teekende protest aan.

‘Maar dan zullen mijne dochter en ik ook op de Heavenway, op dat doodenschip moeten reizen!’

Aurett was bleek geworden, maar zij haastte zich toch te zeggen: ‘Wij hebben geen recht om Lavarède van zijne reis terug te houden. Dat zou tegen de bepalingen van het testament zijn, Papa.’

‘Dat hebben wij ook niet, maar....

'Kijk maar eens naar de munt op den zakdoek, gjij zult iets heel aardigs bijwonen' (blz. 44)

'O, om mij moet u het niet laten, Papa, ik ben niet zoo zenuwachtig en moediger dan u denkt. Het schip is toch zoo ingericht, dat passagiers er ruimte en frischheid hebben, niet waar, Mijnheer Lavarède?'

Armand begreep hare vriendelijke bedoeling en dankte haar in stilte. Hij stelde den heer Murlyton gerust, die voor zich zelf niet het minste bezwaar had tegen den overtocht op de Heavenway, maar het voor zijne dochter minder prettig had gevonden. Toen zij er zoo luchtig over sprak, nam hij zich voor, twee hutten te gaan bespreken, zoodra hij uit Londen antwoord zou hebben. Zoo werd alles naar Armands genoegen geschikt, hij verzocht alleen zijne vrienden te willen doen, wat zij konden, om Bouvreuil op een dwaalspoor te brengen, opdat hij niet mee zou gaan op de boot.

's Avonds gingen ze naar het bureau van de '*Californian Times*.' Er waren meer dan vijfhonderd brieven op de advertentie. Zij hadden dus bijna tweemaal zooveel geld als voor het telegram noodig was.

'Wat de reclame al niet doet!' zei de Engelschman. Hij maakte zooveel brieven open, als noodig was om te kunnen telegraferen, en vijf minuten later bood hij zijne depêche - nu met de zes en twintig dollars - aan het kantoor. De zekerheid, dat hij weldra weer eene volle beurs zou hebben, had hem merkbaar opgevrolijkt. Hij schudde Lavarède stevig de hand en zei vriendelijk: 'Ik begin te gelooven, dat het vermogen van uw neef Richard uw eigendom zal worden.'

'Wij zijn nog lang niet aan het einde van onze reis.'

'Dat niet, maar gij zijt er de man naar om uwe vijf stuivers niet eens noodig te hebben en onderweg fortuin te maken.'

Armand drukte zijn eerlijken mededinger hartelijk de hand terwijl hij lachend zide: 'Parijs telt tien duizend zulke arme drommels als ik, die alleen van hunne verbeelding leven. Als wij onze hersens wilden inspannen om geld te maken, dan zou er niets overblijven voor de bankiers!'

XIII.

Lavarède speelt comedie.

Susgravestreet is eene nauwe straat, die aan de haven uitkomt. Daar was de 'Ossestaart', de herberg, waar, volgens het zeggen van den Chinees, de Ier Vincents zijne maaltijden hield.

Dinsdag 's middags stapte Lavarède in zijn keurig nieuw pak van Engelschen snit, met eene guittige uitdrukking in zijne oogen zijn kneveltje gladstrijkende naar genoemde herberg. Hij vond er een talrijk publiek, meest zielieden, werkliu of kleine kantoorbedienden, nam echter van niemand notitie, maar ging regelrecht naar het buffet, waar eene dikke juffrouw met een rood gezicht en eene opzichtige japon in hare volle waardigheid troonde.

'Mag ik u om eene inlichting verzoeken?' vroeg Lavarède met zijn beminnelijksten glimlach.

'O zeker,' zei de juffrouw, gevleid door Lavarèdes beleefd manieren.

'U is wel goed, juffrouw. Is er onder uwe dagelijksche gasten niet een zekere heer Vincents?'

'O ja Mijnheer, die komt hier veel.'

'Is hij op het oogenblik hier?'

De herbergierster keek de zaal rond en fluisterde toen zachtjes: ‘Ginds aan dat ronde tafeltje, daar zit hij.’

‘Die daar heel alleen zit?’

‘Ja, dat vindt hij het prettigst.’

Armand dankte de herbergierster met een vriendelijken blik, waardoor zij zich zoo vereerd voelde, dat haar gezicht van genoegen nog rooder werd, dan het al was. Onze held ging nu naar het tafeltje, dat zij hem gewezen had. Daar zat Vincents gulzig te eten en las onderwijl de courant. Hij bracht zijne dikke stevige handen onophoudelijk van zijn bord naar den mond, zonder ook maar een oogenblik van zijne courant op te zien. Hij scheen zoo verdiept in deze dubbele bezigheid, dat hij misschien de eenige was, die den eleganten Parijzenaar niet had zien binnenkomen.

Lavarède nam een krukje en ging tegenover hem zitten. Om zijne aandacht te trekken, legde hij zijne hand op de courant en vroeg: ‘Heb ik het genoegen mijnheer Vincents te spreken?’

De man nam hem verbaasd op. Hij was blijkbaar volstrekt niet in zijn schik, dat iemand hem durfde storen. Maar Armand was voor geen kleintje vervaard. Alsof het de natuurlijkste zaak van de wereld was, dat hij daar ging zitten praten, zeide hij:

‘Ik ben een vreemdeling voor u en dat is heel natuurlijk, want ik kom uit Frankrijk. Ik zoek een neef van mij, die hier in de stad moet wonen. Hij heet Vincents en heeft recht op de helft van eene erfenis, ik loop heel Francisco af en vraag na bij alle Vincents. Misschien vind ik in u nu den echten Vincents, mijn bloedverwant!’

‘In mij?’ bromde de ander ongeloovig.

‘Het zou immers niet onmogelijk zijn. Laten wij het maar eens onderzoeken. Ik zal wat bestellen, dan is het gezelliger praten. Hebben ze hier goeden wijn?’

Vincents gezicht helderde op.

‘O ja, maar duur.’

‘Dat doet er niet toe.... U drinkt toch wel een glasje mee?’

‘Gaarne.’

Zijn gezicht stond nu vriendelijk. Wie zou ook niet vriendelijk zijn, als iemand eene erfenis komt aanbieden en nog een goed glas wijn schenkt op den koop toe? Hij riep den kellner en bestelde voor Lavarède een 2de ontbijt en een flesch wijn met twee glazen. De wijn werd dadelijk gebracht.

‘Op uwe gezondheid,’ zeide Lavarède, ‘ik hoop, dat ik u als neef zal mogen begroeten. Uw gezicht bevalt mij.’

Vincents knipoogde en lachte. Hij dronk het glas in één teug leeg.

‘Hij is goed, hè?’ riep hij, ‘jammer maar, dat men zoo iets niet alle dagen kan drinken.’

‘Als wij het geluk hadden te erven,’ zeide Armand en liet zijne stem dalen, opdat het gesprek niet door anderen zou gehoord worden, ‘dan zouden wij dat wel kunnen.’

‘Ja, als.... Laat nu eens hooren, wat dat eigenlijk voor eene erfenis is, waarover u kwam spreken.’

‘Met alle genoegen,’ zei Armand, ‘maar laat mij eerst wat eten, want ik ben hongerig.’

Lavarède had nu voorloopig alleen oogen en belangstelling voor het gerecht, dat de kelner hem voorgediend had. Te zeggen, dat het hem goed smaakte, zou tegen de waarheid zijn, want het was een soort ragout, met pepermuntolie er in, alles behalve lekker. Lavarède wist echter best, wat hij deed. Hij schonk zijn overbuurman van tijd tot tijd nog eens in, en prikkelde diens nieuwsgierigheid door hem te laten wachten. Eindelijk, toen zij aan de tweede flesch begonnen, vroeg hij: ‘U vindt zeker wel goed, dat ik u een paar vragen doe, want ofschoon ik wel zien kan, dat gij een fatsoenlijk man zijt, die eerlijk zijn brood verdient, zoo zult gij mij toch niet kwalijk nemen, dat ik eerst een en ander van u wensch te weten.’

‘Vraag gerust, zooveel u maar wilt.’

Vincents zat blijkbaar op heete kolen. Hij brandde van verlangen, om meer van de zaak te horen.

‘Goed zoo,’ dacht Lavarède, ‘de visch bijt, nu komt het er maar op aan, den hengel handig op te halen.’

En op zijne meest innemende manier vroeg hij: ‘Kent u uwe geboorteplaats, Mijnheer Vincents?’

‘Nu, die zou ik niet kennen! Ik ben er tot mijn twintigste jaar geweest, Ladbroke-Hill, zes mijlen van Dublin....’

Lavarède deed, alsof hij blijde verrast was en dientengevolge ging er een glans over het gezicht van Vincents.

‘Vraag u maar verder.’

‘Dan geloof ik,’ zei Lavarède, ‘dat u de zoon zijt van....’

‘Van José Williams Vincents, van Ladbroke, en van Maria Paulina Crooks, van Noxleburg.’

‘Juist,’ zei Lavarède.

‘Juist,’ herhaalde Vincents ongeduldig, ‘ben ik dan uw neef?’

‘Als u mij eerst nog één punt wil ophelder, dan zal ik het u zeggen.’

‘Toe dan maar,’ riep de beambte van de Box-Pacific, die een zoo begeerig en tegelijk zoo gek gezicht zette, dat Lavarède moeite had om het niet uit te schateren. Hij hield zich gelukkig goed en vervolgde: ‘Herinnert gij u eene oude tante, die te Dublin woonde en heel rijk, maar ook heel gierig was? Zij had weinig omgang met onze familie; ze had zeker angst, dat men haar om geld zou vragen.’

Hij wachtte even op antwoord. Vincents scheen in zijne herinnering na te gaan, welke tantes hij had.

‘Neeen,’ zeide hij eindelijk en dat antwoord kostte hem zichtbaar moeite, omdat hij vreesde, dat daarmee de kans, om de erfenis te krijgen, verkeken was; ‘neen eene rijke tante heb ik in Dublin nooit gekend, maar dat is eigenlijk niet te verwonderen, want mijn vader stierf toen ik twaalf jaar oud was en mijne moeder een paar maanden daarna.’

‘Bezin u nog eens goed, tante Margaretha.’

‘Margaretha!’ riep Vincents, ‘ja dien naam heb ik wel in onze familie hooren noemen.’

‘Natuurlijk,’ dacht Armand, ‘de helft van de vrouwen in Ierland heeten Margaretha.’

En toen stak hij met meesterlijk gespeelden plechtigen ernst Vincents zijne beide handen toe en zeide: ‘Neef!’

‘Neef!’ herhaalde deze met innige verrukking.

‘Voor mij bestaat er geen twijfel meer, of wij zijn neven,’ ging Lavarède voort.

‘Tante Margaretha heeft acht duizend pond sterling nagelaten, die wij samen moeten delen. Het testament bepaalt, dat wij het geld tegelijk moeten ontvangen, om gekibbel of geknoei in de familie te voorkomen.’ En nu vertelde hij verder aan den armen drommel, die met open mond zat toe te luisteren, dat hij zelf om geld verlegen was en daarom in persoon zijn neef was gaan opzoeken. Toen hij zijn adres opgaf, riep Vincents verbaasd:

‘In het China-Pacific-hotel! O, als je op zoo grooten voet leeft, dan zal je met vier duizend pond niet eens veel kunnen doen. Ik zal den grooten heer er niet van uithangen. Ik zal pachter worden in Ierland en land en vee koopen.’

Het kon Lavarède weinig scheLEN, wat zijn pseudo-neef van zijne toekomst dacht te maken. ‘Wanneer moet ge op het kantoor terug te zijn?’ vroeg hij.

‘Om twee uur.’

‘Dan is het uw tijd, ‘t is nog maar vijf minuten.’

‘O, nu komt het er zoo nauw niet meer op aan, ik heb grooten lust ontslag te vragen.’

‘O neen, dat niet!’ riep Lavarède onwillekeurig en liep gevaaR door deze onvoorzichtigheid alles in duigen te zien vallen, wat hij met zooveel moeite en overleg had opgebouwd, want de ander vroeg natuurlijk: ‘Wel, waarom niet?’

Lavarède kon moeilijk zeggen: ‘Omdat ik u noodig heb, om toegang tot het dok te krijgen.’ - ‘Omdat,’ zei hij langzaam en bedacht gauw een geloofwaardig voorwendsel, ‘omdat de formaliteiten, die er noodig zijn, zooveel tijd zullen kosten. De notaris te Dublin zal zich eerst in contact moeten stellen met de autoriteiten hier, die zullen moeten uitwijzen, wie gij zijt en dan moet mijn zaakgelastigde in Parijs er nog van verwittigd worden. Als ge nu van daag al om uw ontslag zoudt willen vragen, waar zoudt ge dan eene maand lang van moeten leven?’

‘Dat is waar; jammer genoeg, dat ik van daag de betrekking niet op kan zeggen, ik zou dan vrij geweest zijn van dat vervelende baantje morgen avond.’

Lavarède had wel kunnen zingen van blijdschap, dat het geluk hem zoo gunstig was; nu het toeval wilde, dat Vincents zelf over zijne wacht bij de lijkisten ging spreken, werd hem veel moeite bespaard. Met het onschuldigste gezicht ter wereld vroeg hij:

‘Dat vervelende baantje? Wat moet ge dan doen?’

‘De wacht houden bij de “slapende geeltjes”, bij de doode Chinezen bedoel ik.’

Lavarède keek zeer verwonderd, als een vreemdeling, die van niets wist en liet Vincents uitleggen, wat voor eene Maatschappij de Box-Pacific-Line-Company was.

‘Brrr!’ zei hij, toen Vincents hem ingelicht had, ‘dat moet griezelig zijn, den nacht door te brengen bij die doodkisten.’

‘O, het is gruwelijk akelig.’

‘Ja, dat geloof ik graag. Maar als reisavontuur zou het toch wel aardig zijn, ik zou het wel willen doen, om het later te kunnen vertellen.’

‘Wel, dat is gemakkelijk genoeg,’ riep Vincents, die gaarne gezelschap wilde hebben. Als je er zin in hebt, kom dan morgen avond maar aan het dok. Ik ga naar binnen door het kantoor en doe dan de deur voor je open, die op de kade uitkomt, waar de kisten ingescheept worden. We kunnen dan samen de wacht houden en het ons een beetje gezellig maken. Breng vooral whisky mee.’

Lavarède moest zich geweld aandoen, om niet te laten merken, hoezeer hij in zijn schik was. Zijne list was geslaagd, de bewaker had hem aangeboden, wat hij wenschte. Nu moest hij ook nog uit Oxtail-tavern zien weg te komen, zonder dat hij behoeft te betalen.

‘Neef,’ zeide hij, ‘ik wilde u een voorstel doen.’

‘Al vooruit aangenomen.’

‘Van middag kunt ge zeker wel vrijaf krijgen, daar ge morgen nacht moet waken?’

‘Misschien wel.’

‘Laten wij het samen gaan vragen en dan gaat gij met mij mee naar het hotel, om bij mij te dineeren.’

‘Ik weet niet, of ik dat wel doen mag,’ stamelde de beambte, verlegen bij de gedachte, dat hij aan eene zoo voorname tafel werd genoodigd.

‘Je moogt niet weigeren,’ zei Lavarède.

‘Nu goed dan.’

Nu kwam het pijnlijk oogenblik, maar het bleek, dat Armand zijne rekening goed gemaakt had. Toen hij in zijn vestjeszakje naar geld begon te zoeken, riep Vincents, dat hij zijn gast de vertering niet liet betalen. Hij ging zelfs nog verder en vroeg hem voor den volgenden dag te dejeuneeren, eene beleefdheid, die Armand beantwoordde met een:

‘Afgesproken, maar 's avonds zijt gij dan weer mijn gast in het China-hotel.’

‘Ik trek aan het langste eind,’ dacht Vincents, ‘in het hotel is alles lekkerder en duurder.’

Op zijn terugweg ontmoette Armand den heer Murlyton. De waardige heer was recht in zijn nopjes. Hij had antwoord gekregen van zijn bankiers en aan het centrale postkantoor zijn geld in ontvangst genomen. Nu bracht hij de door hem geopende brieven weer naar het bureau van de Californian terug, nadat hij de tien cents er weer in gesloten had. Lavarède dicteerde hem de advertentie, om de mensen, die er zoo goedig ingevlogen waren, uit den droom te helpen. Armand liet zijn pseudo-neef een oogenblik alleen en zeide zachtjes tot den Engelschman: ‘Wilt u nu de gelegenheid niet waarnemen, om de hutten op de Heavenway te bespreken?’

‘Zijt gij dan zeker van uw vertrek?’

‘Twijfelde u er aan? Die goeie kerel,’ zei hij op Vincents wijzende, ‘maakt het mij mogelijk, zonder dat hij er zelf een flauw vermoeden van heeft, natuurlijk. Hij zal het u bij het diner vertellen. Ik heb hem voor van daag en morgen uitgenoodigd.’

‘Maar twee diners zullen u meer kosten dan een kwartje,’ zei Sir Murlyton.

‘O volstrekt niet,’ antwoordde Armand. ‘U hebt voor acht dagen voor mij betaald. Als ik Woensdagavond wegga, heb ik nog recht op vijf maaltijden. Twee worden er afgetrokken voor Vincents, voor de drie andere mag de heer Tower mij teerkost meegeven op reis, hij wint dan altijd nog het logis, want mijne kamer is nu twee dagen ter beschikking van andere gasten.’

‘Mooi uitgerekend, ge moet dat den heer Tower maar aan het verstand brengen. Ik zal bij de “Box-Pacific” aangaan en twee hutten bestellen.’

Armand liet 's avonds bij het diner Vincents het verhaal doen van hunne kennismaking. De nieuwe neef werd door Aurett en haar vader heel origineel gevonden en allen amuseerden zich uitstekend. Maar toen hij weg was, zeide Aurett zachtjes tot Lavarède: ‘Ik heb toch erg medelijden met dien armen drommel. Hij gelooft zoo vast aan zijne erfenis en de teleurstelling zal dus zoo groot zijn.’

‘Maar hij krijgt van mij schadevergoeding.’

Aurett aarzelde, zij vreesde onbescheiden te zijn, maar zij kon toch niet laten te vragen: ‘Hoe wilt ge hem dan schadeloosstellen?’ Zij kon de gedachte niet verdragen, dat Lavarède met dien eenvoudigen, maar goeden man een minder eerlijk spel zou gespeeld hebben.

‘Weet u wel, dat u mij naar mijne geheimen vraagt?’ gaf Lavarède ten antwoord.

Miss Aurett zag hem open aan en zei toen met nadruk: ‘Ik zou het zoo gaarne weten, ik heb eene leelijke gedachte, zeg mij, wat gij van plan zijt, misschien jaagt gij daarmee de zwarte gedachte weg.’

‘Dan zal ik het u zeggen. Ik geef Vincents de twee duizend dollars, die mijne Chineesche vrienden mij laten verdienen.’

Het lieve gezichtje van Aurett werd door een glimlach verhelderd. ‘Dank u,’ zei ze en gaf Lavarède de hand. Toen zij alleen was in hare kamer, bekende zij zich zelve, dat zij het heel prettig vond in Lavarèdes gezelschap zulk een groote reis te maken. Maar tegen haar vader sprak zij daar niet over.

XIV.

Lavarède wordt gehouden voor een dooden Chinees.

Den volgenden avond tegen tien uur verliet Armand het China-Pacific-hotel in gezelschap van Vincents. Lavarède droeg een groot pak, in

stevig papier gewikkeld. Vincents had moeite om zich zelf te dragen en dat was geen wonder, want de wijn bij het diner had hem zoo goed gesmaakt, dat hij er een of twee glazen te veel van gedronken had. Maar met den steun van Armand en bemoedigd door het vooruitzicht, dat er in het pak een flesch rum was, kwam de goede man toch bij de poort van het hoofdgebouw, en terwijl Lavarède verder ging door Susgravestreet tot aan de kade, waggelt hij voorbij het portiershuis de binnenplaats over en kwam eindelijk door eene lange rij van bureau's in de hal, waar hij de wacht moest houden.

Vier naakte muren vormden een rechthoekig vertrek met twee deuren, waarvan er eene op de kade uitkwam. In deze langwerpige ruimte, die met een glazen dag was bedekt, stonden op schrageren ongeveer vijftig doodkisten. Iedere kist droeg een plaatje met een volgnommer.

Vincents deed, zoodra de bewaker, dien hij had afgelost, was heen gegaan, de binnendeur op slot en ging toen voor zijn waarden neef de buitendeur openmaken. Een oogenblik later zaten de beide mannen bij een spiritustoestel te kijken naar een pannetje, waarin warme rumgrog werd klaar gemaakt. De waker praatte druk, al sloeg zijn tong wat dubbel en al waren zijne denkbeelden niet heel helder. De eene geschiedenis voor, de andere na gaf hij ten beste, en bij ieder nieuw verhaal kwam geregeld deze uitroep: ‘Mijn keel is zoo droog als kurk, geef me toch een glas grog, neef!’

Eindelijk verklaarde Lavarède, dat de rum nu goed was om te drinken en toen nam Vincents een glas vol en nog een en later nog een derde, zonder te merken, dat zijn ‘neef’ er niets van gebruikte. De werking van het derde glas maakte aan het drukke redeneeren plotseling een einde. Vincents oogen vielen toe en als Armand hem niet vastgehouden had, zou hij stellig van zijne tabouret gerold zijn. Zachtjes liet Lavarède hem op den grond glijden en daar sliep, tegen een kist geleund, de man zijn roes uit.

‘Ziezoo,’ zei Lavarède, ‘die wordt vooreerst niet wakker. Nu aan 't werk!’

Op een tafeltje lagen allerlei werktuigen: een hamer, een schroovedraaier enz. Lavarède aarzelde toch, toen hij op het punt was kist No. 49 open te maken. De Mandsjoe, wiens stoffelijk overblijfsel hij in zee wilde gooien, had bij zijn leven gewenscht, dat zijn lichaam naar China zou worden gebracht; moest men dien wensch niet eerbiedigen? Zoo vroeg Armand zich zelven en misschien zou hij zijn voornemen geheel opgegeven hebben, als het een ander dan een Chinees gegolden had. De Westerlingen zijn van kind af aan gewoon een Chinees meer te beschouwen als een wonderlijk, belachelijk wezen dan als een evenmensch, en zoo dacht Armand nu ook luchthartig: ‘Och kom, in de blauwe golven der zee heeft hij het volstrekt niet slechter dan in de aarde van het rijk China.’ Hij draaide de schroeven los en lichtte het deksel van de geverniste eikenhout kist af. Deze was fraai gecapitonneerd met blauwe zijde en goudborduursel. Een looden kist bevatte het lijk, dat volgens de Chineesche gewoonte fraai gekleed was, en met open oogen en naar het hoofd gebogen armen er uitzag als een stijve pop.

Eene stem klonk door de holle ruimte. Lavarède schrok geweldig, maar was spoedig weer gerustgesteld; Vincent droomde hardop.

Lavarède ontnam hem den sleutel van de buitendeur, vermande zich toen en nam No. 49 om het midden. Toen hij met zijn' last bijna bij de deur was, riep Vincents: ‘Neef!’

Vastgenageld stond onze held daar, bevende van angst; hij wendde het hoofd om naar den slapenden Vincents, maar - o schrik! - door deze beweging zag hij plotseling de glazige, strakke oogen van het doode lichaam vlak voor zich. Kin-Tchang werd aan hem gewroken: zulk een pijnlijk gevoel van beklemming en van vrees had hij nog nooit gehad. Het was hem, alsof zijn hals stijf was en hij het hoofd niet meer kon afwenden.

Aangaande Vincents kon hij intusschen gerust zijn, een zwaar snorken overtuigde hem, dat de 'waker' nog vastsliep. Hij haastte zich de deur open te maken.

Niemand op de kade.

'Verbeeld je, dat ze me wat wijs gemaakt hebben! Ik zie dien Chineeschen vriend niet, die hier op post zou zijn. O wacht eens, daar komt hij, geloof ik, aan.'

Het was de geleerde zelf.

'Is het gelukt?' vroeg hij haastig.

'Heel goed gelukt, hier is de verrader.'

De Chinees maakte eene beweging, die blijde verrassing uitdrukte.

'Gauw nu maar,' riep hij.

Lavarède droeg zijne vracht tot aan den waterkant.

'Hij is het,' zei de Chinees met eene uitdrukking van verachting en diepen haat.

De 'Witte Lotus' kan zich eindelijk wreken.

Hij bond een looden cylinder, dien hij zeker vooraf daar ter plaatse had gebracht, met een stevig touw aan Kin-Tchang vast en liet toen met de grootste onverschilligheid het heele pak van den kant glijden. Een doffe plons - kringen in het water - en toen was alles voorbij.

Twee pakjes banknoten en goudgeld werden Lavarède overhandigd en daarop verdween de wraakzuchtige, even onhoorbaar als hij gekomen was.

Lavarède wachtte tot hij uit het gezicht was, om de looden kist te gaan halen, waarin Kin-Tchang gelegen had. Die ging den Mandsjoe achterna het water in. In de nette eikenhouten kist maakte hij met een steekboor enige gaten, hij moest lucht hebben op de lange reis.

Vincents ronkte nog altijd. Lavarède bracht de gereedschappen op hunne plaats, bevestigde den sleutel weer aan den ring, waaruit hij hem genomen had en legde toen de beide pakjes met geld op Vincents zitplaats met een brief er bij, dien hij vooraf had geschreven. Vincents moest dien, als hij wakker werd, dadelijk vinden.

Nu nam Lavarède de levensmiddelen, die hij met een aardig praatje van den hotelhouder had weten te krijgen, gaf ze een plaatsje in de kist, plaatste het deksel zoo, dat hij het gemakkelijk toe kon laten vallen, draaide een paar van de

schroeven aan en sprong toen vrolijk in zijn naargeestig verblijf. Tot aan de Aziatische kust zou hij doorgaan voor een dooden Chinees.

Tegen den morgen, toen Vincents met een zwaar hoofd wakker werd, was hij zeer verbaasd, zijn ‘neef’ niet te zien. De brief viel hem dadelijk in het oog, het adres liet niet den minsten twijfel, of het schrijven was voor hem bestemd. Hij maakte het open en las:

‘Waarde Neef,

Neem deze twee duizend dollars in afrekening op de erfenis, waarvan ik u gesproken heb. Ik neem vrijwillig afscheid van het leven, maar wie naar de andere wereld gaan, komen soms terug. Als dit mij gebeurt, dan zal ik het u laten weten. Houdt u overtuigd, dat ik in den dood de aangenaamste herinnering aan u medeneem.’

Vincents wreef zijne oogen eens goed uit, hij had er geen hoogte van. Maar hij vermoede zich niet lang met gissingen; schouderophalend zei hij: ‘Hij was gek, maar twee duizend dollars, jongens, dat is geen kleinigheid! Dat was een wijze streek van hem.’

En met die woorden ging hij heen zonder te letten op een onderdrukt lachen, dat uit kist No. 49 scheen te komen.

Op datzelfde vroege uur was Bouvreuil in zijne kamer in druk gesprek met een van de kellners van het China Pacific-hotel. Die man ging voor een groote fooi, de gangen van Armand en zijne vrienden na.

‘Niet thuisgekomen, zegt ge?’

‘Neen Mijnheer, de logeergast van No. 13 is niet op zijn kamer geweest.’

‘Niet in het hotel geslapen! dat begrijp ik niet,’ zei Bouvreuil bij zich zelven. En tot den kellner vervolgde hij: ‘En de Engelschen?’

‘Die zijn op hunne kamers en hebben de deur op slot.’

‘Als ze maar niet in den nacht het hotel verlaten hebben.’

‘Dat zou ik niet denken, Mijnheer, hunne laarzen staan buiten.’

Bouvreuil haalde ruimer adem. ‘Dank u, vriend,’ zeide hij. Dit was voor den kellner het bewijs om heen te gaan. Onder het aankleeden dacht Bouvreuil na.

‘Die drommelsche jongen is met dat al weer ontsnapt! maar ik zal hem wel weten te vinden. Als hij verder reist, dan moeten de Engelschen noodzakelijk denzelfden kant uitgaan als hij, want de oude Murlyton moet hem controleren. Ik moet die twee dus niet uit het oog verliezen.’

Met groote haast pakte hij zijn goed in zijn handkoffertje en verliet zijne kamer. Op de gang zag hij, dat de kellner gelijk had gehad: de laarzen van de Murlytons stonden er nog. In het kantoor van Mr. Tower, waar zoo vroeg in den morgen de directeur nog niet zat, kon hij iedereen uit en in zien gaan. Daar verschoof hij zich, om op de familie Murlyton te wachten. Twee volle uren werd zijn geduld op de proef gesteld, maar eindelijk verscheen Miss Aurett aan den arm van haar vader.

Alsof zij voor een wandelingetje uitgingen, zoo kalm gingen zij de deur uit. Zonder dat onverklaarbare verdwijnen van Lavarède zou Bouvreuil er ook niet aan gedacht hebben, hen achterna te gaan. Maar zijn wantrouwen - en dat was groot, daar hij zelf zoo dikwijls in stilte geen eerlijk spel speelde - was nu eenmaal opgewekt. Hij nam dus zijn handkoffertje en volgde denzelfden weg, dien de Murlytons gingen.

Deze hadden er geen erg in. Zij deden eenige inkoopen voor hunne reis. Bouvreuil wreef zich in de handen, toen hij zag, dat zij zich een valies aanschaften en er allerlei linnengoed en toilet-artikelen in lieten doen. Het was duidelijk, dat zij van plan waren op reis te gaan, hij had dus goed geraden.

Op een hoek van eene straat, toen de heer Murlyton onverwacht omkeerde, werd Bouvreuil gezien. Aurett uitte een kreet van verbazing en misnoegen.

‘Hebt u hem gezien, Papa? hij draagt een koffertje.’

Onverstoord kalm zei de oude heer: ‘Nu ja kind, waarom zou hij niet?’

‘Hij volgt ons, denk ik.’

‘Ja, dat kan best zijn.’

Bouvreuil was naar de overzijde gegaan en stond daar schijnbaar verdiept in de lezing van een aanplakbiljet.

‘Wij moeten maken, dat hij ons spoor bijster wordt. Lavarède zal het zoo vervelend vinden, als hij ook aan boord komt,’ hernam Aurett.

‘Wees maar gerust, ik zal er wel voor zorgen,’ antwoordde Sir Murlyton. En dadelijk riep hij een rijtuig aan. Niet zoodra had Bouvreuil dit gezien, of ook hij wenkte een koetsier. Aurett zag het met spijt.

‘Nee, Papa, nu wordt het toch al te erg, hij gaat ons opzettelijk achterna.’

Haar goede vader wist raad. Hij liet een pond zien aan den koetsier op den bok.

‘Dat krijg je, als je het rijtuig ver voor komt.’

‘Waar naar toe, Mijnheer?’

‘Dat komt er niets op aan, rijd maar toe.’

‘All right.’

De man gaf het paard een flinken slag met de zweep en voort ging het. Maar Boureuels rijtuig had evenzooveel vaart, zij bleven gelijk. Een oploop versperde aan beide rijtuigen den weg.

‘Dat ontbrak er nog maar aan,’ bromde de Engelschman.

Maar een koetsier, aan wien een goudstuk beloofd is, als hij doorrijdt, laat zich door niets ophouden. ‘Politiedienst,’ schreeuwde hij, ‘maakt plaats.’

De menigte liet hem door en sloot zich daarna nog veel vaster op een. Aurett klapte in hare handen van plezier. Boureuels voerman, minder gevat, of minder goed betaald, kreeg van het volk niet gedaan, dat het op zij ging en moest dus wachten. Het eerste rijtuig sloeg eene dwarsstraat in; Bouvreuil kon het later niet terugvinden. Zeer teleurgesteld ging hij naar het hotel terug. Er bleef hem nu nog maar één kans over, om de vluchtelingen weer op het spoor te komen, nl. de lijst der vertrekende schepen na te zien. Toen Bouvreuil bij het hotel aankwam, ging Vincents, die na afloop van zijne

wacht bij Mr. Tower naar zijn pseudo-neef was gaan vragen, er juist uit.

Bouvreuil herkende in hem den zonderlingen gast, die tweemaal in Lavarèdes gezelschap aan de table d'hôte was geweest. De gelegenheid, om van dien man misschien iets aangaande den gevlogen vogel te weten te komen was te schoon, Bouvreuil liet haar niet ongebruikt voorbijgaan. Hij greep den arm van Vincents, die met de handen in zijn zak in gedachten voortliep. Niet weinig verwonderd, zag hij Bouvreuil vragend aan.

‘U kwam hier zeker naar uw vriend vragen?’ begon Bouvreuil.

‘Ja, ik hoopte hem in het hotel te vinden.’

‘Ik zoek ook overal naar hem.... Wij zijn samen uit Frankrijk hierheen gekomen - en daar hij gisteren in uw gezelschap was, dacht ik, dat u mij misschien zoudt kunnen zeggen, waar hij was.’

‘Dat kan ik niet, helaas!’ zuchtte Vincents en keek bedroefd verlegen. ‘Ik geloof, dat hij dood is, dat heeft hij mij ten minste geschreven.’

‘Och, u wilt mij zeker wat wijs maken.’

‘Nee, volstrekt niet,’ zei Vincents, beleedigd door die vooronderstelling, ‘ik kan u den brief van mijn armen neef laten zien.’

‘Is hij uw neef?’

‘Alleen om mij op te zoeken heeft hij de reis naar Amerika gedaan.’

Bouvreuil grinnikte van stil genoegen. Zijne vage vermoedens kregen zekerheid. Lavarède had dien man noodig gehad en hem als werktuig gebruikt, daar was geen twijfel aan, maar waartoe? Bouvreuil zou hem eens laten praten, dan kreeg hij misschien wel te weten, wat zijn ‘schoonzoon’ in het schild voerde.

‘Kom,’ zeide hij, ‘dood zal onze vriend wel niet zijn, dat kan ik niet gelooven. Wij zullen hem samen misschien nog kunnen opsporen. Kom een oogenblik mee naar mijne kamer, om een glas portwijn te drinken, dan kunnen wij er over praten.’

Een glas port kon Vincent niet afslaan. Weldra zat hij te vertellen, terwijl Bouvreuil met alle aandacht luisterde.

De Engelschman had zich intusschen laten afzetten aan de haven, waar hij een restaurant vond, dat er deftig uitzag. Hij ging er met zijne dochter dejeuneren. De ‘Heavenway’ had al stoom op, de boot wachtte alleen nog maar het opkomend getij af. De Engelschen begaven zich aan boord.

Miss Aurett keek angstig naar de drukte op de kade. Zij vreesde onder de vele mensen, die zich daar bewogen en waarvan eenige op de boot schenen af te komen, Bouvreuil te zullen zien.

Een paar passen van haar af stond de kapitein van de ‘Heavenway’ ook uit te kijken. Het was wel niet waarschijnlijk, dat er zoo laat nog een vrachtketel zou mee te nemen zijn, maar men kan nooit weten, en de kapitein was er net een man voor, om zijn voordeel te doen met iedere kans, die hem onverwacht geboden werd. Hij was een Yankee in den waren zin van het woord, weinig beminnelijk, geen praatjesmaker, maar buitengewoon praktisch, een man, die tijd en omstandigheden wist te gebruiken. Hij had een schip van twee duizend ton en wist het zoo in te richten, dat behalve de bepaalde lading ook de doode Chinezen en de levende passagiers er een plaats kregen.

‘Is alles klaar?’ vroeg hij aan den stuurman.

‘Ja, kapitein.’

Daar kwam nog iemand hijgende de plank op met een koffertje in zijne hand. Haastig vroeg hij: ‘Heb ik de eer Mijnheer Mathew, den kommandant van de “Heavenway” te zien?’

Sir Murlyton maakte eene ongeduldige beweging en op het lieve gezichtje van Aurett stond onverholen spijt. De nieuw aangekomene was Bouvreuil.

Hij had Vincents uitgehoord en instinctmatig begrepen, dat Lavarède aan boord van de ‘Heavenway’ moest zijn, want niet voor niemand kon hij zooveel belangstelling gehad hebben voor den beambte van de Pacific-Company. Toen hij onder de passagiers op het dek den Engelschman en diens dochter herkend had, was er bij hem dienaangaande geen twijfel overgebleven.

‘Mijnheer Mathew?’ herhaalde hij.

‘Om u te dienen,’ zeide de kapitein.

Bouvreuil haalde een papier voor den dag.

‘Ik zal de reis meemaken,’ zeide hij, ‘hier kan u zien, dat alles in orde is. Dit is het passagebewijs, dat mij verstrekt werd op het kantoor van de Box-Pacific.’

Kapitein Mathew gaf hem met een buiging het papier terug.

‘Het is volmaakt in orde, maar....’

‘Is er een maar?’

‘Ja, want mijn schip is niet berekend op veel passagiers. Er zijn maar twaalf hutten, waarvan op het oogenblik zeven in gebruik zijn.’

‘Nu, dan blijven er nog vijf, ik heb er maar één noodig.’

‘Die vijf,’ zeide de kapitein, ‘zijn bestemd voor heeren, die te Honoloeloe aan boord komen.’

De angst sloeg Bouvreuil om het hart, hij had geen geluk met de zeereizen, de herinnering aan den overtocht op de ‘Lorraine’ stond hem weer levendig voor den geest. Maar deze reis opgeven, dat wilde hij daarom toch niet.

‘Is er in ’t geheel geen plaats?’ vroeg hij, hopende op een gunstig antwoord.

‘Ja,’ zei de praktische kapitein, ‘tot aan de Sandwicheilanden kunt u een van de lege hutten krijgen, maar dan zult u met een hangmat in het ruim van het scheepsvolk moeten voor lief nemen. Als u dus liever eene volgende gelegenheid afwacht, binnenkort gaat er weer een boot.’

‘Neen, neen,’ haastte Bouvreuil zich te zeggen, ‘ik zal het wel nemen, zooals het valt.’

Mr. Mathew nam het fluitje, dat hij aan een stalen kettinkje bij zich droeg, en bracht er een lang aangehouden schrillen toon mede voort. Op dat signaal begon de stoomboot zich te bewegen, de schroef maakte een stampend geluid, de rook sloeg in dichte wolken uit de pijpen, en, omspat door het schuimende water, stak de ‘Heavenway’ statig in zee.

Langzaam gleed zij langs de stad, die een prachtig gezicht opleverde, tusschen de ontel-

bare vaartuigen door, langs het quarantaine eilandje en het fort Residio. Daar werd de loods van boord gezet en weldra was de kust uit het gezicht.

De zee was de eerste dagen glad als een spiegel en de passagiers konden aan dek wandelen, zonder van stuurboord naar bakboord geslingerd te worden.

Miss Aurett en haar vader hadden spoedig ontdekt, dat hunne mede-passagiers, Amerikaansche veekoopers en onaanzienlijke Chinezen, geen gezelschap voor hen waren. Zij maakten nu en dan een praatje met den kapitein of met den eersten stuurman Mr. Craughton. Maar daar deze heeren in hunne tegenwoordigheid min of meer verlegen waren, gaven die gesprekken hun maar weinig afleiding.

Den eersten Zondagmorgen na de bijbellezing, die door den kapitein voor het scheepsvolk gehouden werd, had Bouvreuil beproefd een gesprek aan te knopen, maar Miss Aurett had hem zoo kort en koeltjes geantwoord, dat hij zich verder op een afstand hield, daarom echter niet minder nauwkeurig lette op alles, wat zij deden en zeiden.

Het stond bij hem vast, dat Lavarède aan boord moest zijn, anders zouden die trotsche, rijke Engelschen wel met eene andere boot gegaan zijn, maar die drommelsche Lavarède had zich goed weten te verstoppen, want hoe lang en waar zijn toekomstige schoonvader ook zocht, nergens vond hij eenig spoor van zijn verblijf.

Toch gaf hij het onderzoek niet op. ‘Hij is hier, daar blijf ik bij,’ zeide hij met de hem eigen hardnekigheid, ‘ik zal hem ook wel vinden, dat preutsche Engelsche dametje zal mij den weg wel wijzen. Op haar gangen wil ik dubbel goed letten. Aurett zou uit haar vel gesprongen zijn van verontwaardiging, als zij het had kunnen hooren. De 8ste en 9de Augustus gingen voorbij, zonder dat hij iets had ontdekt. Na al dat vruchtelooze zoeken was hij in een bijzonder slecht humeur en in zijn hut mopperde hij geweldig te gen dien ‘verwenschten journalist’. Gelukkig voor hem, dat de slaap kwam en hem in zoete droomen zijn leed deed vergeten.

Maar midden in den nacht vloog hij verschrikt overeind. Hij hoorde een dreunenden slag onder zijne hut. Hij was volstrekt geen held en in doodelijken angst zat hij in zijn bed te staren en te luisteren. Doch hij hoorde niets meer, alles bleef stil. Hij rolde zich weer in zijne dekens, denkende dat hij zwaar gedroomd had. In het achteronder stonden de kisten met de gebalsemde Chinezen; die zouden toch geen leven maken! Hij had stellig gedroomd en in die overtuiging sliep hij weer in.

Dat ze daar in het achteronder geen leven zouden maken, dat had hij echter mis. Lavarède verveelde zich gruwelijk in zijn somber verblijf. Aan de schokken had hij gevoeld, dat men de kist inschepte en aan het stampen van de machine had hij gemerkt, dat de boot onder stoom ging. Niemand kwam in de ruimte, waar men hem bij de andere kisten had neergezet. Hij kon dus vrij zijn mooi gecapitonneerd rustbed verlaten en zijne ledematen enige beweging gunnen. De wandeling tusschen de twee rije kisten was wel niet vrolijk en de muskuslucht niet aangenaam, ‘maar’ zei onze held bij zich zelven, ‘ik ben hier ook niet voor mijn pleizier!’

Zoo goed en zoo kwaad, als het ging, kwam hij den 7den en den 8sten Augustus door, maar in den morgen van den 9den ontdekte hij niet zonder enige ongerustheid, dat de meegenomen levensmiddelen weldra op zouden zijn. Een stuk chocolade en een korst brood, dat was alles wat hij nog had. En de reis kon nog wel twee en dertig dagen duren! Wanhopen - dat deed Armand zoo gauw niet; hij besloot eenvoudig

den nacht af te wachten, om eens in de kombuis of bij den hofmeester te gaan snuffelen, of er niets van zijne gading was.

Het duurde vreeselijk lang, eer het nacht werd. Lavarède's maag liet een knorrend geluid hooren en maande hem aan om toch spoedig op teerkost uit te gaan. Maar eene onvoorzichtigheid kon alles bederven, en Lavarède was veel te verstandig, om niet liever wat langer honger te lijden, dan dat hij zijne schuilplaats zou verlaten, eer alles sliep aan boord, behalve natuurlijk de matrozen van de wacht.

Het gewenschte oogenblik kwam. Armand verliet het achteronder, sloop door het halfdek en kwam zonder ongelukken in het buffet van den hofmeester. Daar stond nog een en ander voor de hand, dat van de tafel was overgebleven. Armand pakte in een stukje zeildoek, dat hij daar zag liggen, alles wat hij maar vangen en grijpen kon: blikjes vleesch, scheepsbeschuit, aangebroken flesschen wijn, en zocht met dien buit weer veilig in zijne kist te keeren, maar dit gelukte hem niet. In de gang voor de hutten stond er plotseling een van de equipage voor hem. De matroos zag Armand aan en scheen zeer verwonderd in hem noch iemand van het scheepsvolk, noch een van de passagiers te herkennen.

'What are you doing here?' vroeg hij.

Wat hij deed, kon Armand moeielijk zeggen, hij dacht ook niet lang over een antwoord, maar lichtte den vrager een beentje en rende, terwijl de ander op den grond rolde, met zijn pakje naar het achteronder terug. Opstaan en hem nazetten was voor den vluggen zeeman het werk van een oogenblik. Lavarède keek naar hem en versnelde zijn pas nog meer toen hij zag, dat zijn vervolger in zijne woede het misschien winnen zou. Nog een laatste krachtinspanning en hij was bij de kist, met een vluggen sprong was hij er in en liet het deksel dreunend dicht vallen, op hetzelfde oogenblik, dat de matroos aan den ingang van de doodenthal was gekomen.

De Amerikaan bleef als versteend staan. Hij zag waar hij was en kon zich dien plotselingen slag niet verklaren. Bijgeloovig zijn de meeste zeelui. Zoo moedig en onverschrokken zij de elementen trotseeren, voor de macht van het onzichtbare buigen zij allen in onbestemde vrees. De man ging niet verder, hij wierp een angstig schuwen blik door de ruimte, waarin een bleeke straal van het maanlicht viel en ging toen bevende naar het dek, waar hij aan de matrozen van de wacht zijn geheimzinnig avontuur vertelde. Allen waren het eens, dat hun kameraad een

spook had gezien. En of hun verstand al zeide: de dooden blijven dood, zij geloofden toch vast en zeker, dat dit er een was, die voor straf moest rondwaren, zonder rust te vinden.

Door al het gepraat van zijne kameraden, had de ontstelde zeeman ten laatste geen heldere, juiste voorstelling meer van het gebeurde. Hij begon zich te verbeelden, dat hij zijn been had voelen beetpakken door iets ijzigs kouds. En zijne ijdelheid deed hem aan dit denkbeeld vasthouden. Een mensch kon hem geen beentje lichten, dat moest een geest gedaan hebben. En nu kwamen de spookverhalen en de herinnering aan allerlei akeligheden; en ofschoon ze met aanhalingen uit den bijbel elkaar moed zochten in te spreken en deden alsof zij volstrekt niet bang waren, zoo lag er toch, om zoo te zeggen, vrees in de lucht.

Toen ze de wacht overgaven, werd het wonderlijk geval natuurlijk aan de anderen verhaald en - een weinig opgesmukt. Deze waren nu nog banger dan hunne voorgangers, en zoo ontstond er langzamerhand onder de geheele equipage eene zenuwachtige onrust. Terwijl Lavarède's morgens zich in zijn blauw zijden bed zoo koest mogelijk hield, was er geen enkel matroos recht op zijn gemak en als ze door de nauwe gangen of voorbij donkere hoeken kwamen, vreesden zij allen de schim te zullen zien van de 'ziel, die geen rust en vrede kon vinden.'

Sir Murlyton en zijne dochter waren vroeg aan dek gekomen, want de kapitein had hun gezegd, dat de boot den 10den Augustus in den Kuro-Sivo of Zwarten Stroom zou komen. Over de verschansing leunende, luisterden zij naar de uitlegging van kapitein Mathew.

'Die stroom,' zeide hij, 'draagt zijn naam niet ten onrechte. Men kan hem duidelijk waarnemen en zien, dat het water donkerder is. Hij is gemiddeld acht à negen Kilometer breed en neemt zijn weg dwars door den Stillen Oceaan, juist zooals de golfstroom in den Atlantischen.'

'Heeft de Zwarte Stroom ook zulk een hoge temperatuur,' vroeg Aurett.

'O ja, het zuidelijk deel van Alaska heeft er zijn weelderigen plantengroei aan te danken. Zonder die warme strooming zou aan de zuidkust zoo goed als aan de andere zijden van het schiereiland veel drijfijs zijn en zou er niet veel anders groeien dan mossoorten en dunne berkjes.'

De heer Murlyton wilde hieraan nog eene opmerking toevoegen over het ontstaan der warme zeestroomingen, toen Mr. Craughton met een verlegen gezicht den kapitein kwam spreken.

'Wat is er aan de hand?' vroeg de kapitein, 'je ziet er zoo ontdaan uit.'

'Aan boord gebeuren zulke geheimzinnige dingen.'

'Op mijn schip?' vroeg de kapitein in het gevoel zijner waardigheid.

'Ja, kapitein. Dezen nacht heeft de matroos Fivecreek in de gang voor de hutten een wezen gezien, dat in vorm op een mensch geleek.'

'In vorm op een mensch geleek,' herhaalde de kapitein, 'wat bedoel je daarmee?'

'Ik wil daarmee zeggen, dat het maar eene verschijning was. Fivecreek herkende in hem niemand van de equipage en ook geen passagier. Hij heeft hem gevraagd, wat hij daar deed.'

'En toen?'

'Het is hem slecht bekomen, kapitein, want hij hoorde in eene vreemde taal een paar woorden zeggen en voelde eene vreeselijke koude, alsof er een stuk ijs tegen

hem aangelegd werd. Hij was er zoo door geschrokken, dat hij niet kon blijven staan, maar op den grond rolde.’

De kapitein haalde zijne schouders op.

‘Fivecreek was dronken,’ zei hij, ‘hij heeft zeker gedroomd.’

‘Ik geloof niet, dat hij dronken was, kapitein, want na den eersten schrik heeft hij dien vreemden persoon achterna gezet, maar deze verdween in de doodenkamer met een verschrikkelijk geraas.’

Sir Murlyton ving een half lachenden, half ernstigen blik van zijne dochter op. Zij raadde wel, wie de paniek onder het scheepsvolk veroorzaakt had. Zij lachte, omdat Lavarède voor eene spookverschijning werd gehouden, maar daar zij begreep, dat haar vriend zijne schuilplaats had verlaten, om aan levensmiddelen te komen, maakte zij zich in stilte erg ongerust. Was het hem gelukt eetwaren te vinden? of leed hij misschien nu honger?

De kapitein stond een oogenblik in gedachten. Blijkbaar was hij met het geval verlegen; de scheepswetten voorzagen niet in de moeielijkheid eener geestverschijning en angst was niet te straffen. Wat zou hij doen? Daar hij geen antwoord vond op deze vraag en liever niet wilde bekennen, dat hij zelf niet op zijn gemak was, hield Mr. Mathew het voor de wijste partij zich te houden, alsof hij geen woord van het verhaal geloofde.

‘Ik begrijp niet, Craigton, dat je zoo iets komt vertellen. Zeg maar aan Fivecreek, dat als hij weer eens een dergelijk avontuur heeft, ik hem in de boeien zal laten zetten, om zijne verhitte verbeelding wat te doen bekoelen.’

De stuurman boog, maar hij kon zich niet meer oprichten, zoo stijf was hij van schrik, toen hij eene stem achter zich hoorde zeggen: ‘Mij dunkt, dat die matroos volstrekt niet gedroomd heeft. Ik ben van nacht wakker geworden door een zwaren slag, die uit de ruimte scheen te komen, waar de Chineesche doodkisten staan.’

Allen hadden zich naar den spreker gekeerd. Het was Bouvreuil. Hij was een paar minuten geleden aan dek gekomen en had het verhaal van den stuurman mee aangehoord. De onrust van Miss Aurett was hem niet ontgaan en hij bracht die in verband met het verdwijnen van zijn ‘schoonzoon’. Hij wilde er het zijne van hebben en mengde zich daarom ongevraagd in het gesprek.

De kapitein vroeg hem, wat hij gehoord had.

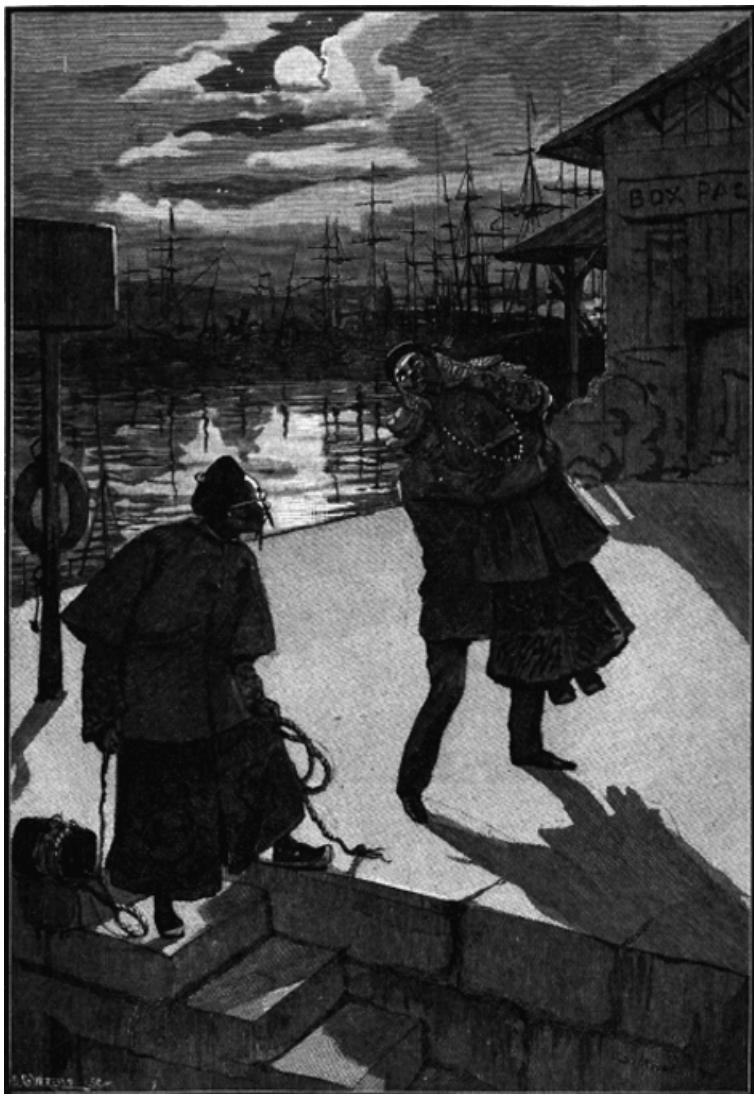
‘Ik ben uit mijn slaap opgeschrikt door een bons, door een vreeselijk leven.’

‘Hoe laat?’ vroeg de stuurman.

‘Ik denk, dat het twaalf uur zal geweest zijn.’

‘Om middernacht, dat zei Fivecreek ook.’

De kapitein stak er nu den gek niet meer mee. Hij had zoo goed als geen onderwijs genoten en was in alles, wat buiten zijn vak lag, bijna even

Lavarède droeg zijn vracht tot aan den waterkant. (blz. 52)

onwetend als zijne matrozen en niet minder bijgeloovig dan zij. Nu een van de passagiers het gerucht bevestigde, stond het bij hem vast, dat het op zijn schip ‘spookte’ en hij vond het geen vrolijk vooruitzicht, dat hij met dien geheimzinnigen gast aan boord nog zeven dagen reis zou hebben, eer hij te Honoloeoe aankwam.

Miss Aurett, die wel zag, hoe het gebeurde den kapitein ontstemde en verontrustte, beproefde hem op andere gedachten te brengen.

‘Ik denk, dat er een paar vaten van de lading verschoven en naar beneden gerold zijn,’ zeide zij op luchtigen toon, ‘dat zal het leven veroorzaakt hebben, dat Mijnheer’ - en zij wees op Bouvreuil - ‘heeft meenen te hooren.’

‘Wel mogelijk,’ zei deze, ‘maar daarmede is de ontmoeting, die Fivecreek gehad heeft, nog niet verklaard. Het lijkt mij trouwens niet zoo moeielijk te weten te komen, wat het eigenlijk geweest is.’

‘Hoe dan?’ vroeg de kapitein.

‘Wel het “spook” is in de Chinezen-bergplaats op eens verdwenen. Laat u de wacht houden er voor. Als de vooronderstelling van deze jonge dame juist is, dan zal er niets bijzonders meer voorvallen, maar als de matroos gelijk gehad heeft, dan zal de “verschijning” zich nog wel eens laten zien.’

Aurett was bleek geworden. Als het doodenverblijf voortaan bewaakt werd, dan zou Lavarède van honger moeten omkomen, of zijne tegenwoordigheid verraden; zoowel het een als het andere vond zij verschrikkelijk.

De kapitein vond den raad uitstekend.

‘Begrepen, Craughton?’ vroeg hij aan den stuurman. ‘Voor de deur van “gele kamer” moet altijd iemand op wacht staan.’

Bouvreuil wierp Miss Aurett een zegevierenden blik toe. Zij wendde haar hoofd af, maar haar pijniger zag toch, dat bij de order van den kapitein de tranen in hare oogen sprongen. Het anders zoo zachtaardige meisje had een gevoel, alsof ze dien hatelijken, dikken Bouvreuil graag in het ongeluk zou gezien hebben, zulk een hevigen afkeer boezemde hij haar in. Hij dwarsboomde haar, maar Lavarède was haar vriend, zij moest en zou hem helpen.

Dit besluit te nemen was niet moeielijk, doch om het uit te voeren had zij niet alleen al haar moed, maar ook al hare slimheid en voorzichtigheid noodig. Zij mocht de belangen van haren vader niet uit het oog verliezen en zij wilde niet handelen zonder zijne voorkennis, zij vond het dus haar plicht hem eerst om zijne toestemming te vragen.

De heer Murlyton kon zijne dochter niet veel weigeren. ‘Ja, ja,’ zei hij, ‘ga je gang maar, kindlief, je hebt een plicht der dankbaarheid te vervullen, ik geef je vrij spel.’

De bel werd geluid voor de koffie. Miss Aurett keek nu weer vrolijk, hare oogen tintelden zelfs een weinig ondeugend. Bouvreuil merkte dit op en vertrouwde het spel niet. Maar onze jonge dame nam van hem niet de minste notitie. Zij ging bedaard op hare gewone plaats zitten en praatte over gewone dingen; het voorval van dien morgen scheen zij geheel vergeten.

De kapitein vertelde iets over de zeevogels, die men in die streken op vijf, zes dagreizen van de kust over het water kan zien zweven. ‘Men noemt ze ‘fregatten’,’ zeide hij, ‘om hunne snelheid.’

‘Van snelheid gesproken, kapitein,’ zei Miss Aurett, ‘hoe staat het met den vluggen vogel, die van nacht aan Fivecreek is ontsnapt? Heeft het “spook” zich niet meer laten zien?’

‘Neen, juffrouw Murlyton,’ was het antwoord, ‘het is niet teruggekomen!’

‘Dan is het scheepsvolk nu zeker weer gerust?’

Mr. Mathew maakte eene ontkennende beweging.

‘Zijn ze nog bang? Voor een spook, dat door een schildwacht bewaakt wordt, behoeven zij toch niet te vreezen.’ Zij lachte, terwijl zij dit zeide en er was iets in haar toon, dat den kapitein tot tegenspraak prikkelde.

‘Zeelui zijn onverschrokken,’ zeide hij, ‘als ze een bekend gevaar onder de oogen moeten zien. Storm en onweder houden hen nooit van hun plicht terug, bij hooge zee en onder felle bliksemstralen doen zij moedig alles, wat er van hen verlangd wordt, maar voor iets, dat zij niet begrijpen, voor de bovennatuurlijke dingen houdt hun moed geen stand. De dapperste is dan niet op zijn gemak.’

Aan de manier, waarop hij dit zeide, merkte Aurett wel, dat hij zelf min of meer angstig was, maar zij deed, alsof zij daar geen erg in had. ‘Zijn er onder uwe matrozen geen Engelschen?’ vroeg zij.

‘Neen, het zijn allen Amerikanen; waarom vraagt u dat?’

‘O, een Engelsche matroos zou moed getoond hebben.’ Zij had moeielijk iets kunnen bedenken, dat den kapitein zoo onaangenaam was te hooren als deze opmerking, die zijn nationalen trots kwetste. Hij zei dan ook op brommigen toon:

‘Een Engelsche matroos zou al net doen als de rest.’

‘Dat geloof ik toch niet,’ hield Aurett vol.

Kapitein Mathew werd vuurrood.

‘Ik wil wedden,’ zei hij, maar hield op eens stil. ‘Bijna had ik eene dwaasheid gezegd,’ begon hij na eenige oogenblikken weer, ‘daar er immers geen Engelsche matroos aan boord is.’

‘O daarom kunt u toch wel zeggen, waarom u hadt willen wedden,’ drong Miss Aurett bij hem aan. Zij juichte in stilte, dat zij hem gebracht had, waar zij hem wilde hebben. ‘Toe, zeg u het mij.’

‘Met alle pleizier, als u dat genoegen doet, maar het beteekent niets, nu er geen Engelsche zeeman aan boord is. Ik had willen wedden, dat die niet kalmer zou geweest zijn dan mijne Amerikaansche matrozen.’

Miss Auretts gezichtje stond ernstig, toen zij den kapitein antwoordde.

‘Ik ben maar een meisje,’ zeide zij, ‘maar ik neem uwe weddenschap aan. Ik zal doen, wat geen hunner durft en dan zullen ze, hoop ik, van hun angst genezen zijn.’

De toehoorders keken verbaasd en zagen het moedige meisje vragend aan.

Zij ging voort: 'Neemt u het aan?'

'Aangenomen,' zei de kapitein.

'Bepaal u zelf maar, waarom wij zullen wedden, Mijnheer Mathew,' zeide zij.

'Om tien dollars.'

'Goed, wil u dan de equipage aan dek laten komen en het voorstel doen, dat ik u, als allen bijeen zijn, zachtjes zeggen zal?'

'U zult mij toch niets onmogelijks vragen?'

'Daar kunt u immers gerust op zijn, daar ik zelf beloof te doen, wat aan de mannen gevraagd zal worden.'

De kapitein was door deze verzekering gerust gesteld en gaf haar zijn woord. Na een half uurtje ging hij naar boven en liet het volk aan dek komen. Al de passagiers gingen kijken en begonnen naar Amerikaansche gewoonte ook met elkaar te wedden om veel grootere sommen dan de tien dollars. De baksmeesters schaarden zich met het volk in twee rijen voor den mast. Toen alles klaar was, fluisterde Aurett een paar woorden tegen den kapitein. Deze scheen verrast, maar volgens zijne belofte deed hij het voorstel zooals het hem gevraagd was.

'Jongens,' zeide hij, 'een van jullie heeft gisteren avond een vreemd persoon hier aan boord meenen te zien.'

Er ging een gemompel door de rijen der matrozen.

'Misschien heeft zijne verbeelding hem bedrogen. Dat moet bewezen worden, dan kan ik u ontheffen van de wacht voor de deur van de bergplaats der Chinezen.'

De matrozen zagen elkander goedkeurend aan. Bevrijd te worden van die wacht, vonden ze blijkbaar heel prettig. De kapitein begon hoop te krijgen, dat hij zijne weddenschap winnen zou. Hij ging voort:

'Het is gemakkelijk genoeg te doen. Gij kunt uit uw midden een aanwijzen, die den nacht in de "gele kamer" zal doorbrengen. Dan zal men weten of er 's nachts werkelijk een schim rondwaart. Overlegt het samen, straks kunt gij mij zeggen, wat gij besloten zijt te doen.'

De gezichten waren lang geworden bij het hooren van dit voorstel. Er werd zachtjes overlegd. Na verloop van tien minuten kwam de oudste der matrozen naar voren en sprak eerbiedig tot den kapitein: 'Neem u het ons niet kwalijk, kapitein, maar wij hebben liever, dat u een van ons beveelt daar te waken. Niemand van ons wil uit eigen beweging de geesten trotseeren, zij brengen ongeluk over wie hen weerstaan. Als de wacht ons bevolen wordt, dan zullen wij gehoorzamen; over de keus worden wij het niet eens, want niemand heeft er zin in.'

'Ik heb mijne weddenschap gewonnen!' riep Aurett verheugd. En tot den matroos vervolgde zij: 'Zeg maar aan uwe kameraden, dat niemand zich behoeft te verontrusten, want van geen van u zal gevergd worden den nacht in de "gele kamer" door te brengen.'

De zeerob zag den kapitein aan en daar deze toestemmend knikte, ging hij zijne boodschap aan de anderen mededeelen, die juichten, toen zij het hoorden. Aurett verklaarde nu, met haar liefste lachje, dat zij den nacht in de scheepsruimte, waar de kisten stonden, zou gaan doorbrengen. Allen prezen haar om hare flinkheid, ook Bouvreuil, maar bij zich zelf zeide hij:

'Ik begrijp er alles van. Het is eene variatie op de reis van Parijs naar Bordeaux, toen zat hij in eene pianokist, nu ligt hij waarschijnlijk tusschen zes planken en houdt zich dood.'

‘Maar dan heb ik je, mannetje,’ zoo vervolgde hij deze overpeinzing, ‘dan heb ik je, en dan zijn wij iets dichter bij het huwelijk van Penelope.’

XV.

De Chineesche Vrijmetselaars.

‘Wie is toch die onnoozele rijmelaar, die gezegd heeft, dat de eeuwige rust een geluk was voor jonge menschenkinderen?’ vroeg Lavarède, terwijl hij zijne leden uitrekte, die door een te lang verblijf in de kist van Kin-Tchang akelig stijf waren geworden. Heerlijke rust! - aanbiddelijke vrede! - aan welke van de twee zou ik het begin van rhumatiek te danken hebben, dat ik in mijne leden voel?’

Den heelen dag was hij gedwongen geweest stil te blijven liggen, want hij vreesde voor ontdekking. Hij had de matrozen, die voor de deur op post hadden gestaan, gehoord, en wel begrijpende, waarom ze daar stonden, had hij onbewegelijk gelegen. Maar al was zijne kist mooi gecapitonneerd, een gemakkelijk bed was dit niet, daartoe had hij te weinig ruimte. Tegen den avond, toen hij het veilig dacht te kunnen doen, was hij naast de kist gaan zitten en probeerde juist met zijn mes een blikje open te maken, toen hij voetstappen in de gang hoorde.

‘Het lijkt wel, of de passagiers allen tegelijk naar hunne hutten gaan, zouden ze bang voor mij zijn geworden?’

‘Hij hield zich doodstil. De voetstappen kwamen naderbij. Lavarède had nog juist den tijd om in zijne kist terug te springen. De deur ging open en er scheen licht in het vertrek.’

‘Daar heb je 't al, een ronde!’ dacht Lavarède, ‘nu wordt ik gesnapt.’

‘Dank u wel, kapitein,’ hoorde hij eene lieve stem zeggen, ‘dank u, die reisdelen zal mij warm houden en met die kaarsen en boeken bij mij zal ik mij niet vervelen. Ik geloof niet aan spoken, ik ben dus vast overtuigd, dat mij niets bovennatuurlijks overkomen zal en ik wil mijne weddenschap geheel winnen.’

‘Maar een matroos op post in de gang, dat zou....’

‘Neen, heusch, dank u Mijnheer Mathew, er is volstrekt geen gevaar. Als u mij maar even zeggen wilt, hoe de deur open en toe gaat, o dank u, ik zie het al, duwen. Goeden nacht, Mijnheer Mathew, heb u over mij maar geen zorg.’

Er werd voor de deur nog een fluisterend gesprek gevoerd en toen verwijderden zich de voetstappen. Lavarède waagde behoedzaam een blik naar buiten, terwijl hij met zijne hand het deksel van de kist een weinig oplichtte, en daar zag hij tot zijne verbazing Aurett, die met eene kaars

langs alle kisten ging, niet zonder huivering, dat merkte hij wel. Zij las de nommers op de koperen plaatjes. ‘No. 49,’ zei ze half luid, ‘waar is No. 49?’

Lavarède antwoordde zachtjes: ‘No. 49 is hier.’

En uit de kist springende, zei hij met den grootsten ernst: ‘Aan welk gelukkig toeval heb ik uw bezoek te danken?’

Zulk eene deftige vraag klonk in die omgeving al heel komiek. Miss Aurett moest lachen en daarmee was haar schroom overwonnen. Zij vertelde vrolijk de geschiedenis van de geestverschijning en met meer terughouding die van hare ongerustheid over hem en de list, die zij bedacht had, om alleen in ‘de gele kamer’, zooals men zijn verblijf noemde, te kunnen komen, ten einde hem te provianderen. En nu haalde zij een zak onder haren reisdeken te voorschijn, waaruit zij chocolade, beschuitjes, portwijn en een prachtig stuk kouden roastbeef haalde, alles netjes in vloeipapier gepakt.

‘Als ik de mensen overtuig, dat er geen reden is tot angst, dan komen ze hier niet meer om de wacht te houden en dan zal ik u nu en dan nieuwe voorraad kunnen brengen.’

Lavarède was getroffen door de eenvoudige wijze, waarop ze over hare moedige daad sprak en hij dankte haar hartelijk voor hare trouwe vriendschap.

‘Wat is uw Papa toch edelmoedig jegens mij, zoo in het geheel niet klein. Want u doet dit toch met zijn goedvinden, niet waar?’

‘Papa heeft het goed gevonden, zonder dat hij mij eigenlijk zijn toestemming gegeven heeft,... hij had mij vrij spel gelaten, daar heb ik gebruik van gemaakt.’

‘Maar hij weet toch, dat....’

‘Dat ik hier ben? O zeker dat weet hij; maar hij wist niet, dat ik daar plan op had, toen hij mij vrijheid gaf u te helpen’.... ‘Ik moet er zelfs bijvoegen,’ ging zij na eenigen tijd voort, ‘dat hij een beetje boos op mij was, toen ik aan dek gezegd had, dat ik den nacht hier wilde gaan doorbrengen. Hij vroeg, wat de mensen wel van mij zouden denken, als zij hoorden, dat ik alleen hier bij u geweest was, maar ik had daar volstrekt niet over gedacht, ik vond het zoo natuurlijk, dat ik u trachtte te helpen en dat vond Papa ook heel goed.’

Lavarède's stem beefde van ontroering, terwijl hij haar nog eens zijn dank betuigde.

Zij spraken nu over de middelen en wegen om weer naar Europa terug te komen, als zij de kust van China zouden bereikt hebben. Lavarède had plan om naar Shangai te gaan en daar op eene Engelsche stoomboot dienst te nemen als matroos. Dat zou wel lukken, dacht hij, want meestal bleven er van de equipage der Europeesche schepen eenige zeelieden in China achter. Aurett vond dat een uitstekend plan, omdat het zoo gemakkelijk uitvoerbaar was. ‘Het zou niet te doen zijn,’ zei Lavarède, ‘over land terug te keeren naar Europa. Zeven duizend Kilometers af te leggen in onbekende streken, bewoond door eene ons vijandige bevolking, dat zou ik liever niet wagen.’

Onder het praten bemerkte Lavarède, dat Aurett vermoed was en hare oogen bijna niet open kon houden. Zij was zoo vroeg opgeweest en de spanning, waarin zij den geheelen dag verkeerd had, had veel van hare krachten gevergd. ‘Slaap, zusje, slaap,’ zong Lavarède schertsend met zachte stem. En Aurett wikkeldde zich dichter in hare reisdeken en sliep onder dit wiegeliedje weldra een gerusten slaap, zich veilig voelende onder de hoede van haar trouwen reisgenoot en vriend.

Zij sliep door tot een hard kloppen haar deed opspringen. Haar vader kwam haar halen. Zij zag, dat Lavarède goed en wel in de kist lag en riep toen: ‘duwen, Papa, de deur gaat van beide kanten open.’

Terwijl zij dit zeide, was zij al bij de deur, waar haar vader met den heer Craigton stond te praten.

‘Hoe laat is het, Papa?’

‘Zes uur, het is klaarlichte dag, ik begon ongerust over je te worden, kind.’

‘Heb ik zoo lang geslapen?’

Craigton was ten hoogste verbaasd.

‘Hebt u geslapen, juffrouw?’ kon hij niet nalaten te vragen.

‘Zeker, en wat heerlijk!’ En terwijl zij met hare heldere oogen haar vader open aanzag, voegde zij er lachend bij: ‘Ik heb zelf gedroomd, dat de ‘geest, die aan boord rondspookt’, mij in slaap zong met ‘Slaap, zusje, slaap!’

Sir Murlyton bracht zijne dochter naar hare hut; hij scheen trotsch op haar te zijn. In de oogen der equipage was zij eene heldin, en nooit kwam zij voortaan aan dek, of men bewees haar den diepstern eerbied.

Geen wonder, dat zij in haar schik was. Zij had bereikt, wat zij wilde: de ‘gele kamer’ werd niet meer bewaakt, er was dus geen gevaar meer, dat Lavarède van honger zou omkomen. In hare goede luim vergat zij zelfs hare verontwaardiging over Bouvreuil, en antwoordde beleefd, als hij de eene of andere opmerking maakte. Zoo vriendelijk zou zij niet geweest zijn, als zij geweten had, dat hij 's nachts uit zijne kooi was gekropen en met zijn oor tegen den grond geluisterd had. En als zij had kunnen zien, hoe hij zich na dat luisteren in de handen wreef van genoegen, dan zou haar tegenzin zeker opnieuw zijn opgewekt.

Het leven aan boord ging weer den ouden eentonigen gang. En de natuur was ook eentonig, het weder bood niet de minste afwisseling; geen wolkje aan den hemel, geen rimpel op het water. De pasagiers werden moede van het schelle licht; overal, waar maar schaduw viel aan dok, zag men ze in schommelstoelen zitten slapen, en zoo leek de ‘Heavenway’ te midden van die eindeloze stilte veel op het geheimzinnige schip van de legende, dat den oceaan klieft met eene bemanning, die niet meer onder de levenden behoort.

Als Lavarède zich dus verveelde en last had van de warmte, zoo kon hij zich troosten, want hij was niet de eenige, die naar het eind van de reis verlangde. De kapitein zag tot zijn spijt, dat ook juffrouw Aurett zich verveelde. Gelukkig bracht de 15de Augustus eenige afleiding. Er vertoonden zich haaien in de nabijheid van

het schip. Het scheepsvolk beproefde natuurlijk dadelijk er een te vangen. Het zou zoo aardig zijn voor de jonge dame, dat eens te te zien.

Na een half uur vergeefsche moeite, trokken ze eindelijk een van die zeemonsters op het dek. Het was een zoogenaamde hamervisch. Hij was bijna zeven meter lang en zijn vreeselijc groote bek met de twee rijen scherpe, driehoekige tanden zag er uit om bang voor te worden.

Als er door matrozen een haai gevangen wordt brengt het gebruik mee, dat ze dadelijk gaan onderzoeken of het gulzige dier niet iets anders heeft ingeslikt dan zijn voedsel. In de haai op de ‘Heavenway’ werd een hermetisch gesloten blikken bus gevonden. Een der matrozen bracht die aan den kapitein.

‘Een laatste woord zeker van arme drommels, die hun schip niet konden redden,’ zei de heer Mathew meewarig. De passagiers gingen allen om hem heen staan, om te zien wat er uit de bus zou komen. De kapitein haalde er, nadat hij de gutta-percha stop er af had laten springen, een papier uit, waarop allerlei vreemde teekens stonden.

‘t Is Chineesch,’ bromde de kapitein teleurgesteld, ‘dat kan ik niet lezen.’

‘Mag ik het eens zien?’ vroeg de heer Murlyton beleefd.

Hij bekeek de letters en teekens nauwkeurig.

‘Wat deze regels inhouden, weet ik niet,’ zeide hij, ‘maar die teekens ken ik wel. Die driehoek met de drie puntjes er onder, bovenaan links in den hoek, bewijzen, dat wij hier te doen hebben met een stuk, dat afkomstig is van Chineesche vrijmetselaars.’

‘Vrijmetselaars in het Hemelsche rijk!’ riep een der passagiers ongeloovig.

‘O er zijn er,’ bevestigde Sir Murlyton. ‘Zij hebben niet alleen hetzelfde onderscheidingssteeken als de vrijmetselaars in Europa en Amerika, maar het schijnt zelfs, dat de gebruiken bij de opneming van een nieuw lid aan eene veel oudere Chineesche vereeniging ontleend zijn.’

Kapitein Mathew stelde in deze mededeeling groot belang en vroeg den Engelschman, of hij wist, hoe het bij de ‘Geeltjes’ toeging.

‘Ja, dank zij een grondige studie, die in Engeland over dit onderwerp uitgekomen is, kan ik er wel een en ander van mededeelen:

De Vereeniging van de Tien-Taï, d.i. “Verbond van Hemel, Aarde en Menschen” bestond reeds in de tweede eeuw der Christelijke jaartelling, en al de teekens van de Vrijmetselaars zijn door haar uitgevonden. Als een nieuweling in de Tien-Taï, ook wel “Universele Liga” genoemd, wil opgenomen worden, moet hij naar het “kamp der gelooigen” gaan en zich vertoonen bij de “Poort van het Oosten”. Daar staat de scherprechter met het ontbloote zwaard, gereed om iederen onbeschaamde te doden, die zonder machting het waagt binnen de heilige grenspalen te komen. De nieuweling moet in het wit gekleed zijn, strikt genomen in een nieuw wit kleed, maar als hij te arm is, is het ook goed als hij zijn oude netjes laat wasschen. Zijn rechterschouder en zijne knieën zijn bloot en zijn haar draagt hij los, ten teeken dat hij zich verzet tegen de overheersching der Tartaren. Eer hij den heiligen drempel overschrijdt, betaalt hij zijne bijdrage, acht gulden ongeveer, en dan moet hij onder de zwaarden doorgaan, die door acht leden van de vereeniging gewelfsgewijze boven zijn hoofd worden gehouden.’

De passagiers gaven blijken van belangstelling en de heer Murlyton ging voort:

‘Met eerbiedigen schroom gaat de nieuweling verder. Eerst komt hij aan het Paviljoen der Roode Bloemen, waar de gelooigen hunne ziel rein wasschen in het

water uit de heilige rivier San-Ho, aan welks oevers eens de “vijf voorvaderen” een schuilplaats vonden, toen zij door de ondankbaarheid van den Keizer en de listen en lagen van diens onwaardigen gunsteling Tan-Sing, verdreven waren. Dan treedt hij den Hemelkring binnen, vervolgens dien der Aarde en gaat over de “Brug van twee Planken”, die bewaakt wordt door “den rooden Jongeling”. Deze draagt eene lans, waarmee hij de ongewijden doorsteekt, die aan het waakzame oog van den wachter aan de Poort van het Oosten ontsnapt mochten zijn. Aan de overzijde van die gevreesde brug vindt de nieuweling de Vredemarkt, den Gelukstempel, de Wilgenstad en den Perzikentuin; daar is de zetel van den Grootmeester. Op het oogenblik, dat de plechtigheid begint, worden de zwaarden weer boven het hoofd van den nieuw-aangekomene gehouden. Dan knielt hij neder, legt eene belofte af in zes en dertig artikelen, waarbij hij al zijne bloedverwanten voor dood verklaart. In de taal der ingewijden betekent dit, dat een lid der vereeniging geene aardsche banden meer kent. Nadat hij deze heeft afgelegd, werpt de nieuweling zich ter aarde voor den troon van den Grootmeester en dan dalen de acht zwaarden, die kruiselings boven zijn hoofd werden gehouden, op zijn bloote schouder neder. Dan wordt hem een beker arak aangeboden, waarin hij uit zijn arm eenige druppels bloed laat vloeien; hij drinkt den inhoud in één teug uit en de Tien-Taï is een lid rijker.’

‘Ik merk wel,’ zeide Aurett, ‘dat er overal in de wereld belachelijke gebruiken gevonden worden.’

‘Je moet er niet zoo lichtvaardig over oordeelen, kindlief,’ verbeterde haar vader. ‘Die vreemde vormen en plechtigheden, die zoo grooten indruk maken op eenvoudigen en onontwikkelden, zijn zinnebeelden van vreeselijke plannen tegen het Chineesch bestuur. Iedere aanhanger van de Tien-Taï verbindt zich om zich nooit te wenden tot de vertegenwoordigers van het gezag in China, zelfs nooit als getuige voor eenige rechtkbank te verschijnen. Als hij recht begeert, dan moet hij zijne zaak voordragen aan den Grootmeester van zijne orde. De vonnissen, door hem geveld, worden door de leden der Vereeniging ten uitvoer gelegd, er de macht van het Verbond, dat miljoenen leden telt, is zoo groot, dat het Chineesche gouvernement niet streng er tegen in durft te gaan. Je ziet wel, dat de Tien-Taï te ernstig is, om er den draak mee te steken.’

‘Ik weet u niet beter te danken voor uwe interessante mededeeling,’ zei kapitein Mathew

tot den heer Murlyton, ‘dan door dit dokument aan uwe dochter te geven als eene herinnering aan hare reis met de “Heavenway”. De brief is door geen alledaagsche besteller aan boord bezorgd, dat verhoogt misschien de waarde er van.’

Aurett nam het met beleefdern dank aan. Zij had, als de meeste Engelsche dames, eene manie voor reisherinneringen, en deze bijdrage, die zoo ongewoon was, stelde zij daarom zeer op prijs.

Acht uur later hoorden de passagiers met genoegen de tijding, dat land in 't gezicht was. De ‘Heavenway’ lag voor de haven van Honoloeloe, de beste ankerplaats van de Sandwich-eilanden.

XVI.

Van de Sandwich-eilanden naar de kust van China.

Er kwam een loods aan boord, en die bracht de ‘Heavenway’ veilig door de gevaarlijke engte tusschen de vele klippen tot in de haven van Honoloeloe. De stad leverde een fraai gezicht op en bood eene aangename afwisseling aan de reizigers, die zooveel dagen niets dan lucht en water hadden gezien. Tusschen het groen der kokosboomen verscholen, lagen de huizen als even zoovele villa's hier en daar verspreid en het geheel maakte meer den indruk van een lustoord, dan van eene handelsstad.

Daar de ‘Heavenway’ eerst den volgenden dag weer in zee zou steken, besloot de heer Murlyton met zijne dochter aan land te gaan. Eene flinke wandeling zou hun goed doen. Voor slangen of andere kruipende dieren behoefde zij geen vrees te hebben, want die zijn op de Sandwich-eilanden onbekend. Een zendeling, die in eene gracht wilde laten roeren, om de kikvorschen te verjagen, werd uitgelachen; door kikkergekwaak worden de bewoners van dat gezegende land niet verontrust.

Onze Engelschen gingen dus de stad in en kwamen weldra aan de rivier Kanaha. De richting van den bovenloop volgende, kwamen zij in het dal van Noehoehanoe. Het was eene heerlijke wandeling langs bebouwde velden, tusschen rijen broodboomen, pandangs en mimosen. De zeewind bracht geurige koelte in de lauw-warme lucht, en Aurett en haar vader genoten er van, blijde eens eene afwisseling te hebben en weer land en groen te zien. Een uur van Honoloeloe af vonden ze een bosch van boomvarens, die daar acht tot tien meter hoogte hebben en aan onze wandelaars een uitroep van bewondering ontlokten. In dit prachtige varenbosch zagen ze ook de haos, een soort van heesters, wier bloemen 's morgens wit zijn, midden op den dag geel en 's avonds rood. Dat bosch en die bloemen in het licht van de morgenzon boden een schouwspel, dat Aurett nooit zou vergeten. Voor het oogenblik werd zij van hare verrukking over dit natuurschoon afgeleid door een inlander, die, terwijl hij hun voorging, hen aldus groette: ‘Good morning, signor.... señorita, je vous salut’....

Drie vier Europeesche talen te hooren uit den mond van een getatoeëerde inlander vond zij al heel vermakelijk. Zij wist niet, dat de Hawaiieten, die telkens in aanraking komen met Europeanen en Amerikanen, van alle talen, die zij hooren, woorden hebben overgenomen. Zooals zij door elkaar Amerikaansche, Engelsche, Fransche, Russische, Spaansche en Italiaansche munten in ontvangst nemen en bij zich dragen, zoo hebben zij van de vreemdelingen ook allerlei uitdrukkingen geleerd, die zij met

hun eigen dialect op de grappigste wijze vermengen. Een reiziger heeft eens hunne taal niet ten onrechte ‘Zee-Volapük’ genoemd.

De inlander, die hoewel hij tot de armen behoorde, toch een net linnen pak en een hoed van fijn stroo droeg, vroeg de vreemdelingen of zij op weg waren naar de Kakounas, de priesters van de godin Pélé.

‘Zijn er dan nog priesters van Pélé,’ vroeg de heer Murlyton, ‘ik dacht dat de oude godsdienst vervangen was door het Protestantisme.’

‘Wij offeren niet meer aan Pélé, maar de priesters hebben hare altaren niet verlaten en dus brengen wij hun schatting, zooals van ouds.’

‘O,’ zei Sir Murlyton meer tot zich zelf dan tot den inlander, ‘dat is weer de oude geschiedenis, Christenen in naam, maar in stilte een aanbidder van Pélé.’

‘O neen, Mijnheer, dat moet u niet denken. Wij eerden de priesters, omdat onze oudsten dien eerbied gaarne zien, maar ons hart behoort aan den Christus, die ons verlost heeft van de dwingelandij en ons het algemeen kiesrecht heeft doen verkrijgen.’

Al werd dit in eenigszins vreemden vorm gezegd, het was de waarheid, met het Christendom is voor de Hawaïeten de vrijheid gekomen en algemeen stemrecht bestaat werkelijk op hunne eilanden.

Onze reizigers waren intusschen bergopwaarts gegaan. De varens hadden plaats gemaakt voor reusachtige mirten, die in vollen bloei stonden.

‘Hier zijn wij er,’ zei Sir Murlyton's geleider.

Zij stonden op een met gras begroeid plateau, voor een steilen rotswand. In het graniet hadden vroegere geslachten figuren uitgehouwen, die nu met rooden oker waren gekleurd. Een grillig gewelf lag aan den voet van derots, als eene donkere plek op dien zonnigen wand.

‘Dat is de tempel van Pélé,’ zeide de inlander.

En toen Sir Murlyton en Aurett bleven staan kijken naar de vreemde rode figuren in den rotsmuur, voegde hij er bij: ‘Gaat u allebei maar gerust met mij mee, de grond is niet meer heilig en de priesters zien de vreemdelingen gaarne komen.’

Zestig jaar geleden zou een vreemdeling niet ongestraft den tempel bezichtigt hebben, want de schending van eene aan de godheid geheiligde plaats werd door wreede martelingen gewroken, maar nu is de tempel eene verlaten woning en niemand weigert er den vreemdelingen den toegang.

Door eene reeks van holten in het binnenste van den berg, onderling verbonden door nauwe

gangen, soms in vertikale richting, zoodat men langs een in het graniet ruw uitgehouwen trap van de eene ruimte in de andere moest komen, geleidde de Hawaïet de reizigers naar het vroeger heilige tempelgewelf. Overal waren de grillig gevormde rotsblokken door menschenhand in groteske beelden herschapen, en in de hoeken zag men de silhouetten van krijgslieden die op hunne lansen geleund, daar voor de eeuwigheid op schildwacht stonden. Vroeger werden na eene zegepraal de wapenen, waarmede men de overwinning had behaald, aan de godin gewijd. Sir Murlyton en zijne dochter volgden zwijgend hun gids. Dit stuk verleden maakte indruk op hen. Het was hun, als zouden zij straks getuige zijn van eene van die bloedige offeranden, die binnen de muren van dezen tempel zoo vaak hadden plaats gehad. Zij verbeeldden zich de sombere muziek te hooren en den optocht der priesters en priesteressen te zien, wanneer zij zich naar de groote offerplaats begaven.

Plotseling bleven zij verbijsterd staan. Uit eene nauwe donkere gang waren zij in de grot gekomen, waaraan zij juist hadden gedacht; de ‘grot der slachtoffers’ werd zij wel genoemd. Zij was grooter dan de vorige en maakte met de vele vreemde steenen beelden een grootschen indruk. Uit eene opening in het gewelf, waarlangs roodachtige planten groeiden viel een schemerachtig rose licht, wat het geheimzinnig aanzien van deze plaats nog verhoogde.

Nauwelijks waren de bezoekers over den drempel, of eene stem heette hen welkom. Een Kakoena, met een los omhangend kleed, was van zijne steenen bank opgestaan, waar hij misschien van verdwenen groothed had zitten dromen en kwam naar hen toe. Hij leek in het minst niet op een wreeden offerdienaar van de bloeddorstige godin. Hij geleidde de bezoekers rond, zooals men het in ieder paleis of museum de vreemdelingen doet en toen zij alles bezichtigd hadden, vroeg hij heel prozaïsch om een fooitje voor zijne moeite. De heer Murlyton gaf hem eene kleinigheid en werd daarop door den inlander weer buiten derots begeleid.

‘Haast u,’ zeide hij, ‘om in de vlakte te komen de “moumoukaou”-wind is gevaarlijk in het gebergte.’

‘Wat is dat voor een wind?’ vroeg Sir Murlytons dochter.

De inlander wees naar het Westen. Het vreemde woord betekende ‘verwoesting’; want door storm uit het Noord-Westen hebben de Hawaïeilanden veel te lijden.

Onze vrienden stapten dus goed door en waren weldra in bewoonde streken. Aan de zeezijde bemerkten zij een groot terrein, waar vele kleine huisjes stonden tusschen het groen. Er waren net geharkte lanen en het geheel zou er vriendelijk uitgezien hebben, als er niet hooge palissaden om heen hadden gestaan. Aan een voorbijganger vroeg Aurett, wie daar woonden. De man maakte een gebaar van schrik en afgrijzen en bromde in zijn dialect:

‘Moü-pake.’

Aurett verstand dat niet, maar de inlander trachtte het haar met teekens te beduiden en vond eindelijk ook het vreeselijke woord, dat hij zocht:

‘De melaatschen!’

De melaatschheid, die gevreesde ziekte, die in de Middeneeuwen Europa teisterde, heeft een dertig jaren geleden de bevolking van Hawaï aangetast. ‘Chineesche ziekte’ wordt zij daar genoemd. Twee percent van de inwoners, ook blanken, zijn er door besmet. Zij worden van de anderen afgezonderd; in het gunstigste geval krijgen zij verblijf binnen de afgeperkte ruimte, die Aurett vóór zich zag liggen, of wel ze worden naar het eiland Molokaï gezonden, het ‘Land der Ellende’, van waar men nooit

terugkeert. Op dat Melaatschen-eiland heeft pater Damien zestien jaren de ongelukkigen verpleegd, tot hij op drie en dertigjarigen leeftijd zelf door de ziekte werd weggenomen. Eere aan de nagedachtenis van dien moedigen priester, die voor de uitgeworpenen een engel der vertroosting is geweest.

‘Is het toch niet wreed, Papa, dat die arme mensen zoo uit de samenleving verstooten worden?’

‘Die wredeheid is noodig, mijn kind, in het belang van de gezonden. Als men voor vijfhonderd jaar de melaatschen niet afgezonderd en zoo geschuwd had, dat, als men hunne klep maar hoorde, men zoover mogelijk de vlucht nam, dan zou Europa nu een groot kerkhof zijn. Maar al is het gevaar der melaatschheid nu geweken, een ander, misschien nog erger bedreigt tegenwoordig het leven der mensen in de Europeesche maatschappij, nl. de drankzucht. Uit de verslaafheid aan alcohol ontstaat vallende ziekte, krankzinnigheid en verdierlijking.’

Deze sombere gedachten stemden onze wandelaars ernstig. Stil gingen zij verder. Het werd tijd, dat zij de stad bereikten, want de lucht werd zwaar bewolkt en de warmte was vreeselijk drukkend. Op eens schoot er een sterke rukwind uit, waardoor boomen ontworteld werden en die de huizen deed schudden. Dat was de moumoukaou, de storm uit het Noord-Westen, waarvan de Hawaïiet gesproken had.

Er was geen denken aan, in dat weer tot aan de haven te komen. De wind was zoo hevig, dat de wandelaars tegen een muur geworpen werden, gelukkig dicht bij den ingang van een huis. De heer Murlyton verzocht daar te mogen schuilen. Het was eene eenvoudige villa, waar een hervormd Engelsch predikant woonde. Aan zijne landgenooten verleende hij gaarne eene schuilplaats, maar hij wenkte hun, dat zij stil moesten luisteren, want hij hield juist eene redevoering voor een tien, twaalf mensen, die daar bijeen waren.

‘Ja, mijne vrienden,’ hoorden de aangekomenen den geestelijke zeggen, ‘de goddeloozen van Honoloeloe zullen dat vloekwaardig schouwspel gaan bijwonen,’ en hierbij sloeg hij op een papier, dat hij in de linkerhand hield, ‘gij ten minste zult uwe zieleheil niet in gevaar brengen.’

Het papier, dat zooveel ergernis gaf, was het programma van de voorstelling, die Sara Bernhardt dien avond te Honoloeloe zou geven.

Juffrouw Murlyton wist het zoo te overleggen, dat zij het programme in handen kreeg en het mocht behouden.

‘Dat zal Mijnheer Lavarède pleizier doen,’ zeide zij tegen haar vader, nadat zij van de predikantsfamilie vriendelijk dankend afscheid hadden genomen, ‘het zal hem aan zijn geliefd Parijs herinneren.’

Toen de ‘Heavenway’ den volgenden morgen de haven van Honoloeloe verliet en koers zette naar Japan, de laatste landingsplaats vóór China, waren er vijf passagiers meer aan boord: de Chinezen, die die kapitein verwachtte. Volgens afspraak kreeg Bouvreuil nu eene hangmat in het matrozenverblijf.

De nieuwe passagiers trokken weinig de aandacht, maar over de verhuizing van den rijken bankier verheugden onze Engelschen zich. Trouwens konden ze niet zeggen, dat Bouvreuil zich aan hen opdrong, hij scheen veeleer te vermijden veel met hen in gezelschap te zijn. Als hij aan dek kwam, voegde hij zich niet bij hen, wanneer zij over de verschansing naar de beweging van het water stonden te kijken, een schouwspel, dat altijd weer aantrekkelijkheid voor hen had. Aan tafel had de dikke heer het te druk met eten, slechts zelden mengde hij zich in een gesprek. Zijn gezicht was ook veranderd, het had nu eene gemoeidelijke uitdrukking, geen spoor meer van onrust of wantrouwen. Hij was zeker van zijne zaak, dat maakte hem zoo kalm, zooals bleek uit het telegram, dat hij aan zijne dochter zond: ‘Op reis naar Takeoe (China). Onmogelijk verder, huwelijjk komt stellig in orde.’

Mlle Penelope ontving dat telegram den 19den Aug., toen zij juist gegeten had. Van aandoening over het heuglijk bericht werd zij ziek en moest hare kamer opzoeken.

Terwijl zij zich ontkleedde om naar bed te gaan, stond aan den anderen kant van de aarde Miss Aurett op, om het kijkje niet te verliezen op de eilanden en riffen, waarlangs de ‘Heavenway’ dien morgen stoomde. Den vorigen avond had zij met haar vader Lavarède een bezoek gebracht en hem het Chineesche dokument laten zien, dat in den haai gevonden was. De journalist meende eenige teekens te kennen en maakte zich sterk, dat hij met geduld een gedeelte van het geschrift zou kunnen ontcijferen.

‘Ik wil het u wel laten houden voor eene poos,’ zei Miss Aurett, ‘maar op twee voorwaarden.’

‘En die zijn?’

‘Ten eerste, dat u ons meedeelt, wat u ontcijferd of geraden hebt.’

‘O, dàt natuurlijk, juffrouw Murlyton!’

Zij scheen niet te merken, hoe warm hartelijk zijn toon was, toen hij dit zeide. Lachend ging zij voort: ‘En de tweede voorwaarde is, dat u goed op het kostbare stuk past, want thuis wil ik het in een glazen kastje zetten en er bij schrijven: Chineesche Vrijmetselaarsbrief, gevonden in de maag van een hamervisch dicht bij Honoloeloe.’

‘En dan zullen al uwe vriendinnen jaloersch zijn.’

‘Juist.’

Heel natuurlijk kwam het gesprek nu op China, op dat vreemde rijk van de zonen van Han, waar vierhonderd miljoen mensen van het gele ras, door hun aantal alleen, de Europeanen buiten sluiten.

Armand sprak over den hoogen graad van beschaving, dien zij in de oudheid bereikt hadden, over hunne uitvindingen en hunne wetenschappelijke ontwikkeling. ‘Het denkbeeld van de rondheid der aarde, waarom Columbus in 1492 uitgelachen

werd, werd in 203 al aangenomen door den Chineeschen Columbus Li-Pai-Chun. Op goed geluk ging hij met een eenvoudige jonk uit, om, naar hij meende, aan de westzijde van Azië te landen. Hij kwam tot aan de golf van Californië. In 206 rustten zijne landgenooten, daartoe opgewekt door zijne verhalen, eenige schepen tot een nieuwe ontdekkingstocht uit, maar storm vernielde die vaartuigen en Li-Pai-Chun vond een ellendigen dood op het rif Krusenstein, waarop zijn schip gestrand was.'

Die geschiedenis had Auretts belangstelling gewekt voor de rots, waar de 'Heavenway' dien morgen voorbijstoomde. Het was het laatste stukje vasten grond, dat zij zou kunnen zien, eer de boot te Nangasaki binnenliep.

De volgende dagen viel er niets belangrijks voor. De hemel was altijd even blauw, de zee even schitterend in het heldere zonlicht. De passagiers waren blij, als het avond werd. De ondergaande zon verspreidde dan aan den horizon een purperen gloed en gaf een verrukkelijk kleurenspel te genieten, en als de laatste tinteling verdwenen was, dan bleef Aurett toch altijd nog staren op het donkere water, waarop de beweging van de schroef lichtende, witte golfjes te voorschijn riep. Wat hare gedachten onder die beschouwing bezighield, zeide zij nooit, maar als de andere passagiers naar de kajuit of in hunne hutten gingen, dan vroeg zij haar vader om nog even met haar een praatje te gaan maken bij hun vriend Lavarède, voor wien deze korte bezoeken de eenige afwisseling waren op die vreeselijk vervelende reis.

'Het is een engel!' zei Lavarède na een van die bezoeken bij zich zelf. Wie hij daarmee bedoelde, duidde hij niet nader aan, maar waarschijnlijk zei hij dit niet van den langen stijven, rechtschapen Engelschman, op wien de benaming minder toepasselijk was.

Ondertusschen stoomde de 'Heavenway' altijd door. Den 4den September kwam zij in de Van Diemenstraat tusschen de zuidelijke punt van het eiland Kioe-Sioe, de zuidelijke grens van Japan en de Lioe-Kioe-eilanden. Den volgenden avond zouden zij te Nangasaki zijn, had kapitein Mathew gezegd. Aurett was innig blij, dat tot nog toe de reis voor haar vriend zoo voorspoedig was geweest. Dien avond bleven alle passagiers aan dek en tuurden onophoudelijk in zee. Aurett vroeg, of zij verwachtten, dat er iets bijzonders zou plaats hebben, maar voor dat het antwoord nog volgen kon, riep iemand: 'Kijk, kijk, nu komt het.'

Aurett zag aanstonds wat er bedoeld werd. Over de zee lag eene gouden schittering, teweeg gebracht door phosphorhoudend zeewier, waar

de boot het water kliefde, daar spatte het lichtende schuim en kroonde de golfjes met een diadeem van brillanten. En in altijd wijdere kringen breidde zich over de donkere golven een licht tapijt. De matrozen wierpen allerlei waardeloze dingen, lege bussen, flesschen enz. over boord. Bij ieder voorwerp, dat in zee plofte, was het, of er een zwerm lichtende insectjes opgejaagd werd.

Dit prachtig schouwspel duurde twee uur en noch het scheepsvolk noch de passagiers konden er zich van losmaken. Eindelijk werd de zee weer donker en toen dreef de slaap de mensen naar kooi. Sir Murlyton vond het ook tijd om te gaan rusten en wilde het avondbezoek liever uitstellen, maar Miss Aurett vond, dat dit onvriendelijk was tegenover dien armen Lavarède, die zich ongerust zou maken, als zij niet even een praatje met hem kwamen maken. Haar vader haalde zijne schouders op, maar eindigde met stilzwijgend toe te geven, wel wetende, dat eene vrouw, die tweemaal zooveel en tweemaal zoo lang praten kan als een man, ten slotte toch altijd gelijk krijgt. Hij gaf haar dus haar zin maar, zonder er eerst lang en breed over te onderhandelen.

Zijne dochter had het intusschen bij het rechte eind, als zij beweerde, dat Lavarède zich over hun wegbliven zou verwonderen. Eerst had hij gedacht, dat zij opgehouden waren, toen was hij angstig en eindelijk treurig geworden. Hij dacht, dat een van beiden misschien ziek was geworden en ondanks het gevaar van ontdekking, wilde hij zijne schuilplaats verlaten, toen, niet meer verwacht, zijne vrienden hem toch kwamen opzoeken.

Zij konden natuurlijk maar heel kort blijven, daar het al zoo laat was. Lavarède deed hen tot aan de deur uitgeleide. Plotseling riep hij op gedempten toon: ‘Wacht u nog even, hoort u daar niet wat?’

Het was, alsof er eene hand langs het beschot streek, dat deze scheepsruimte van de gang scheidde. Lavarède's bezoekers hadden het ook gehoord. Zij waren blijven staan en hielden den adem in.

‘O,’ zei Sir Murlyton, ‘in de gang wordt geloopen.’

‘Ja,’ hernam Lavarède, ‘zij komen op hunne teenen hierheen sluipen, ik hoor het duidelijk.’

‘Wie kunnen dat zijn?’

‘Dat is moeilijk te zeggen. Het veiligst zal wel zijn, dat wij ons verstoppen.’

Zoo voorzichtig mogelijk deden ze dit. En het was goed ook, want een oogenblik later ging de deur langzaam open en kwamen er enige mannen binnen. Zoo dicht gingen ze langs onze vrienden heen, dat hunne kleeren hen bijna aanraakten.

De laatste van de binnengekomenen deed de deur zachtjes toe en nu stak er een een soort lantaarntje aan, dat in de holle ruimte een zwak licht verspreidde, niet meer dan een nachtpitje zou gedaan hebben.

Juffrouw Murlyton had zich bijna verraden door een uitroep van verbazing, zoo verwonderd was zij de vijf Chinezen te zien, die te Honoloeloe aan boord waren gekomen. Die vijf personen hadden tot nog toe den schijn aangenomen elkaar niet te kennen. Waarom waren ze dan nu hier bijeen, op eene plaats, waar behalve haar vader en zij zelve nooit iemand kwam, ja die door de bemanning geschuwed werd; en waarom kozen ze dit late uur tot hunne bijeenkomst?

Dit vroeg de heer Murlyton zich ook af. Lavarède verdiepte zich niet in de vraag hoe en waarom zij daar kwamen, hij lette alleen goed op en keek nieuwsgierig naar wat er nu ging gebeuren.

‘Broeders, Han, Jap, Toeng en Li,’ begon die de aanvoerder scheen te zijn,
‘broeders, ik heb u wat te zeggen, luistert goed toe.’

Hij sprak op gedempten toon, maar zijne stem drong toch door tot den hoek, waar
de drie Europeanen verborgen waren.

‘Verstond ik nu maar beter Chineesch,’ dacht Lavarède.

‘Twee van u,’ ging de spreker voort, ‘zijn door de blanken opgevoed. Zij kennen
de taal van de zonen van Han niet zoo goed als het Hawaïetsche dialect. Dus zal ik
mij daarvan bedienen, opdat gij allen mij moogt begrijpen.’

‘Mooi zoo,’ dacht onze Parijsche vriend, ‘nu kan ik gerust zijn.’

‘Broeders,’ ging de Chinees voort, ‘morgen zullen wij te Nangasaki komen, waar
Jap, Toeng en Li aan land zullen gaan, om op het eerste beste Chineesche
koopvaardijschip zich naar China in te schepen.’

De drie genoemde mannen bogen het hoofd.

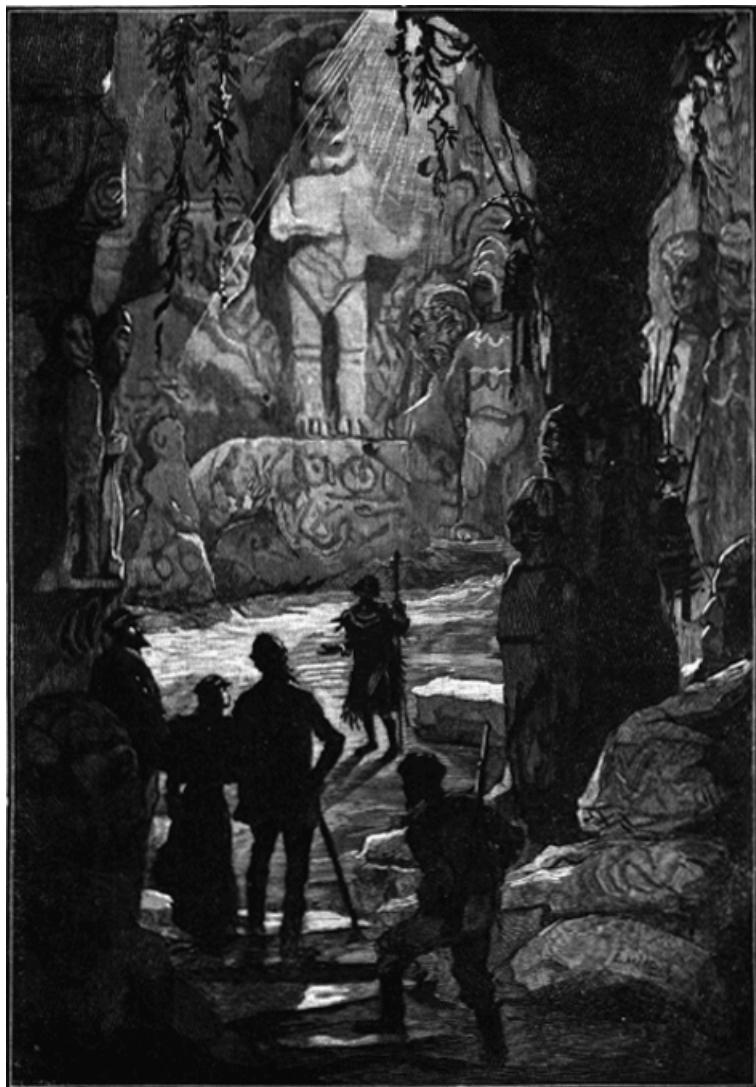
‘Gij weet, waarom ons aller hoofd ons heeft teruggeroepen. Onze vereeniging
“Geen Huichelarij”, verdient dien naam. De geringste van hare leden weet waarvoor
en tegen wie hij strijden moet. Wij vertegenwoordigen alle vijf eene afdeeling die
te Peking moeten samenkommen op een nader te bepalen dag.’

‘Wij zullen er met de onzen zijn,’ antwoordden zij allen eenstemmig.

‘Goed. Hoort nu, welke orders onze Grootmeester geeft en waarom: ‘Wij zonen
van Han. wij willen China aan de Chinezen weergeven en de Mandsjoe verjagen,
die nu de macht in handen hebben. Nu voelt de dwingeland, dien zij hoogmoedig
“Hemelzoon” noemen, wel, dat zijn troon wankelt onder den aandrang van een volk,
dat zich vrij wil maken. Bang geworden, strekt hij de armen uit naar de vreemdelingen
uit Europa, hopende dat die hem tegen ons zullen verdedigen. Hij heeft hun reeds
toegestaan, handelskantoren te vestigen langs de kust, nu denkt hij er over, ook het
binnenland voor hen open te stellen.’

Een dof gemompel stoorde hem in zijne toespraak. Zijne hoorders zagen er dreigend
uit en hunne door toorn verwrongen gezichten hadden iets vreeselijk onaangenaams.

‘Er is een zekere doctor Kayser bij den overheerscher gekomen en heeft tot hem
gesproken: “Met een zak van zijde, dien ik met gas zal laten vullen, wil ik in de lucht
opstijgen. Ik meen haar te kunnen sturen. Laat mij er in uwe hoofdstad de proef van
nemen en ver zweven boven de landen, waarover gij gebiedt.” Hij heeft zijne
toestemming gegeven en nu zal den 22sten Octo-

Sir Murlyton en zijn dochter volgden zwijgend den gids. Dit stuk verleden maakte indruk op hen.
(blz. 62)

ber die Kayser met zijn bestuurbaren ballon te Peking opstijgen.'

De Chinees rustte even en vervolgde toen met eene warme overtuiging in zijne stem:

'Zoo wordt er gezegd; maar hier, zooals altijd, bedriegt hij het volk. Als die Duitscher met zijn ballon boven ons land zweeft, dan zal hij de wegen, de rivieren en kanalen bestudeeren, zoodat op een gegeven oogenblik de Europeanen al onze verkeerswegen zullen kennen; en dan zullen zij er gebruik van maken, om ons ten onder te brengen. Maar wij waken! Tegen den wil van de geheele natie vermogen zij niets. Wij zijn sterk door ons aantal en door onze toewijding, laten wij ook toonen, dat wij slim zijn en onze oogen openhouden. De vele moorden zullen de Europeanen wel tegenhouden van een openlijken inval; nu zullen zij het op bedekte wijze beproeven. Laten wij dus hun toestel vernielen en daardoor toonen, dat zij ons niets kunnen wijsmaken.'

'Wij zullen gehoorzamen,' klonk het in koor.

'En nu broeders,' hernam de eerste van het vijftal, 'zoekt uwe hutten weer op. Jap, Toeng en Li moeten eerst gaan, Han en ik wachten nog even.'

De drie aangewezenen gaven hun chef de hand, sloegen zich op de borst en brachten even de hand aan het hoofd, daarop gingen zij zwijgend heen.

De woordvoerder, die de bevelen van den Grootmeester van de geheime vereeniging 'Geen Huichelarij' had overgebracht, sprak nu zachtjes tot den vierden aanhanger, die op zijn wenk bij hem achtergebleven was: 'Han, voor u heb ik nog iets anders te doen.'

'Beveel, Heer,' sprak deze.

Met eene duidelijke stem gaf de chef toen de volgende order: 'Te Nangasaki moet de kist No. 49 in zee gegooid worden.'

'Het zal geschieden.'

Miss Aurett beefde, toen zij dit hoorde, maar zij luisterde met aandacht om geen woord van het gesprek te verliezen.

'Vraagt gij niet waarom, Han?'

'Waartoe, Heer? Gij beveelt het, ik gehoorzaam u zonder vragen.'

'Maar ik wil toch, dat gij weet waarom. Veertien dagen geleden heeft het comité van San Francisco mij doen weten, dat door de waakzaam van het bestuur van de Box-Pacific-Line een verrader, die door de geheime rechtbank veroordeeld was, nooit weer in China terug te komen, nu toch misschien in weerwil van het vonnis, in Chineesche aarde eene rustplaats zal vinden.'

'En?' vroeg Han nieuwsgierig.

'Sedert heb ik geen bericht gehad. De kist is dus zeker aan boord, en nu moet ik mij houden aan de instructie van het comité.'

Terwijl hij dit zeide, had hij het lantaarntje genomen en las de nommers op de koperen plaatjes.

'Hier is hij al,' zeide hij, terwijl hij bij de kist van Lavarède bleef staan, 'die moet overmorgen in de golf van Petchili over boord.'

'Waarom nu niet dadelijk, nu wij toch hier zijn?' vroeg Han.

'Omdat de kist zou drijven en misschien door een of ander vaartuig weer opgenomen zou worden. Te Nangasaki zal ik looden salmen koopen, die den Mandsjoe naar de diepte zullen trekken, begrepen?'

‘Mochten alle verraders aldus gestraft worden,’ sprak Han met een zingend neusgeluid.

De deur van de ‘gele kamer’ viel met een lichten slag achter de samenzweerders dicht en de drie, die getuigen waren geweest van dit vreemde tooneel, hadden kunnen denken, dat het een droom was, als de werkelijkheid niet zulk een diepen indruk op hen had gemaakt.

Met trillende stem vroeg Aurett: ‘Hebt u het gehoord, Mijnheer Lavarède?’

‘Ja, Juffrouw Murlyton,’ antwoordde Armand kalm. ‘Die safraangezichten willen kist No. 49 in zee werpen. Het comité van San Francisco is dat van Honoloeloe te vlug af geweest. Wat een grappige tooneelen beleven we toch!’

‘Je hebt een gelukkig humeur, Lavarède,’ merkte Sir Murlyton op, ‘het besluit van die Chinezen lijkt me echter wel gevaarlijk voor je.’

‘Gevaarlijk voor mij? U bedoelt voor het verkrijgen van de erfenis?’

‘Ja, want al zult ge wel zoo wijs zijn, niet in de kist te gaan liggen, tegen dat ze die komen weghalen, zoo zijt ge toch uw gemakkelijken reiskoffer kwijt, dan kunt ge in Takeoe niet van boord en dan....’

Armand lachte. ‘Ja, voor mijne reis zou het er gek uitzien, als ze mijne kist wegnamen, maar dat zullen ze niet. Heerlijk, dat ik zulk een goed mes heb!’

Terwijl hij dit zeide, was hij bezig de schroefjes los te draaien, waarmee het plaatje No. 49 bevestigd was, en toen hij het los had, deed hij hetzelfde met het nommer van de kist, die naast hem stond.

‘O, nu begrijp ik, wat u gaat doen!’ riep Aurett.

‘Ik verander de nummers, ik wordt nu No. 48. Dat onderzeesche reisje, dat die gelen mij willen laten doen, kan No. 48 nu maken.’

De plaatjes waren spoedig verwisseld en daarop wenschten de mededingers elkaar hartelijk goeden nacht. Miss Aurett liet haar handje iets langer dan anders in Lavarède’s hand rusten. Die afschuwelijke Chinezen hadden haar zoo bang gemaakt voor het leven van haar vriend, dat het geen wonder was, dat zij met een stevigen handdruk afscheid namen. Het was toch een beminnelijk mensch, die vroolijke Lavarède! overal wist hij raad op en altijd was hij in goed humeur. Aurett dacht nog lang aan hem, toen zij eigenlijk al had moeten slapen.

Den 5den September boog de ‘Heavenway’ om kaap Long, waarachter de stad Nangasaki ligt, een van de zeven Japansche havens, die voor de Europeanen openstaan.

Evenals alle andere jonge meisjes had Aurett het werk van Pierre Loti gelezen. Zij moest lachen, toen zij de kleine huizen tusschen groene heuveltjes zag; maar niet het belachelijke van de miniatuurhuizen en de kleine menschjes had de overhand in hare gedachten, want zij zag daarnaast de bewijzen, dat een intelligent en arbeid-

zaam volk naar vooruitgang en Westersche beschaving streefde. De vuurtoren van Ojesaski, die, zooals kapitein Mathew haar mededeelde, op twee en veertig kilometer afstand te zien is; de groote dokken, waar de kolen uit de mijnen van Tohasima opgestapeld lagen, maakten een goeden indruk, geheel verschillend van dien van het oude fanaticke Japan, waaraan de punt Daïka en de Papenberg herinnerden, van waar in 1858 vier duizden Christenen in zee geworpen werden.

Aan den wal was de omkeer, die onder het bestuur van den tegenwoordigen Mikado in Japan plaats heeft gegrepen, nog meer merkbaar. Naast den man uit het volk in de Japansche nationaaldracht, ziet men ambtenaren met nauwsluitende zwarte jas en hoogen hoed. Een beetje linksch zijn zij nog in hunne bewegingen in dit Europeesch kostuum, zeker omdat zij er nog niet lang aan gewoon zijn. Hunne vrouwen en dochters dragen de nieuwste Parijsche moden met meer gemak en elegantie, zij hebben zich beter in de verandering weten te voegen.

Evenals de kleederdrachten verschillen ook de winkels, de oude zijn nauw en donker, de nieuwe hebben hooge spiegelruitens. Aanplakbiljetten ontsierden hier als overal de drukst bezochte gedeelten der stad. Aanbevelingen voor de verkrezingen prijken in verschillende kleuren tegen de muren. Eens zullen de Japanners misschien de Europeanen een verwijt maken van de invoering van het parlementaire stelsel; maar dan zullen deze tot hunne verdediging kunnen aanvoeren, dat zij hun ook de teederste liefkoozing geleerd hebben, nl. omhelzing en kus. Die hartelijke begroeting teen teeken dat men elkaar zeer liefheeft, was daar vroeger niet bekend. Aan de Japansche vrouwen komt de eer toe, dat zij de eersten zijn geweest, die dit Europeesch gebruik begrepen en toegepast hebben.

De heer Murlyton wilde eerst dineeren, voor zij naar de 'Heavenway' terugkeerden, maar bevond helaas! dat de Japansche keuken in een tijdperk van overgang is, waarin de nieuwe Europeesche gerechten op zulk een vreemde manier vermengd worden met de bestanddeelen van de nationale spijzen, dat noch de vreemdelingen, noch de Japanners zelf iets goeds te eten krijgen. Al werden onze Engelschen bediend door een kellner in zwart rok met lang wit schort, wat hij hun bracht was alles behalve lekker. Miss Aurett trok haar aardig neusje op voor de rabarber-croquetten, die in ricini-olie waren gebakken en de heer Murlyton vond gebraden kip met rode miereneieren en visch met zure saus, waarover ongeraffineerde suiker gestrooid was, geen smakelijke kost. In naam der beschaving moet men dat in Japan maar goed vinden, al wordt men er wat mager van.

De roeiboot van de 'Heavenway' lag klaar om de passagiers weer aan boord te brengen. Met de Murlytons zaten er ook de twee Chinezen in, die Miss Aurett zulk een schrik hadden aangejaagd door hun boosaardig plan omtrent No. 49. Zij hadden ieder een vreeselijk zwaar pak bij zich.

'Dat zijn zeker de looden zalmen,' fluisterde Sir Murlyton Aurett in. 'Wat is er?' ging hij voort, 'je ziet zoo bleek, kind,' en hij keek haar bij die woorden onderzoekend in de oogen.

'Ik dacht aan.... aan wat niet meer kan, gelukkig!' verontschuldigde zij zich, terwijl zij een kleur kreeg. Zij voelde, dat haar vader geraden had, dat de mogelijkheid van Lavarède's verdrinken, haar zoo had ontroerd. Zij stelde zich voor, hoe het had kunnen zijn, als een gelukkig toeval hem het gevaar niet had ontdekt.

Dien avond genoot Lavarède van een lang bezoek van zijn vrienden.

Toen Aurett den volgenden morgen in de kajuit kwam om te ontbijten, hoorde zij van den kapitein, dat zij weldra in de Gele Zee zouden zijn.

‘De Blauwe Zee, de Gele Zee,’ lachte zij, ‘ze houden hier veel van kleuren, schijnt het. Blauw gaat nog, maar een Gele Zeel hoe vreemd!'

‘U zult het zien, juffrouw Murlyton,’ zei kapitein Mathew, ‘dat die benaming heel juist is. Die zee is ondiep en de rivieren, die er in uitlopen, zetten een slib af van het löss, de vruchtbare gele aarde, waaraan China zoo rijk is.’

Miss Aurett had met meer belangstelling kunnen luisteren, dan zij deed; hare gedachten liepen vooruit naar het einde der reis; of zij het laatste gedeelte over groene of gele golven stoomden, was haar volmaakt onverschillig, als deze laatste dagen maar geen ongeluk brachten.

Werd Aurett's stemming ernstiger, Bouvreuils humeur was nog nooit zoo vrolijk geweest. Zijne medepassagiers merkten het op en dachten; ‘Natuurlijk is hij blij, dat de reis nu weldra aan een eind is, want het logeren vooruit is niets plezierig voor hem.’

De uren kropen om, Aurett had de boot nog nooit zoo leelijk en de zee zoo vervelend gevonden als dien dag. ‘O, Papa, wat is die altijd blauwe hemel toch hopeloos eentonig!’

De heer Murlyton, die eene groote gave van opmerken bezat, zag wel aan het trillen harer neusvleugels, dat het in haar binnenste stormde; hij vond het geraden, er voor te zorgen, dat de storm niet naar buiten kon uitbarsten en dus gaf hij geen antwoord op de verzuchting, deed alsof hij de vraag niet gehoord had en ging met den eersten stuurman een praatje maken. Het gesprek kwam op de visscherij van New-Foundland en de kreeftenvangst. Over zulk een onderwerp zouden een Engelschman en een Amerikaan in weken nog niet uitgepraat zijn, en zoo vermeed Sir Murlyton de kans, dat de prikkelbare bui van Miss Aurett op zijn hoofd neerkwam.

Na het avondeten gingen ze nog aan dek wat wandelen. Tot zijne groote verbazing vond de oude heer zijne dochter weer lief en beminnelijk. Haar booze humeur scheen met de ondergaande zon verdwenen te zijn. Zij praatte vrolijk met haar vader, wiegde zich gemakkelijk in een schommelstoel, om ‘nog wat van de zee te genieten’. Tegen elf uur stond zij op. Zij was moe, zei ze, en wilde gaan slapen. Hartelijk kuste zij haren vader goeden nacht.

De oude heer wilde zelf ook niets liever dan gaan rusten en zoo zocht ook hij zijne hut op en was weldra in slaap. Hij zou zich niet zoo kalm

aan de zoete ruste hebben overgegeven, als hij geweten had, wat zijne dochter van plan was.

Zij was vast besloten de beide Chinezen te bespieden, als zij hun wraakzuchtig plan gingen volvoeren. Toen alles stil was, begaf zij zich naar de nauwe donkere gang. Aan het andere einde zag zij bij een flauw schijnsel twee gedaanten. Zij herkende Han en zijn' chef.

Het licht verdween en daaruit begreep Aurett, dat zij de 'gele kamer' waren binnen gegaan. Zij kon hare nieuwsgierigheid niet bedwingen en in haar angst voor Lavarède's veiligheid waagde zij het, tot aan de deur te sluipen. Han had die niet goed gesloten, en door de reet kon zij zien, wat er daar binnen gebeurde.

De aanhangiers van 'de Witte Lotus' hadden hun lantaarnje op den grond gezet en lichtten de kist, die het plaatje No. 49 droeg, van het voetstuk. Door eene verkeerde beweging stootte de kist tegen den grond. Miss Aurett, die toch al zenuwachtig was, gaf bij dien bons een lichten gil. Bijna op hetzelfde oogenblik werd zij om haar pols gegrepen en voor dat zij wist, wat er met haar gebeurde, werd zij medegesleept binnen de ruimte, waar de kisten stonden.

Han was op het hooren van haar stem toegesprongen en bracht haar nu voor zijn meester. Deze zag haar scherp doordringend aan met onbeweeglijke ogen, die haar hypnotiseerden. Achter haar, tegen de deur geleund, wachtte Han zijne bevelen. De chef haalde zijne schouders op: 'Jammer voor haar, maar ik kan er niets aan doen, wat behoeft zij te luisteren! Han, doe uw plicht.'

Han trok zijne dolk en richtte die tegen het bevende meisje. Toestooten kon hij echter niet, want hij werd als een tol in 't rond gedraaid en kwam tegen een der schragen te land, waar tegen hij zich gevoelig stootte.

Lavarède, die de Chinezen verwacht had en bij hun 'werkje' wilde toekijken, was uit den hoek, waar hij zich tot nog toe verborgen had gehouden, toegeschoten op het juiste oogenblik. Daar stond hij nu vóór de dreigende mannen, om het beangste meisje te beschermen.

Nu moest er wel eene worsteling volgen. Aurett wist, dat hij in staat was de erfenis van zijn neef Richard aan haar op te offeren. Op het gerucht zouden de matrozen van de wacht komen toeloopen en zelfs al drong het geluid, van wat hier gebeurde, niet tot hen door, dan was Lavarède's geheim nu toch verraden. En wie weet - zij sidderde bij die gedachte - of in dien ongelijken strijd haar vriend niet het onderspit zou delven, ja misschien er niet levend zou afkomen!

Met angst in hare oogen keek zij naar Armand. Deze glimlachte.

In allerlei talen door elkaar, zooals hij het van den Hawaïiet gehoord had, sprak hij tot de Chinezen: 'Waarom wilt gij deze jonge dame vermoorden? ik ben haar vriend; zegt, waarom?'

De twee 'Hemelingen' zagen hem verbluft aan.

Lavarède vervolgde even kalm: 'Omdat gij haar geen getuige wilt laten zijn van uwe daad? Alsof ik niet wist, dat gij hier zijt om kist No. 49 in zee te gooien.'

En toen de Chinezen hem blijken gaven van de hoogste verbazing, voegde hij er nog bij: 'Mij is dezelfde last opgedragen en daarom reis ik verborgen in No. 48.'

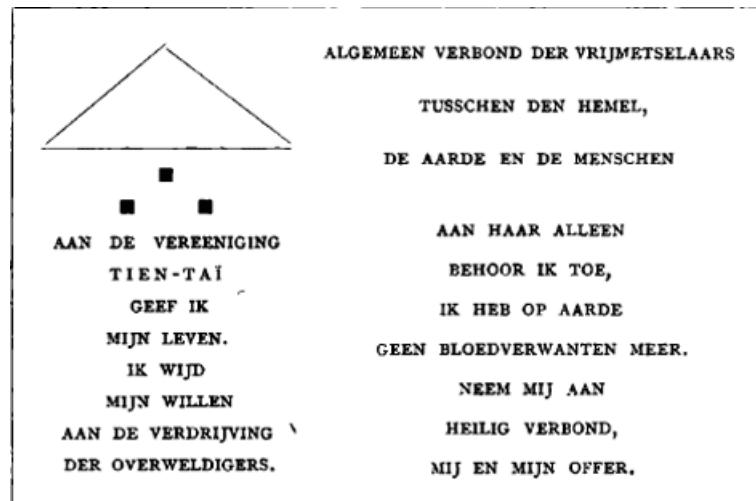
Hij lichtte het deksel van zijne kist op en liet zien, dat zij ledig was. Nu vond de Chinees, dien Han 'meester' noemde, zijne spraak terug.

'Wie zijt gij?' vroeg hij.

'Wie ik ben? Zie zelf maar.'

En terwijl hij moeite had een lach te onderdrukken, gaf Armand hem de bus, die in den haai gevonden was.

De ander gaf op het gezicht van die bus een teeken van verwondering. Hij opende haar, nam het perkament er uit, las wat er opstond:

De handtekening van den Grootmeester overtuigde den Chinees van de echtheid van dit stuk. Hij gaf het aan Lavarède terug met de woorden:

‘Gij zijt onze Broeder, staat gij in voor deze Europeesche dame?’

‘Van San Francisco af voorziet mijne zuster mij van voedsel, zonder hare hulp zou ik nu aan de dooden gelijk zijn, wier overlijfselen in deze kisten zijn vergaard.’

‘Zij zal dus zwijgen?’

‘Zoo goed als ik zelf.’

‘Die verklaring is voldoende. Han, wij doen ons werk.’

En spoedig hadden ze de kist opgenomen, waarin naar zij meenden het gebeente van den gehaten Mandsjoe rustte. Bijna onhoorbaar droegen zij haar weg.

‘Slaap wel, juffrouw Murlyton,’ zei Lavarède, ‘het spijt mij, dat ik u niet kan geleiden, maar u weet, ik moet mijn kamer houden. Goeden nacht.’

Zij gaf hem eene hand en ging naar hare hut terug.

Den volgenden dag, toen zij toevallig aan dek zat, kwam Han op kleinen afstand van haar over de verschansing leunen. Zonder haar aan te zien, zonder eenig gebaar, dat kon te kennen geven, dat zij met elkaar een geheim hadden, zeide hij:

‘Zuster van een van de onzen, van nacht hebt gij door ons een schrik gehad. Wij vragen u om vergeving. Wil dit van ons aannemen voor uwe reis naar het rijk van het Midden. Mijn meester zendt het u.’

Hij had een metalen voorwerp in de hand, een witte lotusbloem.

‘Draag die bloem zichtbaar, dan zijt gij veilig voor onbeschaamdheden van de politie en zult overal vrienden vinden, waar gij ook heen gaat.’

Zonder te groeten, eenvoudig als een passagier, wien het kijken verveelde, draaide de Chinees zich om en wierp handig, zoo dat niemand dan Aurett het zag, de bloem voor hare voeten. Toen ging hij bedaard heen.

Na een oogenblik gewacht te hebben, raapte Aurett het onderscheidingssteek van de machtige geheime vereeniging op en liet het in haar zak glijden. Onwillekeurig prevelde zij:

‘Dat kan zijn nut hebben voor hem.’

De ‘Heavenway’ zette intusschen koers naar de kust van Korea. De steden en dorpen van dat schiereiland kwamen te zien en de kapitein vertelde allerlei bijzonderheden van de vreemde zeden en gewoonten van dat land.

Eindelijk, den 10den 's avonds, kwam Takeoe in het gezicht. Het was te laat om de haven binnen te loopen, daarmee moest gewacht worden tot den volgenden morgen vroeg. Voor de laatste maal bezochten Sir Murlyton en Aurett Lavarède in zijne schuilplaats. Zij spraken af, dat zij den volgenden avond elkaar zouden vinden in het hotel van de Box-Pacific-Line-Company. Armand zou in den loop van den dag wel eene gelegenheid weten te ontdekken, bij het uitladen van de kisten onbemerkt te ontsnappen. Vol vertrouwen drukten de mededingers, die zulke goede vrienden waren geworden, elkaar de hand met een: ‘Tot morgen!’

XVII.

Verwikkelingen.

Den 11den September, 's morgens om tien uur, zat mijnheer Saxby, de vertegenwoordiger van de Box-Pacific in China, in zijn kantoor te Takeoe. Het vertrek

was ruim en de wijd openstaande vensters lieten zon en bloemengeur vrij binnен. De directeur keek na, wat de post gebracht had. Hij werd in deze bezigheid bijgestaan door een jongen klerk, die belachelijk onhandig was.

‘Kijk eens, Howdin, noteer dit: de familie Pali-Ma van het dorp Tien-Be zal van morgen nog het lijk komen halen van de overledene Li-Moua, die in San Francisco gestorven is en met de “Heavenway” thuiskomt. Zie het eens na in het scheepsboek en laat die kist ten spoedigste hierheen brengen, opdat de herkenning gauw kan plaats hebben. Anders drink ik weer zoo laat koffie.’

En terwijl de klerk zich de deur uitspoedde, niet zonder zich eerst een paar maal te stooten, bromde de directeur bij zich zelven: ‘Wat een haast hebben die mensen! Nauwelijks is de boot binnen de haven, of ze willen hun ‘vrachtje’ al hebben. Het publiek vergt vreeselijk veel, men laat ons geen tijd om adem te scheppen. Ik zou wel lust hebben bij circulaire bekend te maken: ‘Men kan zijn goed pas krijgen vier en twintig uren na aankomst van de booten.’

Hij kon niet langer over zijne drukte peinzen, want er werd aan de deur geklopt; een knecht in livrei diende een bezoeker aan.

‘Wat voor een man, Bridge?’ vroeg de directeur.

‘Een passagier van de “Heavenway”. Hij zegt, dat hij u iets gewichtigs heeft mee te delen.’

‘Alweer iemand, die beslag op mijn tijd legt. Maar ik moet hem wel ontvangen, ’t is een klant van de Pacific-Company. Laat hem maar binnен.’

De knecht verdween, deed een oogenblik later de deur opnieuw open en kondigde den binnentredende aan: ‘De heer Bouvreuil’.

Met een verheugd gezicht kwam de dikke geldman het kantoor binnenstappen en groette den heer Saxby beleefd. Deze, die het vervelend vond in zijne overdenkingen gestoord te worden, keek lang niet vriendelijk en knikte even, minder om den groet te beantwoorden, dan om te laten merken, dat hij bereid was om te luisteren.

‘Mijnheer,’ begon Bouvreuil, ‘ik ben een Franschman, grondbezitter, president van het Syndicaat voor de Panama-zaak.’

Alsof een veer hem opgewipt had, sprong mijnheer Saxby vlug van zijn stoel op en zeide beleefd: ‘Wilt u niet plaats nemen? Waarmee kan ik u dienen?’

‘Met niets Mijnheer, ik kom *u* een dienst bewijzen.’

De heer Saxby was verwonderd, dat was duidelijk aan hem te zien.

‘Mijnheer,’ zei Bouvreuil, ‘niemand weet beter dan ik, wat de kansen van eene groote onderneming zijn. Valschdoen kan ik niet uitstaan. Daarom kom ik u mededeelen, dat uwe Maatschappij is opgelicht.’

‘Mijnheer, weet u dat zeker? Er is zulk een goede contrôle. Dat schreef ik gisteren nog aan het hoofdbestuur.’

‘O, ik beweer volstrekt niet, dat het toezicht niet goed is, maar een van mijne landgenooten heeft, verborgen in het achteronder, waar de kisten van de Chinezen staan, de reis over den Oceaan meegebracht, zonder passage te betalen.’

‘Hoe heeft hij dat kunnen doen? ik kan het mij niet begrijpen,’ bromde de directeur van de afdeeling China.

‘Dat weet ik niet, ik kan u alleen verzekeren, dat het zoo is. Hij moet nog op het schip zijn, want ik heb hem niet van boord zien gaan en ik heb toch goed opgelet, dat verzekerd ik u.... Laat de hand op hem leggen en vraag betaling....’

De klerk Howdin kwam binnen.

‘Mijnheer, daar is de familie Pali-Ma. Er wordt op u gewacht voor het openen van de kist en u moet het billet van aflevering laten tekenen.’

‘Ik kom.... een oogenblikje, Mijnheer Bouvreuil, ik kom zoo dadelijk bij u terug.’

‘Ik heb mijne boodschap gedaan, laat ik u niet langer ophouden,’ en in zijne handen wrijvende, voegde hij er zachtjes bij: ‘wat zal mijn “schoonzoon” vreemd opkijken, zijne reis is nu uit, ha! ha!....’

De beide heeren verlieten het kantoor en kwamen in het aangrenzend vertrek, waar verscheidene personen om eene doodkist heenstonden. Het waren allen Chinezen. De familie Pali-Ma droeg ten teeken van rouw op de zijden kleederen groote rose en witte dwarsstrepes. Eene oude vrouw weende. Twee ‘bedroefden’, d.w.z. vrouwen, die gehuurd waren om luid te klagen, deden dit op maat in sombere, scherpe geluiden. De familie was zeker rijk, want de klaagsters deden bijzonder haar best, het was een oorverscheurend gejammer.’

De oude vrouw ging naar den heer Saxby toe.

‘Ik ben Pali-Ma, de moeder van Li-Moua, die op twee-en-twintigjarigen leeftijd gestorven is. Hier is het bewijs van den mandarijn van ons dorp.’

‘In orde,’ zeide de directeur, ‘de kist kan opengemaakt worden.’

No. 48 stond er op het plaatje. De werklieden van de Pacific-Maatschappij wilden de schroeven los draaien, maar zij hadden die nauwelijks aangeraakt, of het deksel ging open. In de kist had een levend mensch zich opgericht.

‘Lavarède!’ riep Bouvreuil, terwijl de Chinezen allen verschrikt terug deinsden.

Bouvreuil had het verklikken nog niet verleerd. Hij wendde zich tot den heer Saxby en zeide: ‘Dat is de man, die zonder te betalen van San Francisco af aan boord is geweest.’

Mijnheer Saxby haalde onmiddellijk zijn revolver uit zijn zak, - als een echte Amerikaan droeg hij die altijd bij zich - en riep Lavarède toe: ‘Verroer u niet, bij de minste beweging schiet ik.’

‘Onnoodig die waarschuwing,’ antwoordde Armand, ‘ik zie wel, dat het zaak is stil te blijven, als u een geladen revolver op mij richt.’

Op een wenk van Saxby hadden de werklieden hem stevig vast gegrepen. De Amerikaan nam hem nu eens goed op. Armands uiterlijk scheen hem te bevallen, op bijna vriendelijken toon zeide hij: ‘I guess,’ - dit is eene liefkoosde uitdrukking -

'I guess,' dat u voor de grap of om eene weddenschap in die kist zijt gekropen; ik zal er geen drukte van maken, als u eenvoudig de passage betaalt. Daar u zulk eene nauwe hut hebt gehad, zal ik u 25% korting geven.'

Lavarède boog.

'Vriendelijker aanbod kondt u mij niet doen,' zeide hij, 'maar - ook met de korting is de prijs van den overtocht meer dan ik betalen kan, want ik heb maar vijf stuivers.'

'Wat!' riep de heer Saxby, terwijl hij zijne armen van verbazing in de hoogte stak, 'en met zoo weinig geld hebt u het durven wagen aan boord te gaan van een onzer stoombooten?'

'Pardon, Mijnheer, men heeft mij aan boord gebracht. Ik was opgesloten in eene kist met maar weinig levensmiddelen. Ik denk er over eene klacht in te dienen bij de Box-Pacific-Line-Company en schadevergoeding te vragen.'

Nu werd de directeur van de afdeeling 'China' boos.

'Je houdt mij voor den gek, kerel.... Neemt hem nu maar gevangen.'

Bouvreuil kwam tusschenbeide en bood aan, de som voor te schieten, die Lavarède noodig had om zijne schuld te voldoen.

'Die goeie Bouvreuil!' lachte Armand.

'Neem dat aanbod aan,' zei de heer Saxby, die ongeduldig werd. 'Dan is de zaak uit.'

'Dat kan ik niet, Mijnheer,' antwoordde Armand ernstig, 'Mijnheer Bouvreuil weet dat zoo goed als ik. Het zou te lang duren, als ik u wilde uitleggen waarom, maar ik weet er wel wat anders op. De Maatschappij is eene kleinigheid aan mij te kort gekomen, mag ik u nu als schadeloosstelling iets aan de hand doen, dat u eene veel grootere winst verzekert dan het passagegeld, dat ik niet kan betalen?'

De Amerikaan vond dit praktisch en wilde graag hooren, hoe die winst te maken zou zijn. Lavarède wierp een spotachtigen blik naar Bouvreuil, die stom van verbazing hem stond aan te kijken, en toen vroeg hij aan den heer Saxby: 'Als ik u het middel aanwijs, behoef ik dan de passagekosten niet te voldoen? De eene dienst is den anderen waard, wij betalen elkaar met gesloten beurzen.'

'Dat vind ik goed,' zei de directeur na eenig nadenken.

'Vier booten heeft uwe Maatschappij, niet waar?' begon Lavarède, 'die ieder zes reizen per jaar doen met een transport van gemiddeld vijftig Chinezen, dat is twaalf honderd ongeveer in een jaar.'

'Dat is zoo,' zeide de directeur, 'maar ik be-

grijp niet, in welk verband dat kan staan met een middel om geld uit te winnen.'

'Dat zal u aanstonds duidelijk worden. Als ik goed ben ingelicht, dan zijn er op die twaalf honderd passagiers duizend, die geen kist bij hun leven hebben kunnen koopen en aan wie uwe Maatschappij volgens contract de houten, zoowel als de looden kist moet verschaffen. Ik heb mij kunnen overtuigen, dat mooi eikenhout daarvoor gebruikt wordt, iedere kist moet u minstens op vijf dollars te staan komen.'

'Goed geraden.'

'Als u ze nu voor drie dollars per stuk even goed kondt krijgen, dan zou dat op duizend kisten aardig wat uithalen. Die bezuiniging had ik u willen aanraden. Het voordeel, dat de Maatschappij jaarlijks daarvan kan trekken is aan zienlijk.'

'Geen kwaad idee, wij hebben er al dikwijs over gedacht, maar de Chinezen willen nu eenmaal eikenhout.'

'Geprepareerd wit dennenhout ziet er net uit als eiken en is voor het doel even geschikt.' En nu noemde hij de bestanddeelen van het chemisch preparaat, waarmee het hout moest worden bevochtigd en gevernist.

De heer Saxby vond de bewerking eenvoudig, hij zag het groote voordeel, dat de Maatschappij er bij zou hebben.

'Is u zeker van wat u beweert, dat het hout even goed is en dat het op eikenhout gelijkt?'

'Het eerste geloof ik vast en van het laatste kunt u gemakkelijk de proef nemen. Ik wil gaarne uw gevangene blijven tot u daarvan overtuigd zijt.'

De directeur stak Lavarède de hand toe.

'Ik heb vertrouwen in u, Mijnheer; ik geloof, dat ik met een eerlijk man te doen heb. Het is geen klein voordeel, dat u de Maatschappij door uwe mededeeling bezorgt; de passagekosten behoeft ik dus van u niet te vorderen. Ik zal mij daarvoor verantwoorden bij het hoofdbestuur.'

Met zijn beminnelijksten glimlach keerde Lavarède zich tot zijn verklikker. 'U ziet wel, Mijnheer Bouvreuil, dat met een weinig scheikundige kennis het gemakkelijk is, schadelijke wezens van zich af te houden.'

Alles scheen naar wensch te gaan. Bouvreuil was alweer gefopt en de Chinezen hielden zich stil; zij verstandden ook geen woord van het gesprek, dat in het Engelsch werd gevoerd.

Maar o schrik! Daar kwam in den bekenden blauwen rok met groenen rand een politiebeamte met een jongen man van Pali-Ma's familie. Niemand had er op gelet, dat die bij het zien van de verrassing, die uit de kist kwam, was weggeloopen om de politie te waarschuwen. Hij wees nu met een paar woorden, die Lavarède niet verstand, den schuldige aan, en toen kwamen er nog tien andere leden van de openbare macht, die Armand gevangen namen en zwaar boeiden.

'Wat spijt het mij, dat ik u opgehouden heb,' zeide de heer Saxby tot hem, nadat hij met den politiebeamte gesproken had, 'het ziet er leelijk voor u uit, want de familie Pali-Ma beschuldigt u van lijkroof en heiligschenning. Op zulk een misdrijf staat hier de doodstraf.'

Lavarède rilde even bij die woorden, maar hield zich aanstonds groot.

'Dank u voor de inlichting,' antwoordde hij den directeur.

'Het spijt mij zoo,' verzekerde deze. 'Kan ik u misschien van dienst zijn? Hebt u bloedverwanten of vrienden, die u verwittigen wilt, ik zal wel zorgen, dat uwe brieven hun geworden.'

Een oogenblik aarzelde Armand. Hij zag het lieve gezichtje van Aurett voor zich. Maar hij schudde het hoofd: 'Zeer verplicht, Mijnheer, maar ik wil toch liever nog aan niemand mijn' dood aankondigen.... Ja toch, aan dien goeden Bouvreuil, die hier tegenwoordig is. Ik heb hem het leven gered, de tijding van mijn wissen dood zal hem pleizier doen.'

Zichtbaar getroffen door deze woorden, staarde Bouvreuil hem na, toen hij door de politiedie naren naar de gevangenis werd weggevoerd. Overal waar zij voorbijkwamen, vormden zich groepjes mensen om te kijken, maar de politie joeg ze dadelijk met den stok uiteen. Men kon wel zien, dat de stok hier dikwijls gebruikt werd, want de politie-agenten gingen er handig mee om.

Takeoe is eene vuile stad, nog vuiler dan de steden in het binnenland; er is geen enkel monument, de meeste huizen zijn van pleisterklei, slechts hier en daar ziet men er eene woning van rijker aanzien met een bonten gevel, versierd met veelkleurige steenen in den vorm van dieren en bloemen. Men vindt er maar eene enkele wandelplaats langs de rivier Peï-Ho en die wordt nog bedorven door het gezicht van de gevangenis; daar worden ook de misdadigers terecht gesteld.

Armand wist die bijzonderheden niet. Toen hij bij de rivier kwam, haalde hij ruimer adem. In de nauwe, vieze straten dacht hij te zullen stikken. Hier had men een vrij uitzicht, al was de drie kilometers brede mond van de Peï-Ho met de lage grijze eentonige oevers, waartusschen het gele water stroomde, in het geheel niet schiderachtig; er was ruimte ten minste, en schaduw. Armand voelde zijn' moed herleven, het genot van frissche lucht gaf hem zijne opgewektheid terug; hij durfde hopen, dat ook dit gevaar zou afgewend worden.

Doch hoe verschoot hij van kleur, toen hij dicht bij zich twee bekende gezichten zag. Aurett en haar vader wandelden langs de rivier.

Het jonge meisje was zoo aangedaan, dat zij niet kon spreken; Sir Murlyton vroeg in het Engelsch: 'Gevangen?'

'Dat heb ik aan Bouvreuils klikken te danken, anders zou ik nu vrij zijn.'

'Die nare man!' riep Aurett, die door hare verontwaardiging hare aandoening meester werd.

Armand werd met de sabel gedreigd. Dat was een wenk om stil te zijn. De vrienden begrepen dien wenk, en de heer Murlyton nam Auretts arm en trachtte het ontstelde meisje te troosten.

'Moed gehouden, mijn kind. Wij moeten eens kijken, waar zij hem heen brengen; misschien kan de Engelsche consul ons helpen, hem vrij te krijgen.'

Lavarède zag nog eens om, toen de deur met

roode strepen en fabelachtige dieren voor hem geopend werd, en toen ontdekte hij aan Auretts gezichtje en aan het smartelijk gevoel, dat hij van haar gescheiden werd, hoe lief zij elkander hadden en dat zij met onderling goedvinden door een huwelijk het testament van zijn al te zuinige neef hadden kunnen vernietigen. Deze gedachte hield hem bezig, terwijl hij tusschen zijne wachter de steenen binnenplaats overging, een blauw overdekt houten trapje op en eene gele deur in. Toen bevond hij zich in een tamelijk donker vertrek, waar een jonge Chinees met een penseel teekens maakte op eene lange reep papier.

De politiebeambte zeide iets tegen den schrijver. Deze stond dadelijk op en kwam spoedig terug met een vreeselijk dikken man, wiens oogen bijna niet te zien waren. Al de politiedienaraars bogen diep en brachten de hand aan hun hoofd.

‘Dat is de directeur van de gevangenis,’ dacht Lavarède.

De dikkerd vroeg eerst eenige inlichtingen en maakte toen een gebaar, alsof hij zeggen wilde: ‘Gaat je gang maar!’ Twee mannen pakten daarop Armand vast, terwijl de schrijver met eene bewonderenswaardige handigheid zijne zakken leeg maakte.

‘Die zou kunnen opgenomen worden in het zakkenrollersgild,’ dacht Lavarède.

In China, zooals overal elders, onderzoekt men wat een gevangene bij zich draagt. De schrijver had al de gevonden voorwerpen uitgestald op zijn lessenaar, als men ten minste een soort ezel met een schuine plank dien naam mag geven. Het pennemes en het geld dat Lavarède's geheele bezitting uitmaakte, werden nauwkeurig bekeken: toon viel de blik van den directeur op den blikken koker, die door den haai op de ‘Heavenway’ was gebracht. Lavarède maakte eene beweging, om het voorwerp terug te nemen.

‘Dat behoort mij niet toe,’ begon hij in het Fransch.

Maar de mannen, die hem vasthielden, schudden hem ruw. Hij bedacht zich, dat de Chinezen in hun land niet gaarne Fransch hooren spreken en dus zweeg hij. De griffier opende den koker en vond het perkament, dat Lavarède had willen ontcijferen, en met een gewichtig gezicht - zulke gewoonten vindt men in alle landen terug - rolde hij het langzaam uit, maar nauwelijks had hij er een blik in geslagen, of hij liet het op zijn lessenaar vallen en keek volstrekt niet vrolijk. De directeur van de gevangenis nam het perkament op en legde het aanstonds weer neer. Daarna sloeg hij zijn hand tegen zijn hoofd, keek zijn griffier aan, keek den politieman aan en deed al blazende enige stappen vooruit. Toen weer terug tot het hoofd van de politiebende, die Armand gearresteerd had. Er ontstond eene levendige discussie. De gevangenbewaarder zwaaidde wanhopig met zijne korte armen, maar de politiebeambte scheen daar in het minst niet door verontrust of vermurwd te worden. Hij antwoordde kort en weigerde klaarblijkelijk beslist, wat de directeur vurig scheen te wenschen. Dit onderhoud duurde een kwartier, zonder dat Armand kon raden, waar zij het over hadden. Eindelijk schenen zij het eens te worden, want men bracht den gevangene naar een kaal vertrek, waar men hem opsloot.

Toen Lavarède alleen was, begon hij over den treurigen toestand, waarin hij zich bevond, dieper door te denken. Een oogenblik hadden al die vreemde manieren zijn' geest beziggehouden en hem geamuseerd, nu werd hij zich bewust, dat hij in eene Chineesche gevangenis zat en van heiligschennis was beschuldigd. Hij kende uit de verslagen van de zendelingen en uit verhalen van verschillende reizigers de onverbiddelijkheid van de Chineesche wet en de wreede straffen, die zij toepast. Hij moest bekennen, dat als er geen wonder gebeurde, zijn lot zoo goed als beslist was.

Het oude gezegde van de zonen van Han schoot hem te binnen: ‘een schuldige te straffen is goed, maar in een schuldige een Europeaan te treffen is zalig!’ Dat waren weinig troostrijke gedachten en droef klonk zijne stem, terwijl hij den naam fluisterde, die hem zoo dierbaar was: ‘Aurett’

Zoo zat onze anders zoo vroolijke Armand in de somberste gedachten verdiept, toen de deur openging en de dikke directeur zich op den drempel vertoonde. Een jong meisje was bij hem en achter die beiden kwam de schrijver aandragen met een gedekt tafeltje, dat wel ‘een tafeltje welbereid’ scheen te zijn, zulke uitlokende spijzen stonden er op.

Hij zette het beleefd voor den gevangene neer met twee flesschen wijn, of althans een drank, die daarop leek. De directeur noodigde met eene vriendelijke beweging Lavarède om te eten. En toen schoof hij het Chineesche meisje naar voren. Zij scheen zeer verlegen en bloosde, wat aan hare mooie citroengele huid een oranjeachtige tint gaf. Toen hief zij hare zwarte oogen tot den gevangene op en sprak op zachten toon in uitstekend Fransch: ‘Ik ben Diamba!’

Armand zag haar verbaasd aan.

‘Ik ben Diamba,’ herhaalde zij.

‘Ik versta u wel, maar hoe komt het, dat gij Fransch kunt spreken?’

‘De blanke priesters hebben het mij geleerd.’

‘Door zendelingen opgevoed?’

Zij boog haar hoofd toestemmend.

‘En moogt gij nu den gevangene wat komen opvrolijken? heeft men u daarom meegebracht?’

‘Neen, daarom niet.’

‘Dan begrijp ik er niets van.’

Het meisje sloeg de oogen neder.

‘Ik moet tot u spreken.’

‘Doe dat, mijn kind, ik luister gaarne.’

Diamba zag den directeur aan, wisselde met hem een paar woorden in de Chineesche taal en begon toen tot Lavarède: ‘Chun-Tse, directeur van de gevangenis te Takeoe, zegt u het volgende: ‘Het doet mij leed u gevangen te moeten houden, maar als een eenvoudig ambtenaar moet ik gehoorzamen aan den Ti-Tou, die de stad bestuurt. Anders zou men mij de sabel sturen, waarmee ik mij zelven het leven zou moeten benemen. Behalve de vrijheid zal ik u alles geven, wat gij kunt verlangen: goed eten, heerlijken wijn, rum van de beste kwaliteit, keizerthee, die

door meisjes met handschoenen wordt geplukt, om de blaadjes onbesmet te houden. En als gij aan uwe vrienden wilt schrijven, dan zullen uwe brieven stipt bezorgd worden.'

Met verwonderde oogen en open mond hoorde Armand dit alles aan.

De directeur boog beleefd en lachte innemend. Diamba ging voort:

'Chun-Tse, wetende wie gij zijt, en wie uwe Broeders zijn, heeft u in vrijheid willen stellen. Hij heeft dit aan den Ti-Tou gevraagd. Deze heeft geweigerd.'

'O!' riep Lavarède, die begon te begrijpen.

'De uwen,' heeft hij beweerd, 'treden al te stoutmoedig op. Morgen wordt er een renbode naar Peking afgezonden en dan zal de "Zoon des Hemels" zelf over u het vonnis vellen. Chun-Tse, in wiens tegenwoordigheid en uit wiens naam ik spreek, verzoekt u niet te vergeten, dat hij getracht heeft u te redden. Hij verzoekt u ook, als gij aan uwe vrienden mocht schrijven, hen van zijne achtung te willen verzekeren, hun te willen betuigen, dat hij ze bewondert en dat hij, ondanks zijne betrekking, hun zegen toewenscht.'

'Welke vrienden meent gij?' vroeg Lavarède.

Diamba kruiste hare handen op hare borst en maakte eene zeer diepe, eerbiedige buiging, toen beschreef zij met haren vinger op haar voorhoofd een driehoek.

Nu ging Armand een licht op. Het bewijs van lidmaatschap der Vrijmetselaarsorde, dat zij bij hem hadden gevonden, had dit alles bewerkt. Zij hielden hem voor een lid dier gevreesde geheime vereeniging. Daarom werd hij ontzien.

Nu kwam zijn vrolijke luim weer boven. Met een deftig gebaar stak hij het Chineesche meisje zijne hand toe, en op denzelfden plechtigen toon, waarop zij hem had togesproken, zeide hij: 'Diamba, Chun-Tze had geen beter woordvoerster kunnen kiezen. Breng hem het volgende over: 'Wie achtung tonen aan de leden van de Tien-Taï, behoeven niet te vreezen. Zij zal hen, als het noodig mocht zijn, beschermen. Chun-Tze moet zich maar vriendelijk, beleefd en oplettend blijven betoonen, dal zal geen kwaad hem bedreigen, veeleer zal er over hem gewaakt worden.'

Het gezicht van den gevangenbewaarder verhelderde. Uit dankbaarheid maakte hij eene kniebuiging, die hem veel inspanning kostte, en ging toen heen met duizend verontschuldigingen en beleefdheden; Diamba kon slechts met moeite al die plichtplegingen vertalen. Weer was Lavarède alleen, maar somber was zijne stemming nu niet langer, hij had een straal van hoop opgevangen, die hem nieuwe moed gaf. Als zijn cipier voor hem op de knieën viel, dan was er allicht nog kans op uitredding.

XVIII.

Aurett in doodelijken angst.

'Wat zou dat voor een gebouw zijn?' had Aurett beklemd gevraagd, toen zij Armand achter de vreemd geschilderde deur had zien verdwijnen.

'Waarschijnlijk de gevangenis,' zei haar vader met zijn gewone leukheid.

Het jonge meisje stampvoette van ergernis.

'De gevangenis! En dat zegt u zoo kalm, Papa! Maar dat gaat toch niet aan, de Chinezen mogen toch een burger van een vrij land niet oplsuiten in een gevangenis,

die voor misdadijers is bestemd. Als dat toegelaten wordt, dan doen ze het ons morgen ook.'

'Nean,' zei de heer Murlyton, 'ons zal dat niet overkomen, omdat wij reizen zooals het behoort.'

Een verontwaardigde blik van zijne dochter belette hem voort te gaan.

'U zult toch Lavarède geen verwijt maken, Papa, van.... van.... het ongewone van zijn doen? want het is uw schuld, dat hij daartoe genoodzaakt wordt.'

'Mijn schuld?'

'Zeker Papa, als u die belachelijke bepaling van dat onzinnige testament niet aanvaard hadt, dan had hij immers die reis niet behoeven te doen. Ik vind, dat het niet meer dan billijk zou zijn, als u....'

'Als ik wat?' vroeg haar vader, getroffen door haar verwijt.

'Als u Lavarède's invrijheidstelling zocht te bewerken.'

'Maar kindlief, hoe zou ik dat kunnen? Ik ken niemand in dit verwenschte land en kan mij niet verstaanbaar maken.'

'O, omdat u niet wilt.'

'Wat zegt ge daar? Praat ik geen Chineesch, omdat ik niet wil? Ik kan het immers niet.'

Aurett hoorde wel aan zijn toon, dat hij eigenlijk zeer bereid was, om wat voor Lavarède te doen. Zij wist, dat zij nu met eene liefkoozing gedaan zou krijgen, wat zij van hem wenschte.

'Luister nu eens vadertje, zoo meen ik het immers niet,' ging zij op veel zachter toon voort, 'maar waar is de Engelsche consul voor? Vindt u nu niet, dat wij recht hebben diens tusschenkomst in te roepen?'

'Als het voor een landgenoot was, zeker; maar Lavarède is geen Engelschman.'

'Hij is onze vriend, dat is nog beter dan landgenoot. Minstens tienmaal heeft hij mij beschermd en mijn leven gered.'

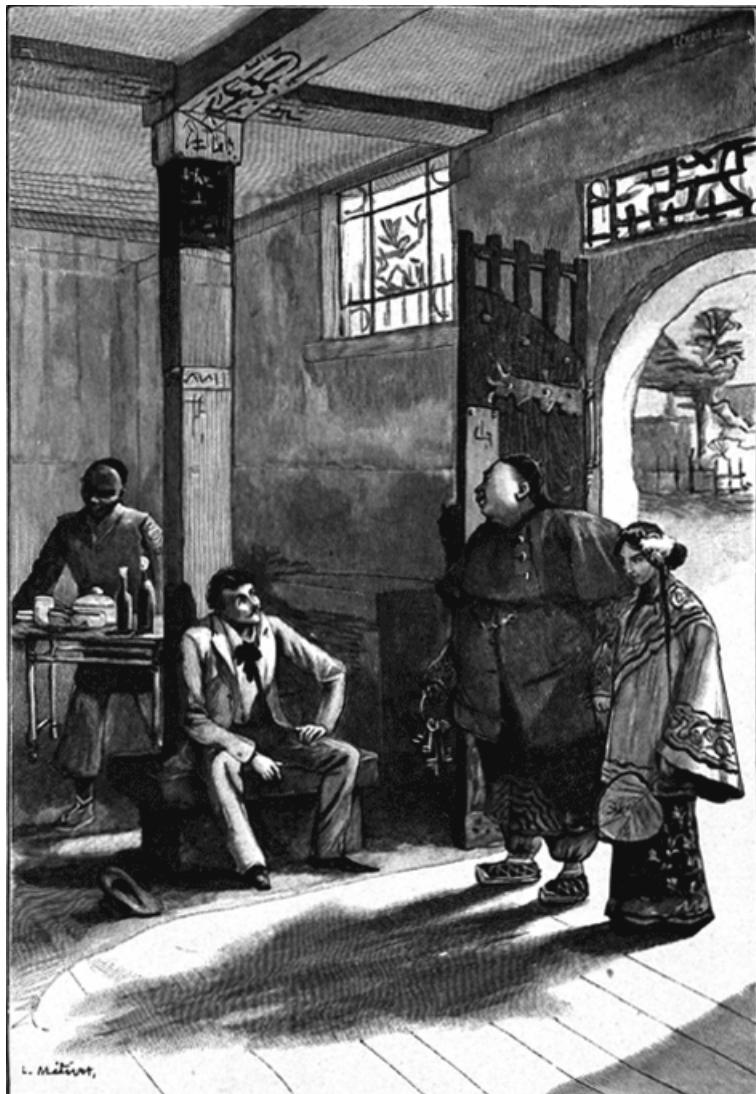
'Nu goed, kind, laten we maar naar den consul gaan.'

In den grond van zijn hart dacht de heer Murlyton over Lavarède even gunstig als zijne dochter. Hij had eene warme vriendschap opgevat voor den jongen man.

De consul liet zich door den Engelschman op de hoogte van de feiten brengen, beloofde moeite te zullen doen, om den Franschen journalist de vrijheid te bezorgen, en verzocht zijne bezoekers den volgenden morgen te willen terugkomen.

Een uur te vroeg kwamen ze den volgenden dag op het consulaat, om den uitslag te hooren. Aurett had niet gerust, voor zij er heengingen, maar haar groote haast werd niet beloond, want ze moesten verschrikkelijk lang wachten, eer zij bij den consul werden toegelaten.

'Ik heb moeite gedaan voor uw Franschen

De anders zoo vroolijke Lavarède had nu de somberste gedachten. (blz. 71)

vriend,' zeide hij tot Sir Murlyton, 'maar dat is eene leelijke zaak. De directeur van de Amerikaansche Stoomboot-maatschappij heeft mij alles nog eens goed verteld en toen ben ik naar den Gouverneur gegaan. Daar hoorde ik, dat de lijkkroover van morgen reeds onthoofd zou zijn, als hij niet tot zijn geluk lid was van de universeele Loge.'

Op een wenk van Aurett deelde de heer Murlyton nu mede, hoe het bewuste stuk in Lavarède's bezit was geraakt en dat de Chinezen, die te Honoloeloe aan boord waren gekomen, den lijkkroof hadden gepleegd.

De consul liet hem niet uitspreken.

'Als ik u een goeden raad mag geven, Sir Murlyton,' zeide hij, 'vertel dan vooral niet, dat Chinezen den roof pleegden en laat de mensen in den waan, dat uw vriend een lid van de geheime vereeniging is, dat is misschien nog het eenige middel tot zijn behoud. Alle ambtenaren zijn bang voor de Tien-Taï, zelfs de gouverneur heeft de verantwoordelijkheid van de terechtstelling niet op zich durven nemen, uit vrees voor hare wraak. Hij heeft naar Peking gezonden om van hooger hand order daarvoor te ontvangen. Als de familie Pali-Ma maar niet zoo rijk en machtig was, ach, dan was uw vriend al lang vrij. Maar nu zit de gouverneur tusschen twee vuren en laat daarom de beslissing over aan den ministerraad.'

'Maar,' vroeg Aurett, 'wat moeten we nu doen?'

'Wachten, Juffrouw.'

'Lang?'

'Drie of vier weken misschien.'

Bij die mededeeling keek het jonge meisje zoo wanhopig, dat de consul het noodig vond haar bemoedigend toe te spreken: 'Ik denk, Juffrouw Murlyton,' zeide hij vriendelijk, 'dat de Franschman wel op vrije voeten zal komen. Als men de doodstraf niet dadelijk toepast, dan is hier meestal kans op invrijheidstelling. Ik heb er met den Franschen consul over gesproken en die denkt er ook zoo over. Ik beloof u, dat ik zal informeeren en u op de hoogte zal houden.'

Met deze vage belofte moesten zij voor lief nemen. Treurig keerden zij naar hun hotel terug en bemerkten niet dadelijk, dat zij werden nageloopen door een troepje jonge Chinezen, die met stokken waren gewapend en dreigende gebaren maakten. Toen de Engelschen een smalle straat insloegen, zwaaidde er een zijn stok en liet dien op den schouder van Sir Murlyton neerkomen. Dat was het sein voor geschreeuw en gejoel, de heele troep scheen van plan hen aan te vallen.

'O, Papa, wat willen die mensen?' riep Aurett angstig.

'Zij bewijzen ons de Chineesche gastvrijheid,' was het antwoord, dat op de gewone bedaarde manier gegeven werd. 'Dood aan de vreemdelingen' is hier het wachtwoord.'

Terwijl hij dit zeide, had hij zijn revolver voor den dag gehaald en keerde zijn gezicht naar zijne aanvallers. Het was een ongelijke strijd ondanks zijn vuurwapen, want de vervolgers waren minstens tweehonderd in aantal. Sir Murlyton was op het punt om te schieten, maar Aurett hield er hem van terug. Pijlsnel was haar door het hoofd gegaan, wat de Chinees Han gezegd had, toen hij haar de lotusbloem had toegeworpen: 'Met dit teeken zult gij overal in China vrienden vinden.' Zij droeg de bloem bij zich. Haastig nam zij haar uit de plooien van hare japon en hield haar in de hoogte. Nauwelijks hadden de Chinezen de lotusbloem in hare hand gezien, of het geschreeuw verstomde en alle opgeheven stokken werden, als op een geheim commando, neer gelaten. Eer dat de verbaasde Sir Murlyton recht begreep, wat er

gebeurde, was de straat vrij en geen aanvaller meer te ontdekken. Aurett had schik in zijne verbazing. Zij vertelde nu haar avontuur. Nu dit zulk een gunstig einde had genomen, zou een veel strenger vader dan de heer Murlyton was, vergiffenis geschenken hebben. Auretts vader bromde alleen maar binnensmonds:

‘Dit land bevalt mij niet; veel te veel geheimzinnigheden!’

En dat mocht hij wel zeggen, want de geheime vereenigingen zijn de kanker van het Rijk van het Midden. Zij brengen eene voortdurende opwinding te weeg, en de moedige zendelingen, die door den invloed van den Christelijken godsdienst westersche beschaving in China zoeken te brengen, zien hunne pogingen verlamd door eene verborgen macht. Zij mogen nog van geluk spreken, wanneer zij en hunne volgelingen niet door Chineesche dwepers worden gedood.

Van dien dag af aan konden onze Engelschen zich ongehinderd vertoonen en de stad doorkruisen. Maar zij hadden het gevoel, alsof hunne gangen bewaakt werden. En dat dit zoo was, bleek, toen zij eens verdwaalden. Heel verlegen keken zij rond, niet wetende, welken weg zij moesten inslaan. Daar schoot er een Chinees op hen af, verzocht met gebaren, dat ze hem zouden volgen en bracht hen daarop bij hun hotel. Het geldstuk, dat Sir Murlyton hem voor zijne moeite aanbood, weigerde hij.

Auretts gedachten hielden zich voortdurend bezig met de vraag, wat toch het lot zou worden van Lavarède, ‘van Armand’ zei ze eigenlijk, want zoo noemde zij hem altijd bij zich zelve. Zij verborg nu niet langer dat zij veel van hem hield; in het doodsgevaar, waarin hij verkeerde, durfde zij het vrij bekennen, dat haar hart hem toebehoorde. Nadat er acht dagen verlopen waren, zonder dat zij iets gehoord hadden, wilde zij met haar vader Armand een bezoek gaan brengen. Hare lotusbloem, die de woede der menigte had bezworen, zou misschien ook wel bij de beambten van kracht zijn.

Zij begaven zich naar de gevangenis, maar hoe Aurett ook praatte, en wat Sir Murlyton ook beproefde, Chun-Tze weigerde hun verzoek. Hij verschoof zich achter de bevelen van Ti-Tou; hij mocht hen niet bij den gevangene toelaten, maar als zij wilden schrijven, dan zou hij den brief laten afgeven en op het antwoord laten wachten.

Diamba bracht aan Lavarède het schrijven van Sir Murlyton over; zij had ook nu weer dienst gedaan als tolk en met bijzondere oplettendheid de jonge dame opgenomen. Toen zij Armand den brief bracht, fluisterde zij met hare zachte stem: ‘Uwe verloofde is mooi en zij heeft u zeer lief.’

Armand trilde van aandoening, toen hij dit hoorde uit den mond van het eenvoudige kind. Haastig schreef hij een paar hartelijke woorden aan zijne vrienden en stelde ze aan Diamba ter hand. Miss Aurett nam ze met blijdschap in ontvangst. De heer Murlyton scheen zeer teleurgesteld, dat hij niet met Lavarède had mogen spreken.

Toen zij langs de kade van de Peï-Ho naar de stad terugkeerden, ontmoetten zij Bouvreuil. Deze scheen eerst verlegen, maar herstelde zich, groette beleefd en vroeg met veel belangstelling: 'U hebt zeker den gevangene bezocht?'

Onze vrienden maakten een omweg, om geen last van hem te hebben, zij deden, alsof zij zijne vraag niet hadden gehoord. Maar zoo bedoelde Bouvreuil het niet. Hij draaide zich op zijne hielen om en haalde de wandelaars in.

'U oordeelt misschien te hard over wat ik deed. Ik kon dit einde niet voorzien, mijn doel was alleen het reisplan van den heer Lavarède te doen mislukken met het oog op het huwelijksplan van mijne dochter Penelope.'

Alsof een adder haar gebeten had, zoo voelde Aurett zich beleedigd door dien gehaten naam.

'Mademoiselle Penelope zal nooit de vrouw worden van den heer Lavarède,' zeide zij met ingehouden verontwaardiging.

De toon waarop zij dit zeide, deed Bouvreuil ontstellen.

'Geen eerlijk man geeft zijn naam aan de dochter van een verklikker,' ging Aurett voort, die driftig werd en zich opwond, zoodat zij alles durfde zeggen, wat zij dacht. 'Mijnheer Lavarède veracht u en Papa en ik doen dat ook.'

Bouvreuil kreeg het benauwd, hij wilde zich verdedigen, maar de Engelschman liet er hem den tijd niet toe:

'Mijne dochter heeft de waarheid gezegd, Mijnheer, met iemand, zooals u, hebben wij liever niet te doen. Ga nu, als 't u belieft, uw eigen weg zonder ons verder met vragen lastig te vallen, want weet dit wel: niet met mijn mond zal ik u antwoord geven, maar met mijn gesloten vuist.' En bij die woorden maakte hij als een geoefend bokser, eene zoo dreigende beweging, dat Bouvreuil twee pas achteruitweek. Hij vond het geraden, mensen, met wie zoo slecht te praten was, niet langer op te houden.

Na deze ontmoeting was Bouvreuil in het geheel niet op zijn gemak. Niet dat hij gewetensbezwaren had, want zijn geweten was onder allerlei niet strikt eerlijke praktijken afgestompt, maar hij begon te vreezen, dat er van het huwelijk van zijne dochter met Lavarède werkelijk niets komen zou, en het lastige humeur van Penelope, dat wist hij vooruit, zou er niet beter op worden, als hij zijn 'schoonzoon' niet meebracht.

Die Chineezen hadden hem zoo leelijk in de wielen gereden! Het was hem zoo tegengevallen, dat het plan, waarover hij op de 'Heavenway' zoo dikwijls in stilte zijne handen gewreven had van genoegen, door hun toedoen verijdeld was. Hij had al verscheidene middelen aangewend om Lavarède weer uit hunne handen los te krijgen, maar zijne grote fooien hadden niets gebaat. De ambtenaren, aan wie hij zijne 'douceurs' gegeven had, hadden het geld opgestreken, zonder voor de bevrijding van den gevangene eene poging in het werk te stellen. Teleurgesteld door dit nutteloos geldverlies - wat had die vervolging van Lavarède hem al veel gekost! - was hij naar het Fransche Consulaat gegaan, en daar had hij zulke vreemde dingen hooren vertellen, dat hij er geen touw aan kon vastknoopen: Lavarède, zoo zei men, was een

samenzweerde, een Chineesche vrijmetselaar, een lid van het algemeen Verbond van Hemel, Aarde en Menschen.

Toen had hij onderzoek gedaan naar de geheime vereenigingen, maar hij kon er niet achter komen, hoe de Chineesche binnenlandsche politiek met Lavarède's gevangenneming samenhang. Uit pure wanhoop, om toch eindelijk iets aangaande het lot van den gevangene te vernemen, had hij diens Engelsche vrienden aangesproken en nu was hij zóó behandeld! De bedreiging van Sir Murlyton maakte hem zoo woedend, dat de gramschap van de Grieksche helden, waarvan Homerus verhaalt, bij zijn toorn vergeleken, niet meer was dan eene beweging van ongeduld.

De zenuwen van geen enkel mensch kunnen voortdurend gespannen blijven, zoo werd Bouvreuil ook langzamerhand weer bedaard en besloot bij zich zelven, af te wachten, wat er gebeuren zou. Maar daar hij vermoedde, dat het bezoek in de gevangenis misschien eene poging van juffrouw Aurett was geweest om haar vriend te doen ontsnappen, zoo nam hij zich voor, de gangen van deze jonge dame na te gaan, opdat hij zijn 'schoonzoon' verder zou kunnen vervolgen, als het dezen met juffrouw Murlytons hulp gelukte aan de gevangenbewaarders van Takeoe te ontkomen.

Twee weken verliepen, zonder dat hij iets ontdekte, dat aan het plan van eene vlucht kon doen denken. Juffrouw Murlyton ging dagelijks met haar vader wandelen, maar van dag tot dag werd zij bleeker en haar lief gezicht had eene bedroefde uitdrukking. Driemaal waren zij in de gevangenis geweest, maar telkens treuriger teruggekeerd.

'Drommels!' zei Bouvreuil, 'het schijnt niet op te schieten; waarop zou er gewacht worden?'

De maand October begon. Tot aan den 13den gingen de dagen pijnlijk eentonig voorbij, maar op den avond van genoemden dag kwam er vreeselijke tijding.

De Engelsche consul bracht die aan den heer Murlyton, terwijl deze met zijne dochter in het Pacific-hotel zat thee te drinken.

Toen zij hem zag binnengaan, liep Aurett hem te gemoet met ongeduldig verlangende oogen, waarin duidelijk te lezen stond, hoeveel belang zij stelde in de tijding, die hij haar kwam brengen.

'De beslissing van den Keizer is aan den Ti-Tou aangezegd.'

'O!' was alles, wat Aurett kon uitbrengen.

'En hoe luidt de beslissing?' vroeg Sir Murlyton, die was opgestaan, om zijn bezoeker te ontvangen.

De consul boog het hoofd. 'De Franschman moet naar Peking gebracht worden met het schandbord om en wordt onthoofd op de gewone plaats der terechtstelling bij de Tranenbrug.'

Aurett sloot hare oogen. Zij kon zich bijna niet staande houden, zoo trof haar deze verpletterende tijding. Haar vriend zou het schandbord moeten dragen! wat een wreede marteling! Het is een soort houten dwangbuis van planken, die drie tot vier centimeter dik zijn en met leeren riemen aan elkaar gehouden worden. Er zijn gaten in voor den hals en voor de handen van den missdadiger. De ongelukkige moet met dat zware ding aan loopen en wordt er door in zijne beweging belemmerd, zoodat zijn hals en zijne polsen vreeselijk geschaafd worden door de wrijving tegen de harde houten randen.

Aurett zag in hare verbeelding den armen Armand dat zware schandblok langs de stoffige wegen van Petchi-Li tersen. Gedurende vijf dagen zou hij dat moeten uithouden, eer hij te Peking zou aankomen. En wat wachtte hem daar? Onthoofding. Zijne mooie regelmatige trekken en die oogen zoo vol uitdrukking zou zij nooit meer zien! Zij kon er hare gedachten niet aftrekken, en dat wilde zij ook niet. Eensklaps hief zij het hoofd op en haar blik zocht dien van haar vader. De consul was bescheiden heengegaan, hij begreep, dat zij liever alleen wilden zijn, nu hij hun zulk eene bedroevende tijding had gebracht.

‘Papa!’ klonk het zacht uit Auretts mond.

‘Moed, kindlief!’ was het hartelijk antwoord.

‘Ik ben moedig, Papa, maar ik wilde u iets vragen.’

Zij zag haar vader trouwhartig aan met hare mooie blauwe, nu vochtige oogen.

‘Als ik van geluk droomde Papa, dan hoopte ik Armands vrouw te worden. Ik weet sedert lang, dat ik hem zeer, zeer lief heb. Ik kon er niet eerder met u over spreken, want het lot moest eerst beslist hebben over de weddenschap, die u met hem hadt aangegaan. Maar nu heeft het lot al beslist, helaas! Ik wil bij hem zijn, Papa, als zij hem ter dood brengen, ik wil hem troosten, als het publiek hem beschimpt, ik wil zorgen, dat hij eerlijk begraven wordt, en dan..’

Zij wierp zich snikkend in de armen van haar vader. Hij liefkoosde haar teeder en trachtte haar te bemoedigen. Lavarède zou misschien onderweg nog wel kunnen vluchten. In de gevangenis werd hij zoo streng bewaakt, daar was het onmogelijk, maar op den openbaren weg kon van alles voorkomen, waarmee een zoo wakker man als Lavarède zijn voordeel kon doen. Hij zou met haar naar Peking gaan, omdat zij dit wenschte.

De toebereidselen tot de reis daarheen gaven Aurett de beste afleiding in haar groot verdriet. Zij ging met haar vader de stad in, om een vervoermiddel te huren. Rijtuigen waren er weinig en die weinige waren gehuurd door ambtenaren of rijke kooplieden. Een bestuurbare ballon - de mensen daar zeiden: een luchtschip - zou in Peking opstijgen. Het bericht van dit wonder had de nieuwsgierigheid geprikkeld, nergens was een wagen of jonk te huur.

Eindelijk na lang zoeken vonden onze Engelschen een koeli, uit Korea afkomstig, die voor een goudstuk per dag hen er heen wilde rijden in zijn zoogenaamd zeilwagentje. Dat is een handwagentje, dat één wiel heeft als een kruiwagen en waar aan iedere zijde een zitplaats is. Vooraan is een dunne mast opgezet met een zeiltje, dat als de wind gunstig is, gebruikt wordt. Op zulk een wagentje zijn de reizigers voortdurend in gevaar van omvallen; maar de Murlytons moesten nemen, wat zij krijgen konden.

Zij huurden dien koelie tegen den volgenden dag. Hij zou hen om acht uur komen afhalen. De heer Murlyton gaf hem eenig kopergeld, opdat hij de afspraak niet zou vergeten en ging toen met zijne dochter voor de laatste maal naar het Pacific-hotel.

XIX.

De witte Lotus.

De dag was nauwelijks aangebroken, of Lavarède werd uit zijn slaap gewekt door Chun-Tze, die in plechtigen optocht bij hem binnentrad met zijn secretaris, met Diamba en met een persoon in groen en blauw uniform, het kostuum, dat in China door de politiebeamten gedragen wordt. Lavarède nam zijne bezoekers eens op. De gevangenbewaarder wischte zich het zweet van het voorhoofd, Diamba had roodgeweende oogen. Aan den secretaris was niet te merken, dat er wat bijzonders gaande was en de politieambte stond onverschillig te kijken. Bevend en met neergeslagen oogen kondige de kleine Diamba den gevangene zijn vonnis aan. Hij moest in Peking terechtgesteld worden. Tonni-Kouen, een hooggeacht ambtenaar van de politie, zou hem er heen brengen.

De gevangene hoorde dit nieuws zonder verschrikking. Iedere verandering was hem welkom, hij voelde zich in de gevangenis zoo bedrukt. Maar toen men zijn hals en zijne polsen tusschen de planken van het schandbord gekneld had, begon hij te vinden, dat verandering niet altijd verbetering is.

Tien politiedienaren vormden zijn geleide.

De tocht ging opwaarts langs de rivier. De maïs en gierst, die in die streken verbouwd worden, waren juist geoogst en nu zag het land er kaal uit en vertoonde eene donker gele, vreemde kleur.

Tegen tien uur hield men in een dorpje stil. Terwijl de anderen wat gingen gebruiken, bleef Lavarède met één bewaker alleen. Hij ging plat op den grond zitten, waardoor het zware schandbord een steunsel kreeg, dat gaf een oogenblik verlichting aan zijn erg geschaafden hals. De man, die hem moest bewaken, legde den vinger op den mond, en eer dat de verbaasde Lavarède begreep, wat hij meende, had de agent hem handig het zware blok afgenoomen en dit verwisseld met een ander, dat veel lichter was en dat tegen het schrijnen van hals en polsen met zachte kussentjes was gevoerd. Lavarède zag den man verwonderd aan. Deze zeide niets, maar deed zijn bovenkleed even open en liet eene lotusbloem zien, die op zijne borst getatoeëerd was. Lavarède moest bij zich zelf daarom lachen. Dat was er dus weer een, die hem voor een vrijmetselaar hield en hem naar vermogen trachtte bij te staan.

Na de rust werd de tocht voortgezet. 's Avonds om negen uur kwamen ze te Tien-Tcheng, een stadje, dat langs den oever van de Peï-Ho gebouwd is. Eerst voerde de weg door nauwe straten, maar toen over een marmeren brug, met twaalf reuzenstandbeelden van Boeddha. Bij een politiebureau op den linkeroever van de rivier werd halt gemaakt en Lavarède werd opgesloten in eene vrij ruime cel en daar bevrijd van het schandbord. Dat behoefde hij alleen langs den openbaren weg te dragen.

Onze vriend ademde ruimer en strekte zijne ledematen. Ondanks de lichtere planken en de opvulsels was hij van het dragen van het bord toch erg stijf geworden en zijne polsen waren gezwollen en deden pijn.

'Nog vier dagen zoo!' mompelde hij, 'ik zal er heerlijk uitzien, als wij in Peking komen.'

Op hetzelfde oogenblik ging de deur open en de man, op wiens borst de witte lotus was geteekend, sloop voorzichtig naar binnen met een doosje, waarin rode zalf was.

'Zoueg-Maô,' zeide hij zachtjes.

En daar de gevangene hem niet dadelijk scheen te begrijpen, herhaalde hij wat harder:

'Zoueg-Maô!'

Onze journalist had dat woord meer gehoord, waar had hij het toch gelezen? Hij dacht even na, o, nu herinnerde hij het zich, het was voorgekomen in eene reisbeschrijving; daar werd verteld, dat dwangarbeiders zich soms eenige dagen rust wisten te verschaffen door hunne huid in te smeren met Zoueg-Maô. Door die zalf krijgt de huid het aanziën van erg ontstoken te zijn, maar pijn veroorzaakt dat in het minst niet.

De politiebeamte wees op het doosje in zijne hand en toen naar Lavarède's voeten. Deze begreep zijne bedoeling. Dat oude middeltje moest hem dienen om vrij te komen van het vermoeiende loopen nog vier dagen lang. Om te tonen, dat hij dit begrepen had, trok hij zijne schoenen en kousen uit en wreef zijne voetzolen met de zalf in. De man scheen tevreden en verdween weer even zachtjes, als hij gekomen was.

Toen men hem den volgenden morgen kwam halen, liet Armand zijne voeten zien, die dik gezwollen waren, met rood ontstoken plekken hier en daar. De agenten gingen aan hun chef zijne orders vragen. Na een half uurtje kwamen zij terug met eene berrie en brachten hem aan boord van eene jonk, waar hij tamelijk gemakkelijk kon liggen.

Een flinke wind blies in de zeilen van gevlochten stroo, zoodat, niettegenstaande het stroomopwaarts ging, het vaartuig vlug vooruit kwam. Het zou een heerlijk tochtje geweest zijn, als het einddoel maar niet eene terechtstelling had behoeven te zijn. De gedachte daaraan bedierf onzen gevangene het genot van die koele, gemakkelijke reis wel een weinig.

Hij had echter toch belangstelling voor wat hij om zich heen zag en bewonderde het landschap met de vele natuurlijke kanalen, die het meer Amilo met de rivier verbinden. Hij keek met oplettendheid naar de gedenkteeken van Tien-Tsing, de paleizen en die vreemd gebouwde torentempels, die de Chinezen pagoden noemen. Tien-Tsing is de hoofdstad van Petchi-Li, maar de keizer woont in Peking.

'In 1860 toen de Engelsch-Francsche troepen hier waren, zou ik gemakkelijk vrij gekomen zijn,' dacht Lavarède, 'nu zal ik me maar alleen moeten redden.' Hij wist nog niet hoe, maar ontsnappen zou hij, dat stond bij hem vast. In het krachtig gevoel

van gezondheid en levenslust kwam zijn moedig vertrouwen weer boven, hij wilde wakker naar eene gelegenheid tot redding uitzien en de hoop nog niet opgeven.

Drie dagen duurde de vaart. Te Toung-Tcheou moesten ze aan land gaan. Fonni-Kouen liet een draagstoel komen voor Lavarède en daarmee begaf de stoet zich aanstonds op weg naar Peking.

Te middernacht ongeveer deed onze held op die manier zijn intocht in de keizerstad. ‘Komaan,’ dacht hij, ‘wij zijn er, ik verlang naar de rust van den slaap.’

Maar die wensch werd niet zoo spoedig vervuld; twee uur duurde het, eer zij de stad door waren. De lege straten tusschen de steenen muren, die de tuinen afsluiten, waardoor alle huizen in de keizerstad omringd zijn, zagen er akelig somber uit. Aan beide einden van zulk een doortocht waren kettingen gespannen, die moesten door de politieagenten eerst losgemaakt en later weer gesloten worden, wat telkens ophoudt gaf.

De stadspolitie hield hen dikwijls staande, dan lieten Lavarèdes bewakers den houten ratel klinken, en de tocht kon weer worden voortgezet. Zoo langzaam aan bereikte de stoet eindelijk den breeden weg, die langs de muur van de binnen- of keizerstad loopt. Tchang-Ngaï-Kini, d.i. ‘stille straat’ heet deze laan. Men ziet er de gele of rode pannen daken van de huizen der keizerlijke familie en der voorname regeeringspersonen. De huizen der minder voorname mensen zijn kenbaar aan een grijs dak. Voor een van de drie poorten, die ‘de stad van het hof’ scheidt van ‘de stad der onderdanen’, knielden de politiebeambten. Het was de vredopoort, waardoor in 1860 de Bondgenooten hunnen intocht hielden.

Eindelijk werd de draagkoets, waarin Lavarède ongeduldig naar het einde van den tocht verlangde, onder een donker gewelf neergezet. Na een paar formaliteiten werd de gevangene naar eene sombere cel gebracht, waar hij zich op de planken kon uitstrekken om te slapen.

En hij sliep er gerust.

Door een schok werd hij wakker. Het was, of iemand tegen zijn been gestooten had. Hij strekte onwillekeurig den arm uit, en toen werd zijne hand door eene andere vastgegrepen.

‘Wie is daar?’ riep Lavarède niet zonder zeker angst.

‘Een Franschman!’ riep eene verheugde stem.

‘Twee, als ik goed hoor,’ antwoordde Lavarède.

‘Ja, twee... Wie zijt gij?’

‘Een gevangene en gij?’

‘Ook een gevangene, een priester van de Roomsche-Katholieke kerk.

Armand had 's avonds in het donker niet bemerkt, dat er nog een gevangene in de cel was,

vermoeid als hij was door de lange reis, was hij onmiddellijk gaan slapen. De andere had ook pas bij het wakker worden ontdekt, dat hij gezelschap had gekregen.

Hij vertelde zijne geschiedenis. Hij was een zendeling en wist niet, waarom hij gevangen zat. Nadat de aanhangers van de vereeniging ‘de witte Lotus’ zijn zendelingspost vernield, de huizen verbrand en zijne medezendelingen vermoord hadden, had men hem in deze donkere cel opgesloten, en daar scheen hij vergeten te worden.

Armand gaf zijne verontwaardiging te kennen, maar daarop antwoordde de priester zachtmoedig: ‘Dit is het lot van bijna al de zendelingen, maar niemand heeft recht dit te wraken. Wij weten, als wij naar China gaan, wat ons wacht en aan welke gevaren wij ons blootstellen en wij vergeven de arme mensen, die niet weten, wat zij doen. Verbeeld u, dat zelfs de geleerden ons beschuldigen, dat wij kinderen tot ons nemen, niet om ze op te voeden, maar om ze te dooden en hunne lichamen te gebruiken voor tooverkunsten. Hunne oogen zeggen, de Mandarijnen, dienen ons tot bereiding der platen, waarmee wij photographische opnemingen doen.’

‘Hoe onzinnig!’

‘Niet waar? Maar die onwetendheid, die ons vervolgt, is vergeeflijker dan de lichtvaardigheid, waarmee sommige Europeesche schrijvers ons van medeplichtigheid beschuldigen, als de domme menigte daden pleegt van ruw geweld.’

Die gedachten stemden zoo somber, dat beide zwegen. De geestelijke hernam na een poos van stilte: ‘Het moet zeker zoo zijn, Gods wegen zijn wonderbaar en een oordeel komt ons niet toe. Vertel mij eens, als de vraag niet onbescheiden is, hoe gj hier komt.’

Onder het verhaal van zijne avontuurlijke reis kreeg Armand zijne vroolijke luim weer terug. De geestelijke luisterde met veel belangstelling.

‘De geheime vereenigingen,’ zei hij, toen Lavarède zijne mededeelingen besloot met de geschiedenis van zijn laatste avontuur, ‘beschermen u, dat blijkt uit de hulp u verleend door het lichtere blok en de reis in jonk en draagstoel. Misschien wordt gj nog wel van den dood gered, wat ik hartelijk wensch, want Frankrijk heeft mannen noodig met een helder hoofd en een warm hart.’

‘Ik zelf heb weinig hoop op uitredding. Morgen, den 22sten October, zal ik terechtgesteld worden, ik zie geen kans om daaraan te ontkomen, al wensch ik het.’

‘Dan wil ik hopen, dat de “Chang-I-See” en de “Kin-Tien-Kien” den dag voor noodlottig verklaren en den Keizer verbieden uit te gaan.’

‘Hoe meent u dat?’

‘Door de beide vergaderingen, die ik u noemde, meest godgeleerden en sterrekundigen, wordt bepaald, of de Keizer mag gaan wandelen.’

‘Hoe kan dat invloed hebben op mijne kansen om van het schavot te ontluchten?’

‘Als de Keizer in de “Roode Stad” blijft, dan zullen er weinig soldaten op de Tranenbrug zijn, - dat is de plaats der terechtstelling, - dan zou eene vlucht u misschien gelukken, maar als de Keizer uitgaat....’

‘Dan zal ik verplicht zijn, de aarde vaarwel te zeggen,’ zeide Lavarède, die nu weer schertsen kon.

Maar hoe luchting het ook gezegd werd, de gedachte aan den dood op het schavot was pijnlijk voor beiden en weer zwegen ze een poos.

De uren kropen langzaam voorbij. De enige afleiding, die Armand had, was dat hij voor een Mandarijn gebracht werd, die hem met koele wredeheid zeer beleefd

meedeelde, dat hij den volgenden dag een hoofd kleiner zou gemaakt worden. ‘Ik wenschte wel,’ voegde hij er aan toe, terwijl zijn haat tegen de Europeanen de overhand nam over zijne beleefde vormen, ‘ik wenschte wel, dat ik allen van uw ras in handen kon krijgen, om de vijanden van mijn land met één slag te kunnen vernietigen.’

Met die troostrijke verzekering kon de gevangene naar de donkere cel terugkeeren. Hij voelde zich zoo mat en terneergeslagen. De dood verschrikte hem niet, maar - hij had van geluk gedroomd, van geluk en liefde; het viel hem zoo hard, dat hij van Aurett moest scheiden.

Dien nacht sliep hij slecht; telkens werd hij opgeschrikt door denkbeeldige geluiden, en toen men hem den anderen morgen kwam halen, was hij zeer somber. De zendeling nam hartelijk afscheid van hem en fluisterde hem in het oor: ‘Misschien gaat de Keizer wel niet uit. Hoop en vertrouw op God, mijn zoon.’

Toen hij weg werd geleid en buiten kwam, zag hij dadelijk, dat er voor hem geen hoop meer was. De heerscher over vier honderd miljoen Chinezen zou dien dag zijne ‘Roode Stad’ mogen verlaten, dat bleek uit alles: uit de gesloten huizen, uit de ongewone drukte der soldaten, uit het vierkante lapje, dat de voorbijgangers in hunne hand hielden, om er zich het gelaat mede te bedekken, als de Keizer voorbijkwam, want op het ongeoorloofd zien van den gebieder staat de doodstraf. Een dwaze gedachte schoot Armand door het hoofd: ‘Als ik mijn waarden neef in de andere wereld ontmoet, wat zal hij dan een schik hebben in de poëts, die hij mij heeft gespeeld.’

Onder al deze ernstige en schertsende overpeinzingen liep onze goede Lavarède met het schandblok om, - nu droeg hij het echte - naar het schavot. Hij zag in de verte de ‘Poort der Onderwerping’ en de ‘Poort van den Dageraad’. Het gezicht van het meer Taï-y-Tché, dat geheel met lotusbloemen was bedekt, deed zijne oogen aangenaam aan.

Hoe dichter zij bij de plaats der terechtstelling kwamen, hoe meer mensen toeliepen om te kijken.

Soldaten in hemelsblauw uniform zetten de straat aan beide zijden af, om in het midden den doortocht vrij te laten. De nieuwsgierigen werden onbarmhartig teruggedrongen tot den muur.

‘Zou mijn persoon de stad zoo in rep en roer brengen,’ vroeg Lavarède zich af. Maar bij het afvoerkanaal van het meer Lien-Koua-Tché gekomen, merkte hij wel, dat het niet om hem te doen was. Vóór zich zag hij de Tranenbrug, die door een militaire wacht werd afgesloten. Aan den anderen oever was een groot open plein, waarvan

een hoek met palissaden afgeschoten was. Daarboven zweefde een onzaglijk groot geel langwerpig ding, aan de punten afferond als een sigaar; het had veel van een reusachtig zeemonster. Armand zag aanstonds, wat het was: de bestuurbare ballon, die dien dag zou opgelaten worden.

Soldaten in verschillende uniform, met prachtig versierde wapenen, waren rondom het plein opgesteld.

Dit bonte tafereel deed den gevangene voor een oogenblik zijn toestand vergeten; maar toen hij de brug over was en zijn geleide plotseling stand hield, werd hij tot de werkelijkheid teruggeroepen. Aan zijne rechterhand was eene verhoging opgeslagen en daar stond de scherprechter van Peking met zijne helpers, onbeweeglijk te wachten op het oogenblik, dat zij zouden moeten ‘werken’. Zij droegen het blauwe kostuum met de wijde mouwen en den gelen draak op de borst. Dicht bij hen stond de bank, waarop de ter dood veroordeelde wordt uitgestrekt en de houten traliekassen, waarin de hoofden der misdadigers geworpen worden. Het was naargeestig, die verwrongen bloedige aangezichten daar te zien liggen.

Lavarède verbleekte, maar hij hief het hoofd fier op. Hij moest de zones van Han toonen, hoe een Franschman den dood onder de oogen durft zien. Kalmte in het onvermijdelijke was hem steeds eigen. Men beval hem op de bank plaats te nemen. Daar zat hij dan, met het zware blok om, luisterend naar het verwarde gegons, dat uit de menigte tot hem opsteeg, te wachten op het noodlottig oogenblik van zijn dood.

Eene plotselinge ontroering deed hem hevig ontstellen. De soldaten maakten plaats en verleenden den toegang aan - Aurett en haar vader.

Met gunstigen wind hadden die twee de reis per zeilwagentje vlug afgelegd tot Tien-Tzing, waar de Engelsche resident. Sir Grewbis, hen te dineeren vroeg. Hun beminnelijke gastheer was zoo opgetogen over het samenzijn met den deftigen Engelschman en het lieve jonge meisje, dat hij hen verzocht de verdere reis naar Peking met hem in zijn eigen Europeesch rijtuig te willen maken. Hij zelf ging in de hoofdstad de feesten bijwonen, waartoe de oplating van den ballon het voorwendsel was. Maar hij meende den heer Murlyton niet te mogen verzwijgen, dat zij in de keizerstad meer dan elders nog aan gevaren waren blootgesteld. ‘De Chinezen,’ zeide hij, ‘houden niet van nieuwigheden. Onze landgenoot Hart, had te Peking eene gasfabriek opgericht, maar heeft die moeten sluiten, omdat niemand gas wilde branden. Nu heeft de Duitsche luchtreiziger haar weer geopend, om zijn besturbaren ballon te vullen. Dat veroorzaakt nu opnieuw groote onrust en gisting onder het volk. De geheime vereenigingen nemen ieder voorwendsel te baat, om oproer te maken....’

‘Daarom gaan wij er juist heen,’ verklaarde Aurett kort en goed.

‘Dan heb ik niets meer te zeggen,’ antwoordde de resident lachend, ‘dan dat het mij aangenaam is zulk lief gezelschap gevonden te hebben voor de reis.’

Sir Murlyton dankte dus den man met zijn zeilwagentje af, moest echter toch den prijs voor de vijf dagen betalen.

De slimme bestuurder van het voertuig keerde den volgenden morgen vrolijk naar Takeoe terug. Twee mijlen van Tien-Tzing kwam hij een voetganger tegen, die in een erg slecht humeur scheen te zijn. Het was niemand anders dan Bouvreuil.

Hij was minder gelukkig geweest in het vinden van een vervoermiddel dan de Murlytons. Hij zag hen wegrijden en daar hij vreesde, dat hij hen en Lavarède geheel uit het oog zou verliezen, als hij ook niet naar Peking ging, besloot hij om den langen

weg maar te voet af te leggen. Na dertig kilometer kon hij niet meer. In een gehuchtje had hij overnacht. De angst, dat hij het spoor van zijn ‘schoonzoon’ bijster zou worden, dreef hem vroeg in den morgen weer op pad. De man met zijn leegen kruiwagen was een ware uitkomst voor hem; zoo goed en zoo kwaad, als het ging, onderhandelden zij over den prijs, en - voor twee goudstukken per dag bracht de koelie Bouvreuil op zijn wagentje naar Peking. Den 23sten October 's morgens kwamen zij in de keizerstad aan.

De dikke heer was onderweg erg toegetakeld, want in zijn haast had de koelie hem verscheiden malen omgegooid. Bouvreuils gezwollen neus en de bulten op zijn hoofd getuigden van de hardheid der wegen in de provincie Petch-Li.

De heer Murlyton en zijne dochter waren intusschen ingekwartierd bij een ambtgenoot van Sir Grewbis. Op ongezochte wijze wist Aurett te weten te komen, wat er met haar vriend gebeuren zou; zonder bleek te worden hoorde zij den resident zeggen, dat de terechtstelling den volgenden morgen zou plaats hebben op de Tranenbrug. Zij wist zich zelfs zoo goed te beheerschen, dat zij met een vriendelijk lachje kon danken voor de inlichtingen. Maar dien nacht deed zij geen oog dicht.

De stoutste plannen werden in haar hoofdje gesmeed. Zooals de meeste vrouwen uit de noordelijke streken wist zij door te tasten en vastberaden uit te voeren, wat na overleg langzaam was beraamd. In het Zuiden heerscht levendiger verbeelding, maar de stoutmoedige daden, waartoe daar eene vrouw in een oogenblik van opgewondenheid of hartstocht besluit, worden niet zoo licht tot werkelijkheid.

In de kamer van haar vader hing een wapenrek, daaruit nam zij een puntig scherp mes. De oude heer zag zijne dochter bezorgd aan. Zij scheen kalm, maar hare blauwe oogen hadden een koortsachtigen gloed en drukten onverbiddelijke wilskracht uit.

Sir Murlyton voelde, dat het leven van zijne dochter op het spel stond maar dat hij haar niet mocht terughouden van hetgeen de liefde in haar hart haar ingaf. Hij gaf haar een teeken, dat hij gereed was, om haar te vergezellen. Zij scheen te aarzelen, wierp zich in de armen van haren vader, kuste hem teeder en toen, zonder een woord te spreken, nam zij zijn arm en ging met hem naar de deur.

Buiten gonsde eene woelige menigte. De Tra-

nenbrug was niet ver van de residentswoning af, zij waren weldra bij het plein, dat in het midden door een dubbele rij soldaten was afgezet.

Daarachter joelde eene dichte, bonte, drukke menigte, die daar alleen scheen gekomen om te kijken naar de terechtstelling en het oplaten van den ballon. Maar wie goed toegezien had, zou spoedig ontdekt hebben, dat sommige nieuwsgierigen tekenen van verstandhouding met elkaar wisselden, dat blikken vol haat op de soldaten werden geworpen en dat er onder de korte ruime bovenkleeding van menig voorbijganger de punt van een dolk kwam uitkijken.

Aurett zag niets dan de bank der beschuldigden. In die richting ging zij zonder zich te storen aan de uitroepen of zich te ergeren over het dringen en duwen. Een enkel woord ving zij op, dat van veel beteekenis scheen, want men maakte ruimte om haar door te laten. ‘Lien-Koua! Lotus!’ had zij hooren zeggen. Zij droeg de witte lotusbloem, die haar in Takeoe beschermd had, nu duidelijk zichtbaar en het woord Lien-Koua ging van mond tot mond. Een soldaat wilde haar den weg versperren, maar nauwelijks had hij de lotusbloem ontdekt, of hij trok zijn wapen terug. Aurett drong aan den arm van haar papa tusschen de wachten door tot op het schavot en ging, tot groote verbazing van den scherprechter, zonder vragen of omzien recht op de bank af, waar Lavarède wachtte op de voltrekking van het vonnis. Die vreemdelingen hadden zeker uit hooge gunst toegang verkregen tot deze plaats.

Armand was opgestaan, Aurett nam zijne beide handen en eenvoudig, zooals alles wat uit het hart komt, klonk haar eerst woord: ‘Gij dacht wel, dat ik komen zou, niet waar?’

Hij aarzelde eerst, maar toen zijn blik dien van Sir Murlyton ontmoette en hij tranen zag glinsteren in diens oogen, stroomden de woorden van zijne lippen: ‘Ja, ik dacht het wel, ik wachtte u, zooals men in duisteren nacht wacht op het licht. Ik wachtte u, omdat....’

Hij hield het beslissende woord nog terug, maar het gevoel was hem te machtig. ‘Hier mag ik spreken,’ vervolgde hij snel ademhalende, ‘vrijuit mag ik het zeggen, want het zal mijn afscheidswoord zijn: ik wachtte u, omdat ik u lief heb als mijn leven.’

Aurett sloot de oogen. Een gloeiend rood kleurde op eens haar bleek gezichtje.

‘Vergeef mij,’ stamelde Lavarède, ‘vergeef mij Sir Murlyton....’

De oude heer zeide op droevigen toon, terwijl hij Lavarède hartelijk medelijdend aanzag: ‘Dat zou het geluk van mijn kind geweest zijn.’

En Aurett fluisterde nauw hoorbaar: ‘Ik heb u zóó lief.’

Het gelaat van den gevangene straalde van innig geluk. Maar plotseling werd het somber: ‘De beul komt ons scheiden, adieu, Lien-Koua, mijn witte lotusbloem!’ ....

Het was een wanhoopskreet: Lien-Koua! Lien-Koua! Een echo herhaalde dat woord, er ging een dof gebrom door de menigte, Aurett hoorde het niet, zij zag alleen naar den scherprechter, die zijn ‘werk’ kwam doen.

Zij moest afscheid nemen, scheiden voor altijd van wat haar het liefste was; reeds zag zij in hare verbeelding het zwaard vallen. Nu moest zij handelen, of het zou te laat zijn. Zij sneed met den dolk de riemen door, die Lavarède geboeid hielden en reikte hem een revolver.

‘Verdedig u,’ riep zij.

‘Lien-Koua! Lien-Koua!’ klonk door de lucht, als loeide er een stormwind. De rijen der soldaten werden verbroken, uit duizend kelen klonk de strijdeus:
‘Lien-Koua!’

Lavarède, gedachtig aan het gesprek, dat hij op de ‘Heavenway’ had gehoord, begreep wat er gaande was. ‘De witte Lotus brengt ons redding!’ .... dacht hij.

De menigte stroomde toe. Soldaten en gerechtsdienaren werden omvergeloopen, onder den voet getreden of gedood en tierend ging het verder naar het groote plein. Armand en zijne vrienden werden door den stroom meegevoerd, totdat zij, zij wisten zelf niet hoe, vlak bij den ballon gekomen waren.

Dat luchtschip, dat daar gevuld en geheel tot de reis gereed, alleen nog maar door de touwen werd vastgehouden, scheen hen uit te noodigen tot de vlucht. Bij Armand voerde die gedachte onmiddellijk tot de daad. Met een sprong was hij in het schuitje en riep de anderen om bij hem te komen. Zij volgden zijn raad en hielpen de touwen doorsnijden, die den ballon beletten op te stijgen.

Het was juist bij tijds, want de Mandarijnen brachten de verschrikte soldaten tot orde en plicht terug en nu werden de Lotusvrienden aangevallen. Deze moesten voor den geregelden aanval wijken. Lavarède zag het en sneed het laatste touw door. Langzaam steeg de ballon.

‘Gered!’ riep de gelukkige Armand.

Maar de ballon steeg niet verder omhoog. De drie reizigers zagen elkaar verbaasd aan.

‘Hoe zou dat komen?’ Er zit zeker nog een touw vast.’

Lavarède boog zich over den rand van het schuitje om te zien, wat het opstijgen van den ballon in den weg stond. Met alle macht trok iemand aan het anker, dat op zij van het schuitje hing. Bouvreuil was het, alweer Bouvreuil!

Hij had het gansche tooneel op de Tranenbrug bijgewoond. Hij was de vluchtelingen gevuld; toen hij zag, dat ze hem ontsnapten, wist hij van radeloosheid niet wat hij deed en klemde zich wanhopig vast aan het schuitje, dat hem zijn ‘schoonzoon’ dreigde weg te voeren.

Met een oogopslag zag Armand het gevaar. Zijne redders verloren het tegen hunne beter gewapende en geoefende tegenstanders. Zij naderden altijd dichter de omheining van den ballon. Een oogenblik van aarzelung kon nu alles doen verliezen, zoodra de soldaten in hunne nabijheid waren, werd hunne vlucht stellig verijdeld.

Vlug handelen was dus zaak. Armand nam een groote kist, die onder in het schuitje stond en waarschijnlijk wapenen, mondbehoefthen enz. bevatte voor eene lange luchtreis en lichtte haar met groote krachtsinspanning over den rand van het schuitje. Niet zoodra was het zware voorwerp gevallen of de ballon rees drie honderd voet en dreef door een luchtstroom gegrepen naar

het Zuid-Zuid-Oosten, terwijl het gevecht daar beneden verwoed werd voortgezet.

XX.

China in vogelvlucht.

Bouvreuil had van ontzetting luidkeels geschreeuwd, toen de ballon zoo plotseling was gerezen. Uit instinkt hadden zijne handen het anker omklemd en nu hing hij in de lucht met verwrongen gelaatstrekken en in gestadigen angst voor een duizelingwekkenden val.

Lavarède was niet zoo onmenschelijk om hem daar te laten hangen. Met behulp van Sir Murlyton gelukte het hem, den ongelukkigen Bouvreuil in het schuitje te trekken. Nauwelijks voelde deze weer grond onder de voeten, of hij verloor het bewustzijn. Zij gunden hem tijd om weer bij te komen. Hij behoefde nu geen uitleg te geven van zijne poging om den ballon tegen te houden.

De drie andere reizigers waren ook stil. Er heerschte eene zekere verlegenheid en ieder trachtte die zoo goed mogelijk te verbergen. Armand keek over den rand van het schuitje naar het landschap, waar zij met snelheid overheenvlogen. ‘Peking,’ schreef hij in zijn zakboekje, ‘heeft ongeveer denzelfden omtrek als Parijs, maar daar ieder huis omringd is door een vrij groten tuin en er maar ééne familie in een huis wonen mag, moet het aantal inwoners niet veel groter zijn dan zeshonderd duizend zielen.’

Met behulp van een kompas en eene uitmuntende kaart, die in het schuitje voorhanden waren, konden Sir Murlyton en Lavarède vaststellen, waar zij waren en welken kant zij uitgingen. In het Oosten lag Tien-Tsing en beneden hen zagen zij het Keizerkanaal, dat de Peï-Ho verbindt met de Hoang-Ho-rivier en den Yang-Tse-Kiang. Over dit kanaal ligt de Palikao-brug, waar in 1860 de Chineesche ‘Tijgers’ - zooals de soldaten zich zelven noemden - door de artillerie der Franschen en Engelschen werden overwonnen.

Lavarède wilde nu ook eens onderzoeken, wat er alzoo in het schuitje was. Behalve het kompas vond hij nog allerlei natuurkundige instrumenten en bemerkte een heel toestel van draden en knoppen, die waarschijnlijk dienden om den ballon te besturen, maar die hij zoo wijs was niet aan te raken, daar hij met de inrichting niet bekend was. Een niet geringe schrik wachtte hem, toen hij zijn onderzoek had geëindigd. Hij had wel kleederen gevonden, maar geen levensmiddelen. Die treurige ontdekking moest aan zijne vrienden worden medegedeeld en hij meende, dat het tevens zijn plicht was, door een openhartig woord een einde te maken aan de gedwongenheid, die tusschen hen heerschte na het voorgevallene op de Tranenbrug.

‘Sir Murlyton,’ zeide hij, ‘wij hebben allen onze energie zoo noodig, mag ik dus even een woord zeggen over wat onze gedachten bezighoudt en misschien bedrukt? Ik heb u in het aangezicht van den dood mijn liefsten wensch voor dit leven bekend, maar ik beloof u, dat ik doen zal, alsof die niet bestond en geen aanspraak zal maken op de vervulling uwer belofte danwanneer wij goed en wel in Parijs terug zullen zijn. Tot zoo lang blijft alles tusschen ons, zooals het was; wij zijn tegenstanders, onze weddenschap is nog niet beslist.’

De heer Murlyton glimlachte en Aurett knikte ten teken van goedkeuring.

‘Voor het oogenblik,’ ging Armand voort, ‘zijn onze belangen dezelfde. Wij zijn ingescheept in een ballon, die boven een vijandelijk land zweeft. Zoo wij hier in de handen der bevolking mochten vallen, in dit gedeelte van China, zegt men, heerscht de felste haat tegen alle Europeanen....’

Een geritsel achter hem deed hem plotseling ophouden. Daar zat Bouvreuil, die de laatste woorden moest gehoord hebben, met een doodsbloek gezicht plat op den bodem van het schuitje. Zijne tanden klapperden van angst. Armand haalde zijne schouders op en ging, tot zijne vrienden gewend, voort: ‘Twee mogelijkheden zijn er: Als de wind zoo blijft, zullen we tegen den nacht in Shang-Hai komen, eene havenstad, waar vreemdelingen niets meer te duchten hebben. Maar als de wind ons in eene andere richting mocht sturen, dan komen wij in streken, waar allerlei gevaren ons bedreigen.’

‘Maar,’ zei Aurett, ‘de ballon is immers zoo gemaakt, dat hij verscheidene dagen in de lucht kan blijven zweven. Zoo zeide de heer Grewbis ten minste.’

‘Dat kan wel zijn, maar wij kunnen er toch niet in blijven.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat wij niets te eten hebben. De kist, die ik over boord moest gooien, toen deze heer’ - en hij wees op Bouvreuil - ‘onze vlucht wilde beletten, bevatte helaas! naar het schijnt, de proviand.’

Zonder een woord te zeggen haalde Sir Murlyton zijne veldflesch te voorschijn. Dat was goed om hunne krachten een dag op te houden, maar met cognac konden ze zich toch niet voeden. Van honger om te komen in het gezicht van een vruchtbare land, - dat was geene aangename gedachte. Bouvreuil gaf het eerst uitdrukking aan dit treurige denkbeeld, dat hen allen somber stemde: ‘Dat ontbrak er nog maar aan,’ bromde hij, ‘te sterven van flauwigheid!’

‘Wel neen, Mijnheer,’ plaagde Armand, die lachen moest om den wanhopigen toon en het komieke gezicht van den zuchtenden Bouvreuil, ‘wel neen, Mijnheer, u zult niet sterven van flauwigheid, wij hebben u om onzen honger mee te stillen, het zal wel geen lekker hapje zijn, maar vijftig kilo vleesch zit er voor ons wel aan.’

De geplaagde man vloog overeind. Driftig riep hij: ‘Maar dat is kannibaalsch! dat gaat toch niet aan.’

‘Wel waarom niet?’ vroeg Armand leuk, ‘als wij u niet in het schuitje hadden getrokken, dan zou u gevallen zijn; wij hebben dus uw leven gered en mogen er over beschikken. De honger verontschuldigt alles en als het u niet bevult, denk

Lavarède werd door de priesters op het marmeren blok gezet, om de vereering en de vele geschenken der geloovigen te ontvangen. (blz. 84)

dan maar, dat u het aan u zelf hebt te wijten.'

Zoo plaagde hij op luchtigen toon den armen Bouvreuil, die alles voor ernst opnam en trilde van angst. Hij noemde Lavarède nu geen 'schoonzoon' meer en verwenschte de dwaze gril van Penelope, om met zoo'n lastigen spotvogel te willen trouwen.

De wind werd hoe langer hoe heviger en de ballon dreef met groote snelheid over de belangrijke stad Tsi-nan, die vroeger aan den Hoang-Ho lag, maar haar bloei toch heeft behouden, nadat de rivier hare bedding had verlegd. Aan den horizon strekte zich het breede meer Kaï-Foung uit, dat driemaal zoo groot is, als het meer van Genève.

Ofschoon allen voelden, dat het etenstijd was, klaagde niemand. Bouvreuils gezicht werd groen en geel van akelighed.

'Als Penelope zich dat huwelijk maar niet in het hoofd had gehaald, dan zou ik nu rustig en warmpjes thuis zitten,' klaagde hij.

Eensklaps bedacht hij, dat hij dien morgen van een rondventenden koopman een maniokkoek gekocht had. Hij gaf dien aan Lavarède. 'Ik ben een ongenoode gast,' zeide hij, 'maar ik heb wat meegebracht om te eten.'

Lavarède woog den koek op zijne hand. 'Vier porties,' zeide hij, 'met een paar druppels cognac, dat is voorraad voor twee dagen.' 'Geachte Heer,' ging hij plechtig voort, 'ik schenk u uw leven nog tweemaal vier en twintig uur.'

Verschillende plaatsen zagen zij beneden zich, waar zij in snelle vaart overheen vlogen. Tegen den avond herkende Lavarède de moerassen van Ken-Tchao, waar het Keizer-kanaal de delta van den Hoang-Ho snijdt. Maar de hemel was bewolkt. Gedreven door den wind, wisten ze in het donker weldra niet meer, waar zij waren, noch waar zij heengingen.

Allen voelden zich ontroerd en niemand kon slapen. Te vergeefs trachtten zij door de duisternis eenig schijnsel te ontdekken. Een oogenblik alleen meenden zij lichtende punten te onderscheiden. De heer Murlyton keek met behulp van een lucifertje op zijn horloge, het was twee uur.

'Waarschijnlijk zijn wij boven Tchin-Kiang,' verklaarde Lavarède, 'dan moeten we binnen een uur te Shang-Haï komen.'

'Luistert eens,' riep Aurett verschrikt.

Armand uitte een kreet van onrust en Sir Murlyton zei binnensmonds: 'Dat is de zee.'

Een bliksemstraal kliefde de lucht en bij zijn flikkerend vlugtig schijnsel zagen zij beneden zich hooggaande, onstuimige golven.

'Wij moeten stijgen,' schreeuwde Armand, 'om door een anderen luchtstroom weer naar land te worden gedreven.'

Zijne kennis van het verschijnsel, dat, als er een wind opsteekt, de verplaatsing van de luchtlagen altijd eene strooming in tegenovergestelde richting veroorzaakt, gaf hem het juiste middel aan de hand om zich te reden. Het was maar de vraag, of de ballon zoo hoog zou stijgen, dat zij in die strooming kwamen.

Onmiddellijk werden alle ontbeerlijke voorwerpen uit het schuitje geworpen. Zelfs Bouvreuil hield dapper mee en nam alles, wat hij maar vangen en grijpen kon. Als Lavarède het niet bijtijds verhinderd had, dan had hij ook het kompas weggegooid.

Door de vermindering van gewicht rees de ballon en kwam tusschen de wolken. Te midden van een dikken mist, nu en dan gebroken door felle bliksemstralen, onder een zoo oorverdoovend geraas, als geen kanonvuur ooit kon te weeg brengen,

bemerkte Armand, dat de ballon bleef zweven; blauwe vlammen liepen langs het touwwerk en de regen, die tegen den ballon aansloeg, spatte er af als vonken vuur. Ieder oogenblik konden zij verwachten, dat de bliksem hen zou treffen. Tot iederen prijs moesten ze zien weg te komen van dit gevaarlijke punt.

‘Verlicht den ballon nog meer,’ riep Lavarède met schorre stem.

‘Er is niets meer, dat er uitgegooid kan worden,’ zeide Sir Murlyton.

‘Niets meer!’ Dat betekende voor hen allen, dat zij verloren waren.

Armand had maar één gedachte: Aurett te redden. Hij stond op het punt, om uit het schuitje te springen, maar Aurett hield hem tegen: ‘Samen, of in het geheel niet,’ dat was alles, wat ze zeide.

‘Alle drie,’ hoorden zij achter zich den heer Murlyton zeggen, die daarop bedaard, alsof het iets heel gewoont was, aan Lavarède vroeg, wat hij er van dacht.

Lavarède zag wanhopig om zich heen. Daar ontmoette zijn blik Bouvreuil, die juist op hetzelfde oogenblik een kreet van vreugde uitte.

‘Niet springen,’ riep hij, ‘de vloer....’

‘Wat voor vloer?’

En terwijl hij het vroeg, had Armand tot zijne onuitsprekelijke blijdschap al gezien, dat de plank, waarop de bankjes bevestigd waren, uit het schuitje kon gelicht worden. Een oogenblik later werd die weggeworpen.

Een schok volgde, de ballon steeg en verhief zich boven de onweerswolken. De reizigers konden het stormgeweld onder zich aanschouwen, terwijl om hen heen de lucht kalm was. Een oogenblik vergaten zij alles en waren enkel aandacht voor het grootsche, verheven schouwspel, dat zich aan hunne blikken vertoonde. Eensklaps kreeg de ballon een hevigen stoot. Zij werden allen door elkaar geworpen en in een ondeelbaar oogenblik werden zij met ongeloofelijke, onberekenbare snelheid westwaarts gedreven.....

Geen van de vier durfde opstaan. Een soort van bedwelming deed hen onbeweeglijk op hunne plaats blijven met gesloten oogen en stijf van koude. Zij haalden hijgend adem, hunne longen konden geen lucht krijgen.

Lavarède deed eene poging om de ‘hoogteziekte’ van zich af te schudden, maar bewusteloos viel hij naast de anderen neer. Geen leven scheen meer in hen te zijn; bloeddruppels gutsten uit ooren en neus. Zoo bleven ze op den bodem van het schuitje liggen, terwijl de ballon door eene onwederstaanbare macht naar Middel-Azië gedreven werd.

De dag verving den nacht en reeds werd het

weer avond, eer de luchtreizigers hunne oogen openden en met zwakke stem vroegen:

‘Waar zijn wij?’

‘Ik weet het niet,’ zei Armand, aan wien het gelukt was zich op te richten, ‘maar wij dalen, dat is zeker, het is te merken aan het gemaklijker ademhalen.’

‘Ja,’ bevestigde Sir Murlyton, ‘we zijn stellig lager gekomen, daardoor kunnen wij weer spreken.’ Hij had zijne dochter in zijne armen genomen en trachtte haar te verwarmen. De allerlaatste druppels cognac brachten haar weer tot bewustzijn terug.

Maar nu het gevaar om van koude te verstijven voorbij was, bedreigde hen een ander, dat niet minder vreeselijk was. Waar dreven ze heen? Waar zouden ze te land komen?

Nog kon Lavarède niet het geringste spoor van de aarde ontdekken; toch moesten ze vreezen, dat door een onverwachten stoot tegen een rots of boom of dak eene opening zou komen in hun ballon, waardoor zij een val konden doen, die doodelijc moest zijn.

Eindelijk brak de zon door en verlichte een berglandschap. Noch de Engelschman, noch Lavarède vermoedde, waar zij zich bevonden. Niets dan rotsen, waar zij ook heenzagen, de een al hooger dan de andere en alle toppen met ijs bedekt.

Langzaam daalde de ballon boven een dal tusschen met dennen begroeide berghellingen. Het strekte zich uit langs een meer aan den voet van steile rotswanden. Gletschers weerkaatsten het zonlicht en een schitterende sneeuwmantel hing om de hoogste punten van het gebrgte.

Dit ernstig schoone schouwspel hield de aandacht van onze reizigers geboeid. Ze hadden daarvoor echter geen oogen meer, toen Aurett met gedempte stem uitriep: ‘k Zie menschen!’ In het dal stonden een paar honderd bewoners te staren naar den dalenden ballon. Zij droegen lange rokken en daarover een ruim bovenkleed met wijde mouwen en hadden pelsmutsen op. Er kwamen er altijd meer. Zij keken en wezen naar den ballon, die nu niet meer dan drie honderd meter van den vasten grond verwijderd was.

‘Niet mogelijk!’ mompelde Lavarède, nadat hij de vreemde gestalten daar beneden in het oog had gekregen.

‘Wat is niet mogelijk?’ vroegen de Engelschman en Bouvreuil bijna te gelijkertijd.

‘t Is niet te gelooven, dat wij over de geheele uitgestrektheid van het groote Chineesche rijk naar het Westen zouden zijn gedreven, maar toch - de gelijkenis is te sprekend. Herinnert ge u misschien, dat Gabriel Bonvalot en de zendeling Deken met Prins Hendrik van Orleans de hoogvlakten van Thibet bereisd hebben, waarbij een koningszoon Rachmed hun als gids heeft gediend?’

‘O ja,’ zei Aurett, ‘ik heb van dien tocht door de ijswoestijn gelezen, vier of vijf duizend Meter waren ze boven den zeespiegel.’

‘Het verslag er van heeft in onze courant gestaan,’ riep Lavarède, ‘en er waren plaatjes aan toegevoegd naar photographiën, die de Prins op reis genomen had. Ik herinner mij o.a. een groep mandarijnen van Lhaça, de hoofdstad van Thibet. Deze mensen doen mij aan die mandarijnen denken; in kleederdacht en voorkomen is de gelijkenis treffend.’

Musketuur maakte een einde aan hun gesprek. De nieuwsgierige menigte daar beneden strekte met lang uitgehaalde juichtkreten de handen naar den ballon uit. Sommigen hadden geweren en schoten ze al dansend af.

Aurett scheen niet op haar gemak.

‘Wees maar gerust,’ haastte de journalist zich te zeggen, ‘deze mensen schijnen ons goedgezind. Hier, evenals in Afrika, schieten zij ter eere van gasten, die het toeval hun zendt. Al dit vreugdebetoon is een gunstig voorteken.

‘t Zijn toch geen menscheneters?’ waagde Bouvreuil te vragen.

‘Geen nood, Mijnheer Bouvreuil, de bewoners van Thibet, - ik geloof heusch, dat we op de hoogplateaux aankomen, - zijn herders; zij eten het vleesch van hunne schapen en jaks, die zij gebruiken als lastdieren, maar die zij ook slachten, zoolang zij geen rijke grondbezitters hebben, op wie zij die bewerking kunnen toepassen.’

Bouvreuil begreep de ironie niet of nam er althans geen notitie van. Nu zijn angst voorbij was, kon hij aan niets denken dan aan zijn honger. Meer dan vijftig uren hadden zij moeten vasten.

‘Zouden die mensen ons wat te eten geven?’ vroeg hij.

‘O zeker,’ antwoordde Lavarède, ‘maar als uw leven u lief is, eet dan niet te veel, Mijnheer Bouvreuil.’

Langzaam daalde de ballon en kwam neer op het zachte grastapijt, waarmee de dalgrond bedekt was.

XXI.

Het land der Lamas.

Dadelijk zagen onze reizigers zich omringd door eene woelige menigte, die alleronderlingste gebaren maakte. Maar onder al het geschreeuw en die ongewone bewegingen hadden onze vrienden toch het gevoel, dat zij met vreugde, ja met eerbied werden welkom geheeten. De manieren zouden intusschen eerder het tegendeel hebben doen gelooven, want al die mensen staken hun tong uit, terwijl zij hun hoofd diep bogen. Aurett vond het zulk een belachelijk gezicht, dat zij het uitschaterde.

‘Stil,’ zei Lavarède, ‘niet lachen, dat kinderachtige tong-uitsteken is bij de Tibetanen een bewijs van vereering.’

Eenige priesters, - Lamas, zooals zij daar genoemd worden, - hielpen hen uit het schuitje. De hand, die de vreemdelingen bij het uitstijgen behulpzaam was geweest, brachten zij daarop aan de lippen, terwijl zij eerbiedig bogen.

Armand keek zijne vrienden aan, deze waren al even verwonderd als hij zelf.

‘Het doet er eigenlijk niet toe, dat wij niets van hunne manieren begrijpen,’ zei Lavarède,

'het is duidelijk, dat ze gunstig jegens ons gestemd zijn. Laten wij er gebruik van maken en trachten wat te eten te krijgen.'

En terwijl hij een der Lamas op den schouder klopte, die daarop onmiddellijk neerknielde, bracht hij herhaalde malen zijne hand naar zijn mond en zocht hem duidelijk te maken, dat hij honger had. De priester wees op een houten gebouw en verzocht door tekenen, dat ze hem daarheen zouden volgen.

De ballon werd toevertrouwd aan de bewaking van de krijgslieden, die er zich als eene wacht voor geplaatst hadden en de reizigers volgden den priester. Overal bogen de mensen eerbiedig voor hen.

Toen zij het houten paleis bereikt hadden, bracht de Lama hen over verscheiden binnenplaatsen naar een tuin, waarachter zich een gebouw verhief met een sierlijken gevel. Een opengewerkte deur verleende den toegang naar eene groote ruimte, waarin het licht viel door fijn uitgezaagde paneelen. Op den achtergrond was een groote groen marmeren kubus boven twee treden van graniet.

Met zichtbare verlegenheid wees de Lama op dit marmerblok. Lavarède liep vooruit en meende, dat de priester wenschte, dat hij er op zou klimmen, en in de veronderstelling, dat het zoo de bedoeling was, nam hij op het blok plaats.

De Tibetaan gaf met een langgerekt keelgeluid blijde verrassing te kennen, waarop tal van priesters kwamen toeloopen met een doosje wit poeder, dat zij in een in het marmer uitgehouwen vat uitstrooiden. Het poeder werd aangestoken en weldra steeg de walm van het reukwerk zoo prikkelend in Armands neusgaten, dat hij er van niezen moest. De priesters namen van de drie andere reizigers niet de minste notitie, maar verwijderden zich, met gebaren te kennen gevende, dat zij voor een ontbijt gingen zorgen.

'Wat betekent dat alles?' riep de journalist, toen hij met de anderen alleen was. 'Ben ik als ex-president van de Republiek Costa-Rica zoo'n beroemd personage, dat ze mij hier bewierooken? Bewierooken doet men anders geen president, men geeft hem een eeremaal met slechten wijn, wierook wordt alleen aan goden geofferd. De slechte wijn zou mij nu liever zijn geweest, want dat reukwerk geeft een benauwde lucht.'

Twee aan twee, op de maat van de 'gong' kwamen de priesters plechtig binnen. Zij droegen zilveren schalen en bekers.

'Net een optocht als in het theater van de Porte Saint-Martin,' mompelde Lavarède.

De priesters konden die oneerbiedige opmerking niet verstaan. Zij boden onder heel ingewikkelde plichtplegingen Armand den eenen schotel na den anderen aan, terwijl zij zijne reisgenooten tamelijk onzacht van het marmerblok wegduwden.

Armand stond er op, dat eerst Aurett en Sir Murlyton hun deel kregen van den honing en de vruchten en het wild, dat hem gebracht werd. Toen bediende hij zich zelf. Bouvreuil kreeg wat er overschoot, hij kon niet verwachten, dat Lavarède hem met achting zou behandelen.

Maar wat Lavarède eenvoudig als eene plagerij bedoeld had, maakte op de Lamas een heel anderen indruk. Den heer Murlyton en Aurett behandelden zij voortaan beleefd, maar Bouvreuil werd geduwd en gestooten en met minachting bejegend.

Armand moest lachen om het benauwde booze gezicht, dat Bouvreuil trok, maar weldra ondervond hij, dat hij zelf er het slechts aan toe was. Want de Lamas brachten een groot rond hek, bevestigden dat in gaten in den houten vloer en daar zat nu de gast, die zoo welkom scheen te zijn, gevangen in een kooi.

Hij werd driftig en trachtte hun te beduiden, dat ze dat hek moesten wegnemen, maar de priesters hieven een loflied aan en begonnen hem te bewierooken, dat hij er bijna door gestikt was. Toen kreeg de menigte toegang tot de pagode. De mensen bogen allen ter aarde, terwijl zij in de linkerhand boven hun hoofd een houten stok zwaaiden, aan welks boveninde een cylinder met allerlei vreemde teekens was vastgemaakt.

‘Zonder eenigen twijfel bewijzen die Boeddhisten mij goddelijke vereering,’ zuchte Lavarède, ‘die molentjes ken ik uit de beschrijving, die gebruiken zij, als zij bidden.’

Er kwamen telkens nieuwe bezoekers en zoo duurde het tot 's avonds toe. Tegen den nacht werd het hek weggenomen en aan den gast een welverdiende rust gegund.

‘Had ik dat geweten!’ zei hij tegen zijne vrienden, ‘dan zou ik onzen dikken Bouvreuil dien marmeren zetel hebben doen beklimmen. Waarom vereeren die mensen mij zoo? het is niets prettig.... We moeten maar stil zien weg te komen.’

Dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan, want de pagode werd door krijgslieden bewaakt. Het bleek duidelijk, dat er alle mogelijke voorzorgen genomen waren, opdat hij niet zou kunnen ontluchten.

Den volgenden dag wilde hij zich niet laten opsluiten, maar onder diepe buigingen en overdreven beleefdheiten grepen zij hem en bonden zijne enkels en polsen vast en daarop werd de schare toegelaten om hem te bewonderen en aan hem te offeren.

De toeloop werd altijd groter. Men gaf hem de fijnste spijzen en den besten wijn uit het Ganges-dal. Maar zoodra hij eene poging deed om de vereering te ontkomen, werd hij op eerbiedige wijze, maar zeer stevig geboeid.

Zijn wanhoop te beschrijven is onmogelijk. Zijne Engelsche vrienden werden ook gevangen gehouden, alleen Bouvreuil kon vrij uit en in gaan, niemand bekommerde zich om hem.

Als het hek om Lavarède heen gezet was, dan plaagde hij den toch al zoo ongeduldigen jongen man. ‘Bedaard maar, beste vriend, het jaar, dat u om de erfenis te winnen door uw neef is toegestaan, is al voor een groot deel voorbij. Als het geheel verstrekken is, dan zal ik u vrij zien te maken.’

Eens bekwam hem dat sarren slecht. Want Sir Murlyton, die erg gebeten op hem was, gaf hem een echt Engelschen vuistslag en de Lamas, dit ziende en meenende, dat die bediende - daarvoor schenen ze hem te houden - de hooge gas-

ten, die zulke rijke inkomsten in hun tempel brachten, beleedigd had, dienden hem nog de noodige riemslagen toe.

Lavarède vond het vreeselijk, het voorwerp van al die aanbidding en die strenge waakzaamheid te zijn, herhaalde malen deed hij eene poging om zich te bevrijden, maar het eind was altijd een nog scherper toezicht.

Hij werd er wanhopig onder, tot eindelijk aan den avond van den twee en twintigsten dag hem onverwacht uitkomst beloofd werd.

Het ging tegen den nacht. Het geklapper der bidmolentjes stoorde niet meer de plechtige stilte van den tempel. Armand rekende reeds uit, dat hij na een half uur geheel rust zou krijgen en zijne vermoede ledematen op kussens zou mogen uitstrekken.

Daar trad nog een late bezoeker het heiligdom binnen. Hij droeg den donkeren kiel en de wijde broek, die aan de Siberische grenzen de gewone dracht zijn. De muts, die hij bij het binnengaan afnam, was van astrakan.

‘Waar komt die vandaan?’ dacht Lavarède.

Ook Aurett en haar vader keken nieuwsgierig naar den vreemdeling. Zijne regelmatige trekken, zijne sprekende donkere oogen, zijn ronde grijze baard schenen aan te duiden, dat hij niet uit Thibet afkomstig was. Hij naderde langzaam het marmeren voetstuk, knielde neder, zwaide zijn molentje en sprak half luid in het Fransch:

‘Uit welk land van Europa komt gij?’

Lavarède was getroffen. ‘Wie zijt ge?’ vroeg hij.

‘Rachmed, de gids van den groote geleerde..’

‘Van Bonvalot?’ riep Lavarède verrast. ‘Hoe komt gij hier?’

‘Ik heb mij in dit land gevestigd, ik woon vijf dagreizen van Lhaça en daar heb ik van pelgrims gehoord, dat in eene pagode van het Tengri-Nor, het groote meer, dat gij van hier zien kunt, Boeddha uit den hemel was nedergedaald.’

‘Boeddha!’ riepen onze drie vrienden.

‘Ja, volgens de beschrijving van uwen hemelwagen heb ik begrepen, dat het een luchtballon moest zijn en dat de priesters hier Europeanen gevangen hielden. Nu kom ik om u te helpen ontsnappen, want sedert ik Bonvalot en zijn reisgenoot den Prins heb leeren kennen, stel ik belang in hunne landslieden en in alle Europeanen.’

Aurett had een vriendelijk knikje voor dien onverwachten redder en terwijl zij angstig keek, of er ook een priester kon komen, vroeg zij gauw: ‘Maar hoe kondt ge weten, dat wij gevangen werden gehouden?’

‘Ik kende de heilige legende, die zegt, dat in de naaste toekomst Boeddha uit den hemel neer zal dalen in Thibet. Zoolang hij op de hoogvlakten vertoeven zal, zal het volk der Tibetanen voorspoedig zijn en over andere volken heerschen. De Lamas moeten hem met rijke geschenken en aangename offeranden trachten te behouden. De vreeselijkste ongelukken moeten het volk treffen, als de goddelijke beschermer niet in hun tempel blijft.’

Door deze legende werd alles duidelijk. Lavarède en zijne vrienden wisten nu, door welk treurig bijgeloof zij hier zoo lang opgehouden werden.

De priesters kwamen het hek wegnemen; Rachmed had nog juist tijd om te fluisteren: ‘Morgen kom ik terug.’

Bouvreuil was bij dit tooneel niet tegenwoordig geweest. Er werd besloten, hem niets te zeggen; hij moest weer eens lust krijgen de ontvluchting te willen verhinderen.

Den volgenden morgen ging Rachmed, wien de mandarijnen van Lhaça groote achtung toedroegen, naar den Tag-Lama of opperbestuurder, en bood zich aan, om met den uit den hemel gedaalde te spreken.

Zoodra dit bekend werd, ontstond er in de pagode een nog grooter gedrang van menschen. Ieder had wat te vragen; de een wenchte zijne zieke vrouw beter te kunnen maken; de ander was in angst over zijne paarden en buffels; een derde vroeg, of het een harde winter zou worden enz.

Een harde winter te voorspellen was niet moeielijk, want er viel veel sneeuw en de oppervlakte van het 'Tengri-Nor' was met stukken ijs bedekt.

De winter is de vreeselijkste geesel voor den Tibetaan. De laagste gedeelten der plateaux liggen ter hoogte van den top van den Mont-Blanc en soms heerscht er eene koude van - 40 graden.

Zich in die ijswoestijn te wagen is voor den mensch eene hoogst gevaarlijke onderneming, want nergens vindt hij hout, om een vuur van te stoken. Als enige brandstof heeft men den mest van de jaks, dat zijn een soort buffels met een paardestaart; en om dien te vinden, moet eerst het spoor van de karavaan gezocht worden.

De weinige dalen, die tusschen de hoogvlakten liggen, hebben ook veel van de koude te lijden. De dennen en holle populieren, die er worden gevonden, splijten door de felle vorst en gaan dientengevolge dood; het vee kwijnt en de mensen hebben soms aan het hoognoodige gebrek, want de karavanen, die hen van levensmiddelen voorzien, wachten de lente af voor hunne reis. Geen wonder, dat zij Boeddha smeekten om verlichting van die ellende.

Den 1sten December werd Lavarède door de priesters met de grootste pracht gekleed en op het marmeren blok gezet om de vereering en de vele geschenken der gelooviggen te ontvangen en hunne smeekbeden voor een zachten winter te hooren. Priesters en krijgslieden bewaakten den tempel van alle kanten, aan ontkomen was geen denken, alleen list kon helpen. Rachmed, die als tolk dienst deed van den gewaanden 'Boeddha,' verzocht, dat de 'luchtwagen' in de pagode zou gebracht worden, om in orde te worden gemaakt voor den bediende, - dat was Bouvreuil - die er tot heil van het volk van Tibet eene zending mee zou moeten vervullen.

Bouvreuil, die den toeleg niet begreep, riep, dat hij niet wilde, maar met een paar stokslagen werd hij door den opperpriester tot zwijgen aangemaand. De Lamas aarzelden, of zij den wensch zouden vervullen, maar zij moesten aan den aandrang van het volk toegeven. De ballon werd gebracht, er waren groote scheuren in. Die kon-

den echter gemaakt worden met naald en draad en gom en - geduld.

De Engelschen ondernamen dat geduldwerkje; alles, wat zij noodig hadden, werd hun bereidvaardig gegeven en na veel moeite slaagden zij er in, ook het kleinste gaatje dicht te maken.

Den 24sten December werd de ballon op de binnenplaats tusschen twee staken opgehangen. Het schuitje was goed voorzien van wapenen, warme kleedingstukken en allerlei levensmiddelen, alles giften van de Tibetanen. Gas om den ballon te vullen was er niet; zij moesten dus het middel van Montgolfier, den eersten Franschen luchtreiziger, te baat nemen en door verwarmde lucht de opstijging beproeven. Te dien einde was er een vaatwerk onder aan den ballon aangebracht, waarin een soort spiritus kon gebrand worden.

Den volgenden dag zou, zooals men meende, Bouvreuil met eene opdracht uitgezonden worden. Het kwam er nu maar op aan te bewerken, dat dien eigen avond de deur van de pagode voor de gevangenen geopend werd. Lavarède had door Rachmed den opperpriester laten verzoeken tegen middernacht alleen in den tempel te komen. List en zoo noodig geweld moesten hem de sleutels doen uitleveren. Rachmed, die terecht vreesde, dat zijn leven in Tibet niet meer veilig zou zijn, als de aangebeden vreemdeling de vlucht nam uit hun land, zou mee opstijgen in Bouvreuil's plaats. De laatste werd van de plannen onkundig gelaten.

Alles was behoorlijk voorbereid. De opperpriester kwam nog vroeger, dan hij verwacht werd, maar o schrik, hij was niet alleen; een Chineesch politiebeambte, kenbaar aan zijn blauw en groen kostuum, kwam mee binnен. Lavarède werd bleek, hij begreep, dat zijne vrijheid opnieuw in gevaar was. Vlug en beslist handelen was het eenige, wat hem kon reden. Dus greep hij den Chinees aan en Sir Murlyton den Opper-Lama. Te schreeuwen werd beiden belet en met behulp van Rachmed slaagden de vrienden er in, ze vast te binden. Nu was de weg uit den tempel over de binnenplaats vrij. Maar eerst werden de opperkleederen van den priester en den politiebeambte afgenummerd. Zij moesten tot vermomming dienen van Sir Murlyton en Lavarède.

‘Draai u even om,’ riep Lavarède lachend tot Aurett, ‘tot ons toilet gemaakt is.’

Het duurde geen twee minuten, zoo waren ze buiten.

Maar om den ballon stond - eene Chineesche politiewacht, Rachmed gaf met luide stem in het Chineesch bevel, dat ze op verderen afstand zouden gaan staan. Zij onderscheidden niet duidelijk van waar en wien het bevel kwam, maar zij meenden in het duister den omtrek van de personen te herkennen en hielden het er voor, dat hun chef die order gegeven had. Ze voldeden er dus aan. In een oogwenk hadden de vier vluchtelingen in het schuitje plaats genomen, de alcohol werd aangestoken en niet zoodra was de lucht in den ballon een weinig verwarmd, of hij begon zich te verheffen. De politiemannen stonden verbaasd te kijken als naar eene toovervoorstelling en eerst toen Rachmed de staken, waarop de ballon gerust had, omverstiet en de ballon in een oogenblik rees tot boven het dak der pagode, werd het hun duidelijk, dat zij voor de gek waren gehouden.

Een verwoed geschreeuw gaf lucht aan de ergernis. Die boosheid was weinig gevaarlijk, maar - zij hadden geweren en gaven vuur.

‘Als ze onzen ballon maar niet stuk schieten!’ bromde Armand.

Maar het geschreeuw verstomde plotseling voor een knetterend geluid. Uit het dak van de pagode sloegen de vlammen. Nu hadden de politiedienaren daar beneden wel wat anders te doen, - de luchtreizigers waren veilig.

‘Drie mensen op het dak!’ riep Rachmed.

‘Het waren de opperpriester en de Chinees in gezelschap van Bouvreuil, alle drie te luchting gekleed voor den kouden nacht.

Hoe kwamen ze daar?

De Chineesche politiebeamte was bij de vlucht omver gelopen en had tegen het offerkomfoor gestooten, dat omgevallen was en brand had veroorzaakt. Bouvreuil was door den rook wakker geworden, en had door den tempel een uitweg gezocht, waar hij de beide mannen gevonden en bevrijd had. Door de deur konden zij niet ontkomen, Lavarède had die gesloten. Zij waren dus naar het dak geklommen om hun leven te redden.

De ballon steeg intusschen altijd hooger en was weldra tusschen de wolken verdwenen.

Den volgenden morgen was er op den bevrozen oever van het Tengu-Nor niets meer van den tempel te zien dan rookend puin. Naar Bouvreuil werd gezocht, maar die was niet te vinden. Hij had de vlucht genomen met niets dan eenige priesterlijke gewaden, die hem tegen de koude moesten dekken. Zijne eigen kleederen waren verbrand en daarmee eene portefeuille met geldwaarde.

‘Die reis komt mij duur!’ zuchtte hij. ‘Eerst werd ik bestolen door José, nu verlies ik eene groote som door den brand. En mijn “schoonzoon” ontglipt mij telkens! Wie weet, wat er met mij zelf gebeurt? Misschien sterf ik van honger of word vermoord. En dan zal Penelope niet eens weten, hoeveel moeite ik heb gedaan om haar haren zin te geven.’ Onder deze verzuchting sloeg hij een weg naar het Zuiden in.

XXII.

De hoogvlakten van Tibet.

Voortgestuwd door een niet hevigen wind zweefde de ballon boven de wolken.

‘Als wij maar in zuidelijke richting gedreven worden,’ zei Rachmed, ‘dan komen wij spoedig in eene vruchtbare streek.’

‘Het is te hopen, dat wij noch naar het Oosten, noch naar het Westen gaan,’ zuchtte de heer Murlyton, ‘in China is het verschrikkelijk en naar het Westen liggen de hoogvlakten van Kashmir en Pamir, die wel eens het dak van de wereld worden genoemd.’

‘Dat zou nog niet zoo erg zijn, Mijnheer!’ hernam Rachmed, ‘altijd beter dan naar het Noor-

den, want daar ligt de Gobi, een ijswoestijn zonder eind. Bonvalot heeft twee maanden noodig gehad, om door dat "hongerland" heen te komen.'

Een blijde uitroep klonk uit Lavarède's mond. Hij had op het kompas gekeken bij het flikkerend schijnsel van de alcoholvlammen en waargenomen, dat het naar het Zuidoosten wees. 'Morgen zullen ze zeker de Engelsche bezittingen zien,' riep hij verheugd. 'Wij drijven in zuid-oostelijke richting.'

Geruststellend klonk deze verzekering en nu werd besloten, dat ieder op zijn beurt de wacht zou houden, om door toevoeging van spiritus de verwarming van den ballon gaande te houden. De vlammen moesten telkens gevoed worden, want de afkoeling was in die hooge streken natuurlijk zeer groot. De heer Murlyton nam de eerste wacht, maar hoewel hij in een buffelvel gehuld was, voelde hij toch de scherpe koude lucht er door heen dringen. Ook de anderen, die in wol en bont gewikkeld op den grond van het schuitje trachtten te slapen, genoten die rust maar half, zoo doordringend was de kou. Voor allen was het eene verlichting, toen de dag aanbrak. Maar zij waren teleurgesteld, toen zij zagen, dat zij nog altijd boven de wolken zweefden onder een mat blauw hemelgewelf.

Om te zien waar zij zich bevonden, verminderden zij de verbranding, tengevolge waarvan de ballon langzaam daalde. Door den dikken nevel konden zij eerst niets ontdekken, maar eindelijk rustte hun blik op de aarde.

Angstig zagen zij elkaar aan, want een rotsplateau zonder een enkel groen plekje breidde zich voor hen uit.

'Daar in het westen is water,' riep Lavarède, 'het lijkt een groot rond meer.'

Hij had gelijk, maar de oppervlakte van het water was een ijskorst, die de zonnestralen verblindend scherp terugkaatste.

Rachmed had nog geen woord gesproken, maar naar alle richtingen oplettend gekeken. Op zijn gezicht was onbeschrijflijke verbazing te lezen.

'Weet u zeker, dat wij in zuidelijke richting gingen?' vroeg hij zacht aan Lavarède.

'Volgens het kompas, ja. Waarom vraagt gij dat?'

'Omdat het mij voorkomt, dat dat het meer Montcalm is en dat wij dus boven de hoogvlakten van Tibet zijn. Die rotsmassa's ginds, die in vorm op een olifant lijken, beschermen Bonvalots tenten tegen den Siberischen wind.'

'Onmogelijk!' riep Lavarède verschrikt. 'Dan zouden wij noordelijker zijn dan Lhaça! Zie maar, het kompas wijst Zuidoost.'

'Ja, dan moet ik mij vergissen, maar nooit heb ik eene zoo sprekende gelijkenis gezien,' hernam Rachmed.

'Vreemd,' zei de heer Murlyton, 'dat wij nog niets ontdekken van de Engelsche bezittingen.'

Lavarède was niet gerust. Volgens zijn berekening hadden zij nu boven de vruchtbare vlakten ten Oosten van de Ganges-delta moeten zijn.

In het Zuiden verhief zich een rookende vulkaan. Rachmed wees dien aan den jongen man. 'Dat is de vulkaan van Reclus, ik weet het zeker, er is maar een werkende vuurpuwende berg tusschen de grens van Siberië en den Himalaja.'

'Dus denkt gij, dat de wind ons in noordelijke richting stuurt?'

'Ja, dat moet zoo zijn, ik ken het land te goed.' En telkens wees hij een of ander punt aan: 'Daar hebben wij gekampeerd.... Hier was ik verdwaald.... en daar hadden de anderen een groot vuur aangelegd, om mij de richting naar de tenten te doen terugvinden.'

Allen werden stil onder die stellige verzekeringen. Het kompas wees wel in omgekeerde richting, maar zij voelden, dat Rachmed zich niet bedroog. Als zij naar het Zuiden dreven, dan hadden ze nu al lang de rotswoestijn achter zich moeten hebben.

De dag spoedde ten einde, maar het landschap veranderde niet. Eensklaps klonk een vreugdekreet uit aller mond, alleen Rachmed zweeg en keek bedrukt. De Europeanen hadden een meer gezien, waarin geen ijs was te bekennen.

‘Dat is het eerste teken van een zachtere klimaat,’ riep Lavarède blijde en wees Rachmed het meer.

Maar deze schudde zijn hoofd. ‘Dat is het meer, dat nooit bevriest,’ zeide hij.

Bittere teleurstelling voor onze drie vrienden. Zij hadden in Bonvalots' reisverhaal gelezen, dat dit meer dan achttien honderd mijlen van Voor-Indië lag.

Er was geen twijfel aan, zij dreven naar het Noorden.. Aan de andere zijde van het meer, waar de ballon met de snelheid van een vogel over heen vloog, was niets te zien dan granaat. En de wind werd heviger.

‘Dan moeten wij over Rusland naar Frankrijk terug!’ zei Lavarède, die beproefd te schertsen. ‘Nu eerst maar wat stijgen om niet tegen de rotsen aangeslagen te worden door den sterken wind.’

‘Er is niet veel meer dan twee liter spiritus,’ zuchtte de Engelschman.

‘Genoeg met dien wind om naar Siberië te komen,’ lachte Lavarède.

Het vrolijk humeur van den altijd moedigen jongen man werkte goed op de anderen. Zij versterkten zich tegen de koude door een maaltijd te houden. Intusschen meenden zij waar te nemen, dat de wind draaide.

Op eens riep Lavarède: ‘Nu weet ik het!’

‘Wat?’ vroegen de anderen verbaasd.

‘Nu weet ik, waardoor het kompas verkeerd aanwijst, door den bliksem in het onweer boven Lhaça, herinnert ge u?’

‘Zeker,’ bevestigde de Engelschman. ‘Ge hebt zeker gelijk, ik heb het meer gehoord.’

‘Hadden wij er toch maar eerder aan gedacht!’ zei Lavarède op grappig klagenden toon, ‘dan hadden wij kunnen beproeven in eene andere luchtstroombing te komen. Maar er is niets aan te doen. Laten we maar niet aan Indië denken, nu wij naar Siberië gaan!....

En terwijl hij het Russisch volkslied neuriede, strekte hij zich in het schuitje zoo goed mogelijk uit en sloot de oogen. De Engelschman waakte weer het eerst, toen Armand en eindelijk Rachmed.

‘Zuinig met de brandstof!’ herinnerde de journalist, toen hij hem de wacht overgaf, ‘er is nog maar één liter!’

Rachmed knikte en ging op zijn post, maar de koude deed hem bijna verstijven. Toen de vlam verbleekte, greep hij naar den trechter, maar trok met een gil van pijn zijne hand terug. Het vel van zijne vingers was er af, alsof hij zich gebrand had.

Dat komt omdat strenge koude soms hetzelfde bewerkt als de warmte. Bij alle poolexpedities heeft men dat verschijnsel waargenomen. De aanraking van een koud metaal prikkelt de huid, alsof er kokend water overheen werd gestort.

Voor Rachmed was dit eene geheel nieuwe ervaring en door den schrik wist hij niet goed, wat hij deed. De blauwe spiritusvlammen flikkerden en waren op het punt van uit te dooven. Onnadenkend nam Rachmed de flesch en hield haar boven het verwarmingstoestel, maar de plotselinge hitte deed de flesch springen en den inhoud branden. Rachmed liet zijne hand los en goot daarmee al den spiritus in het komfoor. Het gevolg was eene sterke vlam, die helaas! de zijde van den ballon aantastte.

‘De ballon staat in brand!’ gilde Rachmed en dit was maar al te waar.

Brand was het vreeselijkste, dat aan onze arme reizigers kon overkomen. De schrik verlamde allen. Verbijsterd staarden zij naar de vlammen zonder eene hand uit te steken.

‘Papa!’ riep Aurett met zwakke stem.

Dat woord brak de betoovering. Zij voelden, dat zij eene poging moesten doen tot redding. Het touw van de veiligheidsklep was gelukkig nog niet door de vlam bereikt. Lavarède greep het, trok er de klep mee open en dadelijk was eene sterke daling waar te nemen.

Maar de tocht wakkerde de vlammen aan; het onderste gedeelte van den ballon was verbrand en deze was nu niet meer dan een valscherf.

Vreeselijk was de angst voor den val, die ieder oogenblik verwacht kon worden, want het zijden dak werd al kleiner en kleiner.

Eindelijk werd de schok gevoeld en de vlam tegelijkertijd uitgewaaaid. Maar de reizigers hadden bij haar flikkerend schijnsel toch eene gladde schitterende vlakte kunnen onderscheiden.

‘Een bevrozen rivier,’ zeide Rachmed.

‘Als dat zoo is,’ antwoordde Lavarède, die het eerst zijne tegenwoordigheid van geest terugkreeg, ‘laten we dan trachten aan den oever te komen en daar den dag afwachten.’

Hij sneed de touwen, die het schuitje aan de flarden van den ballon verbonden, door en begon het vreemde voertuig over het ijs te trekken, terwijl hij de anderen aanmoedigde, hem daarmee te helpen. ‘Wij moeten ons hoofd bij elkaar houden,’ zeide hij, ‘in het schuitje zijn onze levensmiddelen, onze tenten, ons bont....’

De drie mannen trokken het schuitje aan den oever, natuurlijk niet zonder enige malen op het ijs te zijn uitgeglezen. Toen ging het zacht glooiend opwaarts, waarbij de ongelijkheid van de bevrozen sneeuw hun goed te pas kwam. Zij ontdekten een pad en vonden tot hunne vreugde, dat dit naar eene grot voerde.

Bij den ingang bleven zij stom van bewondering onbeweeglijk staan. Het hooge ronde gewelf en de wanden van de grot schenen behangen met topazen. Duizenden schitterende voorwerpjes verlichtten de duisternis met gele vonken.

‘Hoe prachtig!’ zeide Aurett als in gedachten, terwijl zij hare handen vouwde.

‘Wat kan dat zijn?’ vroeg Lavarède.

‘Versteend zout,’ gaf Rachmed zonder eenige bevreemding ten antwoord.

En zoo was het. Van de Poolsche grenzen tot aan China vindt men hier en daar dergelijke grotten. De grond was bedekt met fijn zand en bood een goede ligplaats voor de dood vermoede reizigers. In hunne bonte omhulsels sliepen zij er heerlijk en - vast.....

Donkere gestalten drongen in de grot en naderden de slapenden. De mannen werden niet in hunne rust gestoord, maar Aurett werd behoedzaam opgenomen en naar buiten gebracht, waar men haar op een paard vastbond.

Een fluitje klonk en dadelijk zaten al de donkere gestalten te paard. Voort ging het in galop. Aurett gaf een doordringenden gil, maar haar vader en haar vriend hoorden dien niet, zij sliepen te vast; de heer Murlyton draaide zich wel onrustig om, maar werd niet wakker, zoo min als Lavarède of Rachmed.

Bij een flauw schijnsel van het daglicht op den achterwand van het grot deed Armand zijne oogen open. Ondanks zijn pels, en al waren ze daar beschut voor den wind, had hij toch een gevoel, alsof de koude hem had verstijfd. Neus en ooren tintelden, als werd er met ontelbaar vele naalden in geprikt.

‘Brrr!’ riep hij, terwijl hij enige bewegingen maakte om warm te worden, ‘het is frischjes!’

Zijn vriend Murlyton en de gids Rachmed lagen nog in de diepste rust.

‘Maar waar is Aurett?’ dacht Lavarède. ‘Wat een schande voor ons, dat zij zooveel vlugger is dan wij. Ze is zeker al buiten.’ En met deze woorden begaf hij zich naar den ingang van de grot.

Een oogenblik moest hij blijven staan en zijne oogen dicht doen, zoo verblindde hem bij den plotselingen overgang van de duisternis in het licht het schitterend witte land, dat hij voor zich zag. Zoodra zijne oogen eenigszins aan die ijspracht gewend waren, keek hij langs het rotspad en langs den oever van de rivier, maar geen Aurett was te zien.

Waar kon zij zijn? Eene plotselinge angst greep hem aan. Hij begon te roepen, maar niemand antwoordde.

Hij riep nog luider, en nu hoorde hij een antwoord. Maar het was Sir Murlyton, die wakker was geworden en buiten kwam om te vragen, wat er was. Bij het eerste woord van Lavarède had hij reeds alles begrepen en begon angstig en luid te roepen om zijn kind.

‘Aurett! Aurett!’

Met bleke gezichten en saamgetrokken wenkbauwen luisterden zij, maar niets vernamen ze dan het kraken van het ijs.

Zij vermoedden, dat Aurett verdwaald was in

dit vreemde land, dat er overal precies eender uitzag. Zij had zeker willen wandelen om zich te verwarmen en de stijfheid van hare ledematen te overwinnen. Wat een angst moest ze uitstaan! Het beste, wat ze voor haar doen konden, was door een groot vuur haar den weg te wijzen. Maar toen ze de grot weer wilden binnengaan, om het schuitje uit elkaar te nemen en als brandstof te gebruiken, kwam Rachmed hun tegemoet.

‘Miss Aurett?’ vroeg hij.

‘Weg.... Ze is zeker verdwaald.’

Hij schudde zijn hoofd.

‘Nee niet verdwaald,’ zeide hij, ‘maar geroofd.’

‘Geroofd? hoezoo? door wien?’ zoo klonken de vragen van den beangsten vader.

Tot eenig antwoord liet Rachmed een geborduurden zak zien, dien hij in de hand hield.

‘Wat is daar in?’

‘Heilige steenen.’

‘Amuletten?’ vroeg Armand.

‘Ja.’

‘Ach!’ riep Sir Murlyton ongeduldig, ‘laat Rachmed met zijne fetisch ons nu niet ophouden, denk toch, dat Aurett zoekt naar eene aanwijzing die haar den weg kan doen terugvinden.’

Al zijne bedaardheid en leukheid was verdwenen. Zijne stem klonk heesch, er beefden tranen in; de arme vader was zoo ongerust over zijn eenig kind, het liefste was hij bezat.

Maar Lavarède wilde hooren, wat Rachmed meende.

‘Haast u en zeg ons gauw, wat ge er van denkt. Ge ziet wel, hoe ongerust hij is.’

‘Zie eens,’ zei Rachmed, ‘deze zak moet aan een krijgsman toebehooren. De drie oorlogssteen zitten er in. Ik vond dien zak op de plaats, waar de jonge dame gelegen heeft.’

De Engelschman beefde van het hoofd tot de voeten. Hij begreep nu, wat Rachmed bedoelde.

‘En?’ vroeg Lavarède.

‘Van nacht zijn ze met hun twaalfen hier geweest. Zij hebben de jonge dame op een paard gebonden en zijn met haar in westelijke richting langs de rivier gereden.’

‘Hoe kunt gij dat weten?’

‘Rachmed glimlachte, zoodat zijne witte tanden zichtbaar werden. Hij wees met zijn vinger naar den grond. ‘Daar zijn de sporen,’ zeide hij.

Er waren lichte krassen op het ijs langs den weg, maar om daaruit zoo duidelijk te kunnen opmaken, wat Rachmed had verteld, daarvoor hadden Lavarède en de heer Murlyton jagers moeten zijn, zooals Rachmed er een was.

‘Ik heb, toen ik jaagde aan het Lob-Nor, het spoor van alle mogelijke dieren gevuld. Ik kan u brengen bij haar, die u ontstolen is.’

Dat was een weldaad voor den armen vader en voor Armand ook. Dadelijk de roovers te vervolgen scheen hun eene verzachting van hunne smart. Want niets kan zoo krachtig troosten dan handelen, daarmee herleeft de hoop.

Dadelijk zich op weg te begeven zonder wapenen of tenten of proviand, dat ging niet, verklaarde Rachmed. Dan zou hun plan zeker mislukken.

Uit Lhaça hadden zij van alles meegebracht, zij konden zich dus behoorlijk toerusten. Rachmed wees hun aan hoe zij een pak moesten maken, dat zij gemakkelijk op den rug konden dragen. Armen en handen moesten vrij blijven voor het hanteren der wapenen.

Een uur ging er met de toebereidselen heen. Toen togen de drie mannen op weg, ieder met een dolk en een revolver in hun gordel en een geweer aan een riem over hun schouder.

Rachmed ging vooruit om den weg te wijzen. Zijne oogen hield hij op den grond gevestigd, maar zijn tred was noch aarzelend noch langzaam. Het bleek waar te zijn, dat hij een kenner was, hij las den grond, zooals een geleerde een manuscript ontcijfert.

‘Hier,’ zeide hij, ‘hebben de roover gerust.., hier is de jonge dame van het paard geweest.’

Aurett's vader boog zich aangedaan over een paar nauwelijks zichtbare krassen in het ijs, waarvan Rachmed zeide, dat ze de sporen waren van de voetstappen van zijn kind.

Iets verder verklaarde Rachmed, dat er een paard gevallen was: nog iets verder, dat de onbekende vijanden daar hun maaltijd hadden gebruikt.

‘Wij moeten nu ook wat eten,’ voegde hij er bij, ‘bij deze temperatuur moeten wij onze krachten sparen en zoo goed mogelijk versterken.’

‘Nee, neen,’ riep Sir Murlyton, ‘laten we ons toch niet ophouden, iedere minuut, die wij ongebruikt laten voorbijgaan, wordt eene kwelling voor Aurett, ik wil altijd doorloopen.’

Met koortsachtig schitterende oogen strekte hij zijn arm uit naar het westen, alsof hij den roover wilde grijpen, die hem zijn kind ontstal. Maar de gids had de leiding van den tocht op zich genomen en bleef doof voor de smeekingen van den Engelschman. ‘Wij moeten rusten en wat gebruiken,’ zeide hij, ‘anders zij wij, eer het een uur verder is, geheel buiten adem en kunnen niet voort.’

En terwijl hij dit zeide, zocht hij eene rustplaats uit en begon de proviand te ontpakken. Zijne tochtgenooten voelden, dat hij gelijk had, want reeds merkten zij, hoe moeielijk zij adem haalden en hoe vermoeid en slap hunne beenen werden. Hoe verdrietig een oponthoud ook was, zoo zouden zij toch telkens moeten rusten, als ze hunne onderneming ten minste niet wilden opgeven.

De maaltijd bestond uit reepen gedroogd ossenvleesch en maiskoeken. Zij verwonderden zich, dat zij zooveel en gretig aten, dit was echter heel natuurlijk, daar de mensch in de koude veel voedsel noodig heeft.

Zoodra zij voldoende gesterkt en wat uitgerust waren, gaf de gids het teeken tot voortzetting van den tocht. Zij liepen tot het donker was en kampeerden bij eene warme bron, zooals er enkele op de hoogvlakten van Tibet gevonden worden.

Uit eene rotsholte stroomde een kokend water. De loop van dat heete riviertje was duidelijk kenbaar aan den damp, die er van opsteeg. De lucht werd er door verwarmd en binnen een bepaalden omtrek was er een schrale plantengroei waar te nemen.

Armand denkt aan niets dan aan de redding van Rachmed, hij springt op den beer toe. (blz. 89)

Dicht bij het stroompje wees Rachmed in den doorweckten grond aan zijne medereizigers de sporen van de paardenhoeven en de indrukken van de voetstappen der krijgslieden. Zelfs ontdekte hij het spoor van de laarsjes van Aurett. De heer Murlyton sprak geen woord, maar hij drukte de hand van den betrouwbaren gids.

De vilten tent, die een Tibetaansch jager aan Lavarède als offergeschenk gegeven had, werd opgeslagen; alle drie vonden het heerlijk daarin eene schuilplaats te vinden.

De temperatuur was plotseling gedaald, de thermometer van den heer Murlyton wees 32 graden onder nul. Toch zouden de vermoede reizigers onder het dof gemurmel van de warme bron misschien in slaap zijn gevallen, als niet een zwaar gerol en een akelig geknars hen had doen opspringen.

‘Wat is dat?’ vroeg de oude heer.

‘Een wagen,’ was het zacht gegeven antwoord van den gids.

‘Een wagen!’ riep Lavarède, ‘dan is er ook een voerman bij.’

Haastig wilde hij naar buiten loopen, maar Rachmed hield hem tegen.

‘Blootshoofd kunt ge niet in de lucht gaan, dat zou uw dood zijn. Zet die pelsmuts op.’

Het was een verstandige raad, want bij zoo felle vorst loopt men groot gevaar door congestie in eens dood te blijven. Tal van matrozen zouden bij de poolexpedities het leven er afgebracht hebben, als zij de voorzorgsmaatregelen niet veronachtzaamd hadden, die men hun had aanbevolen. Armand hoorde naar Rachmed en verliet de tent niet dan nadat hij zich evenals de beide anderen behoorlijk ingepakt had. Aan hunne wangen, die moeielijk bedekt konden worden, voelden zij hoe snijdend de koude was; het was alsof er met scherpe messen overheen gestreken werd.

Intusschen was de wagen dichterbij gekomen. Hij moest langs de bron gaan, daar wachten zij dus met het geweer in handen. Waren het welgezinde mensen? of hadden ze roofzuchtige plannen? Waren er velen? of weinigen? Zoo vroegen onze vrienden, zoolang ze nog niets konden onderscheiden. Eindelijk zagen ze dicht bij zich eene zwarte massa.

‘Wie is daar?’ vroeg Rachmed in de landstaal.

Eenige verbaasde, onverstaanbare geluiden waren het antwoord hierop. De wagen stond stil.

‘Wie is daar?’ herhaalde Rachmed, nu op dreigenden toon.

‘Een arme man, die in de Kirgiezenstad Beharsand opgehouden werd en nu op weg is naar huis.’

‘Als dat waar is,’ hernam Rachmed, ‘kom dan gerust naderbij, van ons hebt gij niets te vreezen.’

Er ontstond eene stilte, toen klonken voetstappen op den harden grond en een oud man in een buffelvel vertoonde zich. Onder de bonte muts kwam een mager gezicht uitkijken met een langen grijzen baard.

‘Ik ben niet bang,’ zeide hij, ‘wat zou iemand een armen drommel, als ik ben, kunnen afnemen? Even goed zou men op de rotsen naar voedsel kunnen gaan zoeken.’

Maar plotseling hield hij stil om te luisteren.

‘Daar komt de doodsgezant,’ riep hij.

‘Wat meent hij?’ vroeg Lavarède, die de woorden niet verstand, maar het gebaar van angst en ontzetting wel begreep.

Rachmed schudde het hoofd.

‘Den grijzen beer van de hoogvlakten bedoelde hij. Als hij goed gehoord heeft, dan worden we aangevallen door een van de bloeddorstigste dieren der aarde. ’t Is een beer van de grootte van een rund. Hongerig dwaalt hij over de hoogvlakten en verslindt alles, wat hij tegenkomt. Hij is even sterk als vraatzuchtig. Wegloopen kan niemand voor hem, want hoe log hij ook schijnt, zoo is hij toch vlugger dan het vlugste paard.’

Terwijl de gids dit aan zijne tochtgenooten uitlegde, stond de voerman te jammeren: ‘Mijne ossen, die arme jaks! Hij heeft de lucht van hen gekregen, nu zal hij ze verslinden! En wie zal dan mijn wagen trekken? Die jaks zijn mijn eenig bezit. Ben ik zoo oud geworden, om van honger te sterven?’

Lavarède had medelijden met den armen ouden man, die er zoo wanhopig uitzag. Door Rachmed liet hij hem zeggen, dat hij maar gerust moest zijn, dat zij geweren hadden en zijne ossen tegen den beer zouden weten te verdedigen.

Van verre klonk een afgebroken gebrom.

‘Daar komt hij,’ riep de voerman, ‘hij heeft zijn prooi geroken en komt met vaart op ons af.’

‘Denk er aan,’ zeide Rachmed tot Lavarède, ‘dat de grijze beer nog gevaarlijker is dan een tijger. Mik vooral op het hoofd.’

Het gebrom werd duidelijker, het dier was zeker dichtbij.

Op dat oogenblik kwam de maan achter de wolken te voorschijn en straalde haar zilverwit licht uit over de rotsvlakten. Op vijftig pas afstands bewoog zich eene donkere gedaante met groote snelheid over den grond.

‘Daar is hij al!’ gilde de voerman.

Onze drie vrienden laden hunne geweren. Een tandenknarsen van den beer is het antwoord er op. Een oogenblik blijft het beest stilstaan, als om zijn vijand te meten, dan springt hij met een vreeselijk gebrul op zijne prooi los.

Drie schoten vallen. Een kreunend gehuil bewijst dat het dier getroffen moet zijn, maar het loopt er niet minder hard om. De beide Europeanen spongen op zij, om het te laten voorbijrennen, Rachmed wilde hetzelfde doen, maar zijn voet gleed uit en hij dreigde te vallen. Hij hield zich staande, doch tot op zij gaan was het te laat. De beer was bij hem en gaf hem zulk een geweldigen slag met zijn poot, dat de arme Rachmed bewusteloos neerviel. De beer besnuffelde het stijve lichaam, wendde het om en nog eens om en wilde zijne tanden er in zetten.

Het gezicht van dit gevaar doet Armand eigen veiligheid vergeten. Hij denkt aan niets dan aan de redding van den man, die zoo vriendschappelijk en belangeloos hem niet genoeg te waardeeren diensten heeft bewezen.

Hij springt op den beer toe. Deze wil zich tegen den onverwachten vijand verdedigen, maar hij kan het niet meer. Armands lang Tibetaansch mes steekt al in zijn schouder. Eene laatste

sprong geeft zijn belager een stoot, dat hij een paar meter verder te land komt.

Maar vlug als de wind stond de jonge man weer op om zich te verdedigen. Het was niet meer noodig. Zijn messteek was met te krachtige hand toegediend; de beer waggelde op zijne pooten en rolde op den harden bodem, dien hij met zijne scherpe klauwen los woelde. Een oogenblik nog en toen was hij dood.

De arme gids scheen er slecht aan toe. Uit zijn schouder gutste het bloed.

Gelukkig toonde de voerman zich dankbaar voor de redding en bood aan, den gewonde te vervoeren naar zijne eigen woning. Behoedzaam droegen Armand en zijn vriend hun trouwen helper in den wagen, waarin ook de tent en alles, wat zij verder bij zich hadden, eene plaats vond.

In de stilte van den nacht begaf de karavaan zich op weg. Het reeds bevroren lichaam van den beer werd achtergelaten.

XXIII.

De Kirgiezische Amazonen.

De woning van Dagrar, - zoo heette de oude man, dien onze vrienden ontmoet hadden, - was gelegen in een nauw dal. Een laag rechthoekig gebouwtje met een stal voor de jaks en een afdak voor den wagen, dat noemde Dagrar 'zijne hoeve'. De reizigers waren er beschut voor den wind, en het vuur in de primitieve stookplaats onder eene opening in het dak gaf warmte genoeg, al moesten de gasten er voor in den rook zitten.

Rachmed was weer bij kennis. De hevigheid van den slag had hem bedwelmd, maar zijne wonde was gelukkig niet gevaarlijk.

'Eene nacht rust,' zeide hij tot den heer Murlyton, 'dan kan ik u verder geleiden.'

Lavarède verbond en verzorgde hem met veel toewijding. Het kwam nu goed van pas, dat hij van de geneeskunde wat af wist.

Den volgenden morgen overlegden zij, welken weg ze zouden kiezen.

'Me dunkt naar Beharsand,' zei Lavarède, 'ik weet niet, maar ik vermoed, dat Aurett daar heen is gevoerd.'

'Ja, dat komt mij ook waarschijnlijk voor,' stemde Sir Murlyton toe. 'De Kirgiezen, zegt men, gaan nooit ver van hunne woonplaatsen en dat is begrijpelijk in een zoo onherbergzaam land.'

Dagrar werd nu geraadpleegd. Beharsand lag op drie uur afstands, zeide hij.

'Vandaag kan ik u gerust raden, er heen te gaan,' voegde hij er bij, 'zij zijn anders niet goed te spreken voor vreemdelingen, maar van daag vieren zij het feest der 'Amazouns'.

'Der Amazonen!' herhaalde Armand verbaasd, toen Rachmed dit vertolkt had, 'ik dacht, dat alleen in Dahomey nog amazonen waren.

'De stam, die Beharsand tot haar versterkte legerplaats heeft gemaakt,' verklaarde Rachmed, 'beweert, zooals vele andere, dat zij van krijgshaftige vrouwen afstammen, die boog en lans hanteerden. De overlevering zegt, dat bijna allen omkwamen in een oorlog tegen een Westersch volk, maar dat sommigen zich door de vlucht wisten te redden, en zich vestigden op de hoogvlakten van Chineesch Turkestan, waar wij nu zijn. De herinnering aan die amazonen wordt levendig gehouden door een feestdag,

waarop de Kirgizeische vrouwen de heerschappij voeren. Dan dragen zij de wapenen en dan moeten de mannen vrouwenwerk doen.'

Dagrar beduidde Lavarède, dat het er vrolijk toeging.

Armand schudde het hoofd en wees op den heer Murlyton, die er zoo innig bedroefd uitzag. Rachmed vertolkte nu aan Dagrar, waarom zij onderweg waren.

'Eene jonge dame?' vroeg Dagrar. Hij scheen bij zich zelf te overleggen, alsof hij iets had mede te deelen, maar bang was zich te verpraten.

'Lamfara is een machtig opperhoofd,' mompelde hij, 'die verraad niet ongestraft laat.'

Rachmed liet hem nu natuurlijk niet los, hij moest vertellen wat hij wist.

'Wij zullen nooit uwen naam noemen,' liet Lavarède hem door Rachmed verzekeren, 'al werden wij gevangen, of al wilden ze ons ophangen.'

Dagrar begreep, dat hij den jongen man vertrouwen kon, en toen vertelde hij, dat hij, van Beharsand komende, krijgslieden gezien had, die rondom een groot vuur hunne tenten hadden opgeslagen. Terwijl ik naar dat kamp keek, zag ik eene jonge vrouw met goudblonde haren op mij toevliegen. Zij sprak tegen mij, maar ik kon haar niet verstaan. Dadelijk daarop kwam Lamfara, het machtigste hoofd der Kirgiezen, dien ik wel ken. Hij beval mij door te gaan. Zeker wachtte hij daar buiten de stad tot alles in rust zou zijn, om zijne gevangene mee te nemen naar zijn huis.'

'Vertel ons nog meer van Lamfara. Wat is dat voor een man?'

Hij beveelt over honderd krijgslieden en is heel rijk. Wel vijfhonderd jaks heeft hij! En dan is hij even geleerd als onze geneesheeren. Hij is in een ander land opgevoed, aan den overkant van de groote meren in het land van den 'blanken Vader'.

'Dat is de Czaar van Rusland,' legde Rachmed uit, 'zoo noemen de Aziatische volken hem.'

Lavarède had nu geen geduld meer tot praten. Nauwelijks liet hij aan Rachmed tijd om aan Dagrar uit te duiden, in welke grot hij het schuitje en alles, wat er nog in was achtergebleven, vinden kon. Dat was voor hem ter belooning van den bewezen dienst.

Zij sloegen nu den weg naar Baharsand in en kwamen weer bij de warme bron voorbij. De gieren hadden den grijzen beer reeds in stukken gescheurd, niet veel meer dan het geraamte was overgebleven.

Zij hielden zich bij de bron niet op; hoe eerder zij in de Kirgiezenstad kwamen, hoe liever het hun was.

Nadat zij eene hoogte beklimmen hadden, zagen zij haar voor zich liggen, ingesloten door een kring van lage heuvels.

Beharsand heeft niet meer dan drie à vier duizend inwoners, maar in de bevrozen steppe van Midden-Azië is zij een belangrijk verkeerpunt.

‘Wilt ge de stad binnengaan?’ vroeg Sir Murlyton aan zijn jongen vriend. ‘Maar dat is zoo goed als moedwillig in de val loopen, zou ik denken.’

Lavarède begon te lachen. ‘Gisteren ja, en morgen misschien ook, maar vandaag niet. Vandaag is het Amazonenfeest, zei Dagrar, daarvan moeten we profiteeren.’

Verder liet hij zich niet uit. Hij had een plan, dat was duidelijk. Met haastige schreden spoedde hij zich voort, recht op de stad aan. De heer Murlyton kon hem bijna niet bijhouden.

Weldra stonden zij voor de vesting. De Franschman ging naar eene poort, waar twee vrouwen op wacht stonden, gewapend met helm en schild en speer.

‘Stevige vrouwspersonen!’ mompelde Lavarède. Zonder hare vlechten zou men kunnen denken, dat er mannen op post stonden.’

De wacht hield de vreemdelingen staande. Rachmed vroeg, zoals Armand hem verzocht had, naar de woning van Lamfara. De dames werden dadelijk heel vriendelijk en lachten over de heele breedte van haar plat gezicht.

‘Gij moet het Ameïraikhanplein over,’ zeide de eene, ‘maar gij zult moeten wachten, want de Amazonen houden er op dit oogenblik hare samenkomst.’

Armand uitte een vreugdekreet.

‘Komt gauw mee,’ riep hij zijne vrienden toe, ‘van de emancipatie der Kirgiezische vrouwen kunnen wij voordeel trekken. Wat een geluk, dat het juist heden haar feest is!’

En met deze woorden stak hij zijn arm door dien van Rachmed en sprak en gesticuleerde erg druk tegen hem. De arme heer Murlyton kwam hijgend achteraan en verstand geen woord van alles, wat Armand zeide.

In de straten liepen de Kirgiezische vrouwen in fiere deftige houding naast hunne vernederde mannen, die bepakt en beladen waren met de kinderen en allerlei benodigheden voor de huishouding. Zij keken nieuwsgierig naar de vreemdelingen.

Toen deze op het Ameïraikhan-plein kwamen, waren ze getuige van een vreemd en grappig tooneel.

Op blokken steen zaten in pelsmantels vele vrouwen te luisteren naar eene spreekster, die met eene harde stem eene rede hield. De anderen gaven door hoofdknikken of schudden blijken van goed- of afkeuring. Met kleine trekjes rookten zij intusschen uit pijpen met lange slangen.

Zonder te vragen, of hij ook stoorde, of zonder zich in het minst daarover te bekommeren, stapte Lavarède recht toe recht aan naar het spreekgestoelte, (dat was hier een hooger steenen zetel dan die rondom stonden).

Het gevolg van dit binnentrede in den heiligen kring was een luid geschreeuw van verontwaardiging. Dreigend stonden de Amazonen op, nog nooit had een man het gewaagt in hare openbare vergadering te komen.

‘Wat is hij nu begonnen!’ zuchtte de Engelschman. Maar reeds bedaarde het leven. Lavarède had Rachmed gewenkt en deze deed nu het verhaal, waarvoor Lavarède hem onderweg de aanwijzingen gegeven had.

Auretts vader verstand niet, wat Rachmed zeide, maar hij zag, dat de dames opletend luisterden.

Rachmed begon met beleefd excus te vragen voor de stoornis. Zij zouden die vergeven, zeide hij, als zij vernamen, dat zij haar om recht kwamen vragen voor eene vrouw, die in hare vrijheid belemmerd werd door een der mannen van de stad.
‘Vandaag is immers iedere vrouw vrij?’ vroeg hij, ‘er mag er geen een tegen haren zin gevangen gehouden worden, niet waar?’

‘Voi! voi!’ riepen verscheiden stemmen.

‘Zij zeggen “ja”,’ fluisterde de tolk tot Lavarède.

‘En toch,’ vervolgde hij in de landstaal tegen de vrouwen, ‘is een jong meisje gevangen in Beharsand. Deze heeren zijn haar vader en haar verloofde. Zij komen u om recht vragen in naam uwer dappere overgrootmoeders.’

Een luid ‘hoera!’ weerklonk. De Amazonen wilden weten, waar en door wien het jonge meisje gevangen werd gehouden.

‘Door het stamhoofd Lamfara,’ antwoordde Rachmed.

‘Naar Lamfara!’ werd er geroepen, en de vrouwen schaarden zich in het gelid en marcheerden naar de woning van den aanvoerder der honderd krijgers.

‘Waar gaan ze heen?’ vroeg Sir Murlyton.

‘Uwe lieve dochter bevrijden, waarde vriend.’

‘Maar ik begrijp niet....’

‘Later zal ik het u wel uitleggen, wij profiteeren van de omstandigheid, dat de vrouwen de baas zijn vandaag. Als Aurett door die krijgshaftige dames bevrijd is, dan moeten we dadelijk van hier en zoover mogelijk weg, want morgen worden de bordjes weer verhangen.’

Intusschen zat Aurett in diepe treurigheid te peinzen. Zij doorleefde weer dien vreeselijken nacht, dat zij, dwars op het zadel van Lamfara gebonden, in galop werd weggevoerd van haar vader en haar beminden vriend. Daarop was een halt gevolgd en toen weer zulk een wilde nachtelijke rit.

Dicht bij de stad waren de tenten opgeslagen. Toen had zij een oogenblik hoop gehad, want er was een wagen voorbij gekomen en daar was zij heengeloopen, opdat de vreemdeling haar verdedigen en helpen zou. Maar haar heer en meester was toegesneld en had haar naar hare tent teruggebracht.

En weer had men haar op het paard getild en in eene vreemde stad binnengeleid, waar de huizen hier en daar verspreid stonden. Zij was onder een soort triomfboog doorgegaan, die van steen gebouwd was en een zeer zonderlingen vormd had. Eindelijk had men haar op eene binnenplaats verzocht van het paard te stijgen en haar daarop in een laag vertrek gevoerd, dat achter haar gesloten werd.

Hoe verlangde zij naar hare vrienden en naar haren besten vader! En wat was zij angstig voor dien vreemden man! Zij verborg haar bedroefd gezichtje in hare handen en bleef peinzend zitten, tot eene mannestem haar deed opschrikken.

Lamfara stond voor haar, maar niet wreed en verschrikkelijk. Hij was zeer fraai gekleed en droeg rood leeren laarzen; in een rijk versierden gordel stak zijn dolk in eene zilveren scheede. Blijkbaar zocht hij haar te behagen.

In eerbiedige houding stond hij voor haar, met zijne handen kruiselings over de borst. Zijne stem klonk vol, maar zacht. Aurett verstand zijne taal niet en de zin zijner woorden werd niet door haar begrepen.

Lamfara zag het en zweeg een oogenblik. Hij scheen naar woorden te zoeken en sprak haar daarop in het Engelsch aan. Aurett gaf blijken van verrassing.

‘O, nu begrijpt gij mij,’ riep hij verheugd. ‘Gelukkig dat in het land van den “blanken Vader” niet alleen Russisch onderwezen wordt, maar ook andere talen. Hoor mij eerst aan, voor gij mij antwoordt. Ik ben in Moscou opgevoed en sedert ik Europeesche vrouwen heb leeren kennen, vind ik de meisjes hier afschuwelijk leelijk.’

Aurett gaf door eene beweging te kennen, dat haar dit volmaakt onverschillig was.

‘De Europeesche vrouwen en meisjes zijn liefallig en geestig,’ ging hij voort, ‘en nu heb ik de schoonste en liefalligste gevonden, die ik ooit heb ontmoet. Op de jacht zagen wij uw brandenden ballon. Mijne krijgslieden hielden dien voor eene tooververschijning, maar ik wist, dat het een luchtballon was en vermoedde, dat de reizigers Europeanen zouden zijn. Nieuwsgierig keek ik naar de daling en bespiedde u, toen gij door uwe tochtgenooten over het ijs werd getrokken naar de grot.’

‘Ik had u gezien,’ ging hij voort en er trilde aandoening in zijne stem, ‘en kon u niet weer vergeten. Daarom zit gij hier. Ik ben een machtig heerscher en bezit vele buffels en een uitgestrekt gebied. Geen nog zoo wild ros, dat zich niet gedwee toont, als ik het berijd, geen krijgsman, die mij gehoorzaamheid weigert. Nooit heeft mijn schot zijn doel gemist. Word mijne vrouw; allen zullen u vereeren en geen man zal het ooit wagen u in het aangezicht te zien. Ik zal u behoeden als mijn kostbaarsten schat.’

En zijne oogen zagen haar daarbij aan met eene smeekende uitdrukking. De arme man! hij leefde in een droom, die niet tot werkelijkheid kon worden.

‘Ik weet, dat uwe landgenooten geen dwang dulden,’ sprak hij op zachten toon, ‘gij behoeft nog geen besluit te nemen, ik zal wachten....’

En met deze woorden ging hij heen.

Aurett barstte in tranen uit. Zij had het maar al te goed begrepen; die man had wel zachte manieren, maar een onverzettelijken wil.

Allerlei plannen en wanhopige besluiten kwamen in haar hoofdje op, maar zij voelde hare onmacht.... Plotseling hoorde zij buiten op de plaats eene vreeselijke drukte. Zij liep naar het venster en zag eene menigte gewapende vrouwen, die tegen Lamfara spraken en met blikken en gebaren iets van hem schenen te vorderen. Zagen hare oogen het goed? Stond daar niet in het midden van die schare haar vader? En was dat niet haar trouwe vriend?

‘Papa! Armand! redt mij!’ riep zij, terwijl zij het venster openstiet.

Lamfara scheen ongeduldig en boos te worden; de vrouwen echter lieten zich niet langer terughouden, - een oogenblik later was Aurett vrij.

Opgetogen liep zij tusschen haar vader en Armand en vroeg, hoe het toch mogelijk was, dat zij haar gevonden hadden en haar hare vrijheid hadden kunnen teruggeven.

‘Later, later,’ zei Lavarède, ‘nu aan niets denken dan aan de vlucht. Als het middernacht is, dan tracht Lamfara zonder eenigen twijfel u opnieuw te vangen. Laat Rachmed aan deze vrouwen voor u om verlof vragen, de stad te mogen verlaten.’

Zoo gebeurde het. De Amazonen lieten het vreemde mooie meisje, voor wie Lamfara zooveel bewondering en eerbied koesterde, gaarne vertrekken. Dat zou voor het machtige opperhoofd de straf zijn voor de minachting, die hij aan de Kirgiezische schoonen had betoond.

Zij stelden enige buffels ter beschikking van onze vrienden en voorzagen hen van levensmiddelen. Op verzoek van Aurett voegden zij er, niet zonder verbazing over dien zonderlingen wensch, een grooten zak met scherven bij. Alles wat maar van gebroken glas en aardewerk bijeen te brengen was, werd haar gegeven.

Armand had aan Aurett gezegd, dat zij daarom vragen moest.

‘Waarom de buffels onnoodig belasten?’ vroeg de heer Murlyton.

‘Niet onnoodig,’ antwoordde Lavarède, ‘die scherven kunnen ons van groot nut zijn.’

Sir Murlyton vroeg niet verder. Hij had telkens gelegenheid gehad om het beleid en de vindingrijkheid van zijn reisgenoot te bewonder-en, dus vertrouwde hij nu ook, dat het zóó wel goed zou zijn.

Op vier sterke jaks verlieten de reizigers onder geleide van de Amazonen de stad Beharsand.

Lamfara volgde van verre. Toon het gezelschap met hartelijke dankbetuiging afscheid genomen had van de Kirgiezische vrouwen, gaf het stamhoofd een teeken aan een zijner dienaren.

‘Verlies hun spoor niet,’ klonk zijn kort bevel. ‘Zoodra dit verwenschte feest voorbij is, kom ik zelf met mijne krijgers en bij Tarlatan! dan zal zij mij volgen, want voor Lamfara is zij de schoonste van alle vrouwen.’

De dienaar boog zwijgend en deed wat hem bevolen was.

‘We moeten ons haasten,’ zei Lavarède, ‘dat wij in tijds bij het gebergte komen, dat zich in het Westen verheft. Eerder zijn wij niet veilig.’

‘Wat voor gevaar vreest ge toch?’ vroeg Sir Murlyton, die zijne oogen niet van zijne beminde dochter kon afhouden.

‘Lamfara zal zijn schat willen terugvorderen, zoodra hij niet meer gebonden is door den wil der vrouwen. Maar wij geven ons kleinood niet

meer af, wij zullen nog wel voor den nacht het gebergte bereikt hebben.'

En allen spoedden zich voort in de aangeduid richting.

XXIV.

Van het Tarim-bekken naar de Amoe-Darja.

Tegen het vallen van den avond bereikten de vluchtelingen de eerste voorbergen van den rotsketen, die in het Westen de vlakte van Beharsand afsluit.

Sir Murlyton stelde voor, dat hier halt gemaakt zou worden. De jaks waren zichtbaar vermoeid. Maar Armand wilde van rusten niet hooren.

'We moeten hooger zien te komen. Morgen vroeg worden we stellig door Lamfara's krijgers aangevallen.'

Zij zett'en dus den tocht voort, totdat de uit geputte jaks gingen liggen op een smal plateau aan den ingang van een bergpas.

'Mooi uitgekozen,' zei Lavarède, 'dit terrein is ons gunstig. Laten wij nu wat eten en uitrusten.'

De vilten tenten werden opgeslagen, en zoo vermoeid waren allen, dat ze nauwelijks lagen, of ze sliepen.

Den volgenden morgen, zoodra de zon aan den horizon te zien was, stond Lavarède op en liep naar den rand van het plateau, om de vlakte te overzien, maar deze was nog in duisternis gehuld.

Het was erg koud, Armand moest op en neer loopen om niet te verstijven. Wel een half uur hield hij die oefening vol, telkens omziende naar den kant van de stad. De zon verlichtte eindelijk de schrale, dorre vlakte, die slechts hier en daar ontbloot was van sneeuw. Lavarède kon haar in hare geheele uitgestrektheid overzien.

In de verte zag hij beweging. Vormen of gedaanten kon hij nog niet onderscheiden, maar hij begreep dat het de verwachte ruiters waren.

Hij liep naar de tenten en wekte de slapenden: 'Gauw, gauw! daar komen ze!'

In weinige minuten waren de tenten opgenomen en de jaks gezadeld. Toen ging het de bergengte in.

Het was een nauwe doorgang, een scheur in het graniët, tengevolge van onderaardsche werking ontstaan. Soms hadden de lastdieren maar juist plaats genoeg, om tusschen de steile wanden door te komen. Bij eene kromming kwamen ze uit de engte, het pad liep nu langs een recht opstaanden wand boven een afgrond.

Armand glimlachte.

'Beter hadden wij het niet kunnen wenschen,' zeide hij, 'dit is de meest geschikte plaats. Geef den zak met scherven, wilt ge?'

Nu strooide Armand over eene lengte van tien meter ongeveer het gebroken glas over den weg. Wat hij er mee voor had, begreep Sir Murlyton nog altijd niet.

'Nu zoo gauw mogelijk verder, binnen een kwartier kunnen Lamfara's ruiters hier zijn,' riep Lavarède.

Zij hoorden in de verte paardengetrappel. Het pad liep in bochten langs derots. Op een punt, van waar zij de plaats konden zien, waar zij een oogenblik hadden opgehouden om de scherven uit te strooien, kommandeerde Lavarède 'halt'.

'Ja maar, de Kirgiezen?' vroeg Aurett aarzelend.

‘Geen nood, die komen niet zoo hoog als wij zijn, let maar op, wat er daar beneden gebeurt.’

De ruiters van Lamfara kwamen uit de engte te voorschijn. De chef reed voorop. Hij bemerkte de Europeanen en wees hen aan zijne mannen. Een zegekreet weerklonk, veelvuldig herhaald door de echo van het gebergte. Aurett werd bleek van schrik.

‘Wees maar niet bang,’ stelde Lavarède haar gerust, ‘ze komen niet verder.

Met ongehoorde stoutmoedigheid reden de ruiters ondanks den smallen weg in draf. Maar de voorste paarden wilden plotseling niet verder en daardoor ontstond een schok onder den troep, die met zooveel snelheid volgde. Twee paarden gleden uit en stortten met hunne berijders in de diepte.

Lamfara, wiens paard ook was blijven stilstaan, bewoog zich onrustig in het zadel en spoerde zijn ros woedend aan tot voortgaan. Maar het dier scheen versteend van schrik, het deed geen pas vooruit.

Lavarède kon zich niet bedwingen, hij schaterde het uit.

‘Dat wist ik wel!’ riep hij, ‘ik herinnerde het mij uit den tijd, toen ik de Afrikaansche expeditie heb meegemaakt. Om de cavalerie tegen te houden, moet men den weg met gebroken flesschen versperren, daar gaan de paarden niet overheen. Zoo kan men eene dorpsstraat voor de ruiters afsluiten, door haar met stoelen te barricadeeren. In Afrika hebben de Zouaven met looden, stukgemaakte kogels den vijand ook den weg verlegd.’

Terwijl hij dit zeide, laadde hij zijn geweer.

‘t Is niet genoeg hen tegen te houden, we moeten ook zorgen, dat ze den aftocht blazен.’

Hij gaf vuur. Een ruiter viel dood neer. Nu namen Rachmed en de Engelschman ook hunne geweren en schoten op de aanvallers. Al beangst door het plotselinge stilstaan van de paarden, waarvan ze de oorzaak niet kenden, verloren de ruiters den moed en namen den terugtocht aan met achterlating van twaalf doden.

Lamfara werd alleen gelaten, maar die gaf zich niet gewonnen. Hij sprong van zijn paard en klom te voet het bergpad op.

Onze vrienden zagen het met een gevoel van bewonderend medelijden. Het gezicht van iemand, die onverschrokken een wissen dood te gemoet gaat, heeft altijd iets aandoenlijks. Lavarède ging voor Aurett staan, om haar te dekken.

Op vijftig pas afstand legde Lamfara aan, Armand haastte zich hetzelfde te doen. De twee

schoten klonken te gelijkertijd en Lamfara's knieën knikten, hij hief de armen in de hoogte en dreigde te vallen, maar met eene krachtige poging hield hij zich nog staande, wuifde tegen Aurett als ten afscheid en wierp zich toen achterover in den afgrond.

De mannen brachten onwillekeurig hunne hand aan hun hoofd. 'Een dappere kerel!' zei Rachmed vol bewondering voor zijn moed.

'Geen praktisch man!' was de leuke opmerking van Sir Murlyton.

Onze reizigers vervolgden den weg bergopwaarts. Op den top bemerkten zij een 'obos', dat is eene ophooping van steenen tot herkenningssteeken op een belangrijk punt. Er was nu alle hoop, dat zij aan de andere zijde van het gebergte een minder woeste en eenzame streek zouden vinden, meenden zij.

Maar in hunne verwachting zagen zij zich teleurgesteld. Weken lang zwierven zij over de hoogvlakten. Om te drinken hadden ze niets dan ijs, om te branden niets dan den mest der jaks.

Met moeite liepen ze een paar kilometer en moesten dan weer stilhouden, omdat hun adem zoo beklemd was. 's Avonds kropen ze afgemat onder hunne tenten en sliepen er een zwaren slaap, waardoor zij zich bij het ontwaken niet verfrischt maar nog meer vermoeid voelden. En altijd hadden ze hetzelfde landschap om zich heen, rotsmassa's in de onderscheidenste vormen en bevrozen vlakten daartusschen. Het was bij die eentonigheid bijna onmogelijk in eene bepaalde richting hunne reis voort te zetten. Rachmeds kennis van het land en zijne vroegere ervaringen waren van onschatbaar nut; allen droegen ook moedig hun lot. Maar Aurett kwijnde weg. Zij kreeg holle wangen en kon niet meer loopen zonder de hevigste pijnen. Het was te vreezen, dat zij het einde van de reis niet beleven zou.

Als een zonnestraal de lucht maar eenigszins verwarmde, werd zij op een der buffels gezet, doch slechts zelden brak de zon door en als die niet scheen, dan kon alleen beweging verwarmen en zou het niet verantwoord geweest zijn haar te laten rijden.

Armand was een voorbeeldig reisgenoot, altijd in de weer, altijd opgewekt, altijd vol hoop, al was de toestand ook nog zoo treurig. Hij deed, wat hij kon, om Aurett moed in te spreken, maar zij was te zwak; hij zag het wel en ook zijn moed dreigde onder dit leed te breken.

De eenzaamheid en verlatenheid drukte zwaar op hen allen. En alsof het nog niet genoeg was, trof hen nog een ontzettend groot ongeluk.

Op zekeravond sloegen zij in een nauw dal, waar zij voor den ijskouden wind uit het westen beschut waren, hunne tenten op. Uit welke oorzaak wisten zij niet, maar de jaks, die nog beladen voor den ingang stonden, schenen op eens angstig te worden en namen, vóór Rachmed het verhoeden kon, onder een akelig dof gebrul de vlucht. Zij namen den mondvoorraad en de munitie van onze reizigers mede.

Sir Murlyton wilde hen achtervolgen, om hen zoo mogelijk weer te vangen, maar Rachmed verzette zich tegen dat voornemen: 'U zoudt verdwalen, Mijnheer, en wie in het duister verdwaalt, is een kind des doods. Onophoudelijk loopen moet men, stilstaan zou u dadelijk doen verstijven.'

'Maar wat moeten we dan doen?'

'Zonder avondeten gaan rusten en morgen jacht maken op de weggeloopen jaks.'

Er zat niet anders op; bij eene koude van 30 graden hongerig te gaan slapen was niet alles, maar bij zulk eene temperatuur in het duister buffels te jagen, dat ging niet aan.

Het ergste was, dat zij den volgenden morgen hunne lastdieren niet terugvonden. Onder den indruk van een schrik vluchten de jaks soms mijlen ver.

Zeer terneergeslagen keerden de jagers naar de tenten terug. Het enige wat ze meebrachten, was wat brandstof. Het gebrek aan voedsel maakte hen nog gevoeliger voor de groote koude.

Somber zaten ze in het vuur te staren. Aurett scheen hare vrienden niet meer te kennen, zij zag eerst doodelijk bleek en klappertandde van de koorts en toen begonnen hare oogen onrustig te glinsteren, terwijl een afgetekend rood plekje op hare wangen gloeide.

Haar vader en Lavarède zagen, dat zij ziek was. Zij moesten haar naar hare tent dragen, want zij kon zich niet meer ophouden.

Onuitsprekelijk was de onrust en droefheid van den armen ouden heer, die niets doen kon ter verlichting van de zieke en zich zelf zoo zwak voelde. Ook Lavarède's energie was niet bestand tegen deze grootste van alle beproevingen, maar hij trachtte zich goed te houden.

'Die domme beesten hebben onze proviand meegenomen, gelukkig hebben wij onze geweren nog en kunnen jagen,' troostte hij.

'Uw geweer is geladen, het onze niet,' gaf zijn vriend ten antwoord. 'En wat valt er in deze woestenij te jagen? Niets dan kraaien, die wij nooit onder schot kunnen krijgen en wolven, die niet te voorschijn komen, zoolang wij op hen kunnen schieten. Een wilde jak, ja, die rent wel eens over de vlakte, maar één schot zou hem niet doden.'

In Auretts tent hoorden zij praten. Sir Murlyton stond haastig op, om naar de zieke te gaan kijken en Armand volgde hem van verre.

Aurett had de kleedingstukken, waarmee haar vader haar had togedekt van zich afgeworpen. Zij ijilde en wees naar een punt, dat haar verbeelding scheen bezig te houden.

'Daar.... daar ginds.... daar is water... en heerlijke vruchten. Het is zoo warm! nog een van die lekkere peren....'

Armand werd wanhopig bedroefd, toen hij dit verwarde spreken hoorde, hij gaf zich echter niet aan zijn droefheid over. Hij liep naar de andere tent terug en nam zijn geweer.

'Voor hoeveel uur brandstof is er nog?' vroeg hij aan Rachmed.

'Genoeg voor den nacht,' was het antwoord.

'O, maak dan een groot vuur voor mij op een van de rotsen, dat zal ik dan wel in het oog houden.'

'In 't donker wilt gij gaan jagen?'

'Ja, misschien kom ik wel een wolf tegen, die

voor één enkel mensch niet op de vlucht zal gaan.'

Rachmed schudde het hoofd.

'Het is roekeloos,' zei hij, 'gij weet niet, wat gij waagt.'

'De kans om wat te schieten heb ik niet, als ik hier blijf zitten.'

'Ik ga met u mede,' riep Rachmed.

'Neen, zorg gij voor het vuur. Mijn vriend waakt bij zijne dochter.'

Hij drukte den trouwen Rachmed hartelijk de hand en ging toen met zijn geweer naar buiten in den donkeren nacht. Eenige oogenblikken later zag hij het schijnsel van het vuur, waarmede Rachmed hem den weg trachtte te verlichten.

Het was een bange nacht. De arme vader zag met stijgenden angst de koorts toenemen. Aurett kende hem niet meer. Zij lag langten tijd in een soort verdooving en dan verhief de koorts zich weer en ijilde zij. Hare krachten namen zichtbaar af. Hoe zorgvuldig haar vader haar ook wikkeld in de warme omhulsels, hij voelde haar kouder en kouder worden en vreesde ieder oogenblik dat zij zou sterven.

Lavarède kwam tegen den morgen terug. Geen levend wezen had hij onder schot gehad. Op twee kilometers afstand had hij eene rivier gevonden met lage populieren langs hare oevers. De rivier was bevroren, hare bedding laag. Aan de overzijde had zich een troep wilde jaks vertoond, maar die hadden zeker de lucht gekregen van den jager, want zij waren verschrokken weggevlucht, vóór hij had kunnen aanleggen.

'Had ik er toch maar een kunnen schieten!' klaagde hij tegen Rachmed, 'dan zouden we uit allen nood gered geweest zijn!'

Rachmed zag hem vragend aan.

'Ja,' ging Armand voort, 'eene rivier voert noodzakelijk naar de vlakte. Als wij wat te eten hadden gehad, dan zouden we van die populieren een vlot hebben kunnen maken of een slede en uit deze vreeselijke rotswoestijn hadden we ons dan kunnen laten glijden naar zachter streken.'

De gids luisterde met schitterende oogen.

'Het is een gevaarlijk middel,' zei hij, 'maar waarom zouden wij het niet beproeven?'

'Haàr van den dood reden tot elken prijs!' sprak Lavarède met tranen in zijne stem.

In diepe gedachten ging hij naar de tent van Aurett om aan zijn vriend het mislukken van zijne poging om te jagen mee tee deelen.

Deze haalde zijne schouders op. Voor spijs en drank was hij onverschillig, hij had voor niets oogen dan voor zijn arm kind. Eene doodelijke bleekheid lag op haar gezichtje, hare gesloten oogleden hadden eene blauwvale tint en met moeite haalde zij nog adem.

Niemand sprak een woord; zij verwachtten allen het einde.

Luid en krachtig klonk daarbuiten een vreemd geloei.

'Is dat een buffel?' riep Lavarède en haastte zich met Rachmed naar buiten.

De gids wees zwijgend naar het Westen.

'Wij zijn onder den wind, misschien kunnen wij hem verrassen.'

Met groote voorzichtigheid klommen zij tegen de helling op en gingen toen zoo liggen, dat alleen hun hoofd boven derots uitkwam. Zij beefden van blijde verrassing, toen zij vijftig meter van zich af vijf jaks gewaar werden. Een weinig van de anderen verwijderd stond een jonge buffel, kenbaar aan zijn dikke manen, op wacht.

'Mik goed,' waarschuwde Rachmed, 'ons aller leven hangt van dat eene schot af.'

Lavarède wist het wel. Zijne hand beefde van ontroering. Tweemaal moest hij opnieuw aanleggen. Maar met eene krachtige poging slaagde hij er in zijne zenuwachtigheid meester te worden. Nauwkeurig berekende hij zijn schot. Het viel en weerkaatste als een donderslag tusschen de bergen.

Brullend vlogen de jaks op en renden over de vlakte. Maar die op schildwacht had gestaan, kon hen niet volgen.

‘Zijn poot is gebroken!’ juichte Rachmed, ‘wij hebben hem, waar hebt ge uw mes?’

Als roofdieren zoo wild renden ze naar hun slachtoffer. De buffel dreigde hen met zijne horens, vluchten kon hij niet. Zijne oogen gloeiden als vuur.

‘Voorzichtig,’ beval Rachmed, ‘van ter zijde moeten wij hem aanvallen, gij rechts, ik links.’

Zijn bevel werd dadelijk uitgevoerd. Onder een smartelijk brullen viel de buffel neer.

Rachmed dronk zijn bloed. ‘Vergeef mij, ik had zoo'n geweldigen honger,’ zeide hij, toen Lavarède er hem aan herinnerde, dat iedere minuut vertraging doodelijk kon zijn voor de arme zieke.

Nog nooit had Rachmed zoo gauw als nu een geschoten wild gestroopt. Lavarède nam de nog wame vacht en vloog er mee naar Auretts tent.

‘Help mij,’ riep hij tot Sir Murlyton, ‘neem haar die kleeren af en wikkel haar hierin, het kan haar behoud zijn.’

Behoedzaam en teeder werd zij in het warme vel gehuld en zachtjes weer neergelegd.

‘Nu een weinig voedsel en dan komt zij het nog wel te boven. Toen ik den buffel zag, dacht ik aan het middel, dat ik tegen bevriezen als heilzaam heb leeren kennen, toen ik studeerde.’

En het werkte ook nu heilzaam. Voorzichtig werd aan de zieke bij kleine hoeveelheden vleeschnat toegediend en allengs bekwam zij van hare verdooving en was weldra zonder koorts.

Zij glimlachte en babbelde en maakte reeds plannen voor de toekomst. Dat vlot, waarvan Lavarède gesproken had, moesten ze bepaald bouwen, het zou heel goed gaan over de hard bevroren rivier. Dan zou Armand zijne weddenschap winnen en dan....

Bijna had zij gezegd, wat haar als het heerlijk einddoel van deze gevaarlijke reis om de wereld voor den geest stond.

Armand stak haar zijne hand toe, zij legde de hare er in, sloot de oogen en sliep zacht te midden van de grootsche stilte der natuur in dit verlaten gebied.

Den volgenden morgen reeds konden de reizigers hunne tenten verplaatsen naar de plek, waar Armand de populieren had ontdekt. Die om te houwen was een zeer lastig en vermoeiend

werk, want zij hadden om te zagen niets anders dan hunne groote, uit Tibet meegebrachte messen.

Van binnen was het hout gelukkig niet heel vast, toch hadden ze meer dan eene week noodig om het vlot samen te stellen. Het was zes meter lang en vier meter breed. De balken werden samengehouden door riemen, die zij uit de buffelhuid hadden gesneden. Aan beide zijden van het vlot waren lange staken, om het te sturen en recht te houden.

De tenten en de voorraad ossevleesch werden er opgebonden en de tocht begon.

Armand en Rachmed stuurden het vlot. Eerst ging het zachtjes, bijna onmerkbaar dalend, maar weldra met groote snelheid, daar de helling sterker werd. De beide bestuurders moesten met beleid en vlugheid te werk gaan, om hunne geïmproviseerde slede niet te doen loopen op de rotspunten, die hier en daar boven het ijs uitstaken.

Tegen den avond waren ze op eene plaats, waar de rivier minder verval scheen te hebben en waar het ijs dus eene zachtere glooing had. Zij maakten daarvan gebruik om het vlot naar den oever te sturen en het vast te leggen. De streek was minder eentonig. Omtrekken van boomen teekenden zich tegen de lucht af. Dat was voor allen een verblijdend gezicht, want al waren de takken ook kaal, dat die boomen daar konden groeien, was al een bewijs van een minder guur klimaat en minder onvruchtbaren bodem.

‘Waar boomen zijn, wonen mensen,’ zei Armand, die eene bijzondere gave had, om dadelijk den goeden kant van de dingen op te sporen. ‘Het zal heerlijk zijn, weer mensen te zien! In de steden is men blij, als men eens alleen kan zijn, maar te lang moet de eenzaamheid niet duren, dan verlangt men toch weer naar gezelschap en drukte en vrolijkheid. ’k Wed, dat er nooit processen gevoerd werden en er veel minder rechtkanten zouden noodig zijn, als we een wet hadden, die zeide: “Al wie een lastig humeur heeft, gaat voor een maand naar de rotsvlakten van Tibet.” Dan zouden de mensen algemeen welwillend worden.’

De twee volgende dagen leverde de tocht geen groote moeielijkheden op. Nu en dan moesten ze het vlot trekken, als de vlakte weinig of niet helde. Aan de oevers van de rivier zagen onze vrienden bosschen en toen de thermometer 15 graden onder nul wees, zeide Aurett lachend, dat ze het erg warm vond.

Het vlot was stevig en de riemen hielden de wrijving beter uit, dan onze vrienden hadden durven hopen.

Den derden dag deden hunne waarnemingen hen verwachten, dat de rivier weldra buiten het gebergte moest zijn. Langzaam gleden zij verder. Er kwam echter weer versnelling in hunne vaart. Zonder schokken gleed het vlot over de effen ijsvlakte en alleen aan de hevigheid van den wind en het voorbijvliegen van de oevers merkten de reizigers met hoe groote snelheid het ging.

Op eens gaf Armand een akeligen gil en wees verschrikt naar den horizon. Zij keken allen in die richting en voelden hun hart bonzen. De vlakte scheen plotseling afgesneden, heel in de verte zagen ze wel weer een weg, maar veel, veel lager.

‘Daar maakt de rivier een val!’ zeide Sir Murlyton bij zich zelven.

Rachmed en Armand waren naar de stuurstaken toegekropen, en terwijl ze zich met eene hand stevig vasthielden aan het vlot, trachtten zij met de andere het naar den oever te wenden. Maar nauwelijks hadden zij de stuurstaken gegrepen of krak! daar braken ze onder de kracht van de snel voortgaande beweging van het vlot.

De reizigers kregen een schok en voelden, hoe hun voertuig een oogenblik waggelde, toen gleed het voort met ongelooflijke snelheid.

Niets kon hun val meer tegenhouden. Met wijdopen gespalkte oogen staarden allen naar het vreeselijke punt, waar het vlot geen steunpunt meer zou hebben. Niemand sprak of bewoog zich. Vastgeklemd aan de stammen, sloten ze hunne oogen en verwachtten den dood.

Het vlot viel, maar in plaats van den afgrijselijken schok, waardoor zij vreesden verbrijzeld te worden, voelden zij even een zacht schudden, terwijl zij door een lauw warmen regen nat werden. Zij waagden het, om zich heen te zien. Het vlot dreef op een klein meer, waarvan het water open was.

‘Hoe nu?’ vroeg de Engelschman verbaasd. ‘Wie had dat kunnen denken?’

‘Er moet hier eene warme bron zijn,’ zeide Lavarède, ‘zoodat dit water zulk eene hooge temperatuur heeft, dat het niet bevriest.’

En zoo was het. Een dampende waterstroom vloeide uit derots.

Onze vrienden haalden ruimer adem. En tot hunne groote vreugde hoorden ze eene menschelijke stem. Uit eene hut van ruwe boomstammen kwam een jager, en riep hun iets toe. En niet ver van hen af stond een ander, die hen wenkte toch nader te komen.

Wat een genot was het voor hen in de hut van die vriendelijke, gastvrije jagers wat tot zich zelf te kunnen komen. De warme bron maakte de lucht zoo zacht, het was eene heerlijke verademing zich daarin te bewegen.

Rachmed vertolkte het gesprek. De jagers vertelden, dat hun rivier de Oxus der ouden was, maar nu Amoe-Darja genoemd werd.

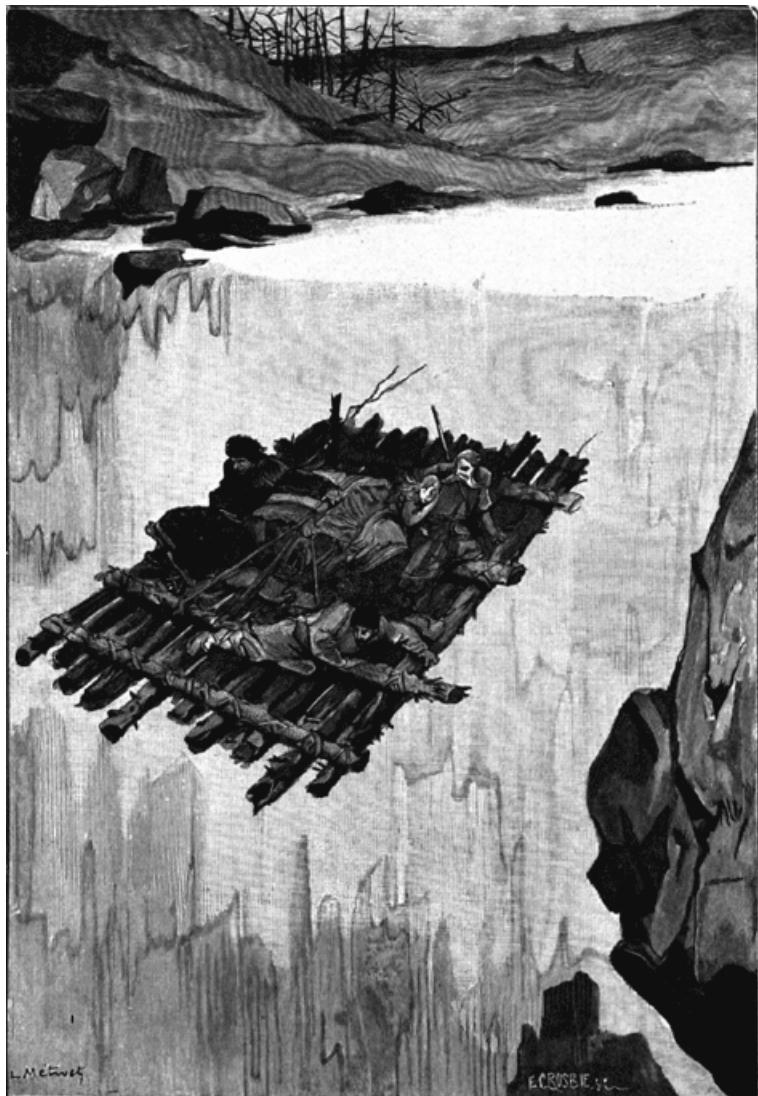
‘Dat moet dan de rivier zijn,’ zei Lavarède, ‘die vroeger door het meer Aral ging naar de Kaspische zee, maar nu eindigt zij in het meer Aral, want die bedding, waarlangs zij naar de Kaspische zee stroomde, is opgedroogd.’

Sir Murlyton verklaarde, dat hij als Engelschman veel op had met die rivier. ‘Ze vond het zeker vervelend op Russisch grondgebied,’ meende hij.

Zeer verkwikt door eene goede nachtrust onder een veilig dak, namen de reizigers den volgenden morgen afscheid van de gastvrije jagers, en verder ging het stroomafwaarts.

‘Waar gaan wij heen?’ vroeg Aurett.

‘Naar Tchardjoni,’ antwoordde Armand vrolijk.

Vastgeklemd aan de stammen, sloten ze hun oogen en verwachtten den dood. (blz. 96)

‘Weet ge den weg?’

‘Nee, maar de rivier brengt er ons van zelf. Dertig mijlen verder, zeiden de jagers, is de rivier geheel vrij van ijs, dan drijven wij met ons vlot den stroom af tot aan de stad Sarte de Tchardjoni.’

‘Wat is dat voor eene stad?’ vroeg Sir Murlyton.

‘Een station van den spoorweg, dien de Russische generaal Annenkow heeft laten aanleggen tusschen de Kaspische Zee en Samarkand. U moet mij dankbaar zijn, dat ik u weer in beschaafder streken breng, want het reizen zal er voor u gemakkelijker zijn dan voor mij. In een beschaafd land reist men niet zoo gemakkelijk voor niemendal.’

‘Kom,’ zei Aurett, ‘na alles wat achter u ligt, is het een kleinigheid voor u, om van Rusland naar Parijs te komen.’

‘Dat ben ik volstrekt niet met u eens.... in Azië was de reis gevaarlijker, nu wordt ze lastiger voor me.’

Intusschen gleed het vlot verder. De oevers schenen bewoond te zijn. Hier en daar stond eene hut.

‘s Avonds kwamen ze in open water. De rivier stroomde nu langs lage oevers.

Na een paar dagen van eentonig afdrijven wees Armand naar eene zwarte streep over het water.

‘Dat moet de houten brug van Annenkow zijn.’

‘Zijt ge hier vroeger al geweest?’

‘Ja in gedachten, toen ik het boek las van Napoleon Ney, “*De Paris à Samarcande*”. Hier vind ik in werkelijkheid, wat ik daar op de platen afgebeeld gezien heb.’

Een uur later werd het vlot vastgebonden dicht bij de beroemde brug, een meesterstuk om de stouteheid, waarmee ze is ontworpen en het geduld en de volharding, die haar hebben tot stand gebracht. Zes jaar lang is er aan gewerkt door het eerste Russische spoorwegbataillon.

‘Nu gaan wij naar het station,’ zei Lavarède.

‘Weet je den weg?’ vroeg Sir Murlyton.

‘O, daar zal ik wel achter komen,’ lachte Armand en dadelijk sprak hij een voorbijganger aan met het enkele woord: ‘Vodza?’ op vragenden toon geuit.

Het antwoord was onverstaanbaar, maar de gebaren, die het vergezelden, waren duidelijk. Eerst moesten ze links, dan rechts gaan.

‘Ik ken maar één woord Russisch,’ zei Armand tegen Aurett, ‘ook al geleerd uit het boek, waarvan ik sprak. Het is mij nu goed te pas gekomen, niet waar?’

Rachmed deelde zijn besluit mede, aan de Russische grenzen afscheid te willen nemen. ‘Maar in Tcharjoni kan ik u nog van dienst zijn,’ voegde hij er bij, ‘want ik ken wel eenige woorden uit de slavische talen.

‘Goede, trouwe Rachmed, ik geloof, dat de overlevering gelijk heeft, die zegt, dat in u en uwe stamgenooten, bewoners van Voor-Azië, de dapperheid en het beleid van Alexander den Groote voortleven. Ik dank u voor uw aanbod, het kan ons misschien nog van veel nut zijn, maar ik ben bijna zeker, dat de stationschef hier Fransch zal spreken, want het zal wel een Russisch officier zijn van het bataillon, dat voor den aanleg der spoorwegen wordt gebruikt....’

XXV.

Aan gene zijde van de Kaspische zee.

Lavarède had goed geraden. Luitenant Mikail, Karine, stationschef van Tchardjou, sprak Fransch. Het verhaal van de avontuurlijke reis amuseerde hem en hij vroeg beleefd, of hij de reizigers ook van dienst kon zijn.

‘O, ik reken vast op uwe hulp,’ bekende Lavarède openhartig, ‘u weet, dat ik in Frankrijk terug moet zien te komen zonder geld.’

‘Tot aan Ozoun-Ada, het eindpunt van de Kaspische lijn, behoeft uwe reis u niets te kosten. Mijn broeder gaat naar den Kaukasus, waar zijn regiment ligt; als het u niet onaangenaam is met een Russisch officier te reizen, dan zal uw gezelschap hem zeker welkom zijn.’

‘Ik ben een officier van het Fransche reserveleger,’ zei Lavarède, ‘dat zegt u zeker genoeg.’

De luitenant boog en voegde er bij: ‘Ik kan u een woord van aanbeveling geven aan den heer Djekoï, den directeur der Kaukasische Stoomvaart-Maatschappij. Die zal u dan wel de middelen verschaffen om naar Bakoe te komen aan den anderen oever van “onze zee”. Verder reikt mijne invloed niet.’

Lavarède schudde hem de hand en Karine noodigde de reizigers bij zich te gast. Armand nam het vriendelijk aanbod gaarne aan, maar Sir Murlyton, die als Engelschman niet bijzonder ingenomen was met de verbroedering tusschen de Franschen en Russen en liever toasten daarop niet wilde hooren, bedankte beleefd. Hij zou met zijne dochter in de stad logeeren, maar den volgenden morgen op tijd aan den trein zijn.

‘Welken datum hebben we toch?’ vroeg de Franschman.

‘Volgens den Russischen kalender is het de 27ste Januari, dus wijst de uwe den 8sten Februari aan.’

‘Dus heb ik een kleine twee maanden voor de reis van hier naar Parijs.’

‘Zoooveel tijd is er niet eens voor noodig.’

Lavarède schudde zijn hoofd. ‘De reis door Europa zal misschien nog het moeilijkst zijn van alles.’

Toen Sir Murlyton opstond om afscheid te nemen, sleepte hij bij ongeluk van het schrijfbureau een paar papieren af. Armand raapte ze op en gaf ze aan den Rus met de ondeugende, wel wat onbescheiden vraag: ‘Eene Duitsche correspondentie?’

De luitenant haalde zijne schouders op. ‘Eene kennisgeving van de Oostenrijksche politie.’

‘O zoo, zeker is de een of andere schelm er van door gegaan.’

‘Ik weet er niets van,’ antwoordde de Rus, ‘ik heb een hekel aan alles wat Duitsch is, ik ken de taal niet goed en dat schrift is zoo lastig

te lezen. De Slaven zijn veel te vaderlandslievend om Duitsch te leeren,' liet hij er lachend op volgen.

'Wij leeren het tegenwoordig in Frankrijk,' zei Armand, 'ook uit vaderlands liefde. Mag ik dit document voor u vertalen?'

En op een toestemmend teeken van zijn gastheer las Armand voor:

'Rosensteiner, Frits, Duitscher van geboorte, maar woonachtig te Triest, werkzaam aan de succursale van de Cis-Leitaansche Bank te Wenen, is gevvlucht met vijf ton. Signalement: middelmatige lengte - bruin haar en donkere wenkbauwen - hoog voorhoofd - rechte neus - tamelijk kleine mond - ronde kin. Hij heeft lang in Parijs en Rome gewoond en spreekt zuiver Fransch en Italiaansch; daardoor niet gemakkelijk als Duitscher te herkennen. Is het laatst gezien in Odessa.'

Armand legde het papier neer met eene schalksche uitdrukking in zijne bruine oogen. 'In Odessa!' zei hij peinzend. 'Maar dan is het best mogelijk,' vervolgde hij tot den stationschef, 'dat die Rosensteiner door den Kaukasus zoekt te ontkomen en avond of morgen hier voor u staat.'

'Dan zullen wij hem ontvangen, zooals hij dat verdient. Laten we nu naar mijn huis gaan.'

De Murlytons namen afscheid en Armand ging met den chef mede naar diens woning. Daar werd een Russisch ontbijt met kaviaar opgezet. Aan toasten op de wederzijdsche vriendschap ontbrak het bij dezen maaltijd niet. Toen de officier weer naar zijn werk moest, noodigde hij Lavarède uit tegen het eten terug te komen. Tot zoolang moest hij hem aan zijn lot overlaten.

Armand ging eens kijken in de stad. Er was niet veel bijzonders te zien, niets dan eenvoudige huizen en geen enkel monument. Bezienswaardig is alleen de houten brug van Annenkow en het marktvlek Amoe-Darja. De bazaar van dit stadje in wording telt reeds vier en twintig winkels, waar men van alles krijgen kan.

's Avonds stelde de stationschef zijn gast aan zijn broeder voor. Kapitein Constantin Karine diende bij de dragonders van Nisjni-Novgorod, die te Tiflis in garnizoen lagen. Lavarède en de kapitein waren weldra de beste vrienden.

De stationschef behield hem te logeren en voor de eerste maal na langen tijd strekte onze held zich uit op een bed. Het was maar een eenvoudig veldbed, maar eene heerlijk zachte rustplaats vergeleken bij den harden grond van de hoog-plateaux.

Om half zeven was hij den volgenden morgen op het perron. De trein zou om zeven uur vertrekken. Er blies een scherpe noordenwind en Armand hulde zich dicht in het warme wollen overkleed, dat hem in Tibet door de Lamas omgehangen was.

'Als ik met dat kostuum te Parijs kom,' zeide hij tot zijne Russisch vrienden, 'zal men denken, dat het eene vertooning is, om de aandacht te trekken. Maar ik ben nog niet in Parijs,' voegde hij er op een anderen toon bij. 'Laat mij u nog eens hartelijk danken, Luitenant Karine, ik hoop, dat gij dit als een aandenken van mij zult willen aannemen.'

Met deze woorden bood hij den luitenant zijn Tibetaansch mes aan met het prachtige heft, dat met zilver was ingelegd.

De Rus aanvaardde het zoo vriendelijk aangeboden geschenk niet dadelijk, hij scheen te aarzelen.

'Een mes snijdt de vriendschap af, denkt u zeker,' zei Lavarède. 'Naar Fransche gewoonte moet u er mij een stuiver voor geven, dan wordt de vriendschap niet bedreigd.'

De Russen begonnen te lachen.

‘Of neen, wacht eens,’ riep Lavarède, ‘ik zal het u duurder verkoopen. ± 50 kopek moet ik er voor hebben. De Chinezen hebben mijn geld gehouden, ik had toen een kwartje op zak.’

De ruil werd lachend gesloten. Op hetzelfde ogenblik verschenen Sir Murlyton en Miss Aurett.

Hoe anders zagen die er uit! Aurett droeg een elegant reiskostuum met bonten kraag en een daarbij passend fluweelen hoedje, dat haar allerliefst stond. Haar vader was eveneens keurig gekleed.

Armand schertste over de gedaanteverwisseling en bewonderde den snit en de stof van hunne nieuwe reiskleeding.

‘Al dat moois,’ zei Aurett, ‘komt uit de magazijnen van Amoe-Darja. Maar’, vervolgde zij op guiten toon, ‘wij zijn erg moe. Mijnheer Lavarède, neem u toch mijn vader die groote doos eens af, die hij meesleept.

Lavarède haastte zich dit te doen.

Nu lachte Aurett vrolijk. ‘Teruggenomen wordt die doos niet meer, Mijnheer Lavarède. In de wildernis heeft Sir Murlytons dochter een buffelvel van u cadeau gekregen, Papa geeft u nu een geschenk, het zit in die doos.’

Armand kreeg een kleur. ‘Dat is nu al de tweede maal, Sir Murlyton, dat u mijne garderobe vernieuwt, ik voel me bezwaard....’

‘Ja, wij voelden ons ook bezwaard,’ lachte Aurett, ‘toen u niet voor de tweede, maar wel voor de tiende maal mijn leven redde, Mijnheer Armand, maar ik vond dit toch heel goed. Tien minuten tijd hebben we nog, ga u gauw verkleeden.’

Mikaïl Karine nam den journalist mee naar zijn bureau en toen de trein het station binnenvoerden, zou niemand in onzen held denzelfden man herkend hebben, voor wie de Tibetanen zoo diep eerbiedig hadden gebogen. Hij droeg nu een net grijs reiskostuum met wijde overjas.

Nog een laatsten stevigen handdruk aan Luitenant Karine, en toen wipte ook de Franschman in de coupé, waar de anderen reeds hadden plaats genomen.

De trein ging eerst voorbij Mero, aan de rivier Mourgah. Later werd het landschap eentonig, aan beide kanten van den weg was niets te zien dan woestijnzand, de enige afwisseling nu en dan waren de overblijfselen van vroegere steden, grootsche ruïnen, die het bewijs leveren, dat de Mongolen, die deze streken aan de verwoesting prijs gaven, niet ten onrechte gevreesd en verafschuwd werden.

Op eenigen afstand van Askabad moest de trein stoppen, want door een storm was de spoorlijn verzand. Door het 2de Russische spoorwegbataillon werd aan den weg gewerkt.

‘Vroeger deed het 1ste bataillon hier dienst,’ zeide kapitein Karine, ‘maar Annenkow heeft dat meegenomen naar Siberië, waar hij de groote spoorlijn aanlegt, die den Oeral met Kamtchatka zal verbinden.’

De trein zou nog twee uur oponthoud hebben. De Rus stelde Lavarède voor, met hem naar het werk gaan kijken. Twee andere Russische officieren vonden ze daar; beiden waren zeer beleefd en voorkomend voor den Franschman. Kapitein Karine had in zijn reiszak een flesch goeden cognac; geen beter gelegenheid die te ledigen dan om te drinken op Rusland en Frankrijk. Dat deden dus de vier heeren en onderwijl werden ter eere van den Fransen gast door de Kozakken eenige kunsten te paard vertoond. ‘Djighitoffka’ noemde men dat.

Twintig ruiters kwamen in galop aanvliegen, staande op hunne paarden. De een wierp zijn sabel in de lucht en ving haar onder het rijden weder op bij de greep; een ander draaide zijn geweer met groot snelheid rond, schoot toen zonder te mikken en trof doel; sommige sprongen van hunne paarden en zaten een oogenblik later weer in het zadel, zonder dat de loop ook maar een oogenblik was vertraagd; de handigste raapten hun zweep of hun ponjaard op, alles onder het snelste galoppeeren. Het was eene interessante vertooning en Lavarède klapte in zijne handen en juichte de stoute toeren vol geestdrift toe.

Een onderofficier kwam zeggen, dat de weg voor den trein vrij was. Dadelijk werd de reis voortgezet. Tegen den avond kwamen ze door Askabad en onze vrienden kregen even een kijkje van de drukke straten, waar zij tusschen eene woelige menigte groote kameelen rustig voorzichtig zagen rondstappen. Later konden ze door de duisternis het landschap niet verder onderscheiden; bij het aanbreken van den dag waren ze weer midden in de woestijn.

Een oogenblik hield de trein stil. Lavarède keek uit het raampje en was zeer verwonderd niets te zien dan een licht blauw geschilderd huisje of ‘isba’ en een regenbak van plaatijzer.

‘Hier is geen station,’ legde Kapitein Karine hem uit, ‘de locomotief neemt water in.’

‘Hoe komen ze hier aan water?’

‘Van Ozoun-Ada. Er loopen treinen, die verdraagbare bakken vol water naar de putten brengen, waaruit de stoomketels gevuld moeten worden. In de “isba” woont de wachter, die natuurlijk ook voor eigen gebruik van dit water mag nemen.’

‘Arme mensen!’ zei Aurett meewarig, ‘wat een treurig leven hebben zij in die woeste eenzaamheid.’

's Avonds kwamen ze te Ozoun-Ada, het eindstation. Kapitein Karine, die in de stad bekend was, bracht de Murlytons naar een hotel aan de haven en ging toen met Lavarède naar den heer Djivoi.

Ook hier werd de Franschman hartelijk ontvangen en vriendelijk voortgeholfen. Armand kreeg eene plaatskaart voor eene stoomboot, die den volgenden dag zou vertrekken. De kaart gaf recht op den overtocht naar Bakoe met inbegrip van de maaltijden.

De heer Djevoï legde hem uit, dat hij dit doen kon, daar de stoomvaartdienst oorspronkelijk ten behoeve van het militair vervoer was bestemd, maar dat de exploitatie van Bakoe af berustte bij eene Maatschappij van aandeelhouders.

‘De contrôle is er zeer streng,’ ging de directeur voort, ‘een beambte, die u een plaatskaart zou geven zonder betaling, zou daarvoor zwaar gestraft worden.’

‘Dat ziet er gek voor mij uit!’ zuchtte Armand, maar spoedig lachte hij weer. ‘We zullen wel zien,’ zei hij hoopvol.

Zijn gastheer nam hem mee naar een restaurant, dat door een Franschman werd gehouden. Zulk een goed diner had Lavarède in langen tijd niet gehad, hij liet het zich best smaken.

Dien nacht was hij de gast van den directeur Djevoï en den volgenden morgen, den 11den Febr., werd hij door dezen aan boord van de ‘Feodorowna-Pablewna’ gebracht, waar de Murlytons hem reeds wachtten.

Zij hadden een goeden overtocht. De Kaspische Zee, die door het slib van den Wolga en den Oeral langzamerhand gevuld zal worden, was glad als een spiegel, en den 13den Februari tegen den middag kwam de ‘Feodorowna’ zonder ongeval te Bakoe aan.

Kapitein Karine moest hier afscheid nemen, want zijn dienst riep hem naar Tiflis. Lavarède bracht hem naar het station en hoopte een evenzoo beminnelijken chef te zullen vinden als Karines broeder voor hem was geweest. Hij merkte echter spoedig, dat de heer Djevoï hem goed had ingelicht. Terwijl hij met den chef stond te praten, zag hij op het perron twee mannen, die zijn aandacht trokken, omdat ze zich niet thuis schenen te voelen in hun Russisch kostuum. Zij waren beide blond met dikke blozende gezichten.

De chef zag, dat Lavarède naar hen keek.

‘Dat zijn Oostenrijksche politiebeambten,’ zeide hij.

Lavarède deed, alsof hij schrok. In zijne oogen lachte guitigheid, maar hij trok heel gauw een ernstig benauwd gezicht en vroeg zachtjes:

‘Wat doen die hier?’

De stationschef had nauwkeurig acht gegeven op Lavarède's bewegingen en op zijn gezicht stond een vaag vermoeden te lezen, als vertrouwde hij den Franschman niet.

Zijne achterdocht was te merken uit zijn antwoord.

‘Zij wachten hier,’ zeide hij met een nadruk op ieder woord en terwijl zijne oogen zich boorden in die van Lavarède, ‘op een zekeren Rosensteiner, die dezer dagen te Tiflis is gezien. Een zeker iemand, die zuiver Fransch spreekt.’

Lavarède's schrik scheen ongeveinsd, zoo goed speelde hij zijn rol. ‘Ik dank u voor uwe inlichtingen,’ zeide hij haastig, het vroeger gesprek vervolgende, ‘nu ik weet, dat ik niet per spoor reizen kan, zal ik eene andere gelegenheid zoeken om de stad uit te komen.’

En dit zeggende ging hij met een beleefd groet heen. Hij keek nog even om en zag tegen den stationschef naar de beide rechercheurs gaan en druk met hen praten. Hij merkte wel aan het wijzen en kijken, dat ze het over hem hadden.

‘Mooi zoo!’ zei hij ‘als 't niet anders kan, dan maar geboeid onder politiegeleide.’

Nog eens omgekeken en jawel, de kleine comedie, die hij gespeeld had, was gelukt. De rechercheurs volgden hem, al deden ze het voorkomen, of ze niet op hem letten.

Lavarède hield zich, alsof hij hun ontloopen wou. Nu eens draaide hij om een blok huizen heen, dan weer sloeg hij een dwarsstraat in, keerde op eens weer om, in één woord deed als iemand, die door de politie vervolgd wordt en haar het spoor zoekt bijster te maken.

De uitslag van die manoeuvre was, dat de politiebeambten hun twijfel tot zekerheid voelden worden. Die man, die den stationschef over hen had uitgehoord en nu zichtbaar hen zocht te ontwijken, was zeker de bankier Rosensteiner. Hunne breede gezichten glommen van voldoening. Er stond een mooie premie op het hoofd van den bankier, die zouden zij verdienen. De eene beambte, Schulze, een kleine dikkerd, was voor deze onderneming het denkende hoofd en de ander, Muller genaamd, een groote stevige kerel, vertegenwoordigde de kracht.

Zij aarzelden nog, Armand gevangen te nemen, uit vrees zich te vergissen, Lavarède moest hen een weinig helpen. ‘Zij moeten een bewijs hebben, dat hun achterdocht tot zekerheid maakt,’ zei hij bij zich zelven.

Met die gedachte vervuld, begaf hij zich naar het hotel, waar zijne Engelsche vrienden hun intrek hadden genomen en vroeg hen, of ze lust hadden in eene wandeling.

Terwijl Aurett en haar vader zich gingen klaarmaken, nam hij een velletje papier en schreef er haastig een paar regels op. Hij vouwde het netjes toe en stak het in zijn zak.

Toen hij buiten kwam, merkte hij, dat de twee politiebeambten aan beide zijden van de straat hadden post gevat.

‘Willen wij eens gaan kijken naar de petroleumbronnen?’ vroeg hij aan Aurett, ‘die zijn van groot belang voor Bakoe, omdat ze twee derden opleveren van al de petroleum, die op de wereld gebruikt wordt. We moesten dat vandaag maar doen, want misschien gaan wij straks al weer op reis.’

En daar zijne vrienden hem vragend aankeken, vervolgde hij: “k Heb eene gelegenheid, maar om die te kunnen gebruiken, heb ik een verzoek aan u. Wat er ook gebeure, Sir Murlyton, wilt u doen, alsof u mij hier toevallig hadt ontmoet en niets van mij afweet?”

‘Ik zal stellig niets doen of zeggen, wat u in verlegenheid zou kunnen brengen, of u zou kunnen berooven van een kans om verder te komen, maar wilt ge mij niet eerst op de hoogte brengen?’

‘Dat is niet noodig, waarde vriend, de comedie zal voor uwe oogen afgespeeld worden.’

Op weg naar de petroleumbronnen kwamen ze voorbij den tempel van Balakani, waarheen vele Perzische vuuraanbidders een bedevaart doen; spoedig waren zij daarop bij de bronnen. Deze liggen in eene zandige vlakte, waaruit een sterke naphtageur opstijgt. De geheele vlakte is bezaaid met houten gevarten van vijf en twintig meter hoog, die tot steunsel dienen voor de boorwerktuigen en veel lijken op die boven de putten van de Fransche steenkolenmijnen.

Terwijl Lavarède aan Aurett een en ander uitlegde en tegelijk lette op de beide rechercheurs, hield hij plotseling stil. Op twintig pas afstand stond er iemand druk te redeneeren en te gesticuleeren tegen een groep mensen; naar hunne kleeding te oordeelen waren het ondergeschikte beambten.

De spreker keerde zich om, liet zijn gehoor in den steek en stapte regelrecht op Armand af.

‘Mijnheer Lavarède! vind ik u eindelijk?’

Armand was stil van verbazing. Bouvreuil, dien hij het laatste gezien had op het brandende dak van de pagode te Lhaça, Bouvreuil stond in levenden lijve voor hem.

‘Heel verbaasd mij hier te ontmoeten! Ja, dat begrijp ik, maar het is toch heel eenvoudig in zijn werk gegaan. Toen uw ballon uit Lhaça opsteeg in noordelijke richting, vluchtte ik naar het zuiden, in eene priesterkleeding, die ik uit de vlammen gered had. Dat priesterlijk gewaad heeft mij de reis zoo gemakkelijk gemaakt. Ik vond bij de gelovigen overal eene eerbiedige ontvangst en een gastvrij onthaal. Door de passen van den Himalaya kwam ik in de vlakte van Hindostan. Ik sprak nooit, omdat ik geen woord van de taal kende, maar de mensen dachten, dat ik eene gelofte had afgelegd en nu vereerden ze mij als een heilige. Zij betwisten elkander de eer, mij aan hunne tafel te zien. Zoo kwam ik te Calcutta.’

‘Geloof maar vrij, dat het mij spijt, Mijnheer Bouvreuil,’ riep Lavarède.

Bouvreuil lachte, dat zijne mondhoeken bijna aan zijne ooren kwamen.

‘O, u zult nog meer hoeren, Mijnheer Lavarède. In Calcutta noemde de kanselier van het Fransche Consulaat, een Provençaal, een zeer aangenaam man, mij een groot ontdekingsreiziger. Van Tibet naar Calcutta te reizen als een priester van Boeddhā, dat vond hij geniaal. Ik had dat zoo niet ingezien.... de zorgen en moeiten van de reis, begrijpt u.... maar ik moet zelf zeggen, het was geen gewone manier....’

‘Puur toeval,’ zei Lavarède plagend.

‘O, u kunt lachen, zooveel u wilt,’ hernam Bouvreuil, ‘maar in Calcutta zijn de mensen niet gek. Ze hebben mij gefêteerd en diners gegeven te mijner eere, en de pers heeft over mij gesproken en ik zou u eene courant kunnen laten zien, waarin met groote letters gedrukt staat: *‘Redevoering van den beroemden reiziger Bouvreuil’*.

‘Intusschen verloor ik nooit mijn doel uit het oog, u weer te vinden. ’k Had naar Frankrijk getelegrafeerd en bezat dus weer geld, wist echter niet goed, waar ik u zoeken zou. ’k Hoorde van den consul, dat er van Tibet uitgaande noordelijk maar één weg is naar Europa, nl. de

Trans-Caspische. Hij raadde mij naar Bakoe te gaan, daar had ik naar zijne meening de meeste kans u te ontmoeten of althans uw spoor te vinden.'

'Voor één keer heeft die Provençaal dan eens waarheid gesproken,' bromde de Parijzenaar.

'Aardigheden op mijne kosten zullen u niet gemakkelijk meer gelukken, Mijnheer Lavarède; nu ik een bekend persoon geworden ben, krijg ik gemakkelijker gehoor bij de autoriteiten en ik zal er dus wel voor zorgen, dat u van geen enkele reisgelegenheid kunt gebruik maken zonder te betalen. In Parijs komt u niet terug, tenzij dat u toestemt in den wensch van Penel...'

'Van avond spoor ik van hier naar Weenen!' viel Lavarède hem in de rede.

'Ik geloof niets van uw praatjes, ik wed..'

'Wedden, Mijnheer Bouvreuil? graag, waar wedt u om?'

'Om honderd gulden.'

'Aangenomen.'

Al pratende was Armand voortgelopen en niet zoodra onttrok een van de houten mijntoestellen hem voor een oogenblik aan het oog van de rechercheurs, die hem steeds volgden, of hij frommelde den brief, dien hij in het hotel geschreven had, in elkaar en liet dien ongemerkt vallen, terwijl hij voortging Bouvreuil te plagen en zoo natuurlijk lachte en praatte, dat deze in niets erg had.

Maar de rechercheurs waren blijven staan. Een van hen had het ineengefrommelde papier opgeraapt en gelezen, wat er opstond. Hij gaf het aan zijn metzegel.

'Beste R....' stond boven den brief.

'Alles wordt geschikt, nog maar een weinig geduld. Die paar weken in den Kaukasus zullen gauw genoeg voorbij zijn, daar zal men u niet zoeken.

Altijd de uwe,

FLORENT.'

De beide blondbaarden keken elkaar aan, en alsof een veer hen gelijk bewogen had, liepen ze beiden naar de vreemdelingen toe, bogen beiden voor den Franschman en op denzelfden toon, bijna met dezelfde stem, zeiden ze: 'Dag, Mijnheer Rosensteiner, hoe gaat het u?'

Armand zag hen van het hoofd tot de voeten aan en antwoordde met nadruk op ieder woord: 'U vergist u zeker door eene gelijkenis, heeren, ik heet Lavarède en ben journalist. Ik woon te Parijs.'

De beide Oostenrijkers schudden hun hoofd en Schulze zeide op listigen toon: 'U hebt toch zeker uwe papieren?'

'Tot mijn groote spijt kan ik u die niet laten zien,' was Armands antwoord, 'in China heeft men mij alles afgenomen.'

'In China!' herhaalden de rechercheurs spottend en Muller, die anders weinig spraakzaam scheen te zijn, voegde er bij: 'China ligt een anderen kant uit dan Triest.'

Zij hielden hunne handen op Lavarèdes schouders.

Deze verzette zich niet, maar zeide beslist: 'U vergist u heusch, dat herhaal ik u. Vraagt u deze dame en heeren maar.'

'Ja,' haastte Aurett zich te antwoorden, 'deze heer heeft ons ook gezegd, dat hij Lavarède heette. Wij hebben hem hier ontmoet.'

'Kunt u ons niets naders van hem vertellen?' vroeg Schulze.

‘O neen, Mijnheer,’ zeide Aurett en de schalkschheid lachte uit hare oogen.
De rechercheurs schenen dit antwoord verwacht te hebben. Tot Lavarède vervolgden zij: ‘Wil zoo goed zijn met ons mee te gaan.’

‘Waarheen?’

‘Naar Triest, waar de justitie u opeischt.’

Bouvreuil was buiten zich zelven, toen hij dat hoorde.

‘Naar Triest, van waar men in een paar dagen de Fransche grenzen bereikt, dat nooit!’ zei hij bij zich zelven, en hardop vervolgde hij tot de Oostenrijkers: ‘Het is inderdaad eene vergissing, heeren, uw arrestant heet werkelijk Lavarède, het is een kennis van mij, een vriend uit....’

‘Een vriend van u?’ vroegen de politiebeambten. Met ongelooflijke snelheid hadden zij op de bevestiging van die vraag Lavarède's polsen gegrepen en ze saamgebonden en ook zijne enkels geboeid.

Na afloop van deze bewerking haalde Schulze den brief voor den dag en hield dien Bouvreuil onder den neus: ‘Zijn vriend noemt ge u? Misschien beter zijn medeplichtige, Florent?....’

‘Ik zijn medeplichtige,’ riep Bouvreuil, ‘en ik zeg u....’

Hij kon den volzin niet ten einde brengen, want hij werd geboeid, zoo goed als Lavarède. Muller doorzocht zijne zakken. In zijne portefeuille werd eene aanzienlijke som aan bankpapier gevonden.

‘Hier is al een deel van het gestolen geld.’

‘Gestolen geld!’ schreeuwde Bouvreuil. ‘O, jelui zult nog spijt hebben van je domheid!’

Schulze klopte hem op den schouder en zeide op vaderlijk vermanenden toon: ‘Maak uwe zaak niet erger door beleediging van de dienaren van het openbaar gezag. Wij laten u niet weer los, schik er u maar in.’

Muller was een rijtuig gaan halen. Lavarède en Bouvreuil werden er in geduwwd en de beide beambten namen tegenover hunne gevangenen plaats.

Zij reden naar het station. Daar werden de arrestanten opgesloten in een klein vertrek met een glazen deur, waarvoor Muller de wacht hield.

Weldra kwam Schulze terug met een stijven beambte van de Russische politie. Deze keek even door het glas en nam Lavarède op en constateerde, dat hij wel wat geleek op het signalement - waarop negen van de tien gezichten konden gelijken. Daarop kwamen ze binnen en de Rus vulde een papier in, waarop evenals op alle officiëele stukken in Oostenrijk-Hongarije, de dubbele *K* prijkte: *Kaiserlich-Königlich*.

Het was een door de consuls vooraf geteekend bewijs van uitlevering, zooals de politie in beide rijken er altijd klaar heeft, om den gang der zaken te bespoedigen. De Rus drukte er een stem-

pel op en gaf het aan Schulze. Daarna was de plechtigheid afgeloopen en waren de gevangenen overgegeven aan de Oostenrijksche politie.

Toen de beide arrestanten weer alleen waren, schaterde Armand het uit.
 ‘Mijnheer Bouvreuil,’ riep hij zegevierend, ‘wij gaan naar Triest.’
 ‘De duivel hale die stommeriken!’ bromde Bouvreuil.
 ‘Vindt u het zoo vervelend daarheen te gaan?’ vroeg Armand plagend.
 Een nog erger gebrom en een verwoed gebaar was het antwoord.
 ‘Ik voor mij,’ ging Armanr voort, ‘ben erg in mijn schik. Ik reis op kosten van het Oostenrijksch-Hongaarsch gouvernement en heb nog honderd gulden gewonnen, want, mijn beste heer Bouvreuil, uwe weddenschap hebt gij verloren.’

XXVI.

Onder de hoede der politie.

Twee uren verliepen. Lavarède was in de beste stemming, maar Bouvreuil kon niet blijven zitten van ongeduld. Telkens liep hij naar de deur. Muller zag hij er niet voor staan, maar er uit kon hij niet. Lavarède maakte hem nog ongeduldiger, door hem tot kalmte aan te manen.

‘Niet zoo driftig, waarde heer!’ riep hij na eene hernieuwde poging van Bouvreuil om de deur open te rukken. ‘Die politiebeamten doen immers niets anders dan ons naar Triest brengen. Wat is daar voor vreeselijks aan? het is half weg Parijs.’

Men kan denken, hoe dit Bouvreuil smaakte. Langzamerhand werd het donker in het vertrek. ‘t Wordt etenstijd,’ zei Lavarède, ‘ze zullen ons toch geen honger laten lijden!’

Nauwelijks had hij het gezegd, of Schulze en Muller kwamen terug met een kellner, die flesschen en borden en glazen bracht.

‘Als in het sprookje,’ riep Lavarède, ‘tafeltje dek-je’.
 ‘De heeren,’ zeide Schulze, ‘zijn het zeker goed gewend. Vóór de instructie is het niet noodig, dat ik u gevangeniskost geef, als de kosten door u gedragen worden. Op afrekening heb ik daartoe eene banknoot uit de portefeuille genomen. Is dat goed?’

Lavarède lachte hartelijk. Alweer een avontuur, waarvan Bouvreuil de kosten zou dragen! dat was vermakelijk. Bouvreuil dacht er natuurlijk heel anders over. Hij werd driftig, schreeuwde en klaagde en bedreigde de Oostenrijkers, die dood bedaard bleven.

‘We zullen toch eens zien, hoe gij zulk een misbruik van macht zult verantwoorden!’

Schulze zag Muller aan en Muller Schulze en toen zeiden beiden tegelijk: ‘De reiskosten worden verantwoord en de rekeningen overgelegd.’ En daar Bouvreuil bleef voortrazen, voegde Schulze er bij: ‘Ik dacht, dat gij het mij in dank zoudt afnemen, dat ik u naar uw stand laat bedienen, maar ik zie, dat ik mij vergist heb, ik zal het voortaan anders inrichten.’

‘Ik ben u zeer dankbaar voor uwe goede bedoeling,’ zei Lavarède, ‘het zou mij spijten, als u ons anders gingt behandelen. Hebt ú al gegeten?’

‘Wij kunnen voor ons zelven niet zooveel geld uitgeven, wij eten straks in de restauratie.’

‘Moskovitsche keuken? Bah! die is volstrekt niet lekker,’ zei Armand en terwijl hij zijn blik liet gaan over de goed gevulde schotels, die de kelner op tafel had gezet, vervolgde hij: ‘Er is eten in overvloed, u kunt best mee aanzitten, allebei.’

Het was een verleidelijk aanbod, maar Schulze aarzelde. Was dit niet eene poging tot omkooping?

Lavarède begreep de aarzeling.

‘Het kan geen kwaad, Mijnheer Schulze,’ zeide hij, ‘aan die twee flesschen wijn zullen wij ons met ons vieren niet dronken drinken. Als wij de reis toch samen moeten doen, laat het dan zoo plezierig mogelijk zijn.’

Schulze gaf toe en verzekerde, dat, zoover het met zijn plicht overeen te brengen was, hij niet streng zou zijn.

Daarop ging men aan tafel. Bouvreuil ook, maar niet in het beste humeur. ‘Ik betaal het diner en hij bewijst de beleefdheid!’ mopperde hij.

Het eten was uitstekend klaar gemaakt, het kwam ook uit een hotel van den eersten rang. Behalve Bouvreuil, die zijne woede koelde door zooveel en zoo gauw mogelijk te eten, waren allen in een vrolijk humeur. Armand was erg gezellig en diepte uit zijn geheugen alle anekdoten op, waarmee hij de lezers van zijn courant soms gemanuseerd had of die hij op de Boulevards van Parijs zelf had beleefd. Muller en Schulze lachten, dat zij schudden.

Schulze werd spraakzaam. Hij was in zijn soort een philosoof of verbeeldde zich dit althans.

‘Ik zie,’ zeide hij tegen Lavarède, ‘dat u van de philosophie ook wat begrijpt. In een benarden toestand, als de uwe toch eigenlijk is, zoo vrolijk te kunnen zijn, daartoe moet men op wijsgeerig standpunt staan.’

‘Wel neen,’ zei Lavarède, ‘niet door de philosophie maar door mijn onschuld ben ik zoo vrolijk.’

Maar dat wilde de politieman niet gelooven, alle schuldigen zochten zich immers den schijn te geven, alsof zij onschuldig waren. Hij keek Armand medelijdend aan.

‘Mijne schuld bestaat alleen in uwe verbeelding,’ betoogde deze.

‘En dan de brief?’ vroeg Schulze.

‘Nu in Triest zal het wel blijken, wie gelijk heeft,’ hernam Armand. ‘Hoe laat gaan wij?’

‘Om 10 uur 12 van avond.’

‘Zeker in een afzonderlijke coupé?’

‘De spoorwegdirectie stelt er geen tot onze beschikking, maar daar ik meende, dat u toch liever met ons alleen zoudt blijven, heb ik van het geld uit de portefeuille een wagon voor ons afgehuurd.’

Bouvreuil gaf met zijn vuist een slag op tafel, dat die er van dreunde.

‘Kosten van instructie,’ zei Schulze tot zijne verdediging, ‘het tarief van den prijs wordt overgelegd en iedere uitgave tot op een cent verantwoord.’

Lavarède had er pret om, hoe meer Bouvreuil bromde, hoe vroolijker hij lachte.

Om kwart voor tien werden onder vele excuses van Schulze aan de gevangenen de handboeien weer angelegd. ‘In den trein zal ik ze u wel kunnen afnemen,’ troostte hij.

Armand liet het gewillig toe, maar Bouvreuil sloeg zoo wild om zich heen, dat Muller al zijn kracht noodig had en het eindelijk slechts door geweld gedaan kreeg.

Lavarède was inwendig ongerust, dat de Murlytons niet verwittigd zouden worden van zijn vertrek. Maar de Engelschman ging bij alles stelselmatig te werk en daar hij bij het informeren naar de reisgelegenheden gehoord had, dat er maar eens per dag een trein ging naar Batoum aan de Zwarte Zee, zoo kwam hij tegen 10 uur 12 aan het perron, om met denzelfden trein te vertrekken als zijn mededinger. Armand wisselde een blik met Aurett en zag haar met haar vader in den trein stappen. Een oogenblik later zat hij met zijn geleide in den afgehuurden waggon en niet lang duurde het, of hij sliep heerlijk.

Het was al dag, toen hij wakker werd. Bouvreuil ronkte in half liggende houding en had nu en dan zenuwachtige schokken. De arme man had zich zoo opgewonden, ‘t was alsof hij in zijn slaap nog driftig was. In groot contrast daarmede was de houding van Muller, die onbeweeglijk rechtop in militaire positie zat, maar desniettemin gerust sliep.

Schulze waakte voor twee met een revolver in zijne hand.

‘Goeden morgen, Mijnheer Schulze,’ zei Armand, ‘hoe laat is het?’

‘Bijna zes uur. We zullen weldra aan het station Udshany zijn.’ En op een anderen toon ging hij voort: ‘Merkwaardig toch die philosophie, Mijnheer Rosensteiner!’

‘Lavarède, als ‘t u belieft.’

‘Toen ik u zag slapen, kreeg ik den indruk, alsof u een reisje deedt voor uw plezier.’

‘Met een gerust geweten kan men lekker slapen, Mijnheer Schulze.’

Armand ging uit het raampje zitten kijken. Voorbij hte station Udshany werd het land vlak, moerassig en eentonig. Van tijd tot tijd passeerde de trein eene isba. Die huisjes stonden hier op palen om de schadelijke uitwasemingen van het moeras. Lavarède wilde het raampje open doen.

‘Niet neerlaten,’ waarschuwdde Schulze, ‘anders krijgen we last van de muskieten. Er zijn er hier zooveel en ze zijn zoo gevaarlijk, dat de beambten, die hier moeten wonen, ‘s nachts gaan slapen op die steigers, die u daar ziet. De palen zijn vijf à zes meter hoog.

Om tien uur had de trein eenige minuten oponthoud te Elisawotopol. Muller ging naar het buffet en bracht een mager ontbijt mee.

De Russische buffetten zijn slecht voorzien,’ zeide hij, ‘maar van avond zuilen we in Tiflis wel wat beters kunnen krijgen.’

Tien minuten voor vijven kwamen ze aan in die groote, vroeger Perzische stad. Muller ging er dadelijk op uit om levensmiddelen in te koopen. Lavarède zag Aurett voorbij gaan, zij groette hem met hare hand.

In gedachten keek Armand weer voor zich uit naar de laag gelegen Europeesche stad, die door eene brug over de Rama verbonden is met die der oorspronkelijke

bewoners. Half door den nevel verborgen zag hij in de verte de puinhoopen van de citadel.

Met behulp van zijn goed geheugen kon hij in zijne verbeelding de heele stad doorwandelen, hij zag de nauwe kromme straten van de wijk der Perzen en daarnaast de weelderige huizen met de prachtige terrassen en balcons.

De terugkomst van Muller bracht hem tot de werkelijkheid terug. Die had zeer bevredigende aankopen gedaan, doch - voor veel geld.

Bouvreuil had hem graag geworgd. Maar dat waagde hij niet, want den vorigen dag had hij ondervonden, welke stevige vuisten Muller er op na hield. Hij scheen er een troost in te vinden, alleen even veel te eten als de andere drie te samen. Dan had hij toch wat voor zijn geld.

‘Wat zou hij geklammerd hebben, als hij op de hoogvlakten honger had moeten lijden, zoals wij!’ dacht Lavarède.

De reis ging door het gebergte over afgronden en door tunnels en dwars door dichte wouden. Bij Katonis, waar zij den volgenden morgen voorbij spoorden, zagen de reizigers, op de plaats waar vroeger de tempel van Medea was, uitgestrekte rozenvelden en weldra kwam de zee in het gezicht.

‘Nu zijn wij dicht bij Batoem,’ verklaarde Schulze. ‘Mijnheer Rosensteiner....’

‘Lavarède,’ verbeterde Armand.

‘Nu goed dan, Rosensteiner-Lavarède,’ hernam Schulze, ‘ik zou u willen voorstellen, dat u mij in de stad een arm gaaft, dan behoef ik u de handboeien niet aan te doen.’

‘Met pleizier, Mijnheer Schulze, ik wil u gaarne beloven, dat ik geen poging zal doen om te ontsnappen, ik kan u met oprechtheid verzekeren, dat het mij veel pleizier doet, door u naar Triest gebracht te worden, veel meer dan u misschien denkt.’

De trein liep het station van Batoem binnen. Listig legde Muller Bouvreuil de handboeien aan. Bouvreuil beklaagde zich. Als zijn ‘medeplichtige’ de handen vrij mocht houden, waarom hij dan niet?

Schulze haalde zijne schouders op en zei met innige overtuiging: ‘Tegen het lot in opstand komen, zegt de wijsgeer Kant, dat doet alleen een dwaas. Ik laat u de handboeien aanleggen, omdat ge u verzet tegen ons. Pas maar op, dat wij u ook het spreken niet moeten beletten.’

Bouvreuil zweeg, maar als, zoals het volk zegt, zijne oogen vonken hadden kunnen schieten, dan zouden Muller en Schulze er door verbrand zijn.

Nu ging het gezelschap uit den trein en be-

gaf zich naar het hotel d'Europe. Daar hoorde Armand, dat Schulze plaats voor hen besprak op de 'Wolga', een stoomschip, dat den volgenden dag, den 16den Februari, naar Odessa zou vertrekken.

'16 Februari,' herhaalde hij bij zichzelven, 'den 25sten Maart moet ik te Parijs zijn, 'k denk nu wel, dat ik op tijd zal komen.'

Bouvreuil las deze gedachte zeker op Armands gezicht, want hij keek erg brommig en sprak geen woord meer.

'U verveelt u,' zeide Lavarède, die met genot de hem aangeboden sigaar rookte.

'Ik praat niet tegen u,' snauwde Bouvreuil.

'O, ik dacht het al,' ging Lavarède onverstoord kalm voort, 'de verveling maakt onaangename mensen nog erger. Mijnheer Schulze, als wij eens wat gingen wandelen? Het is hier zoo saai.'

Schulze, die zijne beide gevangenen altijd goed in het oog hield en bij zichzelven zijne opmerkingen maakte, had daar wel oren naar, maar stelde de voorwaarde, dat Armand vast zou beloven, geen poging tot onvluchten te wagen.

'Als ik er de gelegenheid toe had,' verzekerde Lavarède, 'zou ik er geen gebruik van maken. Een Perzisch wijsgeer heeft gezegd: "Laat het lot ongemoeid".'

Nu kreeg de Oostenrijker respect. Zijn gevangene kende de uitspraken van Perzische wijzen! Hij, Schulze, kende alleen de Duitsche filosofen.

'Ik zou wel zin hebben in die wandeling,' zeide hij tot Lavarède, 'maar uw vriend....' en hij wees op Bouvreuil.

'Diè mijn vriend? Denk dat toch niet langer, Mijnheer Schulze, vergissen is menschelijk.... Die "vriend" kan immers achter blijven onder de bewaking van den heer Muller.'

'Dat is een idee, komaan dan maar.'

En zonder zich in het minst te storen aan de woede van Penelope's vader, gingen zij samen uit.

Toen zij de trap afgingen, zag Armand in de vestibule Aurett, die daar met haar vader liep te praten.

Zij had een bouquetje viooltjes in de hand en toen zij Armand gewaar werd, liet zij het vallen, schijnbaar zonder opzet, alsof zij het verloor. Zij zette de wandeling en het gesprek met haar vader voort.

Armand raapte het bouquetje op, toen hij er voorbij ging. Hij nam er vlug een paar viooltjes uit en bracht het toen aan de jonge dame terug.

'Dat hebt u verloren,' begon hij, maar voegde er verbaasd met eenige verlegenheid bij: 'Vergis ik mij niet, dan heb ik u vroeger al ontmoet te Bakoe.'

Het was volmaakt goed comedie gespeeld. Aurett bleef ook in haar rol.

'Ja, met Papa,' zeide zij en wees op den ouden heer, die stijf groette als tegen een vreemdeling. Hij begreep niet, wat Lavarède voor had en zei dus niets, om het spel niet te bederven.

'U is immers op reis naar Triest?' vroeg Armand. 'Ik ga daar ook heen, of liever, ik word er heen gebracht onder beschuldiging van diefstal met fraude. Ik zal gemakkelijk kunnen aantonen, dat ik het slachtoffer ben geweest van eene dwaling, maar het zou mij spijten als mijne arrestatie u een slechten dunk van mij had gegeven.'

Hij maakte eene diepe buiging, deed, alsof hij de verbazing van Schulze niet bemerkte, maar nam diens arm en zeide: 'Tot uwe orders, Mijnheer Schulze.'

Wat was hij in zijn schik! Dank zij de kleine comedie, die hij met Aurett gespeeld had, zou het hem mogelijk zijn op de ‘Wolga’ nu en dan een woord met het beminde meisje te wisselen, zonder dat de Oostenrijksche beambte dit bevreemdend zou vinden.

Schulze vroeg aan een huurkoetsier, wat er in de stad te zien was.

‘In de stad niets,’ was het antwoord van den slimmen gast; ‘Batoem is een oorlogshaven met geduchte bolwerken, bezienswaardige monumenten zijn er niet. Maar als u wilt, zal ik u naar Adjari-Tszali brengen. Het is nog wel geen zomertijd, maar dat is niets, ’t is toch een mooie toer langs de rivier Tcholok opwaarts.’

En dat was geen praatje. Schilderachtiger dal dan dat van de Tcholok is er niet denkbaar. Nu eens ingesloten, dan weer stroomend langs lage vlakten, biedt de rivier voortdurend afwisseling van indrukken. Lavarède leerde een mooi plekje van de aarde kennen, toen hij zoo onder politiegeleide dit dal bezocht.

Zeer fraai gelegen was de Gostinitza of herberg, waar de koopmansfamiliën van Batoem, als ze den Zondag buiten doorbrengen, eene goede tafel en bediening vinden.

De gewoonte, om in die uitspanning iets te gebruiken, deed den koetsier daar ophouden. Schulze wilde dit ook wel en ging met Armand en den koetsier het huis binnen. De koetsier begon enige verhalen te doen, o.a. het bekende, dat de duivel aan den Armeniër iets gaf van het Grieksche, veel van het Perzische en heel veel van het Joodsche karakter, en dat die daarom zoo slim was geworden.

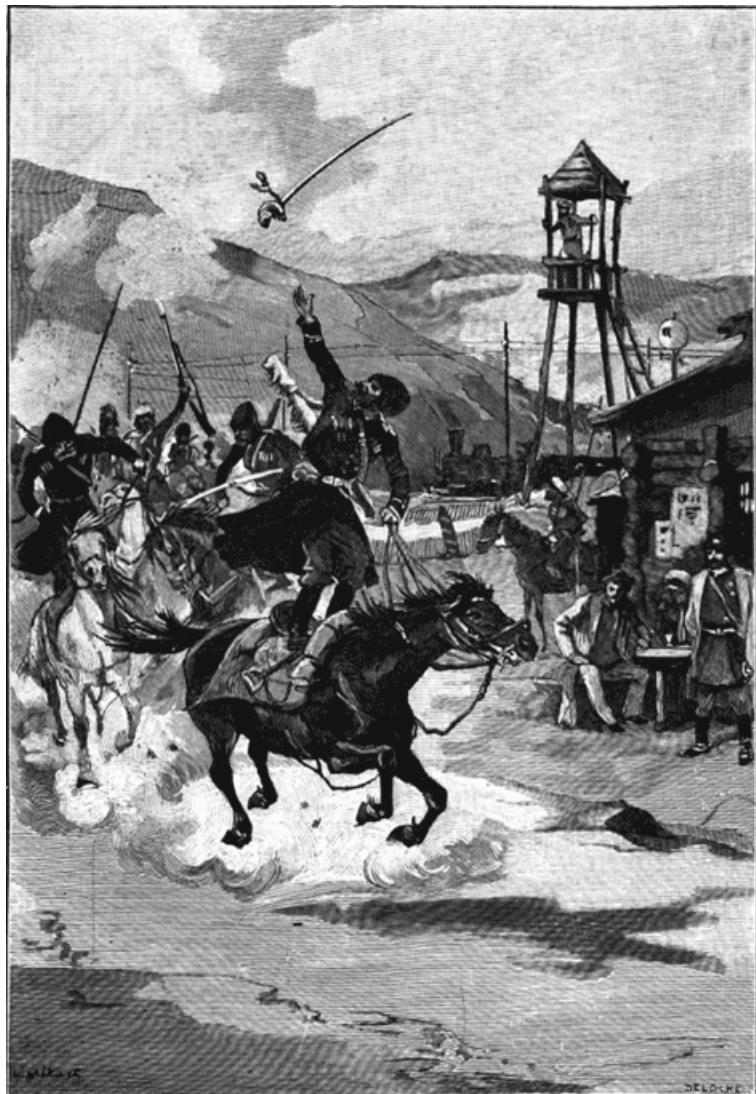
Schulze, die afgeleid werd door dit gebabbel, lette een oogenblik niet op zijn gevangene. In een oogwenk was Lavarède buiten. Op den bok van het rijtuig springen en het paard tot loopen aanzetten, ’t was alles in een wip gedaan en - voort rolde het rijtuig. Schulze kwam verschrikt aanlopen. Te laat. De vluchteling was al ongeveer honderd meter ver en het rijtuig had een vliegende vaart.

De Oostenrijker sloeg zijne handen aan zijn haar, waarschijnlijk met de bedoeling het uit te trekken, maar - die daad van wanhoop was niet meer noodig, want het rijtuig maakte een prachtigen draai en kwam bij de herberg terug. Op den bok zat Armand te schudden van het lachen. Hij sprong er af en vroeg guitig aan den politieman:

‘Nu, had ik u nu niet kunnen ontsnappen?’

‘Ik moet bekennen,’ zeide Schulze, ‘dat gij er toe in de gelegenheid waart.’

‘En ge ziet, dat ik er geen gebruik van heb willen maken. Ik hoop, dat gij mij voortaan zult

Ter eere van den Franschen gast, werden door de Kozakken eenige kunsten te paard vertoond. (blz. 99)

willen gelooven, als ik u op mijn woord iets verzekert.’

Op den terugweg was Schulze stil. Hij peinsde over het gebeurde en herhaalde bij zich zelven de geleerde wijsgeerige stellingen, waarmee hij zijn Duitsch hoofd had volgepropt. De slotsom was: ‘Een mensch moet nooit zeggen: ik ben ergens zeker van, maar altijd: ik geloof, dat ik er zeker van ben.... Ik ben in het geheel niet zeker meer, dat die man schuldig is.’

Het gevolg van zijne twijfeling was, dat hij tot groote woede van Bouvreuil en tot groot genoegen van Lavarède verklaarde, dat de eerste op de ‘Wolga’ in zijne hut zou moeten blijven, bewaakt door Muller en dat Armand, altijd onder zijn toezicht, maar overigens vrij zou mogen doen als de andere passagiers.

De ‘Wolga’ vertrok den 16den Februari langs de kust naar het noorden van de Zwarre Zee. Voor den postdienst lag de boot in het gezicht van Poti even stil, toen werd de reis weer voortgezet.

Tegen een van de spijlen van de brug geleund, staarde Armand peinzend naar de besneeuwde toppen van den Kaukasus. Op tien pas afstands zat Schulze een courant te lezen, telkens eens opkijkende om zijn gevangene te zien.

Armand hoorde eene zachte, welbekende stem achter zich.

‘Niet omkijken, ik wilde u maar even goeden dag zeggen.’

Niettegenstaande die waarschuwing keerde Armand zich dadelijk om. ‘Die voorzorg is onnoodig, gisteren heb ik in het hotel zoo tot u gesproken, om hier aan boord nu en dan een praatje met u te kunnen houden. Ik kan u geen hand geven, dat zou vriend Schulzes achterdocht kunnen wekken, maar ik doe het hartelijk in gedachten.’

Met een paar woorden vertelde hij de tegenspoeden van Bouvreuil. Het verhaal amuseerde de Murlytons. Zij bleven niet langer staan, maar beloofden den volgenden dag weer de gelegenheid te zoeken tot een praatje.

Schulze had met arendsoogen zitten kijken.

‘Die Engelschman is minder stijf tegen u dan gisteren,’ begon hij, toen Lavarède bij hem kwam.

‘Heel natuurlijk.’

‘Dat vind ik heelemaal niet natuurlijk.... in uwe positie....’

‘Mijne arrestatie meent u? De Engelschman heeft wel begrepen, dat ik de waarheid heb gezegd, toen ik beweerde, dat het een misverstand van u was.’

En vrolijk fluitend ging hij over het dek loopen.

Schulze was niet op zijn gemak. ‘Het oog is de spiegel der ziel,’ zeide hij bij zich zelven, ‘daarover zijn alle wijzen het eens. Nooit heb ik een zoo open oog gezien als dat van dien Rosensteiner....’

.... Lavarède?’ ging hij vragend voort. ‘Maar die verwenschte brief dan, dien ik in mijn zak heb?’

Hij drukte zijne hand tegen zijn voorhoofd. Ieder weet, dat dat eene beweging is om tot klarheid te brengen, wat in de hersens omgaat, maar Schulze hielp het niet, hij kon niet wijs worden uit zijne eigen gedachten. Was zijn gevangene onschuldig? of was diens heldere oogopslag toch bedriegelijk? Met al zijne philosophie kon de goede Schulze er maar niet achter komen.

De boot deed vele kustplaatsen even aan en lag twee uur stil te Kertsj aan de straat van Jenikale bij den ingang van de zee van Azof. Lavarède bracht onder geleide van Schulze een bezoek aan die stad en vond tijd om de eindeloos lange steenen trap op te klimmen, die van het oude Marktplaats uit naar den top van den Mithridatesberg

voert. Het monument, op de plaats, waar volgens de overlevering de koning van Pontus zich door een Gallisch soldaat met zijn eigen zwaard liet dooden om niet in de handen der Romeinen, zijne onverbiddelijke vijanden te vallen, was die moeite wel waard. En van dat punt geniet men een heerlijk panorama.

Toen Lavarède 's avonds in zijne hut was opgesloten, riep Schulze zijn metgezel Muller en ging met hem aan dek. Hij deelde hem zijne twijfelingen mede aangaande de schuld van hun arrestant.

Muller, die geen philosoof was, maar een heel gewoon gezond verstand had, zei: 'Ja, dat heb ik ook al gedacht. Hij is niet schuldig, of hij heeft het in het veinzen ver gebracht.'

'Zoo, meen je dat?'

'Kijk maar naar hem, wanneer ge wilt. Nooit ontdekt men ook maar een spoor van onrust in zijne trekken of in zijne houding. De andere daarentegen valt van de eene woede in de andere, hij zou het schip wel uit elkaar willen trappen, zoo onrustig is hij. Ik blijf er bij, de jonge man is onschuldig, of het is een volleerde veinzaard.'

'En wat houdt ge voor waarschijnlijker?'

'Dat hij onschuldig is.'

Schulze dacht een oogenblik na.

'Zou hij dus een Franschman zijn, een artist, zooals hij beweert?'

'Dat zal wel zoo zijn. Wij moesten hem maar vrij laten, vind ik.'

'O, ho! zoo gauw niet, we moeten het eerst wiskundig kunnen bewijzen. Als je gelijk hebt en hij is onschuldig, dan is dan voor ons een leelijk ding.'

'Wel neen, waarom? 't Is een aangenaam mensch, hij zal het ons zoo kwalijk niet nemen.'

'Dat wij hem van Bakoe hebben meegezogen? Ja, dat kan je begrijpen.'

'Ik ben er niets bang voor, hij schijnt het immers prettig te vinden.'

Verder werd het gesprek fluisterend gevoerd en na een kwartiertje scheen hun besluit vast te staan en gingen ze naar beneden om te slapen.

Den volgenden dag kwam de boot te Sebastopol, ruim een uur vroeger dan verwacht was. Maar er waren zooveel goederen te laden, dat de kapitein meende, dat er minstens vier uur oponthoud zou zijn in plaats van twee, zooals in de reisgids was aangegeven. Schulze scheen dit met genoegen te horen. Hij ging naar Armand, die met de Murlytons stond te praten.

‘Wij hebben vier uur tijd; zullen we aan wal gaan?’

‘Wel, waarde heer, ik heb al op uw geleide gerekend; als u er niets tegen hebt, gaan deze heer en de jonge dame met ons mede.’

Zij bezichtigden de stad. Schulze wees hun de kerk ‘der Gelofte’, die tot aandenken aan de in den Krim-oorlog gevallen Russen is opgericht en het administratie-gebouw van de ‘Russische vaderlandsche vloot’, dat is te zeggen van de schepen voor de vaart naar het Oosten, waartoe in 1878 de middelen gevonden werden uit eene collecte gehouden in het geheele land.

‘Nu naar het Fransche kerkhof,’ zei Schulze op raadselachtigen toon.

‘Het Fransche kerkhof?’ vroeg Aurett.

Lavarède antwoordde in Schulze's plaats: ‘Daar rusten mijne landgenooten, die in dien vreeselijken Krim-oorlog zijn omgekomen. ’t Zijn er vele,’ voegde hij er weemoedig bij.

Zij moesten een rijtuig nemen, want het kerkhof lag tamelijk ver van de stad.

Eene vreemde ontroering greep onzen held aan, toen hij tusschen verweerde muren de lange rijen van zerken zag, waaronder zoovele dapperen begraven lagen. Hij ontblootte het hoofd, eerbiedig en ernstig.

De stem van Schulze deed hem opschrikken.

‘De verbroedering tusschen Russen en Franschen is wel gerechtvaardigd!’ lachte deze ironisch.

Armand keerde zich om, als had een adder hem gestoken. Hij fronste zijne wenkbauwen en zei met van aandoening bevende stem: ‘Bij ons in Frankrijk, Mijnheer Schulze, geven tegenstanders na een eerlijken strijd elkander de hand der verzoening. In de Krim hebben de Russen en Franschen elkaar leeren achten. Gij hebt het goed gezegd: de verbroedering is gerechtvaardigd. Uit het bloed, dat hier gevloeid is, is de vriendschap tusschen de beide volken ontkiemd.’

‘En,’ vroeg de Oostenrijker, ‘van waar dan in uw land de altijd vijandelijke houding tegen Duitschland?’

‘Om evenveel redenen, als er inwoners zijn in Elzas-Lotharingen,’ was het antwoord.

Lavarède ging naar het rijtuig terug. Schulze volgde hem en mompelde: ‘Het eerste punt staat vast: ’t is een Franschman, een echte Franschman. Het bewijs er voor is geleverd.’

Zij kwamen aan boord terug. Nog langer dan de kapitein gedacht had, duurde het oponthoud. De etensbel werd geluid en nog lag de boot stil. Hoe rijk voorzien de tafel ook was en hoe lekker onze goede Schulze anders het Slavische bier vond, nu was en bleef hij treurig. Hij dacht aan zijne vrouw en zeven kinderen, die hem thuis verwachtten met de premie van vijf duizend gulden, uitgeloofd voor het opsporen van den bankier Rosensteiner.

Den 20sten Februari kregen ze een kijkje van Eupatoria, het Russische Nizza, en tegen drie uur kwamen ze te Odessa aan.

Muller ging naar het station van de lijn Jassy - Bucharest - Szegedin - Triest. 's Avonds om 5 minuten voor elf zou er een trein vertrekken. Muller moest een waggon afhuren, zei Schulze.

De anderen dineerden in een Fransch restaurant en bezichtigden toen alles, wat er in Odessa voor belangrijks te zien was.

‘De stad is naar Odysseus genoemd door Katharina II, die trotsch was op hare kennis van de Grieksche heldensagen,’ vertelde Lavarède.

Sir Murlyton verwonderde er zich over, dat Armand zooveel bijzonderheden wist van de plaatsen, waar zij doorreisden.

‘Geen verdienste,’ zei Armand eenvoudig, ‘een journalist moet veel lezen en ik heb een goed geheugen.’

Toen het gezelschap uitging om de stad te bezien, werd Bouvreuil door Muller alvast naar den trein gebracht. ’t Scheen wel, dat naarmate de eene gevangene meer vrijheid kreeg, de andere zooveel te strenger bewaakt werd.

Armand kon met zijne vrienden nog genieten van het heerlijk schouwspel, dat de elektrisch verlichte havenplaats bood. De roode en groene lichten der schepen op het donkere water maakten een tooverachtig effekt.

Op den bepaalde tijd vertrok de trein, die onze reizigers naar het Zuiden meenam. Lavarède, altijd onder bewaking van Schulze, reisde met Bouvreuil en Muller in eene afzonderlijke coupé. Het laatste, wat hij van Rusland zag, was de gendarme in zijn groen en rood kostuum met een revolver tusschen zijn leeren gordel, die den vertrekenden trein stond na te oogen.

Den volgenden morgen, na eene zeer snelle spoorrit dwars door de steppe, bevonden onze vrienden zich op de grenzen van Roemenië.

Daar moesten ze van trein verwisselen, want de Russische spoorwegen hebben grooter middellijn dan die van de omliggende landen. Uit een militair oogpunt bezien is dit van veel gewicht, want Russisch spoorwegmateriaal kan nu in tijd van oorlog niet buiten de grenzen worden meegevoerd en een inval in Rusland is bijna eene onmogelijkheid.

Om halfzes kwam de trein te Jassy en den volgenden morgen, den 22sten Februari, om negen uur te Bucharest. Daar had men om zeven uur al moeten zijn. De aansluiting naar Szegedin werd daardoor gemist en de reizigers moesten wachten tot de eerstvolgende gelegenheid. Om tot vier uur den tijd te dooden, gingen de Murlytons kerken en kloosters zien. Schulze dribbelde aan het station rond, en hield intusschen Lavarède in het oog, die zich in de wachtkamer in een tijdschrift had verdiept. De wijsgeerige politiebeamte werd hoe langer hoe stiller. Terwijl hij op het perron rondsleerde, ving hij brokstukken van een levendig gesprek op, dat daar door enige mensen gehouden werd. Het betrof een stadsnieuwtje.

‘O wacht eens, dat komt mij goed te pas,’ zei Schulze bij zich zelven, terwijl zijn gezicht verhelderde. ‘Nu kan ik ook onderzoeken, of hij een bankier is. ‘Hij’ was natuurlijk zijn arrestant.

Aan het station kocht hij eene courant en toen zij goed en wel weer in den trein zaten, begon hij die te lezen. Eensklaps zei hij tegen Armand, die droomerig zat te kijken naar het Roe-

meensch landschap: 'Dat begrijp ik niet!'

'Wat, Mijnheer Schulze?'

'Er is een bankier gevangen genomen op eene aanklacht van een van zijne cliënten.'

'Dat is toch nog al duidelijk, zou ik meenen.'

'Ja, maar wacht eens even. De bankier heeft vijftig duizend gulden in Weener obligaties onder zijne berusting gehad.'

'En ze niet teruggegeven?'

'Zeker, wel de geldswaarde, maar niet dezelfde papieren, de stukken waren anders genommerd. Wat doet er dat nu toe? Zijn geld had hij terug, of het nu de oorspronkelijke stukken waren, of stukken van gelijke waarde, is toch precies hetzelfde.'

'Ja, dat zou ik ook zeggen,' meende Armand. 'Werd die bankier daarvoor gearresteerd?'

Een luid gelach van Bouvreuil verhinderde hem voort te gaan. De financier had het gesprek gevolgd en zich vrolijk gemaakt over de onkunde van die twee.

'Wat is er te lachen?' vroeg Lavarède.

'Wel, het is aartsdom, dat u niet begrijpt, dat die man gespeculeerd heeft met het eigendom van een ander.'

'Gespeculeerd? hoezoo?' vroeg Lavarède naïef.

Schulze luisterde met aandacht.

'Wel, het is zoo klaar als de dag,' was het opgeblazen antwoord. 'Bij iedere stadsleining hebben er nu en dan uitlotingen plaats, voor die van Wenen tweemaal per jaar. Een paar dagen voor de trekking stijgen de aandeelen en daarna dalen ze. Soms maakt het een vrij aanzienlijk verschil. De bankier heeft dus voor de trekking de stukken verkocht, de winst opgestreken en andere tegen lagen prijs ingekocht. Daarom hadden de stukken andere nummers.'

Hij zeide dit alles niet eenvoudig verklarend, maar met voelbare minachting voor zijn tegenstander, die van zulke knepen geen flauw vermoeden had. Maar Schulze begon te spreken en toen was het uit met Bouvreuils triomf.

'Mijnheer Lavarède,' begon de beambte beleefd.

'Wat is dat?' vroeg Armand lachend, 'noemt u me niet meer Rosensteiner?'

'Neen, Mijnheer Lavarède, het is bewezen, dat ik mij vergist heb. Op het kerkhof van Sebastopol werd ik overtuigd, dat u een geboren Franschman zijt en nu weet ik, dat u geen verstand hebt van geldzaken en dus geen bankier zijn kunt. Ik hoop, dat u mij niet in gevaar zult brengen mijne betrekking te verliezen, ik meende mijn plicht te doen.'

'Wees op dat punt gerust, waarde vriend, ik heb u immers al gezegd, dat het mij heel aangenaam was, onder uw geleide naar Triest te reizen.'

'O neen, ik leg u nu niet langer den dwang van mijn bijzijn op. In Szegedin, waar het verkeer gemakkelijker is, zullen wij afrekenen. Ik ben u zeer verplicht. Te Szegedin scheiden onze wegen.'

Lavarède begreep, dat het niet anders kon; hij stelde Schulze nog eens gerust, dat hij geen gevolg aan de zaak zou geven.

'Maar ik zal er wel gevolg aan geven,' riep Bouvreuil driftig, 'ik zal zoo goedig niet zijn, zoo gek, moet ik liever zeggen.'

De Oostenrijker zag hem uitdagend aan.

'Zacht wat! niet zoo'n drukte! U laat ik niet los.'

‘Wat blief?’ stamelde de verschrikte bankier.

‘Ik houd u voor den dief,’ zei Schulze bedaard.

‘Ik een dief!’ en hij stond dreigend op, maar Muller duwde hem weer op de bank.

‘Ik zal een aanklacht indienen bij de rechtbank.’

‘En veroordeeld worden,’ zeide Schulze laconiek. ‘Uwe houding gedurende uwe arrestatie heeft bij mij de meening bevestigd, dat ik de hand gelegd heb op een schuldige. Uwe woede.. de brief?’

‘Wat voor brief?’ vroeg Bouvreuil, ‘ik begrijp er niets van.’

‘Bij de instructie zal alles wel duidelijk worden, troost u maar,’ zei Muller.

Bouvreuil was buiten zich zelven. Van woede kon hij geen woord meer zeggen. Die drommelsche Lavarède zou zijne ervenis winnen, het Engelsche meisje trouwen hij zou naar de gevangenis gaan en als hij eindelijk thuis kwam, het lastige humeur van Penelope....

Hij kreeg kippenvel, als hij aan hare boosheid dacht. Ter sluiks keek hij naar Lavarède. ‘Die zou mij er wel uit kunnen helpen,’ dacht hij, ‘hij weet altijd een middel om overal goed af te komen. Maar hoe krijg ik het van hem gedaan, dat hij mij uit de handen van die Oostenrijkers bevrijdt?’

De trein had te Verciorova de Oostenrijksche grens overschreden. Het was midden in den nacht. De politiebeambten hadden een kettinkje vast om Bouvreuils enkels gesloten en waren daarop beiden gaan slapen. Ontvluchten kon hun gevangene niet.

Toen Bouvreuil merkte, dat zijne beide bewakers vast sliepen, trok hij Lavarède, die ook zoo wat dommelde, aan zijn mouw.

‘Laat mij toch slapen,’ bromde Armand, ‘ik droomde zoo genoegelijk.’

‘Stil,’ fluisterde Bouvreuil, ‘ik wil u een voorstel doen.’

‘Onnoodige moeite, Mijnheer Bouvreuil, met u wil ik niets uit te staan hebben, ik houd er niet van mijne handen te bezoedelen door ze in leelijke zaken te steken.’

De bankier beet zich op de lippen van ergernis. Om zijn doel te bereiken, slikte hij nu stilzwijgend de beleedigende woorden, misschien zou hij zich later kunnen wreken. Nu zei hij op zijn beminnelijksten toon: ‘Altijd vol gekheid. Zeg eens,’ ging hij voort, ‘in mijn plaats zoudt ge zeker trachten vrij te komen.’

‘O! zonder eenigen twijfel,’ bevestigde Armand.

‘Ja, maar hoe?’ vroeg Bouvreuil, ‘het is niet zoo gemakkelijk, dunkt me.’

Een spotachtig lachje vertoonde zich op Armands gezicht.

‘Ah ha! u zoudt wel willen, dat ik u een middel aan de hand deed. Dat ben ik echter niet

van plan. Drie maanden preventieve gevangenis is juist goed voor u. U hebt mij willen dwingen, maar het lukt u niet.'

'Ach, Mijnheer Lavarède, wees edelmoedig..'

'Edelmoedig?' durft ù dat woord gebruiken?....'

'Ik bedoel zoo: wijs mij den weg om vrij te komen, ik heb geld....'

'Wat? betalen met geld?' riep Armand driftig, maar hij bedacht zich.

'Waarom ook niet?' ging hij kalmer voort.

'Neemt gij het voorstel aan?' juichte Bouvreuil.

'Nog niet, het zal u veel kosten.'

'Ik hield u voor belangeloos.'

'Dat ben ik misschien ook bij andere gelegenheid, maar met u niet, want van u heb ik geleerd, hoe men partij trekt van eens anders omstandigheden om woekerwinst te maken. Ik vraag u niet weinig: quitantie voor wat ik u nog schuldig ben.'

Bouvreuil wou opspringen, maar zijn saamgebonden enkels noodzaakten hem te blijven zitten.

'Als het u te veel is, doe dan maar, alsof ik het niet gevraagd had. 't Is mij wel,' zei Armand onverschillig.

Muller maakte eene beweging en beiden zwegen eene poos. De in het nauw gebrachte Bouvreuil dacht intusschen na. Als men hem gevangen nam, na korter of later tijd zou hij zèker vrij komen, daarvoor wilde hij zooveel geld niet verliezen, maar de verwijten, die Penelope hem doen zou, die wogen zwaar. Voor het humeur van zijne beminnelijke dochter had hij een vreeselijken angst.

Muller snorkte weer. Bouvreuil overlegde, dat het nog zoo gek niet zou zijn, als hij Lavarède een reçu gaf voor een vrij aanzienlijk bedrag, want dat zou hem immers de erfenis doen verliezen.

'Mijnheer Lavarède,' riep hij zachtjes, 'ik doe het: voor het middel, dat u mij aan de hand wilt doen om vrijgelaten te worden, zal ik u quitantie geven van uwe schulden. Welk middel wilt u mij noemen?'

'Eerst de quitantie, waarde heer, in uw woord heb ik te weinig vertrouwen, ik vertrouw op zijn best uwe handtekening.'

Bouvreuil moest ook dat slikken. Hij haalde uit zijne portefeuille een stuk papier; een zakinktkokertje had hij ook bij zich.

'A propos,' zei Lavarède, 'ik bedoel kwijtschelding van alles, ook van de kosten der vervolging. En dan nog wat. Ik sta er op, dat ik u dicteer, hoe ik deze quitantie wensch gesteld te zien.'

Bouvreuil merkte, dat de ander zijn boos opzet geraden had. Hij boog het hoofd en schreef woedend, wat Lavarède hem voorzei:

'23 Februari 1891, in den trein dicht bij Szegedin.

'Aan den heer Armand Lavarède schenk ik voor een gewichtigen dienst, mij op den hier vermelden datum bewezen, kwijtschelding van wat hij mij schuldig was en van de kosten, die op de vervolging mochten gelopen zijn.'

Hij reikte het papier aan Armand over, maar kon niet laten te zeggen: 'Eene gewone quitantie zou even goed geweest zijn.'

‘Neen, Mijnheer Bouvreuil,’ zei Lavarède, ‘niet even goed. In Parijs zoudt u het verschuldigde ingevorderd hebben en dan had ik óf het reçu moeten laten zien, waardoor ik de aanspraak op de erfenis zou verloren hebben, óf - als ik de quitantie vernietigd had, zou ik moeten betalen. Is het zoo niet?’

Onder het praten had hij de quitantie nauwkeurig bekeken en vouwde haar op. Maar daar las hij op den achterkant van het papier een paar regels, die hem deden proesten van lachen.

‘Bij voorkeur in Engelsche hotels logeeren,’ las hij, ‘en in geval van moeilijkheden den consul raadplegen.’

Het waren de notities, die Bouvreuil bij zijn vertrek uit Parijs voor zich zelf gemaakt had. Bouvreuil begreep niet, wat die uitbundige vrolijkheid betekende.

‘Wat is nu het middel, dat u mij zoudt aanraden?’

‘Wel, dadelijk na aankomst in Triest, u op den Franschen consul beroepen.’

‘Hoe uilig!’ riep Bouvreuil, ‘dat ik daar zelf niet aan gedacht heb! Dat is een soezerigheid, die mij duur te staan komt.’

Dit laatste zei hij op een toon van onverholen spijt. Om zeven uur kwam de trein te Szegedin aan. Schulze bood Armand tot afscheid een stevig ontbijt aan. Terwijl zij dit gebruikten, kwamen er wel twintig muzikanten in de wachtkamer.

‘Het orkest!’ riep Schulze, ‘in alle treinen van Hongarije vindt men er een. Er zijn er twee, het eene gaat met onzen trein mee, het andere blijft hier tot morgen, vertelde mij de pachter van het buffet.’

Het was tijd voor Schulze om afscheid te nemen. Armand vroeg hem om het plaatsbewijs tot Triest, als ‘aandenken aan het avontuur.’

Schulze voldeed lachend aan zijn verlangen. ‘Ik moet u ook nog de gelden teruggeven, waar ik in Bakoe beslag op heb gelegd.’

Lavarède vond het niet geraden hem uitleg te geven.

‘Ach laat dat maar,’ zeide hij, ‘in Szegedin is er een correspondent van onze courant, ik kan wel krijgen wat ik noodig heb.’

Er was ook geen tijd meer tot praten of afrekenen en het orkest maakte onverstaanbaar, wat Schulze over dit punt nog zei. De wijsgeerde politieman wuifde Lavarède toe, als was het een goed vriend van hem.

‘Wat doen wij nu verder?’ vroeg Sir Murlyton, die natuurlijk ook te Szegedin achtergebleven was met Aurett.

‘Wij kunnen om drie uur verder reizen, nu ik een kaartje heb tot Triest, maar de reis duurt een dag en een nacht, ik moet zien, dat ik den kost verdien gedurende dien tijd.’

Een uurtje later kwam Armand aan zijne vrienden vertellen, dat hij als violist eene plaats

had in het Hongaarsche orkest. Den volgenden dag, den 24sten, zouden ze van Szegedin naar Triest sporen; logis en vertering had hij natuurlijk vrij.

XXVII.

De ‘Goubet’.

Na het vertrek uit Szegedin merkten Schulze en Muller in de houding van hun gevangene eene merkbare verandering op. Hij bromde niet meer, werd niet meer driftig, bood geenerlei tegenstand. Hij lachte alleen maar ironisch en dat lachje verontrustte de politiebeambten meer dan zijn woest misbaar van vroeger.

Een paar kilometers van Triest verklaarde Bouvreuil, dat hij zich op den Franschen consul wilde beroepen en dus verzocht, onmiddellijk naar het consulaat gebracht te worden.

‘Eerst naar het politiebureau,’ zei Schulze.

‘Nu goed, maar dan naar den consul, dat is mijn recht.’

Op Bouvreuils aanwijzing telegrafeerde de consul naar Sens. Het antwoord van Penelope was bewijs genoeg voor de waarheid van Bouvreuils verklaringen en hij werd dus op vrije voeten gesteld.

Bij het onderzoek hadden de agenten natuurlijk den brief vertoond.

‘Dat is de hand van Lavarède!’ riep hij. En nu deed hij Schulze en Muller, die het heel vervelend vonden, dat ze er in waren gelopen, gelooven, dat Armand met opzet de politie misleid had, om den waren schuldige te doen ontsnappen.

Dat was al reden genoeg, om hem op te sporen en ter verantwoording te roepen.

Bouvreuil beweerde, dat de bedrieger te Triest zou komen en op zijn aanraden werden aan alle stations agenten gestationneerd, om hem dadelijk na aankomst te arresteeren.

Geen kwaad vermoedend, zaagde Armand intusschen bij ieder station mee in het orkest. Als Bouvreuils toeleg gelukte, dan zou het weken duren, eer de beschuldiging voldoende was weerlegd en weg was daarmee de kans op de erfenis. Bouvreuil verkneukelde zich al bij de gedachte, maar - er gebeurde iets heel anders dan hij gedacht had.

Den 25sten Februari derailleerde de trein, waarin Lavarède en de Murlytons waren, dicht bij Triest. Bouvreuil had alle voorzorgen genomen, maar aan eene ontsporing had hij niet gedacht. Te voet kwamen de reizigers nu in de stad langs een weg, waar geen politie klaar stond, om den Franschman in te rekenen.

De heer Murlyton en zijne dochter gingen naar het hotel Garciotti, terwijl Lavarède langs de kaden bleef slenteren, hopende, dat zijn goed gesternte hem een middel zou doen vinden, om zijne vreemde reis rondom de wereld voort te zetten.

Doch het geluk was hem dien dag niet gunstig, hij dwaalde van de eene kade naar de andere, maar zag nergens een kans. Daarbij kwam, dat toen de trein 's morgens derailleerde, de muzikanten nog niet ontbeten hadden, en Lavarède dus rondliep met een lege maag, wat niet bevorderlijk is tot het vinden van een ‘prachtig idee’.

Hij vond het vervelend, maar liet zich niet ontmoedigen. In gedachten was hij tot aan de ‘riva Gramala’ gelopen in de buurt van het arsenaal en daar trok een luidruchtige groep zijne aandacht.

Een matroos stond te midden van een troep sjouwers te praten en te wijzen, nu eens op eenige kisten, die op de kade lagen, en dan weer naar zee. Maar zijne hoorders schenen hem niet te begrijpen, zij vielen hem telkens met allerlei uitroepen in de rede. Armand hoorde, dat zij Italiaansch spraken, wat het volk in Triest altijd nog doet, tot wanhoop van de Oostenrijkers.

Eindelijk hief de matroos dreigend zijne vuist op en toen stoof de groep uiteen.

‘Wat is er, goede vriend?’ vroeg Armand in zijne moedertaal aan den matroos.

‘O, een landgenoot!’ riep de zeeman verrukt. Zijn toorn scheen op eens bedaard.

‘Ik hoorde u twisten met die Italianen,’ zei Lavarède, ‘wat was er eigenlijk?’

‘O, praat er mij niet van, Mijnheer. Die Chinezen begrijpen geen woord Fransch, ik heb hun niet aan het verstand kunnen brengen, dat ik die kisten aan boord wilde hebben van de ‘Frans Joseph’.

‘De “Fransch Joseph?”’

‘Ja, daar ligt zij langs de kade.’

Lavarède keek. Niet meer dan dertig, veertig centimeter boven het water uitstekend, zag hij eene smalle oppervlakte met een licht hekje er om heen en een kleinen ronden toren met een glazen koepel. Het deed denken aan een torpedoboot.

‘Dat ding ken ik,’ mompelde Lavarède, ‘dat moet Goubets onderzeesche torpedoboot zijn, met Emile Gautier heb ik haar te Cherbourg zien werken.’

‘Is dat het torpedovaartuig, dat Goubet heeft uitgevonden?’ vroeg hij aan den matroos.

Deze scheen verlegen. ‘Het lijkt er wel op, Mijnheer, maar dit onderzeesche vaartuig behoort aan den heer José Miraflor.’

‘Miraflor? maar dien naam heb ik meer gehoord.’

‘Ja, dat is wel mogelijk, als u veel gereisd hebt.’

‘O, wat dat betreft,’ zei Armand lachend, ‘dat gaat nog al. Maar zou ik dien voornamen vreemdeling niet eens kunnen zien?’

‘Zijn portret hangt beneden in het salon.’

Armand werd zeer nieuwsgierig. ‘Wat doet hij met dat vaartuig?’ vroeg hij.

‘Hij wil het verkoopen en laat het intusschen aan belangstellenden zien tegen een gulden entree.’

Lavarède stond een oogenblik in gedachten.

‘Zeg eens,’ zeide hij daarop tegen den matroos, ‘wou je die kisten aan boord gebracht hebben?’

‘Ja, in die kisten zit kruit en allerlei, wat

ons op reis te pas komt. We vertrekken straks naar Fiume; het schijnt, dat in die oorlogshaven zoo'n ding als dit, het best verkocht kan worden.'

'Laat mij u maar een handje helpen.'

'Maar Mijnheer! dat mag ik toch niet aannemen.'

'De eene landsman helpt den anderen. Ik draag de kisten met je aan boord en dan laat je mij het vaartuig zien en als je me onderwyl wat te bikken geeft, zooveel te beter.'

Armand kende het volk goed. De familiare toon, dien hij aansloeg, overwon de bezwaren van den zeeman.

'Pak aan dan maar, Mijnheer!'

Spoedig waren de kisten opgepakt en aan boord gedragen.

De toren draaide op een scharnier en in de opening, die daardoor vrij kwam, vertoonde zich een smal ijzeren trapje.

Toen de kisten goed en wel op haar plaats stonden, gingen ook de beide mannen naar beneden. In het salon hing een groot portret, waaronder in het Duitsch en in het Italiaansch te lezen stond:

'Don José Miraflor, uitvinder van de onderzeesche-, door electriciteit bewogen torpedo-boot.'

'Hij is het,' zei Lavarède, 'mijn hoofd af, als hier geen boevenstuk achter zit. Zoo'n aartsschelm!'

De matroos bracht een stuk brood met geitenkaas, een Italiaansche worst en een fleschje goeden landwijn. Zij dronken een glas op hunne kennismaking en aten een stukje uit de vuist, terwijl zij het vaartuig bezichtigden.

'Vertel mij eens, hoe gij heet,' zei Lavarède.

'Marie-Anne Langrois, van Saint-Malo.'

'En ik ben Armand Lavarède, uit Parijs.'

'Ziet u, Mijnheer,' legde de matroos uit, terwijl hij aan Lavarède alles liet zien, 'hier beneden zijn drie afdeelingen. De voorste ruimte is voor de electrische lamp en daar zit de uitkijk, die waarschuwt, als de weg niet vrij is. Mijn zoon Jan heeft dien post, hij zal zoo dadelijk aan boord komen. Aan den achtersteven zijn de accumulators en de machine. Daar zit ik. De kommandant zit in het salon, waarin men uit de voorste zoowel als uit de achterste afdeeling komen kan door ronddraaiende nissen. Ziet u, zoo?' En hij liet ze draaien, als deuren op hare hengsels. De vensters in het salon zijn luchtdicht gesloten; in minder dan een tijd kan men er een metalen plaat voor schuiven, die aan de buitenzijde in den ijzeren wand van het vaartuig sluit. Aan deze tafel bestuurt de kommandant het schip.'

Armand zag met belangstelling een toestel met allerlei handvatsels en knoppen en hefboomen en las de opschriften: 'Vooruit. - Machine achteruit. - Rijzen. - Duiken. - Stoppen. - Water uitlaten. - enz.'

Een dezer opschriften trok bijzonder zijne aandacht: 'Veiligheidsgewicht' las hij hardop.

'Onder de kiel hangt een lood van drie duizend kilogram,' legde de matroos uit. 'Als de boot averij mocht krijgen, dan maar even die kruk omgedraaid, dan wordt het lood losgemaakt en stijgt de boot als een kurk naar de oppervlakte.'

'En heeft Don José de Miraflor dat alles uitgevonden?'

De zeeman scheen te aarzelen.

‘Misschien wel niet,’ zei hij met het gezicht van iemand, die bang is te veel te zeggen.

‘Het is bepaald niet waar,’ verklaarde Armand. ‘Ik ken dien heer Miraflor, hij is wel in staat om iemand in een val te laten loopen, maar hij kan onmogelijk eene wetenschappelijke uitvinding doen. En behalve de accumulators, die Goubet te gevaarlijk vond, vind ik hier de geheele inrichting van een torpedoboot, zooals die door dien werktuigkundige aan het Fransche gouvernement is voorgesteld.’

‘Maar dat heeft geweigerd.’

‘Kijk eens aan,’ zei Lavarède, ‘gij schijnt goed op de hoogte te zijn.’

‘Nu ja,’ hernam de zeeman, ‘waarom zou ik het verbergen? Het is mijn schuld niet, dat de uitvinder, die er al zijn geld bij verspeeld heeft, de torpedoboot aan den heer De Miraflor heeft afgestaan voor vijf duizend gulden en een aandeel in de winst in geval van verkoop.’

‘Wat? Heeft Goubet er in toegestemd, dat het vaartuig in den vreemde zou verkocht worden?’

‘Dat niet, hij heeft zelfs het tegendeel bedongen, maar Miraflor zegt, dat hij er zich niet aan behoeft te storen, want dat Goubet toch geen geld heeft, om er hem een proces over aan te doen.’

Lavarède's gezicht stond zeer ernstig, toen hij tot den matroos zeide, terwijl hij hem vlak in de oogen zag: ‘Weet gij wel, Langrois, dat die Miraflor een bedrieger en een dief is?’

‘Ik wil dat niet tegenspreken,’ stamelde de arme drommel.

‘Eén ding verwondert mij,’ ging Armand voort, ‘dat die kerel twee Fransche matrozen heeft kunnen vinden, om dienst te doen op zijn vaartuig en nog wel twee uit Sint-Malo.’

De donkere huid van Langrois werd vuurrood en zijne oogen flikkerden driftig, maar plotseling bedarende, zei hij met een gebaar, dat te kennen gaf, in het onvermijdelijke moet men zich schikken: ‘Wat zal je er aan doen, Mijnheer? we moesten leven.’ En op doffen toon, met eene stem, die van aandoening trilde, vervolgde hij: ‘Ik had een eigen visschersboot. Tien duizend gulden had ze mij gekost; ik had er alles in gestoken, wat mijne oudjes hadden nagelaten. De “Margaretha” vloog over het water als een zeemeeuw. Maar we hebben schipbreuk geleden, in een paar minuten was ze weg.... Wat moest ik nu beginnen? Mijne vrouw, vier jongens en nog een kleintje, die moesten allen toch eten. En dan heb ik een jongen op de zeevaartschool. ’t Zou zonde zijn hem er af te nemen, want hij kan zoo goed leeren en kan dan wat beters worden dan wij. Maar het geld moet iedere maanden betaald worden.... Miraflor bood ons hoog loon en toen hebben Jan en ik het aangenomen, omdat de anderen niet van den wind kunnen leven en opdat onze jongste zoon eens de uniformjas moge dragen. Ziet u, Mijn-

heer, daarom dien ik hier op dit vaartuig.'

Armand was getroffen door dit eenvoudig aandoenlijk verhaal. Hij ging naar den zeeman toe en schudde hem de hand. 'Aan één ding hebt gij echter niet gedacht, vriend: ge wilt, dat uw zoon bij de Fransche marine zal komen, maar vergeet, dat, als deze torpedoboot aan Oostenrijk of Italië verkocht wordt, zij eens misschien torpedo's zal werpen naar de onzen.'

'Maar al te waar!' zuchtte de zeeman, 'wat raadt u mij te doen?'

'Eens te praten met uw zoon over mijn voorstel om de torpedoboot naar Frankrijk terug te brengen. Ik heb hier twee kennissen van mij, die wil ik gaan halen.'

Jan, die juist aan boord was gekomen, was dadelijk bereid te doen, wat zijn landsman hem aanried. 'Als wij Don Miraflor maar niet bestellen, dan vind ik het best,' zei hij.

'O wat dat aangaat,' zei zijn vader, 'vijftig duizend gulden heeft hij verdiened met deze boot, door haar te laten kijken. En hij heeft haar zoo ver beneden de waarde gekocht.'

'Wij willen Goubet later laten beslissen over zijn vroeger eigendom,' zei Lavarède.

'Leuk,' vervolgde hij bij zich zelf, 'te kunnen verhinderen, dat eene Fransche uitvinding van oorlogsmateriaal in handen zou komen van vreemde mogendheden; leuk ook voor mij, als ik zonder reiskosten te Marseille kan binnenlopen.'

Toen hij het smalle trapje opklom, zag hij tot zijne groote vreugde de Murlytons op de kade wandelen. Hij wenkte hun, dat ze bij hem aan boord moesten komen. Maar dat wenken en roepen trok ook de aandacht van nog twee andere wandelaars, nl. Bouvreuil en Don José.

Toen de tijding van het ontsporen van den trein uit Szegedin in Triest bekend werd, had Bouvreuil er een voorgevoel van gehad, dat Lavarède juist met dien trein was gekomen. Hij had dit Schulze en Muller zoo stellig gezegd, dat zij bereid waren met hem de stad te gaan afzoeken.

Op dien tocht had hij Don José ontmoet. Tijd tot lange verklaringen hadden ze niet, mensen als die twee begrijpen elkaar zóó wel. José deelde even mede, dat het hem goed ging, dat hij fortuin maakte en Bouvreuil de som zou teruggeven, die hij hem in Amerika listig afhandig had gemaakt. Daar hij in Triest goed den weg wist, bood hij aan, te helpen zoeken, en zoo gingen die twee 'vrienden' weer samen als vanouds.

Toen Bouvreuil Lavarède gewaar werd, beefde hij van blijdschap. Hij liep naar de beide politiebeambten, sprak even zachtjes met hen en voegde zich toen weer bij Don José. Zij gingen recht op de 'Frans Joseph' aan.

Armand had intusschen het touw losgeworpen, waarmee de torpedoboot aan de haven vastlag. Opziende, schaterde hij het uit. Achter zijne Engelschen zag hij zijn welbekenden Parijschen bankier en den ex-gouverneur van Cambo.

'Wilt u maar naar beneden gaan?' zeide hij tot Sir Murlyton, die hem vragend aanzag. 'En juffrouw Aurett ook?'

'U neemt voor mij de honneurs waar,' merkte Miraflor op.

'Zooals u ziet, mag ik u ook verzoeken?'

Bouvreuil moest zijns ondanks lachen. 'Ga u maar voor, Mijnheer Lavarède,' zei hij sluw.

'Zooals u wilt.'

Weldra waren allen in het salon. Bouvreuil had zich, eer hij naar beneden ging, overtuigd, dat de politiebeambten op de kade stonden.

‘Mijnheer Lavarède,’ begon hij, ‘u hebt eene quitantie van mij voor een paar duizend gulden als prijs voor mijne vrijheid, uwe eigen vrijheid zal u zeker meer waard zijn.’

Er was zoo iets ironisch in Bouvreuils toon, dat Armand achterdacht kreeg.

‘Wat wilt u daarmee zeggen, Mijnheer Bouvreuil?’

‘Dit, dat twee agenten op u wachten, om u gevangen te nemen, zoodra gjt boven komt.’

‘Wat u zegt? Maar dan ga ik niet naar boven, maar naar beneden. Dank u voor de waarschuwing.’

Terwijl hij dit zeide, hoorden ze iets toeklappen. Het was de klap van den toren, die door Lavarède gesloten was.

Staande bij de tafel, greep Armand in dien zelfden tijd naar een anderen knop.

‘Wat gaat ge doen?’ schreeuwden Bouvreuil en Don José in de uiterste verbazing.

‘Dalen,’ was het kalme antwoord.

Een geruisch van water langs de zijden van het vaartuig bewees, dat hij de daad bij het woord had gevoegd.

De twee verbondenen wilden hem te lijf; doch Armand strekte zijne hand uit naar een zwarte knop en zeide koeltjes: ‘Nog ééne dergelijke beweging en dan laat ik de ‘Goubet’ zinken.

‘De “Goubet”!’ riep Miraflor woedend, maar hij deinsde toch terug.

‘Ja zeker de “Goubet”!’ riep Lavarède verontwaardigd, dat is de ware naam voor dit torpedo-vaartuig. De uitvinder, die alles, wat hij bezat, opgeofferd heeft voor zijn werk, heeft het u niet voor een spotprijs verkocht, om het in Oostenrijk te gaan verkoopen, maar alleen om in zijn eigen land zijne uitvinding meer bekend te maken.’

‘Is die man dan altijd oneerlijk?’ vroeg Aurett zich af. ‘Hoe laag is dit misbruik maken van eens anders verlegenheid!’

Een electrische schel ging over en toen stroomde een groengetint licht van twee zijden het salon binnen. De luiken waren open. De torpedoboot rustte nu op den bodem der zee en van uit het salon kon men de visschen zien zwemmen als zwarte schaduwen in een smaragdgroene, doorzichtige watermassa.

Aurett gaf lude hare bewondering lucht en ook Sir Murlyton werd geboeid door het vreemde schouwspel.

‘Om te verhinderen, dat de uitvinding van een Franschman ten bate van het Oostenrijksch gouvernement verkocht wordt,’ ging Lavarède voort, ‘wil ik dit half gestolen vaartuig weer naar Frankrijk terugbrengen.’

‘Ik heb er niets tegen,’ zei Sir Murlyton.

‘Maar ik heb er veel tegen,’ riep Miraflor.

Terwijl de anderen naar buiten zagen, had hij zijn revolver geladen en nu legde hij op Armand aan.

‘Zoo,’ lachte deze verachtelijk, ‘wilt u het nog eens probeeren met een schot, Mijnheer? Het lukt u niet, u kunt niet goed mikken en uwe hand beeft.’

Schuimend van drift, hief Don José zijn wapen op, om zijn vijand te treffen, hoe dan ook, maar hij werd op datzelfde oogenblik aangegrepen, en de revolver hem ontnomen. Na een paar minuten was hij zoo met touw omwoeld, dat hij zich onmogelijk los kon maken.

Dat hadden Langrois en zijn zoon Jan gedaan. Armand had op een knop gedrukt om hen te waarschuwen en de beide stoere matrozen hadden dadelijk begrepen, welk werk hier voor hen te doen was. Zij hadden den moord op hun landsman verhinderd.

Lavarède onderzocht Miraflors portefeuille.

‘Gij besteelt mij,’ schreeuwde Don José.

Lavarède liet zich niet storen. Hij nam uit de portefeuille een pakje banknoten en telde de waarde.

‘Zes en zeventig duizend. Dat geld komt natuurlijk van de Italiaansche en Oostenrijksche bezoekers, want zoover ik weet, bezat u geen rooden duit. De helft van al dat geld komt billijkerwijze aan Goubet toe. Ik voeg uit zijn naam bij uw aandeel nog den koopprijs, om het contract te verbreken, waarvan gij misbruik hebt gemaakt. U ziet, ik doe het bedrag van wat u toekomt, weer in uwe portefeuille en in uw zak. En het deel van de opbrengst der entreegelden, dat u niet toekomt, geef ik uit naam van Goubet aan Langrois, om er een nieuwe visschersboot voor te kopen. Ik weet zeker, dat Goubet deze handelwijze zou billijken. Trouwens, hij zal op eene andere manier schadeloos gesteld worden, want met Emile Gautier wil ik door de pers voor hem werken en dan zal de minister wel eindigen met acht te slaan op zijn uitvinding.’

En toen vervolgde hij op een toon van bevel: ‘Jan, pas op uw post! Langrois, naar de machine! Als wij hier blijven liggen, stuurt de politie misschien duikers op ons af.’

De matrozen gehoorzaamden. Bouvreuil deed een paar passen vooruit naar de tafel. De heer Murlyton hield hem tegen: ‘U hebt daar geen verstand van, het is niet noodig, dat wij door uwe schuld zouden vergaan.’

Deze woorden gingen vergezeld van een stevige duw en Bouvreuil hield zich verder rustig, want hij had respect voor de poffen van den in het boksen geoefenden Engelschman.

Het vaartuig kwam in beweging en zette langzaam koers naar het Zuiden. Weldra was de bodem van de zee niet meer te zien.

‘Hoe diep zijn wij nu?’ vroeg Aurett.

‘Twee en twintig vademen.’

‘Hoeveel is een vadem?’

‘Eén Meter zestig.... Hier is de beweging van het water niet waar te nemen, van zeeziekte zullen we op deze reis geen last hebben. Daar de gemiddelde diepte van de Adriatische zee twee honderd Meter is, kan ik gerust aan het vaartuig zijne grootste snelheid geven.’

‘Hoe gauw gaan we dan?’ vroeg Aurett.

‘Dat zullen we zien.’ Een schroef werd omgedraaid en het schuren van het water langs de wanden werd sterker. Lavarède keek onafgewend naar eene plaat, waarop een wijzer met groote snelheid rond draaide. Eindelijk stond die stil.

‘Vijftig mijlen in een uur! het is verbazend!’ zeide Armand, ‘en bijna angstig.’

Dezelfde gedachte ging allen door het hoofd: ‘Bij deze snelheid zou een schok het vaartuig verbrijzelen.’

Eene groote duidelijke kaart van de Middellandsche Zee hing boven de tafel. Met behulp van het kompas kon Lavarède nagaan, waar zij waren. 's Avonds om negen uur kwamen zij bij Ancona aan, maar de reis werd zonder oponthoud vervolgd. Op de divans, rondom in het salon aangebracht, trachtten allen het zich gemakkelijk te maken. Miraflor werd voor alle zekerheid slechts van een deel der touwen bevrijd.

Lavarède bleef natuurlijk wakker. Hij maakte van de duisternis gebruik om de boot te doen rijzen om er wat versche lucht in te brengen. Toen ging het weer verder in snelle vaart. Manfredonia, waar het water door een bijzonder soort wier een safraanachtige kleur heeft, Barletta, Bari en Brindisi, kortom alle kustplaatsen vlogen zij voorbij en toen Aurett tegen zes uur wakker werd, kwam de ‘Goubet’ het kanaal van Otrante uit. De boot werd nu gestuurd in de richting van Sicilië.

Van tijd tot tijd liet Armand haar dalen tot op den bodem van de zee. Daar zagen de reizigers bij het tooverachtig schijnsel van de electrische lamp een schouwspel, dat met geen ander op aarde te vergelijken was.

De onderzeesche dalen hadden een rijkdom van waterplanten en zeewiersoorten. Koralen en sponzen zagen ze hier in natuurstaat, zeespinnen en groote kreeften. Bouvreuil werd er bang van en herinnerde zich zijne benauwde dromen, toen hij nog agent van kwade zaken was. En op een ander punt was hij ook erg ongerust, hij had gehoord, dat er kruit was ingescheept. Voor de ontploffing daarvan had hij doodelijken angst. Hij vond dit reisje dan ook alles behalve plezierig en ontstelde, toen het vaartuig met een kleinen schok plotseling stilhield.

Langrois kwam zeggen, dat de machine niet meer werkte.

‘Ha!’ lachte Miraflor, ‘nu kunnen wij niet op of neer, ik wachtte voor de reis andere accumulators.’

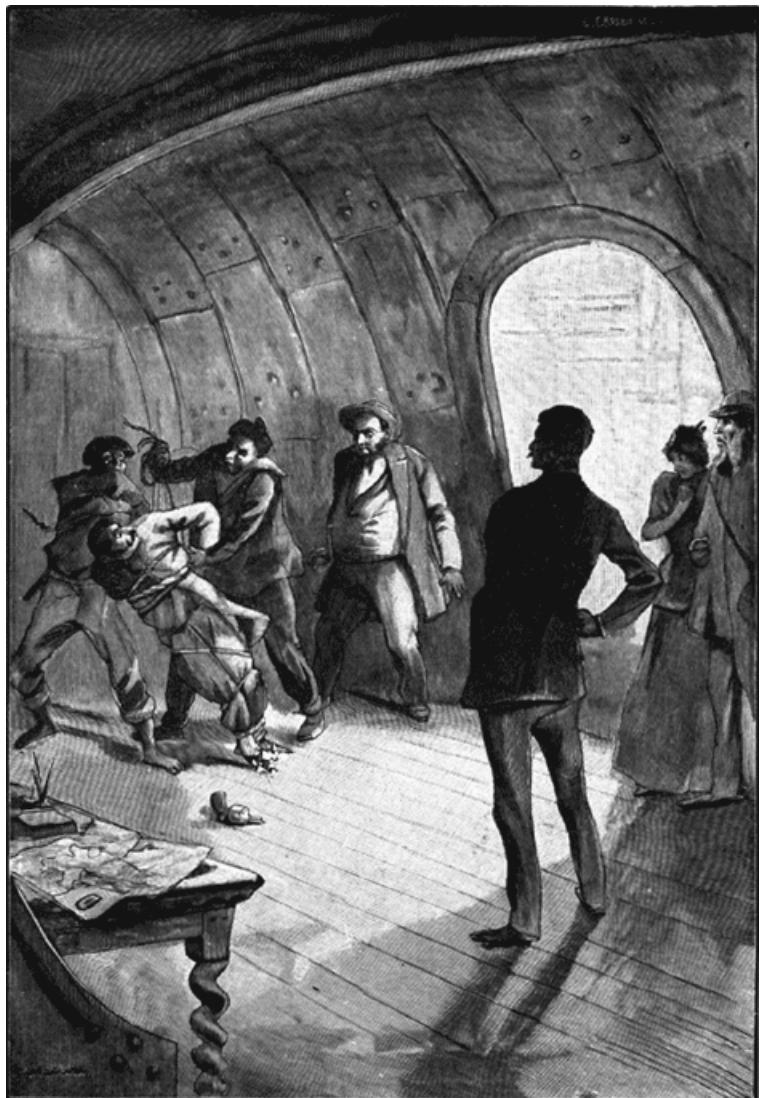
Lavarède bestudeerde de kaart.

‘Wij zijn dicht bij Messina, nauwelijks een kilometer ver van de kust.’

‘Dan kan de lederen boot dienen, die in gindsche kist ligt. Zij wordt gespannen over een latwerk. We kunnen in die boot naar de kust roeien.’

‘Ja maar,’ zei Bouvreuil, ‘dan moeten we toch eerst aan de oppervlakte zijn.’

‘Het veiligheidsgewicht heeft Goubet niet voor niets aangebracht,’ zei Lavarède. ‘Houdt u allen goed vast.’

Na een paar minuten was Don José zoo met touw omwoeld, dat hij zich onmogelijk los kon maken,
(blz. 112)

Aurett werd bleek, maar gaf overigens geen teeken van angst.

Lavarède draaide een kruk tweemaal om en het gevolg daarvan was een hevige schok. Zooals de storm de bladeren schudt, zoo werden onze reizigers tegen elkaar geworpen en de vreemde beweging maakte hen duizelig. Nog een tweeden schok en toen lag de torpedoboot stil aan de oppervlakte van het water.

Zij gingen allen naar boven, Miraflor geholpen door de beide matrozen. Schilderachtig lag de straat van Messina vóór hen. Aan de eene zijde de hooge bergen van Calabrië met de opgedroogde rivierbeddingen, die nu even zoovele wegen zijn naar Reggio - aan den anderen kant de kust van Sicilië, waar de Etna boven alles uitsteekt, terwijl aan den voet van het gebergte, de stad Messina in den zonneglans schitterde.

Langrois en zijn zoon maakten de boot in orde.

Don José zei met een valschen lach tegen Bouvreuil: ‘Nu zullen we zien, of de Italiaansche autoriteiten den heer Lavarède niet zullen weten te beletten, mijn torpedo-boot naar Frankrijk te brengen.’

Armand kreeg een schrik. Miraflor kon eene aanklacht indienen, dan zou op het torpedo-vaartuig beslag worden gelegd tot na het onderzoek. Dan zouden er tekeningen naar worden gemaakt en misschien zou de Fransche uitvinding een wapen worden voor Italië. Neen, dat mocht niet gebeuren. En een heilig vuur schitterde in zijne oogen.

‘Goubet zou het zeker ook gedaan hebben,’ mompelde hij.

Het gezelschap heeft reeds plaats genomen in de boot en deze is geheel van het noodige voorzien. Armand gaat terug en klimt vlug het trapje af. Bijna onmiddellijk komt hij terug en springt in de boot.

‘Roeien, zoo hard ge maar kunt,’ roept hij Langrois en Jan toe.

Deze begrijpen niet waarom, maar zij gehoorzamen. Honderd, twee honderd, drie honderd meter liggen er tusschen hen en het torpedogevaarte.

Daar dreunt een knal. Een rook- en vuurzuil stijgt op van de plaats, waar de boot lag, het water bruist en klotst en van de ‘Goubet’ is een oogenblik later niets meer te zien.

‘Mijnheer Miraflor,’ zei Armand met bittende ironie, ‘u kunt voldaan zijn. Uw schip blijft in de Italiaansche wateren.’

XXVIII.

De ‘Maffia’.

‘De twee Italiaansche rooversvereenigingen hebben niets met elkander gemeen, Heeren. De “Caldaïa” is op het vaste land van Italië en bekend door de wreedheid, waarmee zij te werk gaan, zij heeft dikwijls politieke doeinden. Maar de “Maffia”, Heeren dat is wat anders.’

Hij, die dit zeide, was een kort, dik, heel donker man. Hij sprak met de beweeglijkheid en de levendigheid van gebaren, die aan de Sicilianen eigen zijn. Vooraf had hij zich verzekerd, dat er aan de deur niemand stond te luisteren.

Zijne toehoorders waren Bouvreuil en Don José. Na het verlies van het torpedo-vaartuig hadden zij elkaar geraadpleegd en het beter gevonden geen klacht tegen Lavarède in te dienen, want de autoriteiten zouden, nu de torpedo-boot toch

vernield was, zich niet warm gemaakt hebben over de zaak, en Don José had niet veel lust in nauwe aanraking te komen met mannen van de wet. Zij hadden dus zoo min als de anderen wat in te brengen tegen het rapport van den havenmeester, dat aldus luidde:

‘Aangekomen zeven vreemdelingen (hier volgden de namen) thuis behoorende op een onderzeesch electrisch vaartuig, dat in het gezicht van Messina sprong. Oorzaak onbekend.’

Bouvreuil had in Messina zaken met een zekeren heer Eserrato. Dien ging hij opzoeken en Don José ging met hem mede. Bouvreuil wilde eens onderzoeken, wat het toch betekende, dat geldverliezen herhaalde malen verontschuldigd werden met het enkele woord: ‘Maffia’.

‘De “Maffia”,’ herhaalde de dikke heer, ‘is geen vereeniging, heel het volk hoort er toe, al de Sicilianen tenminste. Wij allen zijn wel geen leden, maar toch verbondenen.’

‘Hoe zoo? allen?’ riep Bouvreuil, ‘u dus ook?’

‘Stil Mijnheer,’ zei Eserrato met zekere schuwheid, ‘stil, ik ben ook “Maffizio” en daar ben ik trotsch op. Nooit zal ik de politie of de Bersaglieri helpen tegen de “Dapperen van het Gebergte”. Ik zou ook geen lust hebben hen te verraden,’ ging hij na een poos voort. ‘Zij hebben nog nooit genade bewezen aan een verklikker.’

‘Wat een land!’ bromde de Fransche bankier, ‘waar bandieten een losprijs van u vorderen en niemand hen aandurft.’

Esserrato zeide tot zijne verdediging, ‘dat niemand graag te vroeg dood ging. En,’ voegde hij er bij, ‘als u hier woonde, zou u net doen als wij.’

‘Wat? ik....’ riep Bouvreuil, maar hij dacht aan de voorzichtige manier, waarop zijn gastheer te werk was gegaan en angstig naar de deur kijkende, voltooide hij zijn volzin aldus: ‘Ik begrijp het.’

‘Ziet u wel?’ zeide Giovanni Esserrato; ‘nu geeft u er al het bewijs van. En waarom zoudt u ook niet? Men is veilig, als men ze steunt en soms verdient men er nog wat mee.’

Toen Bouvreuil afscheid genomen had en buiten was, zeide hij tot Don José: ‘Was het niet, alsof die mond ons iets in den mond wilde geven?’

‘Ja, ja,’ lachte de avonturier, ‘hier op dit eiland, waar niemand u aan de soldaten verraat, zou wel wat te doen zijn.’

‘Niet waar?’ zei Bouvreuil. ‘Als wij eens in ons belang de “Maffia” te baat namen om ons te wreken op....’

‘Op dien windbuil van een Lavarède?’ riep Don José levendig. ‘Top, dat doe ik graag.’

Terwijl die twee tegen zijne rust samenspan-

den, nam Lavarède afscheid van Langrois en Jan en ging er toen op uit, om een onderkomen te vinden. Hij had een pak onder zijn arm, waarin eenige levensmiddelen waren, uit de boot.

‘Nu ik wat te eten heb,’ zei hij vrolijk, ‘komt het er minder op aan of ik aan eene gedekte tafel aanzit. Hier in dit gelukkige land, waar de zon in Februari zoo warm is als bij ons in Juni, is dat ook niet noodig.’

Zijn goed humeur was aanstekelijk, ook Aurett voelde zich bijzonder opgewekt. Misschien kwam dit niet alleen door de heldere warme Februarizon, maar door de gedachte, dat Parijs nu niet ver meer was. De afstand van Sicilië tot aan de Fransche hoofdstad scheen haar na die lange reis eene flinke wandeling, meer niet.

Het paleis - zoo noemen de Italianen hunne hotels en heerenhuizen - het paleis ‘della Glorissa Italia’, waar de heer Murlyton naar toe wilde gaan, werd gehouden door la signora Gabriela Foronti, eene gezette dame van over de veertig. Zij wilde gaarne wat jonger lijken en schikte zich daarom erg op, wat haar nog leelijker maakte dan ze al was.

Bij aankomst van de reizigers ontving zij hen in eene blauwe zijden japon met een witte kant over haar hoofd.

‘Willen uwe Excellenties mij de eer aandoen hier te logeeren?’ vroeg zij met rollende oogen. ‘Beppo, Andrei, Petrucchio breng de heeren en de dame naar hunne kamers.’

Maar noch Beppo, noch Andrei, noch Petrucchio kwamen, om de eenvoudige reden, dat er in dit hotel geen bedienden waren.

Mevrouw Gabriela praatte al maar door, tot zij eindelijk buiten adem was. Armand maakte van die pauze gebruik om te zeggen:

‘De titel Excellentie komt aan dezen heer toe, hij is kolossaal rijk.’

De heer Murlyton trok Lavarède aan zijn mouw en fluisterde hem in: ‘Zeg toch zoo iets niet, ze zal me zoo afzetten.’

‘O, geen nood, vijf duizend gulden inkomen noemen ze hier een groot fortuin.’

En tot de Signora zeide hij toen op zijn innemendsten toon: ‘Ik ben maar een arme dichter.’ Met de vleiendste complimentjes vroeg hij haar een bed om zijne vermoede ledematen op uit te strekken.

Hij zag, dat zij geneigd was om toe te geven. ‘Nu een afdoend compliment,’ dacht hij, en prees haar uiterlijk en toilet, dat hem, naar hij zeide, herinnerde aan eene Parisienne.

Dat hoorde zij gaarne. En toen nu Armand aanbood om uit erkentelijkheid eenige dichtregels in haar album te schrijven, was zij zoo gevleid, dat zij hem de mooiste kamer van het huis wilde geven en hij moeite had haar te overtuigen, dat een zoldervertrekje voldoende voor hem was.

Een Italiaansch vers zou geen waarde voor haar gehad hebben, maar de hoogdravende Fransche dichtregels, waarvan zij niets begreep, en die door een zoo knappen jongen man in haar album werden geschreven, maakten haar zoo trotsch, dat zij 's avonds hare vriendinnen bij zich vroeg, om ze haar te laten zien.

Den volgenden morgen slenterde Armand langs den zeekant en bezocht de matrozenwijk. ‘Daar ik op een eiland zit,’ zei hij bij zich zelven, ‘moet ik gelegenheid zoeken, om op het een of ander vaartuig verder te komen.’

Spoedig was hij door vragen te weten gekomen, waar gewoonlijk zeelieden aangemonsterd werden, en daar wachtte hij met nog vele andere mannen, die hem zeer nieuwsgierig aankeken, een vol uur, of er zich ook ‘werk’ voor hem zou opdoen.

Een groot, zwaar gebouwd man, waarschijnlijk een zeekapitein, voegde zich bij de wachtende groep. ‘Is er ook een machinist onder u?’ vroeg hij, ‘maar een, die zijn diploma heeft.’

Armand vroeg beleefd nadere inlichtingen. Toen hij hoorde, dat het om eene reis van vijf, zes dagen te doen was naar Livorno, bood hij zich aan, er bijvoegende, dat hij een oud-leerling was van de zeevaartkundige school te Brest.

‘Uw diploma?’ vroeg de kapitein.

‘Gisteren is onze boot hier vergaan, ik kan u dus geene papieren voorleggen.’

‘Gisteren? Zijt gij dan een van de opvarenden van het gesprongen torpedo-vaartuig?’

‘Ja Mijnheer, ik bestuurde het.’

‘Hoe kunt ge me dit bewijzen?’

‘Een Engelschman, Sir Murlyton, was aan boord. Hij logeert in het hotel “della Gloriosa Italia”. Bij hem kunt u informeeren.’

‘Goed.’

Alsof zij geroepen waren, kwamen juist op dat oogenblik Langrois en Jan aan.

‘Aan die twee matrozen kunt u het ook vragen,’ zeide Lavarède tot den kapitein, ‘zij waren ook op het torpedo-vaartuig.’

De beide Langrois bevestigden alles en nu nam de kapitein van de ‘Santa-Lucca’ Armand als machinist in dienst. Den 29sten Februari om 3 uur zou het stoomschip uitgaan.

De matrozen gingen een eind weegs met Lavarède mede.

‘Ik hoop, dat wij u in Frankrijk nog eens zullen mogen ontmoeten, Mijnheer,’ zei Langrois, ‘wij gaan den 2den Maart van hier op een boot, die van Gallipoli op Marseille vaart. Wij wonen nu in een voorstad van Messina, bijna heelemaal buiten ‘Via Caprania’.

Armand nam hartelijk afscheid van zijne landslieden. Toen hij bij het hotel kwam, zag hij een troep bedelaars voor de deur. Aurett had dien morgen aan dezen en genen een aalmoes gegeven en op het gerucht daarvan was de heele massa komen aanzetten. Armand kon er bijna niet door heen.

Zijne vrienden waren blijde te hooren, dat hij eene gelegenheid gevonden had, om verder te reizen. Vooral Aurett scheen zeer in haar schik.

‘Ik heb u in zoo verschillende functies gezien,’ zeide zij met een aardig lachje, ‘maar het prettigst zal ik het vinden, als ik u weer als Parijzenaar mag begroeten.’

‘En wat ik blij zal zijn!’ was hierop het antwoord van haar vriend.

Die weinige woorden zeiden genoeg, want als men elkaar zeer lief heeft, zijn ook de eenvoudigste dingen van beteekenis.

Den 28sten ging Lavarède aan boord van de ‘Santa-Lucca’ eens kijken, of in de machinekamer alles in orde was. De kapitein leidde hem rond en was verbaasd over Armands technische kennis. Lavarède ontdekte, dat er aan de machine wat haperde en wees aan, hoe dit in kortijd zou kunnen hersteld worden.

‘Laat u dat vandaag nog veranderen,’ zeide hij tot kapitein Antonell, ‘uw schip zal bijna anderhalven knoop per uur in snelheid winnen.’

Onderwijl had Aurett een rijtuig gehuurd, om de stad te bezien. Haar vader was wat verkouden en zij vond, dat hij liever thuis moest blijven.

Zij bezocht het Bisschoppelijk paleis en de fraaie hoofdkerk en klom op den vuurtoren, van waar zij het heerlijkste uitzicht had. De ondergaande zon zette den horizon in gloed en wierp een purperen schijnsel over de daken en gevels der huizen. Aurett kon zich bijna niet losmaken van dit tooverachtig schoone panorama. Toen zij eindelijk weer naar het rijtuig ging, begon het al donker te worden.

Een magere vrouw met een verbrand gezicht en heel donkere oogen stond met den koetsier te praten. Toen Aurett aankwam, sprak de vrouw haar aan en deed een aandoenlijk verhaal van hare verborgen armoede en hare zieke, hongerige kinderen. ‘Gaat u maar kijken, Signorina, dan kunt u zien, dat ik u niet bedrieg.’

Aurett had slechts eene gebrekige kennis van de Italiaansche taal, maar haar gevoelig hart was door het smeeken van die vrouw aangedaan en zij wilde haar gaarne helpen.

‘Is het ver waar gij woont?’ vroeg zij.

‘Nog geen tien minuten.’

En nu was Aurett zoo onvoorzichtig om die vreemde vrouw in haar rijtuig te nemen en den koetsier bevel te geven haar te brengen naar de door de vrouw genoemde woning.

De bedelaarster vertelde zoo levendig van hare zorgen om het bestaan en sprak zoo teeder over hare kinderen, dat Aurett er door bewogen werd en eerst in 't geheel niet lette op den weg. Maar de rit duurde veel langer dan tien minuten. Zij reden nu door nauwe kromme straten, waar slecht gekleede mannen en vrouwen nieuwsgierig in het rijtuig keken. Op het gezicht van het blonde Engelsche meisje lachten zij, dat hunne witte tanden te zien kwamen.

‘Hier zijn wij er,’ zeide de vrouw.

Het rijtuig stond voor een vervallen, vuil huis. Aurett volgde de vrouw door een donkere gang naar een kleine kamer, waar de lucht akelig dompig was. Op straat hoorde men een rijtuig wegrollen. Aurett werd angstig.

‘Ik heb den koetsier weggestuurd,’ lachte de vrouw. ‘De “bersaglieri” behoeven niet te weten, waar wij u verborgen houden.’

Nu begreep Aurett, dat zij zich had laten beettomen en dat men haar eerst tegen een losprijs zou vrijlaten.

Maar hoe groot was haar schrik, toen de vrouw eene lamp opstak en zij zes mannen tegen den muur van het vertrek zag staan. Twee van de zes waren haar maar al te wel bekend: Bouvreuil en Don José.

De bankier sprak het eerst: ‘Wees maar niet bang, Juffrouw Murlyton, het is wel niet prettig voor u, vier en twintig uren in dit krot te moeten blijven, maar wij zullen zorgen, dat u aan niets gebrek hebt, totdat uw Papa u vrij koopt.’

‘Is dit uw bedrijf?’ vroeg Aurett verontwaardigd.

‘De losprijs is voor die vier mannen, uw Papa zal gaarne betalen, want ik verschaf hem de miljoenen van Lavarède.’ En met deze woorden verliet hij met Miraflor het vertrek.

Bouvreuil was niet af te brengen van zijn idee fixe, dat, als Armand de erfenis verloor, hij een speelbal in zijne hand zou zijn. De bankier had op reis wel ontdekt, dat het Engelsche meisje groote aantrekkelijkheid voor Lavarède had. Door haar wilde hij nu zijn tegenstander treffen. De toeleg moest gelukken, dacht hij, want Armand zou zeker pogingen aanwenden om haar te bevrijden en daarbij stellig op de eene of andere manier de bepalingen van het testament schenden. De volharding, die Bouvreuil voor Lavarède's vervolging toonde, was eene betere zaak waardig.

Volgens zijne gewoonten genoot hij in het vooruitzicht van zijne wraak en begaf zich erg vergenoegd naar zijn hotel ‘Sicilia e Roma’.

Toen Lavarède van zijn bezoek op de ‘Santa Lucca’ terugkwam, vond hij Sir Murlyton bezig met het opteeken van zijne reisindrukken.

‘Het is toch geen alledaagsche reis!’ zeide de Engelschman tot zijn jongen vriend. ‘Als ik denk, dat ge zonder een cent uit te geven van Parijs tot in Sicilië gekomen zijt dwars door Amerika en China en Tibet, en als ik dan eens nareken, hoeveel duizenden door uwe handen zijn gegaan en hoe goed gjij die ten bate van anderen besteed hebt, dan ben ik er trotsch op, u te kennen.’

‘Ik Heb eenvoudig gebruik gemaakt van de omstandigheden,’ antwoordde Lavarède bescheiden.

‘Omstandigheden, die gjij eerst zelf hebt gemaakt,’ merkte zijn vriend op, ‘zoals te Bordeaux, te Cambo, te San Francisco, te Lhaça, te Bakoe.’

Het vriendschappelijk gesprek werd nog een poos voortgezet. De heer Murlyton verwonderde er zich over, dat Aurett zoo lang uitbleef. Toen de etensbel luidde, stond Armand op.

‘Ik ga eens informeren,’ zeide hij. Hij zag bleek van ongerustheid.

Van den portier hoorde hij, dat de jonge dame uitgereden was met een koetsier, die over het hotel woonde. Hij ging dit aan Sir Murlyton vertellen.

‘Maar de koetsier is al lang terug,’ zei een kellner, die dit hoorde.

‘Als er dan maar geen ongeluk gebeurd is!’ riep Lavarède in zijn angst. ‘Sir Murlyton, we zijn hier in het rooverland en de Maffia....’

‘Bestaat er werkelijk zoo'n vereeniging hier? Ik heb er wel van gelezen, maar dit altijd gehouden voor courantenpraatjes.’

‘Neeen werkelijk,’ zei Lavarède met overtuiging, ‘het zijn geen praatjes, verleden jaar nog

is een arme drommel, die het losgeld niet betalen kon, ellendig om het leven gebracht.'

Nu werd de heer Murlyton erg ongerust. 'Laten we eens naar dien koetsier gaan,' zeide hij.

Deze zat met zijne vrouw aan tafel, ze zagen er beiden vrolijk uit en het was ook geen wonder, dat ze in hun schik waren, want de koetsier had vijftig gulden gekregen voor zijn dienst.

'Willen de heeren een toer maken?' vroeg hij vriendelijk. 'Ik weet overal den weg.'

'Daar komen wij niet voor,' zei Lavarède kortaf, 'gij hebt eene jonge dame gereden van middag, waar hebt gij haar heen gebracht?'

De koetsier keek zijne vrouw eens aan en zeide toen openhartig: 'Naar het paleis van den Aartsbisschop, naar de Kathedraal, naar den vuurtoren.'

'En verder?'

'Op den terugweg wenkte een rijk gekleed heer mij, stil te houden. Hij maakte een praatje met de jonge dame, en toen heeft zij mij betaald en is te voet verder gegaan.'

'Wat was dat voor een heer?'

'Een slank donker man, maar ik heb er niet verder op gelet. Is de jonge dame nog niet thuis gekomen?'

'Neen.'

'Jezus! Madonna!' bromde de koetsier met een ernstig gezicht. 'Dat zal geld kosten! De "Dapperen van het Gebergte" zijn zeker in het spel.'

De heer Murlyton verloor zijne bedaardheid.

'Mijn kind in handen van die ellendelingen!' riep hij.

Armand, die wel gemerkt had, dat de koetsier niet te vertrouwen was, trok zijn armen vriend mede naar buiten. 'Ik weet maar één middel,' zeide hij, 'tot hare redding; we moeten den kapitein van de "bersagliari" waarschuwen.'

Onderweg vertelde hij, dat het gouvernement bij een streng onderzoek tot de ontdekking was gekomen, dat de meeste politiebeambten op Sicilië tot de vereeniging behoorden. De misdaden namen dagelijks toe en arrestaties hadden er bijna nooit plaats.

Tegen dit kwaad was een radikaal middel noodig. Daarom werd de geheele politie verplaatst en vervangen door carabiniers uit Noord-Italië, aan wie een corps Piemonteesche jagers werd toegevoegd. 'De "bersagliari", zoo besloot Lavarède zijn verhaal, 'zijn te vertrouwen, het zijn onverschrokken en onverbiddelijke vijanden van het roovergespuis.'

Sir Murlyton deed zich geweld aan om de mededeelingen van zijn jongen vriend oplettend te volgen; het was zijn belang, dat hij de toestanden leerde kennen, zooals die in Sicilië bestonden, maar de arme man had er bijna geen kracht toe, hij was zoo bitter in angst om zijn geliefd, eenig kind.

De kapitein van de jagers ging juist uit, hij was echter dadelijk bereid zijne bezoekers te woord te staan en verzocht hen binnen te komen. Met aandacht luisterde hij naar wat Armand vertelde.

'De koetsier heeft een van de betrokken personen gezien, een slank, elegant man....'

'Donker, niet waar?' vroeg de kapitein, terwijl hij zijne schouders ophaalde.

'Ja, kent u hem?' riepen zijne bezoekers tegelijk.

‘Ach, die man bestaat in het geheel niet. Het is een praatje, dat altijd opnieuw wordt opgedischt. Altijd is er een slank, donker persoon op de plaats van de misdaad gezien. Een gemakkelijk middel om de politie te misleiden, in een land, waar bijna niemand blond is. Als die donkere man in het verhaal komt, dan weten we al, dat wie het getuigt, Maffioso is; wie doet, of hij van niets weet, is het ook; en de arme slachtoffers zwijgen uit vrees voor wraak. U weet niet, hoe erg het hier gesteld is. Van de twintig duizend inwoners van Messina zijn er, durf ik wedden, maar honderd een en vijftig vijanden van de Maffia en die honderd een en vijftig zijn mijne jagers en ik.’

Toen de kapitein de bedrukte gezichten van zijne beide toehoorders zag, haastte hij zich er bij te voegen: ‘Ik zal natuurlijk de ronde laten doen, maar er is weinig kans, dat de roovers daardoor ontdekt worden, en voor uwe dochter moet ik zelfs wenschen, dat hun verblijfplaats niet verraden wordt. Het is alleen om het losgeld te doen, als u dat betaalt, dan geschiedt haar geen leed.’

‘Is dan het Italiaansche gouvernement onmachtig de vreemdelingen te beschermen?’ vroeg Sir Murlyton.

‘Ja, de toestanden zijn treurig,’ stemde de kapitein toe, ‘maar wij zullen natuurlijk ons best doen.’

‘En kan ik zelf niets doen?’ vroeg de ongelukkige vader.

‘U kunt niets beter doen dan stil in uw hotel blijven en afwachten, tot de brief komt, dien zij u zeker zullen schrijven en waarin zij de som zullen noemen, waarvoor uwe dochter moet vrijgekocht worden. Geloof mij, haar bedreigt geen enkel ernstig gevaar, dan alleen wanneer u weigeren zoudt te betalen.’

Ofschoon zijn hart bonsde van angst om het lieve meisje en hij onder de gedwongen werkeloosheid even veel leed als zijn vriend, zag Armand toch wel in, dat de kapitein gelijk had.

Geen van beiden dacht er aan te gaan slapen, zij hielden elkaar gezelschap en spraken over haar, die zij beiden zoo lief hadden.

De nacht ging voorbij en het werd negen, werd tien uur, zonder dat zij iets hoorden. Armand hield het bijna niet meer uit. Om twaalf uur moest hij aan boord zijn. Het was hem eene vreeselijke gedachte, dat hij, gebonden als hij was door zijn gegeven woord. Messina zou moeten verlaten, zonder dat hij wist, waar Aurett was.

Elf uur. Nog altijd geen bericht. Maar daar hoorden ze een haastigen stap. Gabriela Toronti bracht een brief voor den ‘Signor Inglese’ zeide zij.

De heer Murlyton had hem haar reeds uit de hand genomen en ongeduldig opengescheurd. Maar nauwelijks had hij den blik op den inhoud

geslagen, of hij uitte een kreet van wanhoop.

Armand beefde van ontroering. Hij las den brief, dien de Engelschman hem overreikte.

Zij vroegen veertig duizend pond sterling.

De brief bevatte de aanwijzing, dat Sir Murlyton een zakdoek aan het ijzeren hekje van het raam moest binden, als bewijs dat hij de genoemde som of een wissel daarvoor wilde geven. Het slot was natuurlijk eene bedreiging, dat, bij gebreke van dien, zij het kostbaar kleinood, dat de Heilige Maria in hunne handen had geleverd, aan de aarde zouden toevertrouwen.

‘Zulke schelmen!’ bromde Armand binnensmonds. ‘Het helpt niet,’ zei hij hardop, ‘of wij het wanhopig veel vinden, de som, die zij vragen, moet betaald worden, anders zien wij Aurett niet levend weer.’

‘Als ik het maar had!’ barstte de Engelschman bedroefd uit. Alles wat ik heb, wil ik voor haar geven en weer beginnen te werken van voren af aan, maar ik zou, als ik alles wat ik bezit, te gelde maakte, toch niet meer bijeen kunnen brengen dan dertig duizend pond. En die bandieten zullen mij niet gelooaven.’

Armand greep de beide handen van zijn vriend en drukte die hartelijk. Toen liep hij naar het venster en bond zijn zakdoek om het hekje.

‘Wat doet gij?’ riep Sir Murlyton, ‘ik zeg u immers, dat ik die som niet heb, en ook niet kan bijeenbrengen.’

Lavarède zag hem vriendelijk lachend aan.

‘Beste vriend,’ zeide hij, ‘leen mij tien louis-d’or.’

Sir Murlyton kon van verbazing niet spreken.

‘t Is voor de reis van Livorno naar Parijs,’ zei Lavarède. Tot Livorno moet ik natuurlijk als machinist gaan, want daar heb ik mijn woord voor gegeven. Dan spoor ik echter liever naar huis. Ik schend daarmee de bepaling van het testament, dat weet ik wel, maar daar de erfenis dan u ten deel valt, zoo kunt u nu al over een gedeelte van het geld beschikken, om uwe dochter vrij te koopen.’

Hij zeide dit eenvoudig, zonder aarzeling, zonder de minste spijt.

‘Neen,’ was het antwoord van Sir Murlyton, ‘dat kan ik niet aannemen.’

‘Dan zal ik mij een kogel door het hoofd moeten schieten, om u zoo tot mijn erfgenaam te maken en uw kleinood,’ dit zeide hij met tranen in de oogen, ‘van den dood te redden.’

Hij trachtte zijne aandoening meester te worden en zei lachend: ‘De tien louis, beste vriend? Ik moest reeds aan boord zijn, haast u toch wat.’

De heer Murlyton bood niet langer weerstand en gaf hem het geld, en sloot hem toen in zijne armen.

‘Mijn vriend,’ stamelde hij, ‘mijn zoon...’

Met lichten tred ging Armand naar de haven. Om drie uur vertrok de ‘Santa Lucca’ van Messina en had den neuen machinist aan boord.

Bouvreuil wandelde langs het havenhoofd met zijn onafscheidelijken vriend Miraflor. Toen het stoomschip in zee was, begon hij te lachen.

‘Ziezoo!’ zei hij, ‘die is weg; nu hebben wij vrij spel met den Engelschman.’

‘Zijt gij zeker van uwe zaak?’ vroeg Don José.

‘O, ik ben in het huis van den koetsier getuige geweest van het geheele tooneel. De Engelschman had het geld niet, natuurlijk! anders zouden wij meer gevraagd hebben. Toen zag ik, dat Lavarède den zakdoek om het hekje bond en daarna geld

ontving van den anderen. Die gek heeft zijn fortuin opgeofferd voor het Engelsche meisje! Trouwen kan hij haar niet meer, want hij k a n nu niet om hare hand vragen, ik bereik dus mijn doel,’ grinnikte hij.

‘Maar hoe kondt ge weten, hoe rijk Sir Murlyton is,’ vroeg Miraflor.

‘In Calcutta heb ik bij een bankier, bij wien ik ook wat geld had staan, een lijst gezien van al de groote fortuinen in Engeland. Daar de aanteekeningen aangaande mijne bezittingen tot op een cent na juist waren, heb ik ook vertrouwen gehad in de andere opgaven. En zij schijnen werkelijk goed te zijn geweest. Maar laten we nu het zaakje verder behandelen, ik den vader, gij de dochter.’

Don José Miraflor begaf zich naar de volkrijke buurt, waar Aurett gevangen werd gehouden.

Aan een hoek las hij op een half verbrijzeld naambordje ‘Via Capranica’. Weldra was hij in de donkere kleine kamer, waar de vier mannen Aurett bewaakten. Hij wenkte hen heen te gaan. Toen zei hij tot de gevangene: ‘Juffrouw Murlyton, mijn aanzoek te Cambo zijt gij misschien vergeten, maar ik herhaal het hier: wilt gij mijne vrouw worden?’

De arme Aurett was doodelijk verschrikt door dat woord. Nu nog veel minder dan toen, wilde zij van dien man iets weten.

‘Uw vader,’ dreigde hij, ‘die u hier straks komt halen, wordt vermoord, als ge niet....’

Hij kon niet verder spreken, want in de gang klonk een geweldige leven. De deur vloog open en drie mannen stormden naar binnen. Miraflor kreeg met een stok een slag, die hem deed vallen en Aurett lag - in de armen van haar vader.

Hare redders waren Langrois en Jan. Zij woonden, in afwachting van de boot uit Gallipoli, zoals zij aan Lavarède gezegd hadden, in de ‘Via Capranica’. Daar was hun iets ter oore gekomen van de gevangenneming eener blonde jonge dame, en na onderzoek was hun gebleken, dat het Sir Murlytons dochter moest zijn. Zij waren toen den Engelschman gaan halen en boksende en stompende was het hun gelukt de vier schavuiten in gang onschadelijk te maken.

De brave trouwe zielui brachten de Murlytons in hun hotel terug. Toen zij alleen waren, vertelde de vader aan zijn kind, hoe edelmoedig Lavarède had gehandeld.

‘O, Papa, wat houdt hij veel van mij!’ riep zij innig gelukkig; maar dadelijk voegde zij er aan toe: ‘U moet hem in Livorno kennis geven van mijne redding en zeggen, dat hij zonder geld verder moet zien te reizen, om de ervenis niet te verliezen.’

‘Ik wil wel telegraferen,’ zei de heer Murlyton, ‘maar ik weet immers zijn adres niet.’

‘O, een spoedtelegram voor de “Santa Lucca”, dadelijk na aankomst af te geven.’

Dat telegram werd opgemaakt. Aurett ging zelf mee om het weg te brengen. Toen zij in het hotel terugkwamen, vertelde men aan Sir Murlyton, dat kort, nadat hij met de zeelui het hotel verlaten had, een heer naar hem had gevraagd. Volgens de beschrijving moest het Bouvreuil zijn.

‘*All right,*’ mompelde de Engelschman, ‘als ik dat individu ooit weer ontmoet, zal ik hem duchtig afstraffen.’

XXIX.

Terug in Frankrijk.

Op den morgen van den 5den Maart liep re ‘Santa-Lucca’, na eene voorspoedige reis, te Livorno binnen. Nauwelijks was het schip in de haven of een telegraafbode sprong aan boord en gaf een spoedtelegram af voor den heer Lava rède.

Armand was zeer nieuwsgierig.

‘Van Murlyton,’ zeide hij, toen hij de ondertekening gezien had, ‘hij meldt mij zeker de terugkomst van Aurett.’

Maar er stond nog meer in het telegram. Het luidde aldus:

‘Ontvoering Aurett toeleg van Bouvreuil in uw nadeel. Mag niet profiteeren daarvan. Eerlijk u te waarschuwen. Aurett bij mij zegt: reis voortzetten. Zult ons 25 te Parijs bij notaris vinden. Zorg voor getuigschriften aangaande wijze van vervoer.

Murlyton.’

Armand wist een oogenblik niet waar hij was, zoo overweldigde hem de vreugde, dat Aurett bevrijd was. En hoe gelukkig maakten hem die weinige woorden in drogen telegrammenstijl, want tusschen de regels las hij immers, dat Aurett altijd aan hem dacht en dat zij wenschte, dat hij zijne weddenschap zou winnen.

Daar wilde hij dus nu ook alle krachten voor inspannen.

De kapitein van de ‘Lucca’ gaf hem gaarne schriftelijk een bewijs van ijver en bekwaamheid. Ook verklaarde hij in dat testimonium, dat Lavarède van den 29sten Februari tot aan den 5den Maart 1892 voor zijne diensten geene andere vergoeding had ontvangen dan alleen den kost.

Hij gaf aan Armand gaarne een paar velletjes postpapier cadeau en hielp hem voor de tien louis d’or van den heer Murlyton aan een wissel, dien Lavarède met een begeleidend schrijven insloot in een brief aan Mr. Panabert, Notaris te Parijs, Rue de Châteaudun, ‘met verzoek het ter hand te stellen: N. Murlyton Esq.’

‘Dien brief kan ik frankeeren!’ zei hij met geen kleinen bluf. Zijn kwartje was daar juist genoeg voor.

Zonder een cent op zak, maar vrolijk en welgemoed, zocht hij nu naar reisgelegenheden om van Livorno verder te komen.

Eerst was hij opvarende op een visscherssloep, waar hij overdag met het driekante Italiaansche zeil leerde omgaan en 's nachts vischte met het sleepnet.

In Genua ging hij op een ander vaartuig over en maakte jacht op tonijnen. Daarna hielp hij sponzen en koralen visschen.

Van Vintimiglia ging hij te voet naar Monaco langs den beroemden weg - boven over, en van Monaco tot Nizza wandelde hij langs de zee.

In Nizza was hij getuige van eene vechtpartij, waarbij een matroos van een kustvaartuig gewond werd. Dadelijk bood Armand zich aan om hem aan boord te vervangen. Het schip had eene lading sinaasappelen naar Toulon te brengen.

In Toulon had hij het geluk een kennis uit Parijs te vinden, die met een jacht voor zijn plezier op de Middellandsche Zee voer. Hij kon evengoed naar Marseille gaan als ergens anders heen en verschafte zich voor den kleinen dienst, dien hij Lavarède bewees, gaarne diens aangenaam en onderhoudend gezelschap.

Den 16den Maart stond onze held 's morgens om acht uur te Marseille op de kade 'de la Joliette'.

'He!' zei hij, 'hoe heerlijk weer adem te halen op Franschen grond!' En de daad bij het woord voegende, haalde hij eens flink op, maar snoof ongelukkig niets in dan - knoflookgeur en zeoplucht. 'Het doet er niet toe,' lachte hij vrolijk, 't is toch de lucht van het dierbaar vaderland!'

Hij rangschikte zijne 'papieren'. Dat waren de getuigschriften van de schippers der vischsloepen, den kapitein van het kustvaartuig en van den rijken sportsman, die hem van Toulon naar Marseille een plaatsje gegeven had op zijn plezierjacht.

'De politie zal mij nu ten minste niet voor een vagabond houden, aan het groote gevaar van "opgepakt" te worden ontsnap ik dus, maar - ik ben nog 865 Kilometer van Parijs. Te voet kan ik er in negen dagen niet komen. Hoe vind ik nu een vervoermiddel? Uitkijken en slim zijn, anders zit er niet op?' zoo redeneerde hij bij zich zelven.

Had hij maar een stationschef of een spoorbeamte in Marseille gekend, dan zou hij misschien teruggekomen zijn, zooals hij gegaan was. Het had hem niets kunnen schelen, weer in een kist te kruipen en zich te laten vervoeren als 'bestelgoed'.

Al peinzende was hij de 'Canebière' opgelopen. Het was er verbazend druk. Zware wagens met balen katoen en koffie en met kisten zeep versperden soms den weg, en de voetgangers moesten dan hiervoor, dan daarvoor uit den weg gaan. Het was een gegons en geschreeuw, om doof van te worden. Alleen de kleine schoenpoetsers schenen noch door de drukte, noch door het lawaai verontrust te wor-

den, te midden van het gewoel deden ze hun werk met de grootste vlugheid.

Aan een hoek ving Armand een gesprek op van twee Marseillanen.

‘Kom ga mee dejeuneeren, Bodan,’ zei de een.

‘Nee, ik moet naar het bureau voor de machinisten en stokers. Ze wachten mij aan het station.’

‘Ach kom, de lijsten worden wel opgemaakt zonder jou, al ben je hun chef. Ze weten immers precies, hoe het gaan moet....’

‘Ja maar, als ik er niet bij was, dan zou ik beboet worden. Neem mijn kleinen jongen maar mee, hij speelt niet ver van hier; loop je een eindje met me mee op?’

Op eens had Armand een idee. Nu hij machinist geweest was op een stoomschip, kon hij ook wel stoker worden op een locomotief. Den chef van het bureau voor dien tak van dienst had hij bij de hand. Maar hoe zou hij met hem in aanraking kunnen komen?

Hij volgde de twee vrienden tot bij het station Saint-Charles. Daar stonden zij stil en ‘Boden’, zoals zijn vriend hem genoemd had, wees op een troepje spelende kinderen.

‘Daar is, Victor! Neem hem maar mee. Ile! Victor kom eens hier.’

Een aardig jongetje kwam op het roepen van die luide, hem welbekende stem, vrolijk aanspringen. In zijn haast zou het ventje door een sleeperswagen overreden zijn, als Armand hem niet gegrepen en in zijne armen opgetild had.

De vader betuigde zijn dank op de luidruchtigste wijze. Hij kuste telkens het jongetje en drukte diens redder met de grootste hartelijkheid de hand.

‘U hebt mijn Victor gered, nooit zal ik het vergeten. Tot aan mijn dood toe zal ik u dankbaar zijn en als ik wat voor u doen kan....’

‘Hoe goed treft dat,’ zei Lavarède, terwijl hij zijne hand legde op den schouder van den opgewonden man, ‘u kunt mij van dienst zijn.’

‘Ik?’ vroeg de ander verbaasd.

‘Toevallig heb ik een stuk van uw gesprek gehoord en weet dus, dat u aan het hoofd staat van de afdeeling machinedienst aan dit station. Mag ik u mijne geschiedenis vertellen?’

De vriend, die begreep, dat hij nu gemist kon worden, nam met veel drukte afscheid en ging met den kleinen jongen heen.

Armand vertelde wel niet zijne ware geschiedenis in haar geheel, maar zei, dat hij geen geld had, bij den dag leefde en voor eene erfenis vóór den 25sten te Parijs moest zijn.

Boden fronste zijne wenkbrauwen. Hij dacht, dat het op eene bedelpartij zou uitloopen en al had hij luid zijne dankbaarheid betuigd, hij wilde toch niet gaarne, dat die hem geld zou kosten.

Lavarède merkte het wel. ‘Geld lenen,’ zei hij, ‘of fatsoenlijk bedelen, daar houd ik niet van. Ik help mij altijd met werken door de wereld.’

‘Dat is flink,’ zeide de ander, blijkbaar gerustgesteld, ‘maar wat kan ik eigenlijk voor u doen?’

‘Mij aan werk helpen, ik wou op den trein als stoker dienst doen, dan reis ik voor niemendal en ben al weer wat dichter bij Parijs.’

‘Dat is gemakkelijk gezet, maar het zal lastig zijn u daarin te helpen. De spoorwegmaatschappij heeft een vast corps van machinisten en stokers. Zij zijn naar hunne bevoegdheid geplaatst en de rooster voor hun dienst is vastgesteld. Er is dus

werkelijk geen mogelijkheid, of er moest een ongeluk gebeuren, zoodat enkele stokers hun dienst niet konden doen, dan zou het gaan, maar nu zie ik er geen kans toe.'

'Mag ik met u meegaan naar het perron?' vroeg Lavarède.

'Zeker, als u dat plezier doet.'

Armand wist op heel natuurlijke wijze het gesprek zoo te leiden, dat ze over de locomotief gingen praten, die hij aan het station zag staan. Hij had toen gelegenheid te tonen, dat hij verstand had van machineriën en Bodan kreeg dientengevolge meer vertrouwen in hem.

Intusschen kwam een trein het station binnen. Lavarède keek naar het personeel van de locomotief. Het was zijn plan, om zoo mogelijk een stoker een vrijen dag te bezorgen en dan in diens plaats met den trein mee te gaan. Het plan was goed bedacht, maar hij behoefde het niet uit te voeren, want op andere wijze en zonder zijn toedoen werd het verwezenlijkt.

De stoker, die van den trein kwam, zag er zoo bleek en akelig uit, dat ieder wel zien kon, dat die man ziek was.

'Die kan zeker vandaag zijn dienst niet meer doen,' zei Lavarède tot Bodan, terwijl hij op den stoker wees. 'Mag ik hem vervangen? wanneer zou hij gaan?'

"k Zal het eens op de lijst nazien.... ik heb haar in mijn zak, ik kan het u dadelijk zeggen.... Van avond, of liever van nacht 12 uur 15 moet hij op den goederentrein 3014 zijn. 'k Wil u zijne plaats wel geven, maar het personeel van hier gaat niet verder mee dan tot Tarascon. Ik kan echter wel een briefje schrijven en u aanbevelen aan Berlurée, den chef van de afdeeling aldaar. Laat mij u intusschen wat mogen aanbieden."

Armand weigerde dit niet en bij het dejeuner was hij zoo gezellig, dat hij ook voor het middagmaal door Bodan werd geïnviteerd.

Toen beiden na tafel weer naar het station gingen, kwam het gesprek weer op den stoker, die er zoo akelig had uitgezien.

'Als hij maar geen tikje van cholera had!' zei Bodan.

'Cholera?' vroeg Lavarède.

'Ja, leest gij dan geen couranten? Die zijn er vol van. Niemand heeft hier eigenlijk cholera, maar ieder is er bang voor en ieder praat er over.'

De eenvoudigste ziekte heet tegenwoordig: 'cholera-achtige aandoening', een kou wordt 'cholera, nostras' en als een eksteroog u met een pijnlijk gezicht wat krom doet loopen, dan denken de mensen, dat je de Aziatische hebt.'

'Nu ik hoop maar, dat de arme stoker niet werkelijk gevaarlijk ziek zal worden,' zei Lavarède goedhartig; 'wat zag die man er naar uit!'

Om 12 uur 52 vertrok onze held met den goederentrein. In zijn zak had hij het briefje voor den heer Burlurée en ook een bewijsstuk van Bodan, waarin vermeld werd, dat Lavarède als plaatsvervanger op den trein dienst deed als stoker en ook, hoe hij dien dag aan den kost was gekomen.

In Tarascon vond hij den heer Berlurée niet op zijn bureau. Men wees hem, waar die heer woonde. Het was vlak bij het station.

In het benedenhuis was een zaak gevestigd, een handel in wijn en likeuren, tevens tapperij. De eigenaar stond den voorgevel te bekijken en zette daarbij een wanhopig gezicht.

Armand vroeg naar den heer Berlurée.

‘Ja, die woont hier, hij heeft bij mij zijn tafel met vele andere beambten van het spoor. Maar hij is naar Lunel en komt niet voor morgen terug.’

Lavarède keek zeer teleurgesteld, dat merkte de ander echter niet op, want die was te zeer vervuld met zijne eigen zaken.

‘De duivel hale die malle verkiezingsfeesten,’ bromde hij.

Armand vond die woede zoo grappig, dat hij er meer van wilde weten.

‘De concurrentie! vriend,’ zei hij, ‘zoo'n feest haalt u de klanten weg.’

‘O,’ zei de man, ‘zoo kinderachtig ben ik niet, dat ik mij daarover boos zou maken; maar kijk u nu zoo'n gevel eens aan, Mijnheer. Afgekrabbd en afgebrand om opnieuw geschilderd te worden, en nu loopt de schilder naar Lunel en laat mij er zoo mee zitten. En hij komt voorloopig niet terug, ik weet er alles van, als die eens uit is, dan weet hij van geen thuiskomen.’

Armand nam den gevel eens op. Ja, die zag er leelijk en onoogelijk uit met al die bruine vlekken. Daar ging hem een gedachte door het hoofd. Dat was iets voor hem!

‘De verver zou gek opzien,’ zei hij, ‘als uw gevel bij zijne thuiskomst al geschilderd was.’

‘Ja, dat zou hij verdienen, maar dubbele kosten maken, daar heb ik niet veel zin in.’

‘Dat begrijp ik, maar dat behoeft ook niet.’

‘Hoe meent u?’

‘Wel, ronduit gezegd,’ verklaarde Armand, ‘ben ik in verlegenheid, doordat ik den heer Berlurée niet thuis vind. De eene dienst is den anderen waard. Als ik voor vier en twintig uren bij u tafel en onderkomen kan krijgen, dan schilder ik uw gevel.’

Dat was een voordeelig aanbod. Croullaigue had er niets tegen. Zijne vrouw, eene gezellige dikke matrone met een wipneus, ging verf halen en kwasten en bracht ook volgens Armands verzoek een zeker vernis mee. Lavarède mengde dit door de verf. Weldra stond hij met een linnenkiel aan lustig te smeren.

Juffrouw Croullaigue kwam telkens eens buiten kijken. Zij vond den verver zoo aardig. Hij had zulke ‘lachende oogen,’ zei ze.

En wat schilderde hij handig en vlug! Dank zij het vernis droogde de verf bijna dadelijk mooi op, zoodat 's avonds de gevel tweemaal geverfd was. Op een blauwen grond waren rechte strepen getrokken en de naam van den eigenaar ‘Aristide Croullaigue’ stond er in fraaie gele letters op. Het was prachtig gedaan. De Croullaigues waren er niet over uitgepraat en moeder Croullaigue gaf den schilder een stevig lekker maal.

Den volgenden morgen liet de heer Berlurée weten, dat hij de eerste vijf dagen niet zou komen eten, daar hij met een vriend een uitstapje maakte.

Dat was eene teleurstelling voor onzen Lavarède. Tot 22 of 23 Maart in Tarascon blijven, dat kon hij niet. Hij zou het er anders goed genoeg hebben, want juffrouw Croullaigue vond hem zoo aardig, dat ze nog ander werk voor hem opzocht, om hem nog wat langer te houden. Haar man had nooit gedacht, dat er in zijn huis zooveel te verven viel, het mankeerde er nog maar aan, zei hij, dat zijne vrouw hare bezemstelen liet verven met de nationale kleuren. Armand streek er maar op los, en spande onderwijl zijne hersens in om een middel te bedenken tot voortzetting van de reis; maar hij vond niet wat hij zocht, want alleen per spoor zou hij op den bepaalden tijd in Parijs kunnen komen en een onderzoek had hem geleerd, dat hier in Tarascon een strenge chef was, voor wien al de beambten bang waren. Hij begreep dus wel, dat niemand hem zou durven voorthelpen.

Wanhopig zat hij den 19den te verven. Hij moest weg, al was het alleen om door verplaatsing zijne zenuwachtige onrust te overwinnen. Den volgenden morgen zou hij, hoe dan ook, uit Tarascon weggaan.

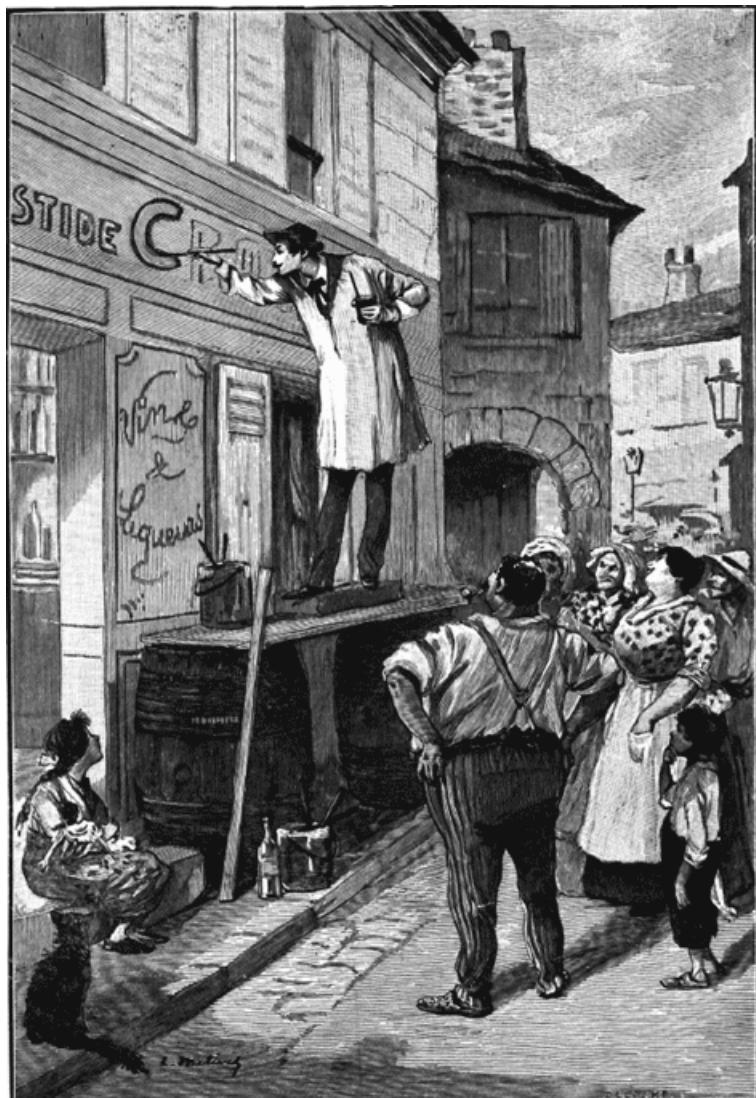
Nadat hij met zijn werk klaar was, - hij had van een wit houten kast een mahoniehouten gemaakt - stond hij bij het buffet een glaasje vermouth te drinken, toen er een man van het spoor kwam zeggen, dat Croullaigue voor den volgenden dag op twee gasten meer moest rekenen, want de posttrein zou vertraging ondervinden, omdat op de lijn Perpignan-Cette de dienst niet geregeld kon plaats hebben, en nu zouden de beide beambten bij Croullague komen dejeuneeren.

‘t Zijn aardige jongelui,’ vertelde de boodschapper, ‘vooral de heer Poirier. Die leeft er lustig op los en is niet bang voor de cholera.’

‘O praat toch niet van die afschuwelijke ziekte,’ riep juffrouw Croullaigue, ‘ik heb er zoo'n angst voor. Heb je wel gezien, wat aangeplakt is? Als iemand in huis het krijgt, moet hij dadelijk naar de barak gebracht worden.’

Lavarèdes gezicht verhelderde eensklaps. Zijn middel was gevonden! Hij vond Tarascon en de Croullaigues niet vervelend meer, ja hij had de goede dikke herbergierster, die hem op zoo'n prachtig idée had gebracht, wel willen omhelzen.

Den volgenden dag zat het vol bij de Croullaigue, want het was Zondag en dan wordt er dikwijs gedronken voor de heele week. Er werd ook druk gesproken over de marktprijzen, over de politiek en over de stadsnieuwtjes, natuurlijk ook over de cholera en over het aanplakbiljet en de barak. De arme juffrouw Croullaigue, die met haar zondagsche japon aan, de gasten bediende,

Weldra stond hij, met een linnen kiel aan, ijverig te verven. (blz. 120)

voelde hare knieën onder zich knikken, toen men daarover begon te praten. Eerst had ze een kleur gekregen van angst en toen was ze bleek geworden, en toen om half een de nieuwe gasten kwamen, zag ze erg wit om den neus.

Lavarède ging naar haar toe. ‘Blijf maar stil zitten, Juffrouw, tot de schrik wat over is, ik zal die heeren wel bedienen.’

Armand met zijne Parijsche manieren en zijne vlugheid en vriendelijkheid was een volmaakte kellner. Hij bediende de gasten tot aller genoegen.

Maar niemand had gezien, dat hij een fleschje van juffrouw Croullaigues kastje weggekaapt had en daaruit wat wit poeder had gestrooid op de toespijs, die hij aan den heer Poirier voorzette.

Volgens het opschrift op het fleschje was dit poeder: Engelsch zout.

Mijnheer Poirier had een gezonden eetlust en ofschoon hij verklaarde, dat er een vreemd smaakje aan dat goedje was, zoo at hij toch de geheele portie op. Hij praatte onderwijl druk tegen zijn collega.

Maar eensklaps hield hij met een benauwd gezicht op en bewoog zijn handen, alsof hij kramp had.

‘Wat is er, Poirier, scheelt er wat aan?’ vroeg zijn vriend.

‘Ik Weet niet, ik word zoo raar.... Excuseer mij een oogenblik.’ En hij liep hard weg. Lavarède werd gewenkt. Deze schoot toe en wees den gast den weg over de binnenplaats.

In een steenen gebouwtje met een gele deur verdween de heer Poirier. Na eenige oogenblikken wilde hij het weer verlaten, maar hoe hij duwde en rammelde, de deur was niet open te krijgen. Hij begon te roepen, te brullen op het laatst, maar niemand scheen hem te hooren.

Eindelijk, na een half uur, ging de deur open. Hij wilde bedanken, maar dat kon hij niet, want er werd een doek over zijn hoofd gegooid en hij zelf opgepakt en op een berrie gelegd en weggedragen, hij wist niet waarheen.

Te midden van een groep doodelijk verschrikte mensen stond Lavarède met veel drukte te praten. Hij dwong zich zelf ernstig te blijven, hoewel hij eigenlijk dolle pret had om de paniek, die hij te weeg had gebracht..

Hij had namelijk de gele deur van buiten gesloten, en toen de heer Tolinon vroeg, waar zijn collega Poirier zoo lang bleef, had hij gezegd: ‘Ik zal eens gaan kijken, Mijnheer.’

En vijf of zesmaal was hij zoogenaamd gaan kijken en was altijd met een benauwder gezicht teruggekomen.

Den derden keer had hij in 't voorbijgaan Juffrouw Crouillaigue toegefluisterd: ‘Als 't eens cholera was, Juffrouw!’.... En toen hij weer terugkwam, zei hij zachtjes: ‘Verbeeld u, dat hij daar eens dood ging!’

De goede juffrouw wist van angst geen raad meer, ze zond haar man naar het station, van waar hij terugkwam met twee man en een berrie, om volgens het voorschrijf van den burgemeester den lijder naar de barak te brengen.

Toen de heer Tolinon dat hoorde, begon hij te jammeren, eerst over zijn vriend, toen over den drukken dienst, dien hij nu alleen zou hebben.

Daarop had Armand gewacht. Hij wist wel wat van den postdienst af, zeide hij, want in den Turksch-Russischen oorlog was hij wel in de postrijtuigen geweest. Hij wilde wel meegaan en helpen.

Tolinon was in zijn schik. Hij kon alleen iemand gebruiken, die van de zaken op de hoogte was, zeide hij, en gaarne nam hij dus zijn aanbod aan.

Armand nam onder vleiende bewoordingen een hartelijk afscheid van Juffrouw Croullaigue; kreeg van haar een bewijs, dat hij, alleen tegen de kosten van zijn onderhoud, haar huis en hare meubels netjes geschilderd had, en ging met den heer Tolinon naar den trein.

Van de postzakken wist hij eigenlijk niets, al was het waar, dat hij in Turkije wel mee gespoord had in een postcompartiment, hij maakte de pakken met veel phantasie en weinig nauwkeurigheid en veroorzaakte heel wat verwarring, maar dat werd nu niet gemerkt, hij was zoo ijverig en gooide de zakken zoo handig uit den trein op de verschillende stations voor Lyon, dat Tolinon te Perrache, waar de trein bleef, tegen zijn chef en alle beambten over Armands belangeloze diensten met lof sprak.

‘Die onnoozele hals bederft door zijne dankbaarheid mijn plan,’ mompelde Lavarède, ‘in Perrache kent mij nu iedereen. Het eenige goede van Tolinon is, dat hij mij zulk een mooi getuigschrift heeft gegeven.’

Hij moest nu, vreesde hij, onder den blooten hemel overnachten. Maar om niet met de politie in aanraking te komen, verliet hij de stad en wandelde naar buiten.

‘Voorwaarts!’ zei hij bij zich zelven, ‘ik ben al half weg Parijs.’

XXX.

In vliegende vaart.

Het was al laat op den avond en nog wandelde Lavarède.

‘Waar ben ik toch?’ vroeg hij zich af, nadat hij al verscheidene dorpen voorbij was.

Bij het schijnsel van een licht uit een huis aan den weg kon hij zien, wat er op een handwijzer stond.

‘Saint Germain-au-Mont-d’Or.... Mooi! Dat ligt op den weg naar Parijs. ’k Wil zien, of ik in dit huis een nachtverblijf kan vinden.’

En hij klopte aan. Daar binnen werd levendig gepraat, maar zijn kloppen deed allen zwijgen. Armand wist, dat boeren een schrik hebben voor leegloopers en bedelaars; hij had daarom een ander praatje klaar. Hij zei, dat hij een ‘sportsman’ was, ‘de beroemde Lavarède, die eens van Duinkerken naar Perpignon is gewandeld, misschien hebt ge daar wel van gehoord, alle couranten hebben er over gesproken.’

Hij herinnerde zich wel zoo iets, zei een van de knechts.

Victor Hugo had gelijk: men kan zoo'n gek praatje niet verzinnen, of er is altijd iemand, die beweert er wat van te weten. En wedrennen worden er in den laatsten tijd zoo dikwijls gehouden, dat iemand er zich gemakkelijk mee vergissen kan. Daar rekende Armand ook wel wat op.

‘Ik kom vragen om een hoekje in den stal en een bos stroo om op te slapen, maar ik wil u dadelijk zeggen, dat ik er niet voor kan betalen, want in Lyon heeft zeker een zakkenroller geprofiteerd van de drukte, ik sta vóór u zonder een cent, pas te Villafranca kan ik mij opnieuw van geld voorzien. Maar ik neem voor lief een stuk brood en een glas water.’

Nu het op deze wijze gevraagd werd, vond de boerin, dat zij op het brood boter en spek moest doen, zij legde er ook een geitenkaasje bij en schepte een bordje warme boerenkool op. En in plaats van water gaf ze een kom koffie.

De boer en zijn zoon praatten over de paardenmarkt te Tonnere in het Yonne-gebied. Jan zou er veertien paarden naar toe brengen, twee wagens hadden ze op den trein er voor gehuurd; om 3 uur in den vroegen morgen zou hij er mee op weg gaan.

‘Maar vader, zonder een knecht er bij, kan ik het heusch niet goed doen.’

‘Och kom,’ zei de boer, die nooit graag onnoodig geld uitgaf, ‘je kunt het best alleen.’

‘O in den trein is het ook niet noodig, maar om de beesten naar het station te brengen, had ik graag hulp.’

‘Laat mij u voor uwe gastvrijheid die hulp mogen bewijzen,’ zei Lavarède, ‘ik ga toch vroeg op weg en wil gaarne de paarden mee wegbrengen.’

Dat werd afgesproken. Lavarède wist ook hier het schriftelijk bewijs te krijgen. Hij sliep heerlijk in het hooi en was om drie uur present. De boer keer vreemd op, toen hij zag, dat zijn gast zijn jas verkeerd had aangetrokken.

‘Nu lijk ik meer op een stalknecht,’ zei Lavarède lachend. Jan begreep er niets van, maar het kon hem niet schelen. Hij zag, dat Lavarède heel goed met paarden kon omgaan.

De dieren kwamen goed en wel in den trein en Jan ging mee in den eenen wagen. Hij bedankte voor de hulp. Lavarède bleef op het perron staan kijken. Iedereen scheen Jan daar te kennen en niemand lette op hem.

Toen de gelegenheid gunstig was, sprong hij in den tweeden wagen bij de paarden en verborg zich achter het hooi, dat voor de beesten meegenomen was.

Met een gevoel van voldoening, hoorde hij spoedig daarop het fluitje gaan. De trein vertrok.

Het was een dag zonder eind. Villafranca, Mâcon, Chalon-sur-Saône, Chagny passeerde de overtollige pasagier zonder ontdekt te worden. In Perrigny dicht bij Dijon liep hij daar groot gevaar van, want Jan kwam zijne paarden voeren. Gelukkig was het al zoo donker, dat Lavarède zich toch schuil kon houden.

Nadat Jan den wagen weer verlaten had, at Armand de rest van het brood, dat hij had meegekregen van de boerin, en sliep op de planken.

De trein ging voorbij Dijon en Puits-sous-Ravières en den 22sten Maart kwam hij om elf uur in Tonnerre. Daar moest Armand ongezien trachten weg te komen. Hij keek voorzichtig uit en de kans scheen hem schoon, maar helaas! op hetzelfde

oogenblik, dat hij op het perron sprong, kwam ook Jan uit den anderen wagen en zag hem.

De wantrouwige boer dacht dadelijk, dat die man zonder geld en die zoo vreemd deed, stellig het plan had hem op de markt te bestellen en daarom begon hij te roepen en te gillen, zoodat van alle kanten mensen kwamen aanloopen.

‘Houdt den dief!’ schreeuwde de boer.

Armand wilde niet opgehouden worden, zoo dicht bij zijn doel. Hij maakte beenen, rende het station uit door de goederenloods en bevond zich weldra bij de eerste huizen van het stadje. Achter hem werd geroepen: ‘Houdt den dief! houdt den dief!’ Armand zag een tuinpoortje openstaan.

‘Het is altijd wijs, zijn vervolgers op een valsche spoor te leiden,’ mompelde hij en wipte het poortje in. Achter de deur verscholen bleef hij wachten en jawel - de troep, die achter hem was, liep het poortje voorbij.

‘K Heb hem nog gezien op den hoek!’ riep een spoorbeamte. En allen holden hem achterna, die dat gezegd had.

Lavarède verheugde zich al in zijne vrijheid, maar er was een meisje in den tuin gekomen en op het gezicht van den vreemdeling gaf zij een gil. Lavarède nam haar even op. Het was een aardig meisje met rode wangen en donker haar. Aan haar wit jakje met korte rok, meer nog aan het strijkijzer, dat zij in de hand hield, zag hij, dat het een strijkerster was.

‘Met een complimentje,’ dacht Armand, ‘krijg ik van dit lieve kind wel gedaan, dat ze mij niet verraadt.’ Hij boog beleefd voor haar en zeide met een innemend lachje: ‘Een prachtige tuin is dit, met levende bloemen!’

Het meisje lachte. Armand zag, dat zij gerustgesteld was.

‘Van de politiek zal zij wel niets begrijpen,’ dacht hij en deed haar een onmogelijk verhaal van eene samenzwering, waaraan hij, naar hem dacht, had deelgenomen en waarom hij nu vervolgd werd. Hij vroeg haar een schuilplaats tot aan den avond.

Gelukkig voor hem had dit meisje volstrekt geen verstand van alles, wat hij vertelde, maar zij had wel eens een roman gelezen en een jongen knappen samenzweerde voort te helpen, dat vond ze net iets uit een boek, en zij deed het met veel plezier. 's Avonds schreef zij op Armands verzoek op, hoe laat hij uit hare woning was vertrokken, al wist zij volstrekt niet, waarom en voor wien zij dit opschreef.

Zonder ongeval kwam Lavarède de stad uit. Aan zijne linkerhand zag hij de lichten van de spoorbaan. Hij wilde die in het oog houden, dan kon hij zijn weg niet missen, dacht hij.

Toch verdwaalde hij, daar hij den weg naar Parijs liet liggen en dien naar Troyes insloeg. Eerst den volgenden morgen, toen hij aan een boer om inlichting vroeg, merkte hij, dat hij twintig kilometer in de verkeerde richting had afgelegd.

Dat was eene treurige ontdekking. Na het gebeurde te Tonnerre kon hij zich niet meer aan een station vertoonen, want er zou wel getelegrafeerd zijn en Jan had zeker moeten zeggen, hoe hij er uitzag, de politie zou hem spoedig kennen.

Van het spoor moest hij dus afzien, te voet zou hij moeten gaan.

De geforceerde marsch van den vorigen dag en al het vergeefsche loopen van dien nacht zat hem wel wat in de beenen, maar wanhopen - dat deed Lavarède zoo gauw niet.

Moedig wandelde hij verder. Een boer, dien hij wat voorpraatte van een 'record', gaf hem een ontbijt en nam hem vier mijlen op zijn karretje mee. Armand zorgde, dat hij ook daarvoor een schriftelijk bewijs kreeg.

Den nacht bracht onze voetreiziger in een schuur door; van de boerin kreeg hij een avondboterham. Hij was nu dicht bij het station Joigny.

Vroeg in den morgen waagde hij zich in de buurt van het station, maar toen hij door een beambte gefixeerd werd, vond hij het geraden, op den loop te gaan.

Nu begon hij wel een weinig angst te krijgen. Den volgenden dag zou hij tegen zes uur 's avonds op het kantoor van den notaris moeten zijn, wilde hij de erfenis en zijne weddenschap winnen. Nog honderd zestig Kilometer moest hij afleggen.

Hij liep den ganschen dag, moest dikwijs een omweg maken, om niet langs een station te gaan en kreeg niets anders te eten of te drinken dan een stuk brood en een kom melk.

Tegen den avond was hij te Sens; zijne knieën knikten, hij kon niet verder. Aan den zoom van een bosch zag hij twee werklieden zitten bij een vuurtje, dat ze hadden aangemaakt. Ze hadden ieder een zak bij zich en haalden er een paar boterhammen uit.

Armand sprak hen aan. "k Heb geen geld," zei hij, "en ik ben zoo moe en hongerig."

"Kom maar bij ons zitten, wij zullen u wel wat geven. Wij zijn reizende handwerkslieden en weten wat het zegt, honger te hebben. Hier is al vast brood, straks kunt ge ook wat van onze aardappelen krijgen, die onder de asch liggen te braden en hier - drink een slok wijn uit mijn veldflesch."

Hier behoepte Armand geen geschiedenis te verzinnen, geen praatjes te maken. Die arme lieden gaven van wat ze zelf hadden, voor hen was dat ééne woord voldoende: 'ik ben zoo hongerig.'

Terwijl Armand hierover nadacht en wat tot zich zelf kwam, namen zijne beide gastheeren hun gesprek weer op.

'Jij wedt dus voor Chapurzat?'

'Ja, die komt stellig het eerst aan.'

'Ik wed, dat Serront er het eerst is.'

'Wat valt er te wedden?' vroeg Armand.

'Wel er is een wedstrijd uitgeschreven door het "Petit Journal" voor tweewielers tusschen Lyon en Parijs. Van avond vertrekken ze van het plein "Bellecour".'

'Het zal er spannen,' zei de andere werkman. 'Serront heeft in Brest den wedstrijd gewonnen en Chapurzat heeft het record van Hoelurs te niet gedaan. 't Is een interessante wedstrijd.'

Lavarède moest er om lachen, dat die arme rondtrekkende werkman zoo goed op de hoogte was van ‘Sport’. Hij was echter te moe, om er verder over te denken.

De aardappelen waren klaar. Armand kreeg zijn deel en ging toen even als de beide anderen slapen.

Verkwikt werd hij wakker. Zijne gastheeren schenen het niet prettig te vinden, toen hij vroeg of ze hem schriftelijk wilden betuigen, dat ze hem in het open veld gelogeerd hadden en gespizigd; doch Lavarède drukte hun bij het afscheid zoo hartelijk de hand, dat toen zij hem nakeken op den weg naar Sens, de een tot den ander zeide: ‘k Weet niet, wat dat er voor een is, maar ‘t is een aardige vent!’

Met luchtigen tred haastte Armand zich naar de oude, om hare prachtige kathedraal bekende stad. Hij moest nu zijne laatste troef uitspelen. Dien eigen avond werd hij bij Mr. Panabert verwacht. Nog dertig mijlen lagen er tusschen hem en het notariskantoor.

Hij moest een ander vlugger voertuig zien te krijgen dan zijne beenen. Aarzelen mocht hij niet, hij zou per spoor zien weg te komen op gevaar af van eene arrestatie.

Om negen uur was hij bij de stad. Hij liet zich den weg wijzen naar het station en doorkruiste daarop de straten. Op eens hield een uitroep hem staande:

‘Mijnheer Lavarède!’

Hij zag op en wie stond daar voor hem? Mlle Penelope Bouvreuil, zoo mogelijk nog taniger en hoekiger, dan toen hij haar het vorige jaar had gezien.

‘Een jaar lang heb ik u hier gewacht!’ zeide zij.

‘Zoo!’ zei Armand, om toch iets te zeggen.

‘O, u weet niet, hoe blij ik ben geweest, toen Papa mij uit Messina telegrafeerde: “Ik kom thuis, Lavarède afstand gedaan van erfenis.” Papa heeft wel dikwijls gezegd: dat is geen partij voor je, maar ik dacht altijd, dat u komen zoudt en nu zie ik, dat mijn voorgevoel mij niet heeft bedrogen.’

Lavarède stond zich te verbijten. ‘Is uw vader thuis, Mejuffrouw?’

‘Dat treft u slecht, Papa is juist op reis gegaan naar Parijs, ik kom terug van het station. Hij moet vandaag bij een notaris zijn, zei hij mij. Maar het doet er niet toe, kom u maar mee, als hij van avond terug komt, zal het hem pleizier doen u te zien.’

Op het hooren van het woord ‘notaris’ werd Armand inwendig woedend.

‘Wat hebt u mijn armen Papa laten draven en zwoegen,’ vervolgde Penelope op haar lief-

sten toon, ‘verbeeld u, dat de dokter gezegd heeft, dat de overgang tot het zittende leven heel nadeelig voor Papa zou zijn en nu moet hij iederen dag een uur of vier wielrijden.’

‘Duivels!’ liet Lavarède zich ontvallen, maar hij veranderde dadelijk van toon en van manieren. ‘Hoe onvergeeflijk lomp van mij, Juffrouw Bouvreuil, dat ik u op straat staande houd. Mag ik u mijn arm aanbieden en u thuis brengen?’

Penelope was dadelijk bereid. Het was of ze vleugels aan hare voeten had, zoo vlug trok ze in hare blijdschap Lavarède met zich voort tot aan de villa Bouvreuil. Een sierlijk gebouwd huis met een stal en een koetshuis. Penelope wees naar den stal.

‘Daar staat Papa's paard,’ zei ze lachend, ‘zijn velocipède!’

Zij vond zich zelf heel geestig.

‘Laten wij dat paard eens gaan kijken,’ was het even vrolijk antwoord van Lavarède.

‘O, het is een prachtig rijwiel, vernikkeld, geheel naar de nieuwste vinding.’

Armand deed de staldeur open en trok de velocipède op het voorplein, om haar beter te kunnen bezichtigen, zooals hij zeide.

‘Kan uw Papa daarop zitten?’ vroeg hij na een poos.

‘Heel goed.’

‘Dat moet vreeselijk moeielijk zijn.’

‘Het schijnt van neen, Papa rijdt er heel goed en heel graag mee.’

Al pratende probeerde Armand er op te komen, maar het rijwiel viel dan naar de eene, dan naar de andere zijde om. Penelope proeste en haar ‘aanstaande’ keek beteuterd.

‘Hier op het plein, tusschen die steenen gaat het niet; op een weg zou ik het wel kunnen.’

‘Probeer u het dan maar buiten het tuinhék.’

Armand bracht het rijwiel buiten het hek en probeerde opnieuw er op te komen. Waggelend, nu eens naar de eene zijde dan naar de andere zijde overhellend, bracht hij zijn ‘paard’ ongemerkt wat verder. Penelope stond bij het hek onbedaarlijk te lachen.

Maar hoe schrok zij, toen zij Lavarède op eens flink er op zag springen en stevig in het zadel zag zitten.

‘Ik ga uw Papa opzoeken en zal u het rijwiel van avond per spoor terugzenden,’ riep hij, terwijl hij uit al zijne macht trapte.

Voor dat Penelope van hare verbazing bekomen was, was hij ver uit het gezicht.

Toen ging Armand in dolle vaart. Over het stuurstoel heengebogen met het hoofd naar beneden, vloog hij over den weg, door gehuchten en dorpen, altijd door, zonder een blik of een aardigheid voor de vrouwjes, die aan hare deuren stonden te praten en zich verbaasden over de snelheid van dien rijder.

Te Champagny kwam hij tusschen een troep wielrijders.

Er klonken uitroepen, kreten van verbazing in allerlei toonaard.

Hij lette er niet op. Door zijn jacht liet hij de anderen achter zich. Hij zag niet, hoe de wandelaars hem bewonderend toeknikten. Maar dicht bij Montereau kruiste Lavarède met een jongen man in sportkostuum op een tweewieler. Deze slaakte ook een kreet van verwondering. Maar nieuwsgieriger dan de anderen zwenkte hij en jaagde Lavarède achterna. In de stad haalde hij hem in en terwijl hij gelijk met hem

bleef zei hij: "t Is verbazend! ik zal telegraferen, houd u goed, ze kunnen u niet meer inhalen."

'Wat zal die telegraferen?' mompelde Lavarède altijd voortjagende.

Bij oogenblikken voelde hij kramp in zijne beenen, dan moest hij zijne snelheid wel iets matigen en lette dan ook soms wel op het landschap of op de aanwijzingen langs den weg.

Fontainebleau 1.2 K.M. zag hij op een paal staan.

De weg ging dwars door een bosch. Daar was eene vreemde drukte van wachtende en gaande en komende mensen. Toen hij wat dichter bij kwam, zag hij op het voetpad eene gedekte tafel. Heeren met lintjes in het knoopsgat stonden er bij geschaard. 't Leek wel eene feestcommissie of misschien een eerewacht. Toen Lavarède vlak bij was, liepen ze hem tegemoet en verzochten hem een oogenblik te vertoeven.

'Ik kan niet, ik heb geen tijd.'

'Neem dan ten minste een glas champagne van ons aan.'

'Dat graag.'

De geurige prikkelende wijn gaf hem nieuwe veerkracht en hij rende weer voort. 'Ik begrijp er niets van,' zei hij zich zelven, 'maar de champagne was goed.'

In Melun biedt men hem met vele beleefdheiten chocolade aan en zoo langs den heelen weg: hier krijgt hij thee, daar cognac of eene andere hartversterking. Telkens gaan er een of meer wielrijders een eind weegs met hem mee en rijden voorop om de baan vrij te houden en als 't ware de kracht van den wind voor hem te breken. Iedereen schijnt te begrijpen, dat hij haast heeft om in Parijs te komen. Hij zelf begrijpt echter volstrekt niet, waarom al die mensen zoo vriendelijk voor hem zijn.

Om vier uur werd hij te Charenton feestelijk ingehaald. Daar kreeg hij een krachtigen bouillon met balletjes.

'Vergis u in Parijs niet met den weg,' riep hem een wielrijder toe en reikte hem eene tekening van de straten, die op het bureau van het 'Petit Journal' uitloopen.

'Dat is vlak bij den ingang van de Rue de Châteaudun,' dacht Armand. 'Hoe kon die jonge man weten, dat ik bij Mr. Panabert moet zijn vóór zes uur?....'

In dien zelfden tijd bevonden Sir Murlyton en Aurett zich in de Rue Lafayette te Parijs. Zij waren voor de vijfde maal dien dag op weg naar het kantoor van den notaris.

Zij waren zeer ongerust en een beetje treurig. Sedert hij den brief uit Livorno ontvangen had, had de notaris geen tijding van Lavarède meer gekregen. Zij konden maar niet begrijpen, waarom hun vriend er nog niet was, hij was

immers zoo bij de pinken en zoo vernuftig in het bedenken en vinden van middelen en wegen - 't was hun onverklaarbaar, waarom hij niets van zich had laten hooren.

Zwijgend liepen zij naast elkaar. Wat hadden zij ook kunnen zeggen, zij wisten te goed van elkaar, dat zij slechts die ééne gedachte hadden: 'Waarom komt hij niet, waarom geeft hij geen teeken van leven?'

Op den hoek bij het bureau van het 'Petit Journal' moesten zij even wachten, zoo vol was het er. Op de trottoirs verdrongen de voetgangers elkaar en voor de ramen zaten mensen te kijken.

De heer Figard, die den wielrijderswedstrijd van Lyon naar Parijs georganiseerd had, liep onrustig heen en weer en was blijkbaar erg geagiteerd.

'Het is onmogelijk, hoogst onwaarschijnlijk,' antwoordde hij op de nieuwsgierige, dringende vragen, die hem door de omstanders gedaan werden. Zij zijn gisteren avond uit Lyon gegaan, zoo dicht bij Parijs kan er nog geen een zijn. Het is een vergissing of een valscher gerucht. Als om die bewering te logenstraffen, werd er juist op dat oogenblik aan het bureau een aanplakbiljet aangeslagen, waarvan de inhoud door de menigte met gejuich werd ontvangen: 'De eerste is te Charenton gesignaleerd, naam onbekend.'

Aurett en haar vader lieten zich door de drukten niet langer ophouden. Zij vermoedden weinig, dat hun vriend er de oorzaak van was.

Op het kantoor van den notaris vonden zij Lavarède niet, maar wel den bankier Bouvreuil, stralende van glorie.

'Ik heb ooggetuige willen zijn van de nederlaag van "mijn schoonzoon", zoo gaf hij verklaring van zijne aanwezigheid daar ter plaatse.

"Mijn schoonzoon", noemde hij Lavarède weer, sedert hij hem in Messina als machinist had zien vertrekken. Hij zelf was, nadat hij Sir Murlyton in het hotel van 'het roemrijk Italië' niet had gevonden naar de Caprania weg gegaan. Daar had hij zijn bondgenoot Mirafiori in treurigen toestand vinden liggen, had zich echter niet verder om hem bekommerd, maar was naar Frankrijk teruggekeerd. Te Sens had hij zijne dochter verzekerd, dat Lavarède nooit in het bezit van de erfenis zou komen. Hij geloofde dit ook vast, maar op den morgen van den 25sten Maart was hij er toch niet zoo heel gerust op.

Voor een man, die door Amerika en China gereisd had, was een spoorrit naar Parijs eene kleinigheid. Hij had zich dien veroorloofd en zat nu in het kantoor van den notaris te bluffen: 'Wat ik ooit ondernomen heb, altijd heb ik mijn doel bereikt, nooit heb ik slechte zaken gedaan.'

Zonder hem te groeten namen de heer Murlyton en zijne dochter plaats en wachten....

Het sloeg vijf uur.

Een vreeselijk gejoel drong van de straat tot hen door. Dadelijk daarop ging de schel over.

Uit drie monden klonk op onderscheiden toon: 'daar is hij!'

Een vlugge lichte tred klonk in de gang, de deur die van de wachtkamer in het kantoor voerde, ging open en daar stond - Lavarède.

Hij zag er wat verhit uit en zijne kleeren en laarzen waren vreeselijk stoffig, maar in zijne manieren was van haast niets te bespeuren.

Aurett ving een vriendelijken blik van hem op, toen hij regelrecht naar den notaris ging en beleefd zeide: 'Om 5 uur, den 25sten Maart, een uur vroeger dan mijn neef

bepaald had, ben ik hier bij u terug, Mijnheer Panabert. De reis om de wereld heb ik volbracht, Sir Murlyton kan u er verslag van geven tot aan Messina. Voor het laatste gedeelte van de reis geven deze papieren u de noodige inlichtingen. U zult wel zoo goed zijn, ze na te zien. Van mijne reis van Sens naar hier heb ik geen bewijs in handen, ik heb dien afstand per rijwiel afgelegd, morgen zullen alle couranten het u bevestigen.'

Terwijl nu de notaris met zijne gewone deftigheid oplettend de getuigschriften nazag, wendde Armand zich tot den heer Bouvreuil: 'Uwe dochter heeft mij uw rijwiel geleend,' zei hij uiterst beleefd, 'het is eene prachtige velocipède, ik heb haar in bewaring gegeven en zal haar u terugzenden. Wilt u Mlle Penelope nog wel vriendelijk er voor bedanken?'

'Alles volmaakt in orde, Mijnheer,' zeide de notaris tot Armand, 'ik maak u mijn compliment, de erfenis komt u rechtens toe. Ik heb u echter nog eene mededeeling te doen. Tijdens uwe afwezigheid is er door verschillende deurwaarders vervolging tegen u ingesteld. Daar ik meende, dat u verder uwe zaken wel door mij zoudt willen doen behartigen, heb ik al de stukken hier laten brengen.'

De journalist begon te lachen. 'Ik heb maar één schuldeischer, namelijk den heer Bouvreuil, hier tegenwoordig. Hij had alle schuldvorderingen ingekocht en heeft ze, naar ik merk, aan verschillende deurwaarders in handen gegeven.'

't Is een heele berg van gerechtelijke stukken,' zeide de notaris, 'zes duizend gulden kosten loopen er op, denk ik.'

'Breng u ze den heer Bouvreuil maar in rekening, die regelt alles, zooals uit deze verklaring u blijken zal.' En met deze woorden liet hij de quitantie zien, die Bouvreuil in den trein bij Szegedin geschreven had.

Penelope's vader keek alles behalve vrolijk.

'Al mijne schulden zijn vereffend en mijne geldzaken nu best in orde,' hernam Lavarède, 'dat is streeleend voor mijne eigenliefde, maar nu vraagt 'eene andere liefde het woord.' Hij boog voor zijn vriend Murlyton en zeide met eene stem, waarin verborgen aandoening trilde: 'Ik doe plechtig aanzoek om de hand van uwe dochter.'

'Dadelijk toegestaan,' antwoordde Sir Murlyton hartelijk, terwijl hij den jongen man in zijne armen sloot. Aurett was opgestaan en gaf haar vriend de hand. Armand las in hare oogen, hoe gelukkig zij was.

'En nu heb ik nog wat af te rekenen met den heer Bouvreuil,' zei de Engelschman.

'Met mij?' vroeg de bankier zoetsappig.

'Ja, Mijnheer, met u. Toen u in Messina mijne dochter hebt laten oplichten en haar gevangen hebt gehouden, heb ik mij voorgenomen, dat ik u bij de eerste beste gelegenheid kastijden zou. Ik houd mijn woord.'

Die verzekering ging vergezeld van een slag in Bouvreuils aangezicht.

Dien dag kon de bankier zich werkelijk niet beroemen, dat hij goede zaken had gedaan.

De gelukkige, die dit wèl kon, was Lavarède, want zijne levensvreugde was gewaarborgd, niet door het groote fortuin, maar door het bezit van eene lieve jonge vrouw.